

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tammikuu 2011

Saija Vihonen

KIRJASTON MERKITYS LAPSIPERHEILLE

– valtakunnallinen kyselytutkimus alle
kouluikäisten lasten vanhemmille

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Saija Vihonen

KIRJASTON MERKITYS LAPSIPERHEILLE

– valtakunnallinen kyselytutkimus alle kouluikäisten lasten vanhemmille

Opinnäytetyön aiheena oli kartoittaa alle kouluikäisten lasten vanhempien mielipiteitä lastenkirjastopalveluista. Työn tavoitteena oli selvittää, mitä kirjasto heille merkitsee, miten ja miksi he käyttävät tai eivät käytä sitä, millaisena he näkevät lastenkirjastopalvelujen tämänhetkisen tilan, mihin he ovat tyytyväisiä ja mitkä seikat kaipaivat muutosta.

Tutkielman teoreettinen osuus käsitteli aihetta yleiseltä kannalta. Osuudessa käsiteltiin lapsiasiakkaiden osuutta kirjastonkäyttäjinä, lukemisen ja satujen merkitystä lapsen kehitykselle, lastenkirjastoaatteen taivalta 1800-luvulta nykypäivään ja lastenkirjastoa osana kuntien muita kulttuuripalveluita.

Työn tutkimusosuus toteutettiin Internetissä vastattavissa olleen puolistukturoidun kyselylomakkeen avulla. Kysely rakennettiin Webropol-ohjelmalla ja siitä tiedotettiin maakuntakirjastojen Internet-sivuilla sekä lapsiperheillä Internetin keskustelupalstoilla. Kysely sisälsi kysymyksiä koskien vastaajien taustatietoja, perheen yhteistä ajanviettoa, vanhemman suhdetta kirjastoon, lastenkirjastopalveluiden käyttöä, kirjaston merkitystä ja toiveita kirjastoa kohtaan. Kyselyssä otettiin huomioon myös kirjaston ei-käyttäjät; alkupään kartoitettavien kysymysten jälkeen kysely jakaantui käyttäjien ja ei-käyttäjien haaroihin. Kyselyyn vastasi reilun kuukauden aikana 618 henkilöä.

Tutkimuksen tulokset olivat positiiviset: lastenkirjastopalveluihin ollaan yleisesti ottaen tyytyväisiä. Kirjaston tarjoamat peruspalvelut ja palvelujen maksuttomuus koetaan kaikkein oleellisimmiksi seikoiksi, ja kirjastonkäytöllä nähdään olevan monia tärkeitä merkityksiä lapsen kehityksessä. Pelko kirjastonkäytön vähenemisestä vaikuttaisi tutkimuksen perusteella melko aiheettomalta.

ASIASANAT:

kirjastonkäyttö, lapsiperheet, lastenkirjastopalvelut, kyselytutkimus

Saija Vihonen

THE IMPORTANCE OF LIBRARIES FOR FAMILIES

– a national Survey for parents with children under the age of 7

The purpose of this Bachelor's thesis was to survey what kind of opinions parents with children under the age of 7 have about children's library services. The goal of the study was to find out what libraries mean to them, how they see the current state of children's library services and how and why they use or do not use library services.

The theoretical part of the thesis dealt with children as library customers, the importance of reading and fairy tales, the development of children's libraries from the 19th century to present day and children's library services as a part of municipal cultural services.

The study was carried out with a half structured questionnaire on the Internet. The questionnaire was built up with Webropol and information about it was available on the websites of provincial libraries and on the Internet forums about families with children. The questionnaire involved questions about the respondents' background, their family time, parents' attitudes towards libraries, the use of children's library services, the importance of the library and the expectations regarding it. Also non-users were paid attention to because after the charting questions the questionnaire was divided into two parts; one for the users and one for the non-users. The questionnaire was answered 618 times during a period of four and a half weeks.

The results of the questionnaire were encouraging; on average people are content with children's library services. Basic library services and the fact that they are free of charge were considered as the most essential things and libraries were considered to be an important part of children's development. On the grounds of this study the fear of decreasing number of patrons seems to be quite unjustified.

KEYWORDS:

libraries, families with children, children's library services, Survey

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	9
2 LAPSET KIRJASTON ASIAKKAINA.....	10
2.1 Lapsiperhe	10
2.2 Lapsi kirjastonkäyttäjänä	10
2.3 Lukemisen merkitys ja lukuharrastus	12
3 LASTENKIRJASTOPALVELUIDEN KEHITYS	15
3.1 Lastenkirjastoaatteen synty	15
3.2 Nykyhetki	17
4 LASTENKIRJASTO OSANA KUNTIEN KULTTUURIPALVELUITA.....	19
4.1 Lastenkulttuuri ja kirjastot	19
4.2 Lastenkirjastopalveluiden järjestäminen	20
5 KYSELYTUTKIMUKSEN PERUSTEET	22
5.1 Tutkimusmenetelmän valinta	22
5.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet	22
5.3 Tutkimuksen kohderyhmä ja otoksen muodostuminen	23
6 KYSELYTUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	26
6.1. Kyselyn laatiminen	26
6.1.1 Sisältöalueet	26
6.1.2 Kysymysten muotoilu	28
6.1.3 Kyselyn rakenne	29
6.1.4 Kyselyn tekninen toteuttaminen	31
6.2. Kyselyn julkaiseminen	32
6.2.1 Kirjastot	33
6.2.2 Muut tahot	35
7 KYSELYN PURKAMINEN JA TULOKSET	36
7.1 Kaikille vastaajille yhteiset kysymykset	37
7.1.1 Perheen taustatiedot	37
7.1.2 Perheen yhteinen ajanvietto	43
7.1.3 Vanhemman suhde kirjastoon	49
7.2 Kirjaston käyttäjille suunnatut kysymykset	54

7.2.1 Lapsiin liittyvä (konkreettinen) kirjastonkäyttö	54
7.2.2 Kirjastopalvelut kokonaisuutena	68
7.2.3 Kirjaston merkitys ja syyt sen käyttöön	76
7.2.3 Kiinnostus erilaisia palveluita kohtaan	83
7.3 Kirjaston ei-käyttäjille suunnatut kysymykset	92
7.3.1 Ei-käyttäjät	92
7.3.2 Katsaus muihin ei-käyttäjätutkimuksiin	101
8 YHTEENVETO	103
9 LOPUKSI.....	106
LÄHTEET	107

LIITTEET

- Liite 1. Kyselylomake
- Liite 2. Kyselynjulkaisupyyntö
- Liite 3. Tiedote kyselystä
- Liite 4. Ristiintaulukoinnit
- Liite 5. Avointen kysymysten vastaukset

KUVAT

Kuva 1. Tutkimusasetelman hahmottaminen	27
Kuva 2. Kyselystä tiedottaneet (14 kpl) ja ei-tiedottaneet (5 kpl) maakuntakirjastot.	34
Kuva 3. Vastausmäärät verrattuna läänien lapsilukuihin	42

TAULUKOT

Taulukko 1. Kysymys 1. Sukupuolesi.	37
Taulukko 2. Kysymys 2. Ikäsi.	38
Taulukko 3. Kysymys 3. Puolisosi ikä.	39
Taulukko 4. Kysymys 4. Perheen alle kouluikäisten lasten lukumäärä.	39
Taulukko 5. Kysymys 5. Lapsen/lasten ikä.	40
Taulukko 6. Kysymys 7. Asuinlääni.	41
Taulukko 7. Kysymys 8. Asuinalue.	42
Taulukko 8. Kysymys 9. Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne.	43
Taulukko 9. Kysymys 10. Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päiväkodissa kodin ulkopuolella?	44
Taulukko 10. Kysymys 11. Jos lapsesi on tai on ollut päiväkodissa, onko päiväkodin ja kirjaston yhteistyö mielestäsi riittävää?	45

Taulukko 11. Kysymys 12. Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne?	46
Taulukko 12. Kysymys 13. Kuinka usein käytätte seuraavia lapsille suunnattuja palveluita?	47
Taulukko 13. Kysymys 14. Minkä verran lapsellesi/lapsillesi luetaan kotona?	49
Taulukko 14. Kysymys 15. Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?	49
Taulukko 15. Kysymys 16. Oletko itse kiinnostunut (aikuisten) lukemisesta/kirjallisuudesta?	50
Taulukko 16. Kysymys 17. Kävitkö itse lapsena kirjastossa?	50
Taulukko 17. Kysymys 18. Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia?	50
Taulukko 18. Kysymys 19. Käyttääkö lähin tuttavapiirisi kirjastoa?	51
Taulukko 19. Kysymys 20. Millainen mielikuva sinulla, lapsiperheen vanhempana, on kirjastosta yleisesti?	52
Taulukko 20. Kysymys 21. Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?	53
Taulukko 21. Kysymys 22. Kuinka usein käytte lastenne kanssa kirjastossa?	56
Taulukko 22. Kysymys 23. Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste?	57
Taulukko 23. Kysymys 24. Koetko, että sinulla on riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia käydä kirjastossa lapsesi kanssa?	59
Taulukko 24. Kysymys 25. Odottaako lapsesi kirjastokäyntejä vai lähteekö käyntitarve vanhemmista?	59
Taulukko 25. Kysymys 26. Mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten teidän kirjastonkäyttöänne?	60
Taulukko 26. Kysymys 27. Kuinka kauan keskimääräinen kirjastokäyntinne kestää?	61
Taulukko 27. Kysymys 28. Kuinka usein lainaatte seuraavia kirjaston lastenaineistoja?	63
Taulukko 28. Kysymys 29. Kuinka paljon seuraavat seikat vaikuttavat siihen, mitä lainaatte?	65
Taulukko 29. Kysymys 31. Kumpi väitteistä kuvaa paremmin lasten aineistoon liittyvää kirjastokäyttötymistänne?	67
Taulukko 30. Kysymys 32. Tarjoaako kirjasto mielestäsi aineistoa kaiken ikäisille lapsille vai suosiiko se jotakin tiettyä ikäryhmää?	68
Taulukko 31. Kysymys 33. Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia asioita liittyen lastenkirjastopalveluihin?	70
Taulukko 32. Kysymys 34. Mitä seuraavista lastenkirjastopalveluista olette käyttäneet viimeisen vuoden aikana?	72
Taulukko 33. Kysymys 35. Käytättekö kirjaston lapsille suunnattuja Internet-sivuja?	73
Taulukko 34. Kysymys 36. Kuinka tyytyväinen olette oman asuinalueenne lastenkirjastopalveluiden tämänhetkiseen tasoon?	74
Taulukko 35. Kysymys 38. Mitä lasten kanssa tehdyt kirjastokäynnit merkitsevät teille?	78
Taulukko 36. Kysymys 39. Kuinka tärkeäksi koet kirjastokäynnit lapsen kehityksen kannalta liittyen seuraaviin asioihin?	79
Taulukko 37. Kysymys 48. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?	81
Taulukko 38. Kysymys 41. Kuinka tärkeä palvelu kirjasto on perheellenne kokonaisuutena?	82
Taulukko 39. Kysymys 42. Jos lainaat kirjastoaineistoa myös itsellesi, teetkö sen samalla käynnillä lasten kanssa vai erikseen?	83
Taulukko 40. Kysymys 43. Olisitko kiinnostunut kirjaston järjestämästä suht edullisesta, lyhytaikaisesta lastenhoitopalvelusta kirjaston lastenosaston tiloissa, jotta vanhemmat voisivat rauhassa käydä omalla osastollaan?	84

Taulukko 41. Kysymys 44. Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston lastenosaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan ja esittelemässä kirjoja?	85
Taulukko 42. Kysymys 45. Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin?	87
Taulukko 43. Kysymys 47. Mitkä seuraavista väylistä sopivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen?	90
Taulukko 44. Kysymys 50. Mitä kautta saavuit tähän kyselyyn?	92
Taulukko 45. Kysymys 51. Milloin olet käynyt kirjastossa viimeksi?	93
Taulukko 46. Kysymys 52. Mistä vähäinen käyttö lastesi kanssa johtuu?	95
Taulukko 47. Kysymys 53. Mikä saisi sinut tulemaan kirjastoon lastesi kanssa?	97
Taulukko 48. Kysymys 54. Tiesitkö, että kirjastosta voi satu-, kuva- ja tietokirjojen lisäksi lainata lastenohjelmia ja elokuvia, lastenmusiikkia, satu-cd:itä sekä tietokone- ja konsolipelejä?	97
Taulukko 49. Kysymys 55. Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan ja esittelemässä kirjoja?	98
Taulukko 50. Kysymys 56. Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin?	99
Taulukko 51. Kysymys 58. Mitkä seuraavista väylistä sopisivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen?	100
Taulukko 52. Kysymys 60. Mitä kautta saavuit tähän kyselyyn?	101

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on kirjaston merkitys lapsiperheille. Tarkemmin ottaen tarkastelun kohteena ovat perheet, joissa on ainakin yksi alle kouluikäinen lapsi. Kyselytutkimuksen avulla toteutetun työni tarkoituksena oli kartuttaa kyseisten perheiden kirjastonkäyttötottumuksia, heidän kirjastolle antamiaan merkityksiä ja heidän toiveitaan kirjastopalveluja kohtaan.

Kirjastonkäyttöä on tutkittu melko paljon, mutta tehdyt tutkimukset ovat useimmiten olleet tyyliltään ns. peruskäyttäjätyytyväisyyskyselyitä ja kohdistuneet jonkin tietyn kirjaston asiakaskuntaan. Koko Suomea kattavia yleisiä tutkimuksia on olemassa vähän, ja ne ovat suurimmaksi osaksi melko pintapuolisia. Koko maan laajuista lasten tai lapsiperheiden kirjastonkäyttötutkimusta ei tietojeni mukaan ole aikaisemmin tehty eikä lastenkirjastopalveluihin ole muutenkaan juuri keskitytty.

Kirjaston merkityksen tutkiminen käyttäjänäkökulmasta on mielestäni ensiarvoisen tärkeää. Kirjastot ovat osa kunnallista, verorahoilla toimivaa kulttuuripalvelutarjontaa, joten niiden olisi oltava selvillä asiakkaidensa tarpeista pystyäkseen palvelemaan heitä parhaansa mukaan. Kunnan palveluilla on todellista arvoa vain silloin, kun kuntalaiset arvostavat niitä ja kokevat niiden tyydyttävän heidän tarpeensa (Pihlaja 2004, 33). Kysynnän tulisi määrätä palvelujen luonne tietenkin olemassa olevien rajojen puitteissa.

Tutkimuksellani ei ollut toimeksiantajaa, vaan valitsin aihepiirin ja työtavat oman mielenkiintoni perusteella.

2 LAPSET KIRJASTON ASIAKKAINA

2.1 Lapsiperhe

Useimmissa tilastoissa lapsiperheellä tarkoitetaan perhettä, johon kuuluu vähintään yksi alle täysi-ikäinen henkilö. 0–7-vuotiaiden osuuksiin ei yleensä oteta erikseen kantaa. Tämän vuoksi työssä käyttämäni tilastot lapsiperheistä eivät ole täysin sovellettavissa omaan tutkimusalueeseeni, mutta ne antavat kuitenkin viitteellistä tietoa.

Suomen lapsiperheiden määrä on hieman vähentynyt viime vuosina, mutta kuitenkin yhä noin 40 % väestöstämme kuuluu lapsiperheeseen. Vuoden 2008 lopussa maassamme oli noin 585 200 lapsiperhettä, joista alle 7-vuotiaiden lasten perheitä oli 280 400. Alle 9-vuotiaita lapsia oli vuoden 2009 lopussa 287 800. (Tilastokeskus 2010.) Lapsiperheiden yleisin lapsilukumäärä oli vuonna 2008 yksi lapsi (43,4 %). Kahden lapsen perheitä oli 38,4 %, kolmen lapsen 13,4 % ja neljän tai enemmän 4,8 %. (Tilastokeskus 2008.)

2.2 Lapsi kirjastonkäyttäjänä

Kun kirjasto palvelee hyvin lapsiasiakkaitaan, se varmistaa asiakaskuntansa säilymisen tulevaisuudessakin. Lapsena aloitetulla kirjastonkäytöllä on useaan kertaan todettu olevan suuri vaikutus kirjaston myöhempään käyttöön. Esimerkiksi Louna-kirjastojen alueella vuonna 2002 tehdyn tutkimuksen vastaajista 42 % oli kertonut käyttäneensä kirjastoa lapsesta asti ja 35 % kouluikäisestä asti (Lovio 2002, 22). Aikuisiällä käyttönsä oli aloittanut siis vain 23 %. Lisäksi lasten huomioimisella on myös kokonaisvaltaisempi merkitys. ”Se, miten lasta kohdellaan, kertoo paljon mistä tahansa yhteisöstä. Kirjastossa lapsi on asiakas siinä missä aikuinenkin. Asioidessaan kirjastossa hän saa ensimmäiset kokemuksensa kansalaisena olostasi.” (Lovio 2001, 4).

Kun kyseessä ovat alle kouluikäiset lapset, on vanhempien suhtautuminen kirjastoon hyvin oleellisessa asemassa. Lapset kyllä ovat kiinnostuneita kirjoista ja lukemisesta, jos sopivia kirjoja vain on saatavilla. Pienen lapsen on kuitenkin

mahdotonta löytää itse itselleen luettavaa ja hän tarvitsee kirjastokäynneilleen mukaan aikuisen, jonka tehtävänä on opastaa hänet sisälle kirjaston maailmaan. Aikuisen täytyy ”opettaa lapsi kunnioittamaan koko sitä tiedon ja elämysten maailmaa, mikä kirjastoon kätkeytyy.”. (Lahti 1990, 185.) Varhaiskasvatus on kokonaisvaltaista, ja kirjasto tarjoaa lapselle paljon uutta. Kirjastokäynti on lapselle tietoa ja elämystä, se on tapakasvatusta ja sosiaalisuuden ja vuorovaikutuksen kokemista. Jos vanhemmat eivät ole kiinnostuneita käyttämään lastaan kirjastossa, vierailee hän siellä luultavasti ensimmäisen kerran vasta kouluikäisenä. Jotta kaikilla lapsilla olisi mahdollisimman tasapuolinen mahdollisuus kirjastonkäyttöön, pitäisi kirjastoverkon tiheyden lisäksi panostaa eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön. Tällöin vanhemmat eivät olisi ainoat varhaislapsuuden edes yhden kirjastokäynnin mahdollistajat.

Lasten kirjastonkäyttö eroaa aikuisista kokemuksen kokonaisvaltaisuuden vuoksi. Pienet lapset ovat kiinnostuneita tutustumaan kirjoihin kaikkien aistien kautta. Kirjaa halutaan maistaa, ja sivujen repimisestä kuuluu mukava rapina. ”Kirjan aiheuttamat äänet, läjähdykset kansien sulkemisesta, sivujen taputtelusta tai lattialle paiskaamisesta, tuottavat vauvalle myös suurta iloa.” (Suojala 2001, 64.) On tärkeää, että lasten erilaiset tarpeet otetaan huomioon sekä aineistovalikomassa että kirjastotiloja suunniteltaessa.

Myös hiljaisuutta voidaan pitää yhtenä kirjaston antina lapselle. Kirjasto on hyvä vastapaino hälisevässä ja alati kaupallistuvassa yhteiskunnassa, jossa aistivaikutelmat vyöryvät lapsen päälle. Lapsen aistit ylikuormittuvat helposti, sillä lapsi kokee monet aikuiselle jo tylsän tutut asiat paljon voimakkaampina, koska ne ovat hänelle uusia. (Laulajainen 2003, 19.) Kirjaston tarjoaman rauhallisen ilmapiirin merkitys ei ole mikään uusi asia, sitä on pohdittu 1950-luvullakin. Jo silloin kirjastoa arvostettiin pysyvänä, maksuttomana paikkana, jonne pystyi menemään hetkeksi suojaan levottomalta maailmalta. Silloinenkaan maailma ei Raili Kaupin mukaan tarjonnut ihmiselle tervettä elinympäristöä. ”Ihmisellä ei ole turvallisuudentunnetta ja hän joutuu joka päivä

ympäristössään tekemisiin patologisten piirteiden kanssa. Lapsi on tässä ympäristössä vielä vastustuskyvyttömämpi kuin aikuinen.” (Kauppi 2000.)

2.3 Lukemisen merkitys ja lukuharrastus

Opetusministeriön laatima Lasten kulttuuripoliittinen ohjelman käsittelee kirjallisuutta sekä taiteena että osana kansallista identiteettiämme.

Kieli on olennainen osa kulttuuriperintöämme, jota kodit voivat välittää nuoremmalle sukupolvelle lukemalla heille ja heidän kanssaan. Tämän vuoksi lasten ja nuorten monitahoisen kirjallisuuden kirjoittaminen, julkaiseminen ja levitys tulee turvata. ... Kirjastoilla on huomattava merkitys lukuharrastuksen edistäjänä. Ne ovat oivallisia yhteistyökumppaneita mm. sanataiteen perusopetuksessa. (Opetusministeriö 2003, 26.)

Lasten ja nuorten lukuharrastuksen ja kirjallisuuden tuntemuksen edistäminen on yksi yleisten kirjastojen tärkeimmistä tehtävistä. Pohja lukuharrastukselle syntyy hyvin varhain. Anitta Juuti Uudenkaupungin kirjastosta kertoo heidän kirjastonsa järjestämien erilaisten lastenpalvelujensa tuoneen selville, että kirjastojen pitäisi saada kontakti lapsiin ja heidän vanhempaisensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tiedotus voisi alkaa neuvoloiden kautta jo ennen lapsen syntymää. ”Tämä perustuu silkkään neurologiaan: kielimuisti kehittyä alle vuoden vanhana ja aivosolujen väliset hermoradatkin 60 prosenttisesti neljän ensimmäisen elinvuoden aikana.” (Verho 2001, 8.)

Lukemisella ja luetun kuulemisella ja kuuntelemisella on lapsen maailmassa hyvin erityinen merkitys. Kirjastonkäytöllä ja lukemisen useudella, laadulla ja kestolla ei tietenkään välttämättä ole mitään yhteyttä toisiinsa. Pienet lapset tykkäävät lukea samaa kirjaa yhä uudestaan, jolloin tarvetta kirjastojen suurille kokoelmille ei välttämättä edes ole. Lapsen itsensä kannalta on myös hyvä, että hänellä on joitakin ihan ikiomia kirjoja. Tästä huolimatta kirjastojen rooli kirjallisuuden esiintuojana ja lukuharrastuksen innoittajana ja mahdollistajana on suuri. Tiedetään, että pienestä pitäen aloitettu kirjastonkäyttö korreloi lasten ja nuorten lukemisharrastukseen ja että sillä on myönteisiä vaikutuksia ihmisen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin.

Lukemisen tärkeys näkyy hyvin monella eri saralla lapsen kehityksessä. Sadut avaavat lapselle erilaisia maailmoja, ja satujen kautta lapsi oppii käsittelemään tunteitaan turvallisessa ympäristössä. Kirjat voivat vahvistaa lapsen itsetuntoa auttamalla lasta kohtaamaan ja voittamaan pelkojaan ja ahdistuksiaan. ”Sadut ovat yksi lapsen parhaista kasvattajista. Ne eivät raapaise vain pintaa ja opeta sormi pystyssä. Oikeat sadut ovat totta, ne kantavat ikiaikaista viisautta ja muistia, ne koskettavat syvältä, vaikuttavat alitajuntaan ja jäävät sinne elämään ja kantamaan ihmistä koko eliniäksi.” (Jokipaltio 1997, 5).

Henkisen annin lisäksi lukemisella on suuri merkitys myös sanavaraston kehittämisessä. Lapsen ensimmäiset elinvuodet ovat täynnä erilaisten taitojen omaksumista, ja jokainen päivä tuo mukanaan uusia havaintoja ja kokemuksia. Sanavaraston ja kielen kehittyminen riippuu paljon ympäristöstä, ja toki monipuolinen sanavarasto voi kehittyä myös ilman kirjoja, mutta tutkimusten mukaan kirjojen, kuvien ja satujen parissa kasvanut lapsi saa kielensä kehittymiselle kaikista parhaat edellytykset (Loivamaa et al. 2008, 3).

Myös normaalilla puheella on suuri vaikutus sanavarastoon ja puhumisen oppimiseen, mutta on havaittu, että aikuisen puhe on lukiessa monipuolisempaa kuin arkisissa tilanteissa, joten lukutilanteet laajentavat lapsen kielentuntemusta arkikielen ulkopuolelle. Lapsen 14 kk:n iässä osoittamalla kiinnostuksella kirjoja kohtaan on yhteys kielen tuottamiseen 2-vuotiaana ja kielen ymmärtämiseen 3-vuotiaana, joten myös se todistaa, ettei ole täysin sama, kuuleeko lapsi paljon puhetta vai myös erilaista luettua tekstiä. (Suojala 2001, 65.)

Kuuntelijasta lukijaksi

Siinä vaiheessa, kun lapsen rooli laajenee kuuntelijasta itse lukijaksi, on kirjoihin aiemmin muodostuneella suhteella selkeä vaikutus. Lapsella, jolle lukemisen maailma on ennen oman lukemaan opettelemisen aloittamista tullut tutuksi kuuntelemisen kautta, on paremmat edellytykset oppia itse lukemaan ja kirjoittamaan. (Loivamaa 2008, 3.) Hyvä lukutaito edistää koulumenestystä ja vaikuttaa positiivisesti lapsen itsetuntoon. Lukeminen tuottaa lukijalle myös iloa ja virkistystä, ja tarinoiden mukana lukija pääsee osalliseksi eri aikakausia,

maailmoja ja kulttuureita, joita hän ei muuten voisi kokea. ”Kirjallisuus antaa välineitä ymmärtää toisia sekä myötäelää toisten kokemuksia. Kirjallisuus herättää myös pohtimaan moraalisia kysymyksiä: hyvää ja pahaa, oikeaa ja väärää.” (Kuntaliitto 2007.)

Maamme lastenkirjallisuuden julkaisumäärä on kohonnut koko 2000-luvun alkupään ajan. Silti huoli lasten lukuharrastuksen vähentymisestä nousee pintaan aika ajoin. Hyvä lukutaito ja sen mukanaan tuomat vaikutukset kehittyvät vain lukien, joten on harmillista, että lasten ja nuorten lukuharrastus on viime vuosina eriytynyt kahteen selkeään eri suuntaan: on lapsia ja nuoria, jotka lukevat paljon, ja niitä, jotka eivät lue juuri lainkaan. Viime aikoina on kiinnitetty huomiota eritoten poikien lukuharrastuksen vähenemiseen. On ymmärrettävää, että lukuharrastuksella on paljon kilpailijoita lapsen arjessa, mutta lukemisen ei silti tarvitse antaa jäädä kaiken muun jalkoihin. Yhtenä lukemaan houkuttelun menetelmänä kirjastot käyttävät, jossa kirjaston työntekijä tai muu kirjallisuudesta innostunut henkilö kertoo ryhmälle valitsemistaan kirjoista innostaen heitä tarttumaan kyseisiin kirjoihin itse. (Kuntaliitto 2007.)

3 LASTENKIRJASTOPALVELUIDEN KEHITYS

Tänä päivänä lastenkirjastopalvelut ovat itsestään selvä osa yleisten kirjastojen toimintaa. Näin ei kuitenkaan ole ollut aina. Kirjasto on matkannut melkoisen taipaleen ennen nykyisen, lapset huomioon ottavan, linjansa vakiintumista.

3.1 Lastenkirjastoaatteen synty

Maamme ensimmäiset kaupunkien kansankirjastot perustettiin 1840-luvulla, mutta vasta 1800-luvun loppuvuosista lähtien kirjasto on alkanut pikkuhiljaa vastata nykyistä käsitystämme kaikille kansalaisille avoimena tiedon, taidon ja virkistuksen tarjoajana. Alkujaan kirjastot oli tarkoitettu vain aikuisväestölle, eikä 1800-luvulla ollut suomenkielisiä lastenkirjoja paljon edes saatavilla. Kirjastoasioiden eteenpäin viejät Juho Pynninen ja Kaarlo Werkko esittivät 1800-luvun puolivälissä vaatimuksen kirjastojen perustamisesta myös lapsille, mutta nähtävästi aika ei ollut silloin vielä oikea laajennukselle. (Vatanen 2002, 11–12; Blinnikka 2003, 148–149.)

1900-luvulle siirryttäessä alettiin lasten kirjalliset tarpeet huomioida paremmin, alkoihan lukutaitoisia lapsiakin olla koko ajan entistä enemmän. Yhtenä käänteenä lapsiystävällisempiä kirjastoja kohti oli Kansanvalitusseuran vuonna 1905 anoma valtionapu, jota toivottiin eritoten lastenkirjastoja varten. Lastenkirjakokoelmat sijoitettiin yleensä koulujen yhteyteen kouluviranomaisten valvontaan, minkä taustalla vaikutti yleisen oppivelvollisuuden kehittäminen ja kansakoululaitoksen synty. Samaan aikaan mietinnässä oli myös, pitäisikö kansankirjastoissakin olla lastenosastoja ja pitäisikö niitäkin avustaa. (Vatanen 2002, 11–12; Blinnikka 2003, 148–149.) Kunnallisten kirjastojen lastentoiminta vilkastuikin 1900-luvun alun jälkeen, ja kaupunkien kirjastoihin alettiin perustaa erillisiä lastenosastoja. 1950-luvulle asti lastenkirjastot oli kuitenkin suunnattu lähinnä kouluikäisille. (Teinilä 1983, 180–181.)

Ensimmäisiä lapsille suunnattuja kirjaston tapahtumia olivat satutunnit. Säännöllisten satutuntien järjestäminen aloitettiin 1920-luvulla Helsingin

pääkirjaston ja Kallion kirjaston esimerkistä. Niihin aikoihin kuulijoita saattoi paikalle kertyä helposti jopa 100–170 ja osa innokkaista joutui tilanpuutteen takia jäämään pois. (Mäkelä 2002, 10–11.)

Ensimmäiset erikoistuvat kurssit lastenkirjastonhoitajille järjestettiin 1950-luvulla (Blinnikka 2003, 149.) ja 1960-luvun lopulla kirjastoihin alettiin tuoda myös muuta lastenkulttuuria. Kirjastot eivät olleet enää ”vain” kirjastoja vaan monipuolisimmillaan lastenkulttuurikeskuksia elokuvanäytäntöineen ja teatteriesityksineen. Tätä muutosta olivat vauhdittamassa samaan aikaan käydyt kiivaat keskustelut lapsuuden ja nuoruuden merkityksestä omana ajanjaksonaan. Vaikka lapsia ei ollut enää aikoihin pidetty vain pieninä aikuisina, ymmärrettiin heillä olevan omat lapsuuden kulttuuritarpeensa vasta tässä vaiheessa. Kirjastosta tuli myös lasten paikka. (Teinilä 1983, 180–181.) 1970-luku oli kirjastoille nopean kehityksen aikaa, ja myös lapset pääsivät nauttimaan kirjastoverkon oleellisesta tiheytymisestä ja esimerkiksi äänitekokoelmien saapumisesta kirjastoihin. (Vatanen 2002, 15.)

Lastenkirjastotyö ja -palvelut kehittyivät paljon 1960-luvulta 1980-luvun loppuun. Sen jälkeen alkoi lama, joka vähensi myös kirjastojen määrärahoja ja ajoi alas useita pieniä kirjastoja. Lasten lainausmäärät laskivat ja heidän lukutaitonsa huononi. Toisaalta lama sai kirjastot myös taistelemaan toimintansa puolesta ja perustamaan erilaisia kampanjoita ja projekteja. Luultavasti lähikirjastojen vähenemisen vastapainoksi alkoi ensimmäinen lasten oma kirjastoauto kiertää Helsingissä 1992. (Blinnikka 2003, 150–152.)

Kirjastotoiminnan tavoitteet ovat vaihdelleet eri aikoina heijastaen yhteiskunnassa vallitsevia arvoja ja kyseisen ajan lapsuuskuvaa. Ensimmäisiä tavoitteenasetteluita oli Kaarlo Werkon 1878 esittämä ajatus:

Me tahdomme siis lapselle antaa tilaisuutta kehittämään sielunlahjojaan, tukea ja laajentaa kansakoulussa saavutettuja tietoja hyvällä, viehättävällä ja lapsimaailmalle sopivalla lukemisella, mikä ei liiku oppikirjain kuivalla eikä yksitoikkoisella alalla. (Teinilä 1990, 167.)

Kirjaston merkityksessä korostui opettavaisuus ja kasvatuksellinen tehtävä. (Teinilä 1990, 167). Myöhemmin lastenkirjallisuus, ja sitä myötä myös

lastenkirjastoaate, irrottautui kasvatuksellisesta päämäärästä, ja koko kuva lapsuudesta monipuolistui. Toki lastenkirjallisuudessa on yhä mukana myös opettavaisuutta, mutta nykyään myös viihteellisyyttä pidetään eri tavalla tärkeänä. (Juntunen 2003, 31.)

3.2 Nykyhetki

Nykyään kirjasto huomioi lapsiasiakkaansa erittäin hyvin. ”Kirjaston asiakkaana lapsi tai nuori on aikuisten kanssa yhdenvertaisessa asemassa ja varhainen tutustuminen kirjastoon voi luoda sen käytöstä aikuisuuteen asti pysyvän toimintatavan. Kirjasto tukee yhteisöllisyyttä ja liittää siihen luontevasti myös lapset ja nuoret.” (Kuntaliitto 2007.) Lastentarha-lehdessä haastateltu Tapiolan kirjaston entinen johtaja Kari Vaijärvi nostaa lapset jopa aikuisasiakkaita ylemmäksi. Hän nimeää lasten ja nuorten kouluttamisen kirjaston tärkeimmäksi tehtäväksi. ”Sen sijaan minulle tulee huono omatunto, kun tapaan lapsia ja nuoria, joilla ei ole ollut tilaisuutta saada kunnon kontaktia kirjastoon.” (Tapaninen 1995, 50.)

Maamme on kansainvälisesti tunnettu kattavasta kirjastoverkostostaan, ja suurimmasta osasta kirjaston palvelupisteistä on saatavissa myös lasten aineistoa. Meillä on yhteensä 863 yleistä kirjastoa ja 155 kirjastoautoa, joiden reitistöt kattavat koko Suomen päästä päähän. Lisäksi maassamme on 48 laitoskirjastoa, 1 kirjastovene ja 516 muuta kirjaston palvelupaikkaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010.)

Noin 80 % suomalaisista käyttää kirjaston palveluja säännöllisesti, ja noin 40 % asukkaistamme on lainaajia. Vuosittain kertyvistä lainamääristä lastenkirjojen osuus on noin 40 %. Vuonna 2009 lastenkirjoja lainattiin 29 milj. kappaletta. (Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksikkö a.) Samana vuonna lastenkirjojen osuus kaikkien yleisten kirjastojemme yhteenlasketusta kokoelmasta oli 25,16 % eli kymmenisen miljoonaa, mistä voidaan päätellä, että lastenkirjojen nidekohtainen kulutus on aikuisten kirjallisuutta suurempi. Lastenkirjaosuuden prosenttimäärä oli suht tasainen eri kuntien välillä, mutta koko kokoelmaan verratun laajimman ja suppeimman lastenkirjakokoelmien

välillä oli silti paljon eroa. Suurimmat lastenkirjallisuuden prosenttiosuudet kaikesta kirja-aineistosta löytyivät Luodosta (49,12 %) ja Liljendalista (43 %). Pienimmät prosenttiosuudet olivat Muhoksella (15,19 %) ja Nurmeksessa (15,53 %). Kunnan koko ei siis vaikuttaisi olevan missään suhteessa lastenkirjoihin käytettävän määrärahasuhteen (ja ehkä samalla myös lastenkirjallisuuteen panostamisen halun) suhteen. Määrällisesti suurin lastenkirjakokoelma oli vuonna 2009 odotettavasti ja ylivoimaisesti Helsingissä (420 894 nidettä), mutta toisaalta Helsingin kokoelma oli asukaslukuun suhteutettuna pienin (0,73 lastenkirjaa / asukas). Asukaslukuun suhteutettuna suurimmat kokoelmat olivat jo aiemminkin mainitussa Liljendalissa (huimaavat 11,37 lastenkirjaa / asukas) sekä Lestijärvellä (8,44 lastenkirjaa / asukas). (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2010; Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksikkö b.)

Edellä mainittujen tilastolukujen pohjalta lastenkirjojen tilanne kirjastoissa näyttää yleisesti ottaen hyvältä. Usean kunnan osalta asukasmäärään suhteutettu panostus lastenkirjoihin on todella erinomainen. Tilastossa ei kuitenkaan tule esille esimerkiksi aineiston ajantasaisuus ja kunto, joilla on tietenkin myös merkityksensä.

Kirjallisuuden tarjoamisen lisäksi lastenkirjastopalvelut sisältävät nykyään todella paljon kaikenlaista oheistoimintaa ja projekteja. Yhteistyötä eri tahojen kanssa on myös melko paljon, mutta tulevaisuudessa sitä tulee olemaan varmaan vielä enemmän, kun kirjastojen palvelukonsepti on muutenkin monipuolistunut.

4 LASTENKIRJASTO OSANA KUNTIEN KULTTUURIPALVELUITA

4.1 Lastenkulttuuri ja kirjastot

Tasokkaaseen lastenkulttuuriin on kiinnitetty maassamme huomiota jo kauan.

Lastenkulttuuri on vakiinnuttanut asemansa maamme kulttuuripolitiikan käsitteenä 1970-luvulta lähtien. Valtion taidehallinnossa lastenkulttuurin edistämiseksi on ollut oma määrärahasa parin vuosikymmenen ajan ja Taiteen keskustoimikunnan yhteydessä erityinen lastenkulttuurijaosto vuodesta 1987. (Opetusministeriö 2003, tiivistelmä.)

Käsite lastenkulttuuri pitää sisällään lapsille suunnatun kulttuurin sekä lasten oman, heidän itsensä luoman kulttuurin. ”Yleisesti ottaen on kyse lapsen suhteesta koko häntä ympäröivään kulttuuripiiriin, yhteisön arvoihin, asenteisiin, kieleen ja kulttuuriperintöön.” Ympärillämme oleva kulttuuriympäristö muovaa meitä, ja me vuorostamme kannamme eteenpäin sen vaikutuksia. Lapsi kasvaa tiettyyn kulttuuriin. (Opetusministeriö 2003, 8.)

Opetusministeriön vuonna 2003 julkaisema Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma ottaa kantaa myös kirjaston merkitykseen osana taide- ja kulttuuripalveluiden peruspalveluita. Vaikka ohjelma on varsinaisesti laadittu koskemaan vuosia 2003–2007, ei sen sisältö ole ehtinyt vielä vanhentua.

Kirjastojen merkitys lastenkulttuurin kannalta on ensiarvoisen tärkeä. Kirjastolaitos on alueellisesti kattava ja sillä on luonteva, helposti lähestyttävä rooli koko kansan kulttuurilaitoksena. Lapset ovat kirjastojen ahkerimpia käyttäjiä ja kirjastot tarjoavat usein lapsille myös muiden taiteenalojen toimintoja. Kirjastot mahdollistavat myös pääsyn uusien medioiden tarjontaan. Perinteisten kulttuuri- ja sivistystehtävän ja lukutaidon edistämisen ohella kirjasto tarjoaa myös tietoyhteiskunnan valmiuksia. Koulujen ja kirjastojen yhteistyötä tulee kehittää sekä tiedon hankinnan ja -hallinnan että koulukirjastojen tilan osalta. Tämä edellyttää riittävän rahoituksen turvaamista kirjastoille ja alueellisen yhteistyön kehittämistä erityisesti pienten kuntien kirjastopalveluiden turvaamiseksi. (Opetusministeriö 2003, 17.)

Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma kehottaa kuntia myös huomioimaan kirjaston ja kunnan muiden toimijoiden väliset yhteistyömahdollisuudet. ”Kuntien ja kirjastojen tulisi yhteistyössä mm. neuvoloiden, päiväkotien ja iltapäiväkerhojen kanssa selvittää mahdollisuuksia lisätä pitkäjänteistä yhteistyötä.” sekä ”Kuntien ja alueellisten taidetoimikuntien tulisi yhteistyössä edistää mahdollisuuksia järjestää kirjastojen yhteydessä monipuolista eri taiteenaloja koskevaa toimintaa erityisesti pienissä ja syrjäisissä kunnissa.” (Opetusministeriö 2003, 18.)

4.2 Lastenkirjastopalveluiden järjestäminen

Kuntien kulttuurisectoriin kuuluvat yleinen kulttuuritoimi sekä kunnasta riippuen kirjastot, museot, teatterit, orkesterit ja taideoppilaitokset. Kunnan monipuoliset kulttuuripalvelut luovat osaltaan edellytykset alueen elinvoimaisuudelle ja asukkaiden hyvinvoinnille. (Kuntaliitto 2009.)

Kuntien kirjastot tarjoavat lähikirjastoverkostonsa sekä kirjastoauto- ja verkkopalvelujensa avulla lapsille ja nuorille monipuoliset, ”matalan kynnyksen” palvelut. Kirjasto on kulttuuri-, tieto- ja oppimiskeskus, jossa lapsille ja nuorille opastetaan muun muassa tietoyhteiskunnan kansalaistaitoja; tiedonhankinnan ja sähköisen asiointin taitoja. Suomessa omaksuttu perhekirjastomalli tarjoaa lapsiperheille mahdollisuuksia viettää yhteistä aikaa erilaisen kirjastoaineiston parissa, samoin nuorille paikan itsensä ilmaisulle ja vapaalle oleskelulle yksin tai yhdessä. (Kuntaliitto 2007.)

Lastenkirjastopalveluiden järjestämisestä ei yleisesti ottaen ole suoranaisesti olemassa mitään omaa lakia tai määräystä. Kirjastolaissa (904/1998) kuitenkin määritellään yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteeksi ”edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen” (Kirjastolaki, 2 §), joten yhtäläiset mahdollisuudet tähän kaikkeen on taattava myös lapsiväestölle. Myös Suomen perustuslain (731/1999) yhdenvertaisuutta käsittelevä pykälä kieltää ikään perustuvan syrjinnän: ”Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä.” (Suomen perustuslaki, 6 §).

Vastuu oman kunnan kirjasto- ja tietopalvelujen järjestämisestä kuuluu kullekin kunnalle itselleen. ”Kunnan tehtävänä on tässä laissa tarkoitettujen kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Kunta voi järjestää kirjasto- ja tietopalvelut itse taikka osittain tai kokonaan yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kunta vastaa siitä, että palvelut ovat tämän lain mukaisia.” (Kirjastolaki, 3 §). Kirjasto- ja tietopalvelujen valtion hallintoviranomaisena toimiva opetusministeriö valvoo kuntien toimintaa.

Koska kirjastopalvelujen järjestäminen on kuntakohtaista, voi palvelujen laatu ja laajuus vaihdella paljonkin. Kunnat saavat yleiseen kulttuuritoimintaansa valtionavustusta $37 \% \times 3,5 \text{ €} / \text{asukas}$, mutta summan tarkemmasta kohdentamisesta saa kunta päättää itse (Kuntaliitto 2009). Päivi Litmanen-Peltsala tarkastelee Mikä tässä maksaa? -artikkelissaan eri kirjastojen toimintaansa käyttämien määrärahojen suhdetta. ”Valtiolta saatava raha on kaikissa kunnissa asukaskohtaisesti sama. Vuonna 2008 keskimääräinen kunnankirjasto käytti noin 53€ per asukas toimintakuluihin, mutta yli puolet silloisista kunnista panosti tätä vähemmän ja 39 kirjastoa vähemmän kuin 40 euroa.” (Litmanen-Peltsala 2010, 10–11.) Sen lisäksi, että kirjastotoimintaan käytetty rahamäärä vaihtelee, ei kunnissa, joiden asukkaiden keski-ikä on korkea, luonnollisesti panosteta lasten kulttuuri- ja kirjastopalveluihin samalla tapaa kuin kasvukunnissa.

Yleisen tuen lisäksi valtio myöntää Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksikön toimesta avustusta myös kirjastojen erityistehtäviin ja tarkennettuihin kulttuuri- ja lastenkulttuuritarkoituksiin. Kunnat saavat erillismäärärahaa erilaisiin hankkeisiin kuten esimerkiksi lastenkulttuurikeskusten toimintaan, kirjastorakentamiseen ja kirjastoautojen hankintaan. (Kuntaliitto 2009; Opetus- ja kulttuuriministeriö b.) Vuonna 2009 valtio rahoitti yleisten kirjastojen toimintaa 119,6 milj. €:lla, kun käyttökustannukset yhteensä olivat 290 milj. € (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010).

5 KYSELYTUTKIMUKSEN PERUSTEET

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Halusin työssäni selvittää lapsiperheiden suhdetta kirjastoon, joten katsoin survey-muotoisen tutkimusmentelmän ainoaksi toimivaksi vaihtoehdoksi. Survey-tutkimuksen luonteeseen kuuluu tiedon kerääminen erilaisten kysely- ja haastattelumenetelmien avulla. Tutkimus kohdistuu yleensä suurehkoon tutkimusjoukkoon, josta varsinaiset tutkittavat valitaan edustavalla satunnaisotannalla niin, että tutkimustulokset voidaan yleistää koskemaan koko perusjoukkoa (Jyväskylän yliopisto).

Oman tutkimukseni toteutin Internetissä täytettävissä olleen puolistrukturoidun kyselylomakkeen avulla. Kyselylomake sisälsi monivalintoja sekä avoimia kysymyksiä, joten tutkimuksessa yhdistyivät kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusote. Vaikka kvalitatiivisen (laadullinen) vastausaineiston käsitteleminen olikin kvantitatiivisten (määrällinen) vastausten käsittelyä työläämpää, olivat avointen kysymysten kvalitatiivista tietoa välittävät vastaukset tärkeitä syvemmän tiedon tuojia.

Tutkimuksen teko kokonaisuudessaan koostui asiakkaille suoritettavasta kyselystä, kyselyn purkamisesta ja analysoinnista sekä aihetta taustoittavasta teoriaosuudesta. Oman työni lisäksi oleellisessa osassa työn valmistumisprosessia olivat siis kyselyyn vastanneet henkilöt.

5.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartuttaa lapsiperheiden kirjastonkäyttötottumuksia ja heidän kirjastolle antamiaan merkityksiä: Miksi he käyttävät tai eivät käytä kirjastoa? Kuinka usein ja miten he käyttävät kirjastoa? Mitä kirjasto antaa heille? Mitä mieltä he ovat erilaisista kirjaston palveluista? Mitä he odottavat ja toivovat kirjastolta? Taustalla halusin myös ottaa selvää vanhempien arvoista yleisesti ja kirjaston käytön suhteutumisesta perheen muuhun elämäntyyliin ja ajankäyttöön.

Mahdollisimman nuorena aloitetun kirjastonkäytön merkitys on todettu useaan kertaan, joten lapsiperheiden kuunteleminen on erittäin tärkeää. ”Jos kirjasto jää vieraaksi varhaisemmalla iällä, ei sitä vanhempanakaan totuta käyttämään.” (Vakkari 1983, 134). Onneksi lapset ovat aina tähän asti muodostaneet merkittävän osan kirjastojen lainaajakunnasta, joten välitöntä vaaraa ei tulevaisuuden suhteen ole.

Kirjastoammattilaiset ovat väistämättäkin puolueellisia ja saattavat ajatella tarjoamistaan palveluista hyvin eri tavalla kuin kohderyhmänä olevat asiakkaat. Käyttäjille (ja potentiaalisille käyttäjille) suunnattu kysely antaa äänen itse asiakkaille. Lastenkirjastopalveluiden suunnitteluun ja ylläpitoon nähdään paljon aikaa ja vaivaa. Kyselyn tavoitteena on selvittää lapsiperheiden mielipiteitä, sillä tuntemalla palvelujen kohderyhmän tarpeet voidaan suunnittelu kohdentaa ensisijaisiin asioihin.

Lapsiperheen kirjastonkäyttöön voi ajatella kuuluvan myös osan aikuisten kirjastonkäytöstä. Se, kuinka perheen aikuiset käyttävät kirjastoa lapsiin liittyen (esimerkiksi lastenhoito-oppaat) on tarkoituksella poisjätetty aihealue.

5.3 Tutkimuksen kohderyhmä ja otoksen muodostuminen

Kohderyhmänä eli tutkimuksen perusjoukkona olivat kaikki maamme lapsiperheet, joissa on ainakin yksi alle kouluikäinen lapsi.

Koska kyselytutkimuksia tehdessä ei useinkaan voida tavoittaa koko tutkimuksen perusjoukkoa, täytyy tyytyä otantatutkimuksen suorittamiseen. Vaikka oma kyselyni oli kohdistettu kaikille suomalaisille (tai muuten suomen kieltä taitaville) alle kouluikäisten lasten vanhemmille, olisi heidän kaikkien vastaamaan saaminen ollut mahdotonta. Koko perusjoukon sijaan täytyi siis valita otos, jonka kautta perusjoukkoa käsiteltiin. Valinta voidaan tehdä eri tavoin, ja valinnan onnistumisesta riippuu, ovatko tutkimustulokset luotettavia ja kuinka hyvin niitä voidaan yleistää koskemaan koko perusjoukkoa.

Jotta otanta olisi onnistunut ja koko perusjoukkoa koskevia yleistyksiä voitaisiin tehdä, olisi osajoukon valikoiduttava niin, että jokaisella perusjoukkoon

kuuluvalla olisi sama todennäköisyys valikoitua osaksi sitä. Otannassa olisi oltava samoja ominaisuuksia samassa suhteessa kuin perusjoukossa. Muussa tapauksessa saadusta tutkimusaineistosta voidaan puhua vain näytteenä perusjoukosta, ei sitä kokonaisuutenaan edustavana tietona. (Puhakka 2005.)

Minulla ei ollut tutkimuksessani mahdollisuutta käyttää mitään kovin suunnitelmallista otantamenetelmää, sillä en juurikaan voinut valikoida vastaajia perusjoukon edustajista. En voinut myöskään määrittää otannan kokoa, koska se riippui vastaajien aktiivisuudesta. Jos olisi ollut mahdollista valikoida kyselystä tiedotuksen saavat ihmiset jonkin yleispätevän tietokannan avulla, olisin voinut käyttää tutkimukseeni hyvin soveltuvaa ositettua otantaa ja valita kohdehenkilöt esimerkiksi niin, että mukana olisi ollut yhtä monta edustajaa joka kunnasta ja kaikki lasten iät olisivat olleet yhtä edustettuina. Mukana olisi voinut olla myös yhtä paljon kirjaston käyttäjiä ja ei-käyttäjiä. Mahdollisuuteni rajoittuivat kuitenkin mahdollisimman monipuoliseen kyselystä tiedottamiseen. Kyselyn ilmoitusväylinä toimivat lapsiperheaiheiset keskustelupalstat, maakuntakirjastojen Internet-sivut sekä osalla kirjastoilla käytössä olevat Facebook ja Twitter. Jokaisella perusjoukkoon kuuluvalla oli siis periaatteessa mahdollisuus valikoitua vastaajaksi, mutta toki ilmoitusväylien valinta rajasi otantajoukkoa jonkin verran.

Otosta rajanneet seikat

Koska itse kysely ja kaikki siihen ohjaavat tiedotteet sijaitsivat Internetissä, rajautuivat Internetiä käyttämättömät vanhemmat heti vastaajajoukon ulkopuolelle. Minulle oli myös alusta alkaen selvää, että toteutan kyselyn maamme kaksikielisyydestä huolimatta vain suomeksi.

Oli myös arvattavaa, että kirjastoa paljon käyttävillä ja kirjastopalveluista erityisen kiinnostuneilla on suurempi motivaatio vastata kirjastoa koskevaan kyselyyn kuin satunnaisilla lainaajilla tai kirjaston ei-käyttäjillä. Vastauksista tulikin ilmi, että jopa noin 86 % vastaajista kertoi olevansa erittäin tai melko kiinnostunut lukemisesta ja/tai kirjallisuudesta ja noin 79 % oli käyttänyt kirjastoa aiemmin (ennen lapsia) aikuisiällään paljon tai melko paljon. Em. luvut

ovat luultavasti paljon suuremmat kuin maassamme yleisesti, ja sinänsä antavat vääristyneen kuvan ihmisten kiinnostuksesta lukemista ja kirjastoja kohtaan.

Oman tutkimukseni kohdalla käyttäjien ja ei-käyttäjien välisellä edustuksella ei oikeastaan ollut merkitystä, mutta se, että kirjastosta kiinnostuneet henkilöt ovat myös kiinnostuneempia vastaamaan, saattoi aiheuttaa sen, että vastauksista välittyi todellisuutta positiivisempi yleiskuva käyttäjien mielipiteistä. Kysely oli melko pitkä, joten kirjaston palveluihin jo muutenkin tympääntyneet, jättivät vastaamisen myös ehkä helpommin kesken.

Käyttämieni keskustelupalstojen suurinta kohderyhmää ovat nuoret äidit, jotka ovat kiinnostuneita vaihtamaan mielipiteitä verkossa samankaltaisessa elämäntilanteessa olevien henkilöiden kanssa. Naiset ovat muutenkin keskimäärin innostuneempia osallistumaan erilaisiin kyselyihin, joten naisten osuuden painottuminen olisi ollut erittäin luultavaa myös ilman kyselyn yhteyttä keskustelupalstoihin. Vaikka sukupuoliroolit eivät ole nykyään enää niin selkeät kuin joskus, hoitavat naiset lapsiin liittyviä asioita yleensä miehiä enemmän, ja ovat sitä kautta myös miehiä kiinnostuneempia kirjaston merkityksestä lapsen elämässä.

Edellämainituista seikoista huolimatta pitäisin tutkimuksen reliabiliteettitasoa riittävänä ottaen huomioon käytettävissä olleet resurssit. En väitä, että tulokset voisi epäröimättä yleistää koskemaan koko maamme lapsiperheitä, mutta silti niiden kautta saatu tieto on varmasti jossain määrin yleistettävissä.

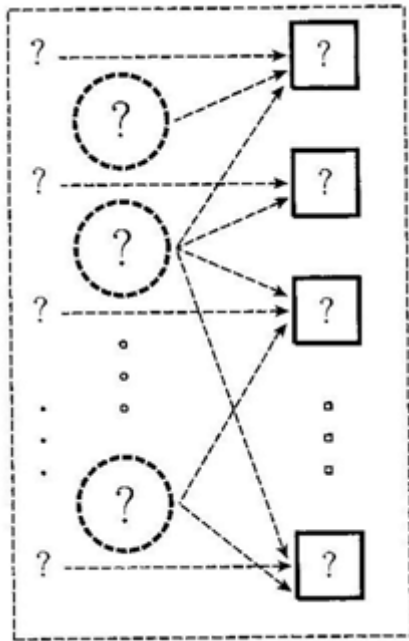
6 KYSELYTUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

6.1. Kyselyn laatiminen

6.1.1 Sisältöalueet

Apuna sopivien kysymysten hahmottamisessa kannattaa Kimmo Vehkalahden vuonna 2008 julkaistun teoksen mukaan käyttää kaaviota (Kuva 1), johon varsinainen kyselyllä kartoitettava tieto on paloitetu realistisesti kysyttävissä oleviin kysymyksiin. Omaan aiheeseeni liittyen tämä tarkoitti siis sitä, että en voinut suoraan kysyä ”Mikä on mielestäsi kirjaston merkitys lapsiperheille?” vaan aihe täytyi jakaa osiin. Jotta jotakin asiaa voidaan mitata, täytyy se jakaa pienempiin kysymyksiin, joiden avulla varsinainen kiinnostuksen kohteena oleva suurempi kokonaisuus voidaan saada selville.

Kuvassa 1 olevan ajatusrakennelman ympyrät symboloivat ”ilmiön keskeisiä ulottuvuuksia”, joita ovat vastaukset esimerkiksi kysymyksiin ”Mitä tutkitaan?” ja ”Mistä tutkittava ilmiö koostuu?”. Oikeassa reunassa olevat neliöt taas symboloivat kyselyssä mahdollisesti toteutettavia konkreettisia kysymyksiä. (Vehkalahti 2008, 21.) Kaavion voi tehdä tietenkin myös toisenlaisessa, itselleen helpoimmalta tuntuvassa, muodossa. Hyvin tehdyn kaavion avulla on helppo tarkastella myös yksittäisten kysymysten reliabiliteettia miettimällä, auttavatko konkreettiset kysymykset vastaamaan ympyröissä esitettyihin laajempiin kokonaisuuksiin.

Kuva 1. Tutkimusasetelman hahmottaminen (Vehkalahti 2008, 21)

Itse aloitin kysymysten laatimisen kirjaamalla muistiin pitkäköllä aikavälillä mieleeni tulleita mahdollisia kysymysten aiheita ja jo valmiita kysymysmuodossa olevia kysymyksiä. Työskentelystäni lastenkirjastossa oli paljon apua oleellisten aihepiirien ja kysymysten vastausvaihtoehtojen miettimisessä. Loppujen lopuksi kyselyni jakautui sisällöltään seuraaviin aihepiireihin (vrt. kuvan 1 neliöt): vastaajien taustatiedot, perheen yhteinen ajanvietto, vanhemman suhde kirjastoon, lapsiin liittyvä (konkreettinen) kirjastonkäyttö, kirjastopalvelut kokonaisuutena, kirjaston merkitys ja syyt sen käyttöön, syyt kirjaston ei-käyttöön ja kiinnostus erilaisia kirjaston palveluja kohtaan. Jokainen aihepiiri piti sisällään useita kysymyksiä. Lisäksi yhtenä mielessäni olleena aihepiirinä olivat asiakkaiden odotukset kirjastoa kohtaan. Selvitin odotuksia erilaisilla em. ryhmiin sijoittuneilla avoimilla kysymyksillä, en omana osionaan, koska kysymykset liittyivät eri aiheisiin.

Itseäni kiinnostavien ja aiheeseen liittyvien kysymysaiheiden keksiminen ei ollut vaikeaa. Suurin pohdinta ja vaikeudet kohdistuivat kysymysten karsimiseen oleellisiin ja vähemmän oleellisiin. Kyselyn ensimmäisen version lähetin nimenomaan sisällön suhteen kommentoitavaksi Seinäjoen

ammattikorkeakoulun Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelman koulutusohjelmapäällikkö Sari Mäkinen-Laitilalle. Oman ajatuksenkulkuni selittäminen hänelle auttoi itseänikin, ja hänen antamiensa kommenttien pohjalta oli kyselyä helpompi lähteä hiomaan eteenpäin. Myöhemmässä vaiheessa kyselyäni kommentoivat myös Turun kaupunginkirjastossa työskentelevät Päivi Räihä ja Minna Söderman, joiden mielipiteistä oli myös apua.

6.1.2 Kysymysten muotoilu

”Koko tutkimuksen onnistuminen riippuu mitä suurimmissa määrin lomakkeesta. Ratkaisevaa on, kysytäänkö sisällöllisesti oikeita kysymyksiä tilastollisesti mielekkäällä tavalla. Kumpikaan ei yksin riitä.” Kysymysten laatiminen sellaisiksi, että ne ovat toimivia sekä sisällöllisesti että tilastollisesti on erittäin tärkeää, koska jälkeenpäin mitään muutoksia ei voi enää tehdä. (Vehkalahti 2008, 20.)

On itsestään selvää, että kysymykset eivät saa olla johdattelevia, helposti eri tavoin ymmärrettäviä tai epäselviä. Vastaajan ei pitäisi joutua kauaa miettimään, mitä kysymyksellä ajetaan takaa. Yhdessä kysymyksessä kannattaa myös kysyä vain yhtä asiaa.

Kysely sisälsi monivalintoja, avoimia kysymyksiä ja näiden kahden välimuotoja. Monivalintakysymykset ovat helppoja käsitellä ja ne tuottavat helposti vertailtavissa olevaa materiaalia, kun taas avointen kysymysten avulla toivotaan saatavan esiin tarkempia mielipiteitä, joita on vaikea listata valmiisiin vaihtoehtoihin. Avointen kysymysten kautta esille voi tulla myös ihan uusia asioita, joiden ennakoiminen kyselyä tehdessä olisi mahdotonta.

Käytin kysymysten muotoiluun aika paljon aikaa ja pyrin mahdollisuuksien mukaan tiivistämään ja yhdistelemään niitä niin, että kysymykset pysyisivät silti selkeinä. Koska kysely oli muutenkin pitkä, karsin lopuksi vastausvaihtoehtoja ja tein joistakin kysymyksistä yksinkertaisemmin vastattavia.

6.1.3 Kyselyn rakenne

Lomakkeen alussa, ennen varsinaista kyselyä, oli muutamia ohjeita vastaamista selkeyttämään. Ohjeissa kehoitettiin mm. huomioimaan, että kaikki lapsia koskevat kysymykset tarkoittavat nimenomaan perheen alle kouluikäisiä lapsia, vaikka asiasta ei erikseen mainittaisikaan. Vastaajille kerrottiin myös, että käsite ”kirjasto” oli kyselyssä ymmärrettävä laajasti pitäen sisällään lainausasemat, kirjastoautot ja mitkä tahansa kirjaston toimipisteet. Johdatustekstissä mainittiin myös mahdollisuudesta osallistua kirjapalkintojen arvontaan.

Kysely koostui kaiken kaikkiaan 60 kysymyksestä, joista erilaisia oli 54. Koko kyselyssä oli siis 6 kysymystä kahteen kertaan, mikä selittyy sillä, että osa kysymyksistä kysyttiin erikseen sekä käyttäjiltä että ei-käyttäjiltä. Kysely alkoi 21 kaikille yhteisellä kysymyksellä. Nämä kysymykset käsittelivät vastaajan perhettä koskevia taustatietoja (nro 1–9) ja perheen yhteisiä ajanviettotottumuksia (nro 10–15) sekä vastaajavanhemman omaa suhdetta kirjastonkäyttöä kohtaan (nro 16–21).

Tämän jälkeen kysely haarautui kahteen eri osaan; käyttäjille ja ei-käyttäjille suunnattuihin jatkokysymyksiin. Ohjautuminen eri haaroihin pohjautui kirjaston käytön useutta käsittelevän 21. kysymyksen vastaukseen. Mikäli vastaaja kertoi käyttävänsä kirjastoa omiin tai lastensa tarpeisiin paljon, melko paljon tai edes silloin tällöin luokiteltiin hänet kirjaston käyttäjäksi ja hän sai vastattavakseen yhteensä 50 kysymystä. Jos vastaaja kertoi, ettei hän käytä kirjastoa juurikaan tai ollenkaan, lukeutui hän kirjaston ei-käyttäjiin, ja hänen kyselyssään oli kokonaisuudessaan 31 kysymystä. Asetin ei-käyttäjille tarkoituksella reilusti vähemmän kysymyksiä, jotta saisin vastauksia myös heiltä. Oletin, että heillä olisi käyttäjiä vähemmän mielenkiintoa vastata monisivuiseen kyselyyn.

Haarautumisen jälkeen kirjaston käyttäjien osuus jatkui konkreettisilla lapsiperheen kirjastonkäyttöön liittyvillä kysymyksillä (nro 22–32), mielipidekysymyksillä kirjastopalveluista kokonaisuutenaan (nro 33–37), kirjaston merkitystä ja sen käyttösyitä avaavilla kysymyksillä (nro 38–41 + 48) ja tiedustelukysymyksillä kohdistuen kirjaston erilaisia palveluja kohtaan (nro 42–

47). Kysymysten loppupäässä (nro 49) vastaajilla oli vielä mahdollisuus kertoa vapaasti kyselyn aikana heränneistä ajatuksistaan. Viimeisimpänä (nro 50) vastaajalta tiedusteltiin vielä, mitä kautta hän oli kyselyyn saapunut, ja halukkaat saivat jättää yhteistietonsa arvontaa varten.

Haarautumisen jälkeiset ei-haaran kysymykset olivat suurelta osin samoja kuin toisessakin haarassa eroten vain haaran neljän alkupään kysymysten osalta, mutta lomakkeen teknisen toiminnan vuoksi haarat jatkuivat loppuun saakka erillään. Alun neljä kysymystä (nro 51–54) käsittelivät lähinnä vähäisen käytön syitä ja sitä, mikä heitä voisi innostaa käyttämään kirjastoa enemmän. Loput ei-haaran kysymykset (nro 55–60) olivat samoja, kirjaston erilaisiin mahdollisiin palveluihin liittyviä, kuin käyttäjähaarassakin.

Halusin sivuttaa kyselyni, koska mielestäni vastaaminen sivutettuun kyselyyn on mielekkäämpää. Kysymysten järjestystä täytyi sivuttamisen yhteydessä hieman muuttaa, jotta sain tehtyä kaikista sivuista suunnilleen yhtä kevyet/raskaat vastata. Sama kysymysmäärä sivua kohden ei olisi ollut sopiva ratkaisu, koska osa kysymyksistä oli ajattelua vaativia monivalintoja ja osa taas hyvin nopeasti vastattavia kyllä/ei-tyylisiä. Oli myös mietittävä sopiva tasapaino kahden melkolailla toisensa kumoavan seikan välille; toisaalta vastaajat jaksavat harkita vastauksiaan paremmin kyselyn alkupuolella, mutta liian kinkkiset alkupään kysymykset taas saattavat karkottaa vastaajat pois kyselyn ääreltä. Yhden mielestäni keskimääräisesti enemmän keskittymistä vaativan kysymyksen sijoitin tarkoituksella lähelle loppua kohtaan, jossa vastaaja pystyi näkemään sen olevan viimeinen varsinainen kysymys ennen paria lyhyttä lopputiedustelua. Siinä vaiheessa kukaan tuskin enää sen kysymyksen perusteella keskeytti vastaamistaan. Sain tehtyä sivutuksen mielestäni onnistuneesti. Sivuja oli kyselyssä yhteensä 6, joista kaikille yhteisiä olivat sivut 1–2. Käyttäjien kysymykset jatkuivat sivuilla 3–5 ja ei-käyttäjät ohjautuivat alun jälkeen automaattisesti kyselyn 6. sivulle. [Huom. Kyselyn tiedostoksi tallennettaessa syntyneet sivujaot (Liite 1) eivät vastaa kyselyssä oikeasti käytössä ollutta sivutusta.]

Useammassa lähteessä kehoitettiin perus henkilötietojen kysymistä vasta kyselyn lopussa. Syyksi mainittiin se, että silloin vastaajat olisivat auliimpia paljastamaan esimerkiksi ikänsä, koska alussa kysyttävät ikä ja sukupuoli saattaisivat tuntua vastaajasta hyökkääviltä eikä hän haluaisikaan täyttää lomaketta. Omasta mielestäni perustietojen kysyminen alussa oli kuitenkin toimivaa. Arkaluontoisen aiheen ollessa kyseessä järjestystä kannattaisi varmaan miettiä tarkemmin.

6.1.4 Kyselyn tekninen toteuttaminen

Kysely toteutettiin Internetiin Webropol 1.0 -ohjelmalla. En ollut käyttänyt ohjelmaa aiemmin enkä saanut siihen mitään perehdytystä. Ohjelman perusteet olivat hyvin helppo omaksua, mutta jouduin perehtymään myös monimutkaisempiin toimintoihin, sillä kyselyni ei ollut teknisesti aivan yksinkertainen. Pitkän Word-tiedostona olleen kyselyn siirtäminen Webropoliin oli melko aikaavievää, ja ajoittain eteen tulleiden ongelmien selvittäminen ja asetusten vaihtelu ja testailu vaativat oman aikansa ja opettelunsa. Webropolin online-käyttöliittymä oli myös melko hidas nopeaan Internet-yhteyteen tottuneelle.

Webropolissa on olemassa toiminto, jolla saadaan sivutetun kyselyn kunkin sivun ylä- tai alareunaan näkymään laskuri, joka kertoo vastaajalle, kuinka monta prosenttia hän on kyselyä täyttänyt ja kuinka paljon sitä on siis vielä jäljellä. Toiminto on mielestäni erittäin oleellinen varsinkin pitempien kyselyiden, kuten omani, kohdalla. Jos vastaajalla ei ole mitään tietoa kyselyn pituudesta, ja sivuja tuntuu vain riittävän yksi toisensa perään, jättää hän vastaamisen helpommin kesken. Jos matka maaliviivalle on tiedossa, nousee motivaatio jaksaa paljon suuremmaksi.

Koska oma kyselyni oli tyyliltään haarautuva, ei prosenttiominaisuutta kuitenkaan voinut käyttää sen kohdalla. Prosenttilaskuri olisi näyttänyt 100 % vasta, kun vastaaja olisi käynyt läpi kaikki kysymykset: sekä käyttäjille että ei-käyttäjille suunnatut. Ratkaisin asian merkitsemällä sivujen yläreunaan numeroinnin, josta tuli ilmi myös jäljellä olevat sivut: käyttäjillä 3/5, 4/5 ja 5/5

sekä ei-käyttäjillä 3/3. Haarautumisesta johtuen pystyin tekemään merkinnät vasta haarautumisen jälkeisille sivuille, koska kokonaissivumäärä oli eri vastaajille eri. 1 ja 2 sivuilla merkintöjä ei siis ollut.

Ennen varsinaista julkaisemista esitetasin kyselyn viiden ystäväni avustuksella. Palautteen perusteella tein kysymyksiin joitakin muodollisia parannuksia. Poistin myös pari vaikeinta/aikaavievintä kysymystä vähentääkseni vastaajien mahdollista tylsistymistä ja vastaamisen keskeyttämistä.

Jälkeenpäin ajateltuna kyselyn ulkonäköön (tausta, fontti, kuvitus) olisi voinut kiinnittää enemmän huomiota. Olen kyllä tietoinen visuaalisuuden suuresta merkityksestä, mutta sillä hetkellä on enää jaksanut paneutua asiaan. Nyt kyselyssä oli käytössä Webropolin oletusasetukset, eli tausta oli puhdas valkoinen ja fonttina jokin tuttu peruskirjasin. Mietin pienen kuvan lisäämistä kunkin kysymyssivun yläreunaan, mutta en löytänyt mitään sopivaa, lapsi- tai kirjastoaiheista, ilmaista piirroskuvaa.

Kun kysely oli ollut vastattavana jo hyvän aikaa, sain tietää, että se näytti Firefoxin selaimella aivan erilaiselta kuin itse käyttämälläni ja testaamallani Explorerilla. Täytyisi muistaa kokeilla kaikki Internetiin laitettava mahdollisimman monella saatavissa olevalla selaimella. Firefox-version koko ruudun taustakuvaksi oli jostakin ilmestynyt todella epäammattimaisen vaikutuksen antava, tökerösti kertautuva mainostyylinen tekstillinen kuva. Onneksi ongelma korjautui Webropolin asiakaspalvelun avulla. Yhäkään en kuitenkaan tiedä, mistä kuva oli sinne päätenyt.

6.2. Kyselyn julkaiseminen

Julkaistessani kyselyn minun täytyi yleisen käytännön mukaisesti ilmoittaa myös sen sulkeutumisajankohta. Sopivaksi vastausajaksi olisi riittänyt kolme viikkoa, mutta antaakseni reagointiaikaa julkaisemispyynnön lähettämilleni tahoille, lisäsin kyselyn aukioloaikaan reilun viikon. Kysely oli avoinna neljä ja puoli viikkoa, 29.5. - 30.6.2010. Aika osoittautui juuri sopivaksi.

Koska kysely sijaitsi avoimessa ympäristössä, kenellä tahansa Internetin käyttäjällä oli periaatteessa mahdollisuus vastata siihen. Vastaaajia pyrittiin tavoittamaan kirjastojen kotisivujen ja Internetin lapsiperheaiheisten keskustelupalstojen kautta.

6.2.1 Kirjastot

Lähetin pyynnön (Liite 2) kyselyn julkaisemisesta kaikille Suomen 19¹ maakuntakirjastolle heti kyselyn avaamispäivänä. Valitsin tiedottaviksi kirjastoiksi nimenomaan melko tasaisesti ympäri maata sijoittuvat maakuntakirjastot, jotta eri puolilla maata asuvilla henkilöillä olisi ollut yhtä suuri mahdollisuus huomata kysely. Yhteydenottovälineenä käytin sähköpostia. Liitin sähköpostin mukaan lyhyen, linkin kyselyyn sisältävän tiedotteen (Liite 3) kyselystä. Tiedotteessa kerrottiin, kenelle kysely on suunnattu, mitä se käsittelee ja kuka tutkimusta tekee. Minimoidakseni kirjastoille aiheutuvan vaivannäön kirjoitin tiedotteen valmiiksi julkaistavaan muotoon, mutta annoin kirjastoille myös täyden vapauden muokata sitä. Osa kirjastoista julkaisi tiedotteen sellaisenaan tai lähes sellaisenaan, jotkin lyhensivät informaation hyvin minimiin.

Kymmenen kirjastoa reagoi pyyntööni nopeasti ja ilmoitti julkaisseensa tai julkaisevansa linkin kyselyyn omilla kotisivuillaan, osa myös Facebookissa ja Twitterissä. Yksi kirjastoista joutui kuitenkin jostakin syystä poistamaan linkin sivuiltaan. Kaikki kyselystä ”ajallaan” ilmoittaneet kirjastot tekivät sen vain parin päivän viiveellä sähköpostin lähettämisestäni. Tämän jälkeen en saanut yhteydenottoa enää yhdeltäkään kirjastolta ensimmäisen julkaisupyynnöni perusteella. Kirjastojen reagoimisprosentti jäi mielestäni liian pieneksi, joten lähetin julkaisupyynnön uudestaan, kun ensimmäisestä sähköpostistani oli kulunut reilu viikko. Sen jälkeen sain vastauksen vielä viideltä kirjastolta.

¹ Suomessa on 20 maakuntakirjastoa, jos Ahvenanmaan maakuntakirjasto lasketaan myös mukaan. Katsoin maakuntakirjastot kyselyä tehdessäni kirjastot.fi-sivustolta, mutta mielestäni Ahvenanmaata ei silloin ollut listassa, enkä tullut ajatelleeksi sen maakuntakirjaston olemassaoloa. Tästä johtuen en valitettavasti huomioinut Ahvenanmaata kyselyä levittäessäni.

Loppujen lopuksi linkki kyselyyni julkaistiin seuraavan 14 maakuntakirjaston sivustoilla: Espoo (Facebook), Hämeenlinna (kirjaston kotisivut), Joensuu (kirjaston kotisivut, Facebook), Jyväskylä (kirjaston kotisivut), Kokkola (luultavasti kirjaston kotisivut, Facebook), Kuopio (kirjaston kotisivut, Facebook), Lahti (kirjaston kotisivut, Facebook, Twitter), Lappeenranta (kirjaston kotisivut), Mikkeli (kirjaston kotisivut, Facebook), Oulu (kirjaston kotisivut), Porvoo (kirjaston kotisivut), Seinäjoki (kirjaston kotisivut), Turku (kirjaston kotisivut, Facebook), Vaasa (kirjaston kotisivut, Facebook). Julkaisutiedot noudattavat kirjastojen omaa ilmoitusta, tarkastin niistä itse osan. Pyyntöön jättivät reagoimatta vain neljä maakuntakirjastoa. Suhtautuminen kyselyyni oli yleisesti ottaen erittäin positiivista ja kannustavaa.

Kuvassa 2 on nähtävissä ilmoittaneiden ja ei-ilmoittaneiden kirjastojen sijainnit. Kyselyyn tuli Lapin läänin alueelta vain muutamia vastauksia, mutta on tietenkin vaikea tietää, olisiko niitä tullut enemmän, jos läänin kirjaston sivuilla olisi tiedotettu kyselystä.

Kuva 2. Kyselystä tiedottaneet (14 kpl) ja ei-tiedottaneet (5 kpl) maakuntakirjastot.

6.2.2 Muut tahot

Kirjastojen lisäksi käytin vastaajien tavoittamiseen Internetissä olevia lapsiperheiden asioita käsitteleviä keskustelupalstoja. Valitsin keskustelupalstat sekä aihepiiriin että käyttöaktiivisuuden perusteella.

Keskustelupalstojen lisäksi ilmoitus kyselystä julkaistiin pyynnöstäni Vauva- ja Meidän perhe -lehtien yhteisellä Internet-sivustolla olevassa Osallistu tutkimukseen -osiossa. Ilmoitus julkaistiin heti kyselyn auettua.

Tiedotin kyselystä itse jo aiemmin mainitsemaani tiedotuspohjaa (Liite 3) käyttäen alla olevilla viidellä Internetin keskustelupalstalla. Yhteensä ilmoitin kyselystä 12 eri keskustelussa. Joidenkin palstojen ohjeissa kiellettiin kaikki mainonta, joten niissä tapauksissa otin yhteyttä palstan ylläpitäjään ja pyysin lupaa ilmoittamiseen. Tiedotin palstoilla ensimmäisen kerran heti kyselyn auettua ja uudestaan reilun viikon päästä.

- Kaks Plus -lehti (Keskustelu -> Plussalaiset -> Mitäs nyt?, Keskustelu -> Lapsi kasvaa -> Taaperot, Keskustelu -> Lapsi kasvaa -> Leikki-ikäiset, Keskustelu -> Vapaa-aika -> Harrastukset)
- Ysv-foorumi (Vapaa keskustelu -> Aihe vapaa, Vapaa keskustelu -> Elämä on)
- Helistin.fi (Avoin keskustelu -> Vapaa sana, Vauvat ja leikki-ikäiset -> Yleistä vauvoista ja leikki-ikäisistä, Äidit ja isät -> Isien nurkka)
- Eroperhe.net:in keskustelupalsta (Porinaa -> Porinaa, Porinaa -> Gallupit)
- Suomi24.fi (Keskustelu -> Kirjat ja novellit -> Kirjasto)

7 KYSELYN PURKAMINEN JA TULOKSET

Kyselyyn tuli kaikenkaikkiaan 618 vastausta. Tämä tapahtui siis neljän ja puolen viikon aikana 29.5. – 30.6.2010. Ensimmäisen reilun viikon aikana, ennen kuin lähetin sähköpostini kirjastoihin uudestaan ja tiedotin uudestaan myös keskustelupalstoilla, oli vastauksia tullut 224.

Olen erittäin tyytyväinen saamaani vastausmäärään. Vesa Puhakan Tutkimusmenetelmät-opetusaineiston mukaan esimerkiksi valtakunnallisessa kuluttajatutkimuksessa tulisi otoskoon olla vähintään 500-1000 (Puhakka 2005, 13), ja aivan valtakunnallisesta kuluttajatutkimuksesta ei oman tutkimukseni kohdalla kuitenkaan ollut kysymys.

Ennen julkaisemista olin tietoinen kyselyn pituuden mahdollisesti aiheuttamasta vastaajamäärän kadosta, mutta nähtävästi pituus ei kuitenkaan vaikuttanut niin paljoa. Kyselysivu oli avattu 695 kertaa, joista parikymmentä voi lukea itseni ja muiden testausavauksiksi, eli vastausmäärän ollessa 618 kyselyyn vastaamisen jätti kesken noin 60 henkilöä eli 9 %. Jos tekisin kyselyn uudelleen, jättäisin osan kysymyksistä pois ja keskittyisin johonkin tarkempaan aihepiiriin. Yleisesti voidaan kuitenkin ajatella, että jonkin tärkeän kysymyksen puuttuminen olisi kuitenkin suurempi ongelma kuin jonkin kysymyksen jälkeensä tarpeettomaksi toteaminen.

Strukturoitujen kysymysten osalta vastausten purkaminen pylväsdiagrammeiksi kävi automaattisesti Webropol-ohjelman avulla. Tehtäväkseni jäi siis diagrammien analysointi ja eri kysymysten välisten ristiintaulukointien tekeminen.

Avointen kysymysten vastaukset täytyi käydä läpi yksitellen, mutta onneksi vastausten mielenkiintoisuus teki urakasta antoisan. Avoimet vastaukset olivat mielestäni kyselyn suurinta antia. Avointen vastausten suuri määrä koitui kuitenkin ongelmaksi vastauksia analysoitaessa, sillä suuren määrän mielenkiintoista aineistoa joutui jättämään vain liitteissä julkaistavaksi. Kaikki avointen kysymysten vastaukset ovat luettavissa liitteestä 5.

Kaikki kyselyn monivalintakysymykset olivat pakollisia vastattavia, joten niissä jokaisessa on vastausten kokonaismäärä osiosta riippuen joko 618 (yhteisen osuuden kysymykset), 573 (käyttäjille suunnatut kysymykset) tai 45 (ei-käyttäjille suunnatut kysymykset). Avoimet kysymykset eivät olleet pakollisia, joten niiden osalta vastausmäärät vaihtelevat.

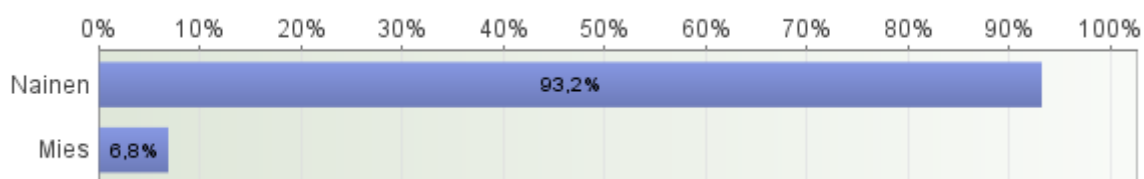
Kunkin vastauksen käsittely on jaoteltu niin, että mahdolliset taulukot erottavat eri kysymysten käsittelyn toisistaan. Kutakin kysymystä käsittelevä teksti sijaitsee siis kysymykseen liittyvän taulukon yläpuolella.

7.1 Kaikille vastaajille yhteiset kysymykset

7.1.1 Perheen taustatiedot

Suurin osa (noin 93 %) kyselyyn vastaajista oli naisia. Miesten osuus (noin 7 % eli 42) nousi silti lukumäärältään odottamaani korkeammaksi, sillä en ajatellut miesten juurikaan kiinnostuvan vastaamisesta tai yleensääkään löytävän kyselyn äärelle. (Taulukko 1.)

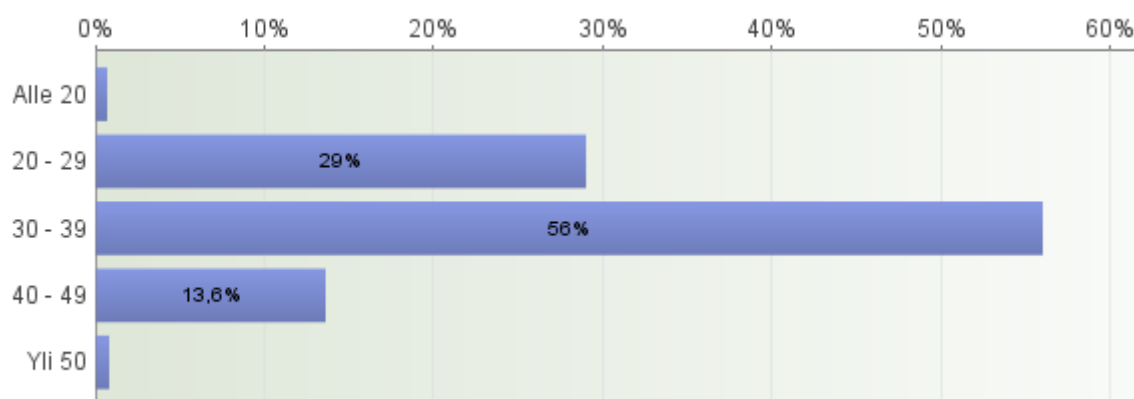
Taulukko 1. Kysymys 1. Sukupuolesi.

Vastaajien ikähaarukka ylsi alle 20-vuotiaista yli 50-vuotiaisiin, joskin ääripäitä edustavia henkilöitä oli alle kymmenen. Ylivoimaisesti edustetuin ikäryhmä olivat 30–39-vuotiaat, joita oli reilu puolet vastaajista. Seuraavana tulivat 20–29-vuotiaat (29 % vastaajista) ja kolmantena 40–49-vuotiaat (noin 14 % vastaajista). (Taulukko 2.) Ikäryhmien sijoittuminen toistensa suhteen on loogista ottaen huomioon yleisen alle kouluikäisten lasten vanhempien iän.

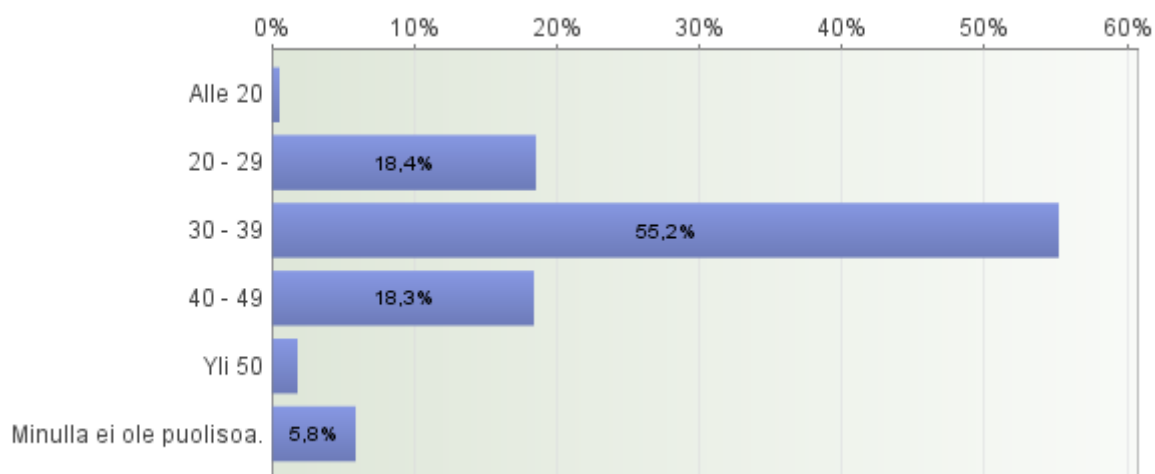
Vuoden 2007 tilaston mukaan synnyttäjien keski-ikä on maassamme 30 vuotta (Tilastokeskus 2008), joten suurin osa 0–7-vuotiaista lapsista on siis 30–39-vuotiaiden äitien. Myöhemmin tarkasteltavasta kysymyksestä huomataan suurimman osan vastaajien lapsista olevan 0–3-vuotiaita, mikä osittain selittää 20–29-vuotiaiden nousua seuraavaksi suurimmaksi vastaajien ikäryhmäksi.

Taulukko 2. Kysymys 2. Ikäsi.

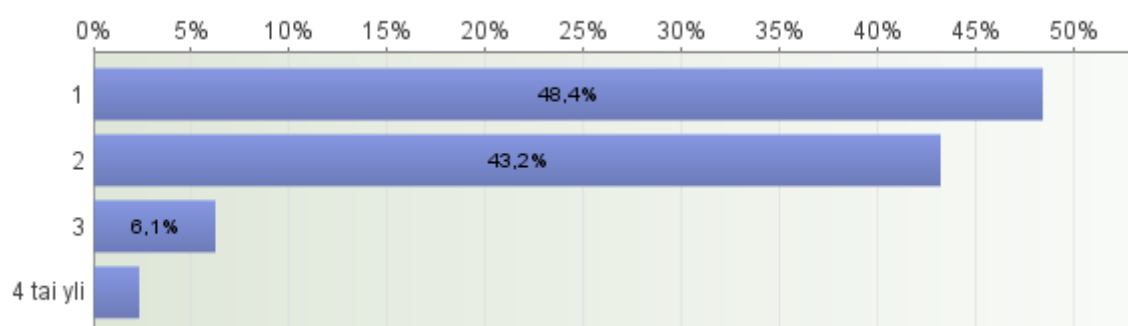
Kyselyssä kysyttiin myös vastaajan puolison ikää sillä ajatuksella, että vastaajan ja hänen puolisonsa iästä olisi laskettu keskiarvo, jota olisi käytetty ristiintaulukoinneissa. Keskiarvon laskeminen ei kuitenkaan onnistunut. Näin ollen en voinut hyödyntää vastauksia. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Kysymys 3. Puolisosi ikä.

Suurimalla osalla (noin 92 %) vastaajista on joko yksi tai kaksi alle kouluikäistä lasta. Yhden alle kouluikäisen lapsen perheitä oli mukana hieman enemmän kuin kahden. Kolmen alle kouluikäisen lapsen perheitä mukana oli noin 6 % ja neljän tai useamman alle kouluikäisen lapsen perheitä noin 2 %. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Kysymys 4. Perheen alle kouluikäisten lasten lukumäärä.

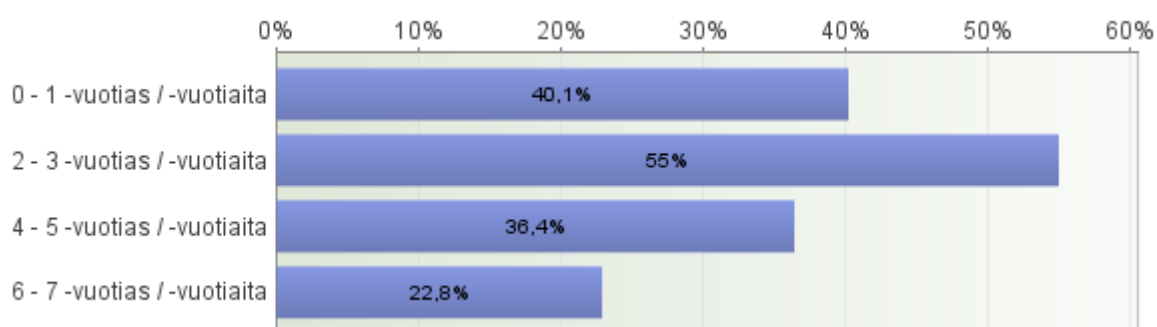

Vastaajien lapset olivat suurimmaksi osaksi melko nuoria myös omassa ikäkategoriassaan. Yleisin lapsen ikä (tai perheen useamman alle kouluikäisen lapsen keski-ikä) oli 2–3 vuotta (55 %), jonka jälkeen järjestyksessä tulivat 0–1-vuotiaat, 4–5-vuotiaat ja 6–7-vuotiaat. (Taulukko 5.) 0–3-vuotiaat ovat hyvin

pieniä kirjastonkäyttäjiä, eivätkä monet vanhemmat tuo sen ikäisiä lapsia vielä kirjastoon ollenkaan, joten on hieman harmi, että suurin vastaajaryhmä koostui juuri heidän vanhemmistaan eikä esimerkiksi jo vähän enemmän kirjastossa käyvien 4–5-vuotiaiden lasten vanhemmista.

Vastausten painottuminen hyvin nuorten lasten vanhempiin johtunee ainakin vanhemmilla käytössä olevasta ajasta. Vaikka vauvat ja lapset ovatkin aikaavieviä, on pikkulasten vanhempainlomalla olevilla vanhemmilla enemmän aikaa vastata kyselyihin kuin hieman vanhempien lasten työssäkäyvillä vanhemmilla. Mitä vanhemmiksi lapset varttuvat, sitä harvempi vanhemmista (yleensä äideistä) on kotona. Tilastokeskuksen julkaiseman Suomalainen lapsi -teoksen mukaan äitien työssäkäynti lisääntyy nopeasti lapsen tullessa kolmen vuoden ikään (Kartovaara & Sauli 2000, 121).

Taulukko 5. Kysymys 5. Lapsen/lasten ikä.

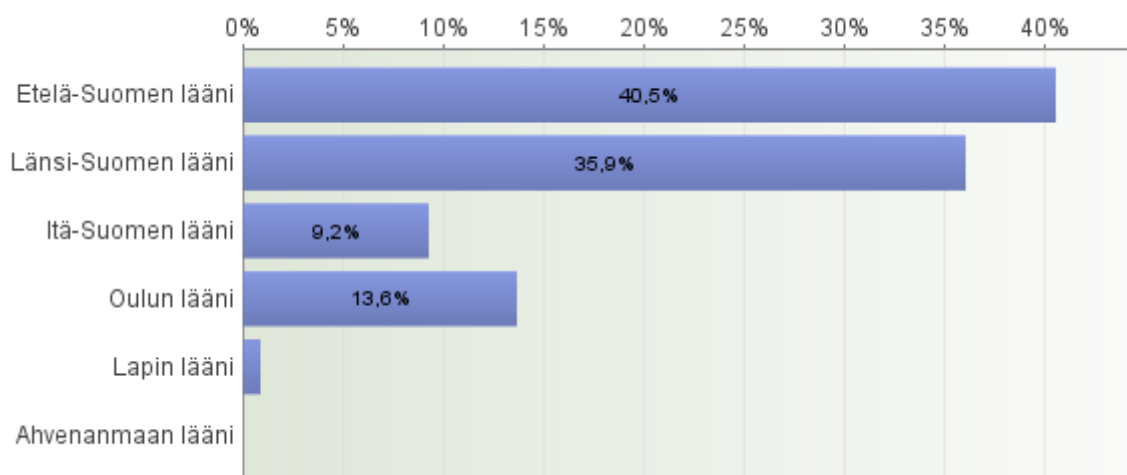
Seuraava kyselyn kysymys koski perheiden lasten lukumäärää sukupuolittain jaoteltuna. Olin kuitenkin suunnitellut kysymyksen huonosti ja sain vastaukseksi vain todella pitkän listan mitänsanomattomia numeroita 0:n ja 4:n väliltä. Jätän siis kysymyksen 6 käsittelemättä.

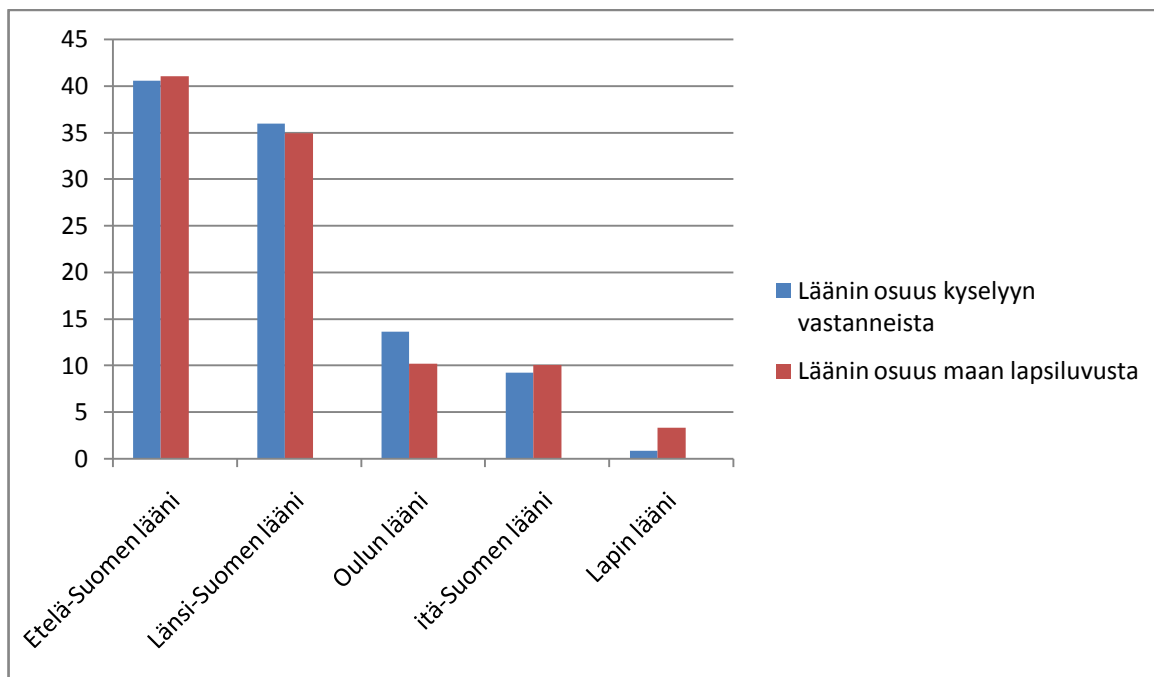
Asuinlääneistä ylivoimaisesti eniten vastauksia tuli Etelä- ja Länsi-Suomen lääneistä, kummastakin melko saman verran, yhteensä noin 76 %. Seuraavaksi järjestyksessä tulivat Oulun lääni, Itä-Suomen lääni, Lapin lääni ja Ahvenanmaa, josta vastauksia ei ymmärrettävästi (kysely oli suomenkielinen) tullut yhtään. (Taulukko 6.) Verrattaessa läänienvälisiä vastausprosentteja

läänienvälisiin lapsimääriin, voidaan todeta, että vastaajien lukumäärät noudattavat suhteessa täysin läänien lapsimääriä. (Kuva 3) Ylivoimaisesti eniten vastauksia tuli Etelä- ja Länsi-Suomen lääneistä, jotka asukaslukunsa myötä ovat myös lapsiluvultaan ylivoimaisesti suurimpia. Vähäväkisimmistä lääneistä, eli Lapista ja Ahvenanmaalta, ei vastauksiakaan juurikaan tullut.

Käytin kyselyssä vuoden 2010 alussa lakkautettua läänijakoa, sillä alueellisten vertailulukujen saaminen olisi muuten ollut mahdotonta. Arvelin vanhan jaon olevan selvin jakotapa myös vastaajia ajatellen.

Taulukko 6. Kysymys 7. Asuinlääni.

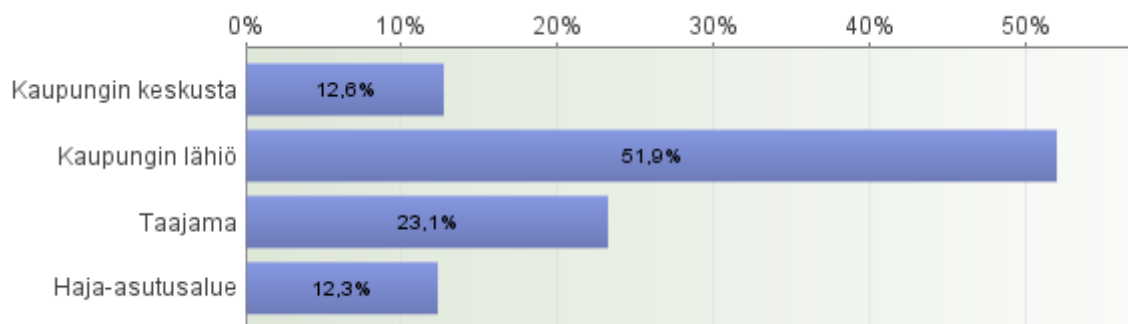

Kuva 3. Vastausmäärät verrattuna läänien lapsilukuihin (Tiedot Tilastokeskus, alle 18-vuotiaat lapset).

Vastaajien yleisin asuinalue oli ylivoimaisesti kaupungin lähiö (noin 52 %). Seuraavaksi suosituin oli taajama (noin 23 %), jonka jälkeen tulevat kaupungin keskusta ja haja-asutusalue sijoittuivat suosituimmuudessaan hyvin tasan. (Taulukko 7.)

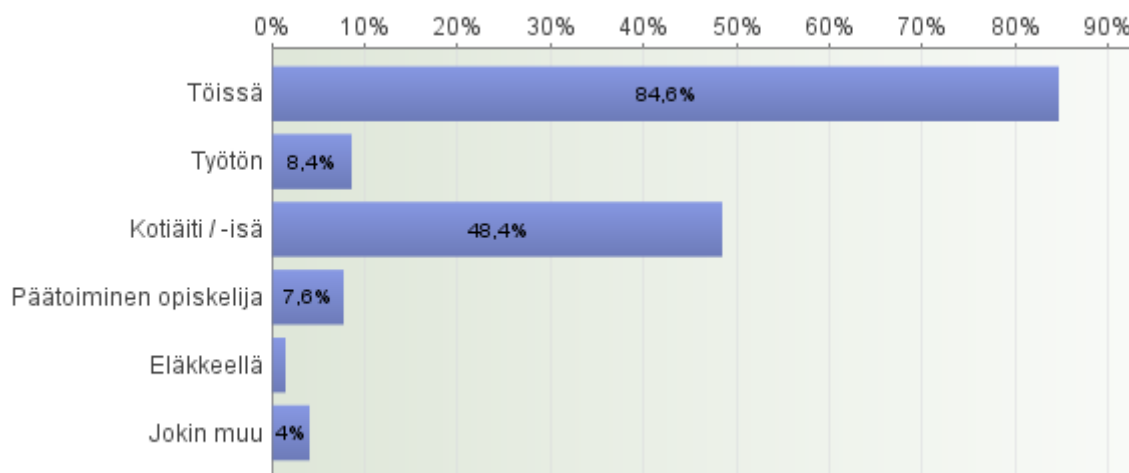
Taulukko 7. Kysymys 8. Asuinalue.

Suurin osa (noin 85 %) vastaajista ja heidän puolisoistaan oli vastaushetkellä työssäkäyviä. Toiseksi eniten mukana oli kotiäitejä/-isijä (noin 48 %). Muut elämäntilannevaihtoehdot (työtön, päätoiminen opiskelija, eläkkeellä, jokin muu) jäivät reilusti jälkeen edellä mainituista määristä. (Taulukko 8.) (Huom. Koko prosenttiluku on 153 %, koska vastaaja sai tarvittaessa laittaa kaksi rastia.)

Jälkeenpäin ajatellen kysymys olisi kannattanut toteuttaa hieman eri tavalla. Nyt ohjeena oli merkitä vain yksi rasti, jos kummankin vanhemman elämäntilanteet ovat samat. Vastausvaihtoehdoissa olisi kuitenkin kannattanut olla jokainen vaihtoehto kahteen kertaan, koska nyt tulos (suhde eri elämäntilanteiden välillä) saattaa olla vääristynyt.

Taulukko 8. Kysymys 9. Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi (Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.).

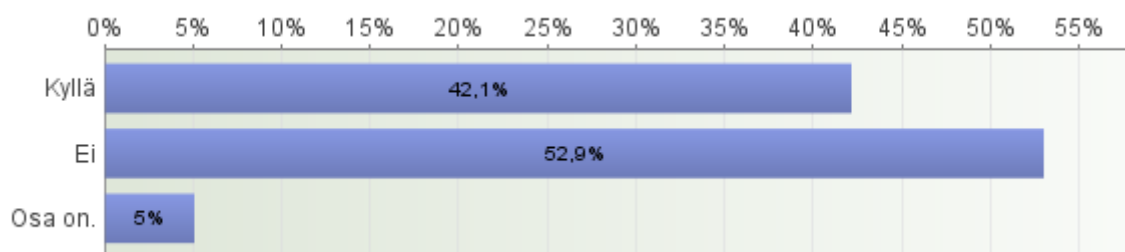

7.1.2 Perheen yhteinen ajanvieto

Reilu puolet vastaajien lapsista ei vastaushetkellä ollut vakituisesti päivähoidossa kodin ulkopuolella. (Taulukko 9.) Suuren kotihoidon määrän selittää lasten nuori ikä. Yleisesti ottaen maamme alle kouluikäisistä lapsista oli vuonna 2005 kodin ulkopuolella hoidossa noin 50 % (Stakes). Määrä on

pysynyt vuosien 1997 ja 2005 välillä hyvin samanlaisena, joten vaikka vuodesta 2005 onkin jo hetki aikaa, on luku tänäkin päivänä luultavasti samaa luokkaa. Tutkimuksen otos on päivähoidon suhteen siis hyvin yleistettävissä.

Taulukko 9. Kysymys 10. Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoidossa kodin ulkopuolella?

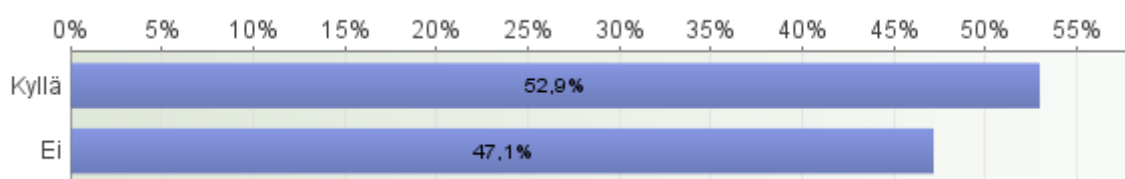
Päiväkodin ja kirjaston yhteistyön riittävydestä oltiin montaa mieltä. Noin 53 % vastanneista piti yhteistyötä riittävänä, mutta melkein yhtä suuri toinen puoli (noin 47 %) piti yhteistyötä riittämättömänä. (Taulukko 10.) Kysymys yhteistyöstä oli vastaajille vapaaehtoinen ja kohdistui luonnollisesti vain heille, joiden lapsi on tai on ollut päiväkodissa. Kysymykseen vastasi reilu puolet koko kyselyn vastaajista.

Samassa yhteydessä olisi voitu kysyä myös, onko lapsen päiväkodilla yhteistyötä kirjaston kanssa, jotta olisi saatu tarkemmin selville, onko yhteistyö vanhempien mielestä yleensäkin tärkeää. Nythän osa kyllä-vastauksista saattoi olla myös vanhemmilta, joiden lapsen päiväkodilla ei ole yhteistyötä kirjaston kanssa eivätkä vanhemmat sitä myöskään kaipaavat. Toisaalta kaikki vanhemmat eivät välttämättä tiedä, onko heidän lapsensa päiväkodilla yhteistyötä kirjaston kanssa, mutta silti heillä voi olla asiaan vahva mielipide.

Päiväkotien ja kirjastojen yhteistyön määrä on täysin riippuvainen päiväkodin omista intresseistä ja resursseista. Voisi kuvitella, että jos päiväkodin työntekijät ovat itse ahkeria kirjastonkäyttäjiä, on heille luontevampaa lähteä kirjastoon myös työtehtävien puitteissa. Päiväkotiaiheesta olisi mielenkiintoista tehdä

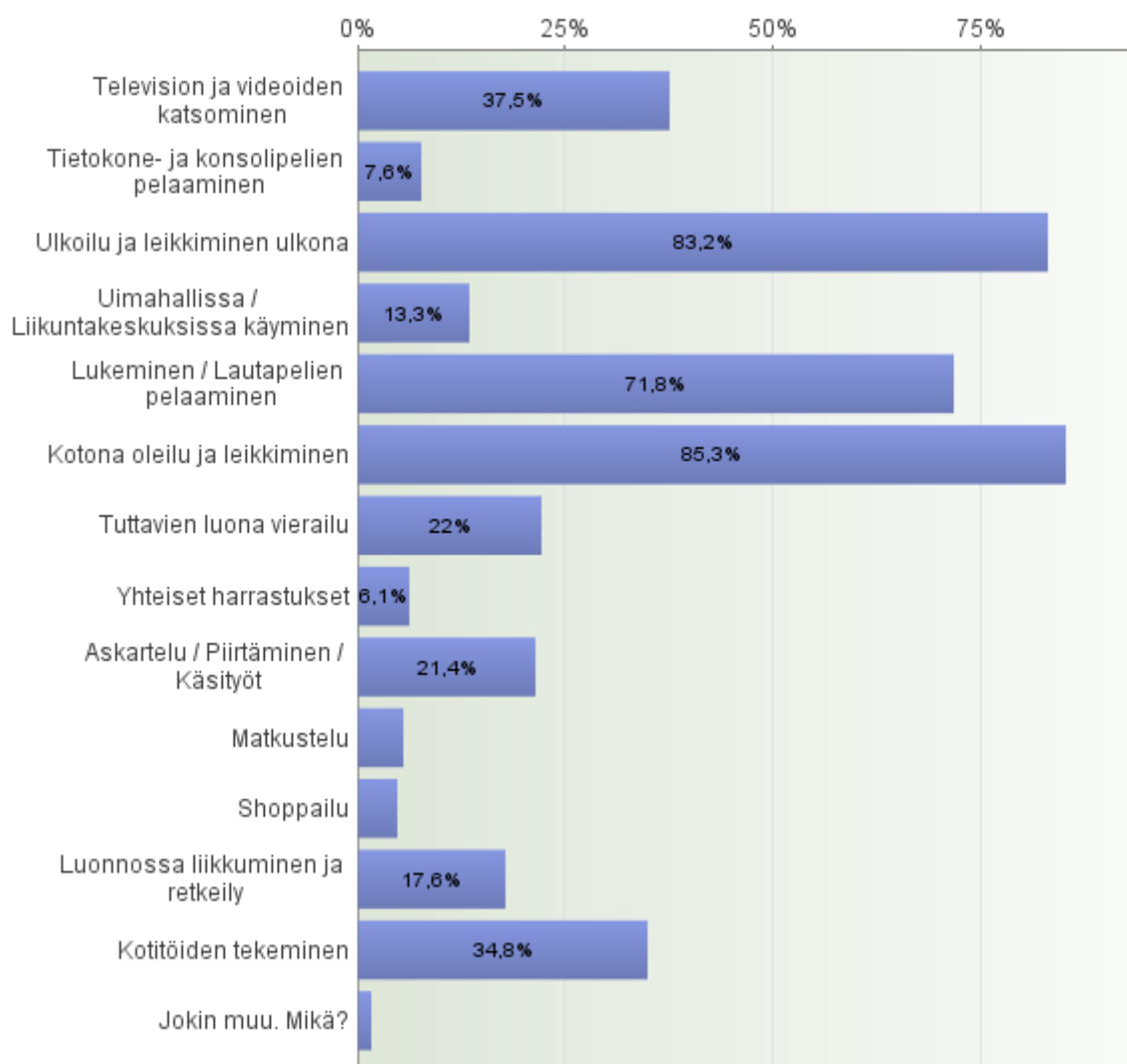
kokonaan oma tutkimuksensakin. Päiväkotiyhteistyöhän voisi sisältää esimerkiksi tarkkaan mietittyjä siirtokokoelmia, uutuuksien esittelyä päiväkodin henkilökunnalle ja kirjastoammattilaisten vierailuja päiväkotien vanhempainiltoihin.

Taulukko 10. Kysymys 11. Jos lapsesi on tai on ollut päiväkodissa, onko päiväkodin ja kirjaston yhteistyö mielestäsi riittävää?

Seuraavassa kahdessa kysymyksessä kartoitettiin perheen muita ajanviettotapoja, jotta voitiin suhteuttaa myöhemmin tiedusteltavia kirjaston käyttömääriä niihin. Ylivoimaisesti suosituimmiksi perheen yhteisiksi ajanviettotavoiksi nousivat kotona oleilu ja leikkiminen, ulkoilu ja leikkiminen ulkona sekä lukeminen/lautapeliä pelaaminen. (Taulukko 11.) Tämä oli melko odotettavaakin ottaen huomioon kyselyyn vastanneiden vanhempien lasten erittäin nuoren iän.

Taulukko 11. Kysymys 12. Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.

Lapsiperheille suunnatut kulttuuriharrastuksiksi laskettavat järjestetyt ajanvietteet eivät nousseet vastaajien keskuudessa kovin suosituiksi. Musiikkitapahtumat, teatteri- ja sirkusesitykset, museot ja näyttelyt sekä erilaiset urheilutapahtumat jäivät varsin vähäiselle käytölle, puhumattakaan elokuvateatterista. Eniten edes ”silloin tällöin”-vastauksia sai kategoria ”kaikenlaiset muut lastentapahtumat”, joihin mm. kirjastonkin tapahtumat laskettaisiin. (Taulukko 12.) Tämänkin kysymyksen osalta lasten nuori ikä

selittää osallistumisen vähyyttä ainakin osittain. Ihan pienimmät lapset eivät juuri osaa kaivata mitään kodin ulkopuolista viihdykettä.

Taulukko 12. Kysymys 13. Kuinka usein käytätte seuraavia lapsille suunnattuja palveluita?

	Usein	Silloin tällöin	Harvoin	Ei koskaan
Konsertit ja muut musiikkitapahtumat	2,91%	33,66%	47,25%	16,18%
Teatteri- ja sirkusesitykset	1,78%	29,13%	48,38%	20,71%
Elokuvateatteri	0,49%	19,09%	39,97%	40,45%
Museot ja erilaiset näyttelyt	3,56%	24,11%	51,29%	21,04%
Urheilukilpailut ja muut urheilutapahtumat	4,37%	21,52%	39,64%	34,47%
Kaikenlaiset muut lastentapahtumat	7,12%	60,36%	28,8%	3,72%

Perheiden lukuharrastus ei vastausten perusteella vaikuttaisi todellakaan olevan katoamassa. Suurin osa vanhemmista varmaankin tiedostaa lukemisen tärkeyden, mutta aina sille ei vain ole aikaa. Kuitenkin jopa noin 76 %:lle vastaajien lapsista luetaan kotona päivittäin. Vain noin 3 % vastaajista kertoi lapsilleen luettavan kerran kahdessa viikossa tai harvemmin. (Taulukko 13.)

Vanhempien elämäntilanteella on jonkin verran vaikutusta mm. lapsille lukemisen useuteen. Voisi nopeasti kuvitella, että työttömillä ja eläkkeellä olevilla olisi hyvin aikaa lukea lapsilleen, mutta heidän ryhmänsä lukevatkin itse asiassa kaikkien vähiten. Ahkerimpia päivittäin lukijoita ovat perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on koti-isä tai -äiti, ja perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista käy töissä. Kummastakin ryhmästä keskimäärin 78 % lukee lapsilleen päivittäin. (Liite 4, ristiintaulukointi 1.)

He, joiden perheessä ainakin toinen vanhemmista on työtön tai eläkkeellä, käyvät lastensa kanssa kuitenkin kaikista eniten vähintään kerran viikossa kirjastossa, kuten myöhemmin voimme todeta.

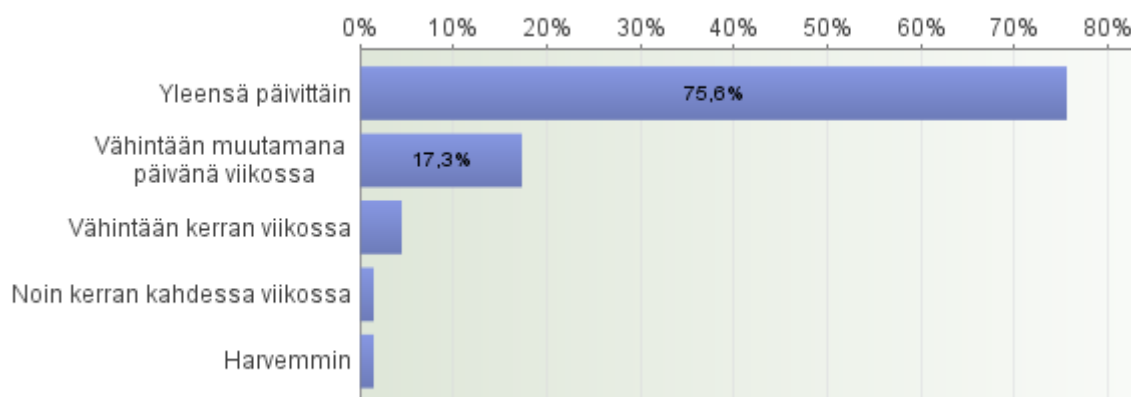
Lapsen ikä vaikuttaa lukemisen useuteen jonkin verran päivittäisen lukemisen osalta niin, että 2–3-vuotiaille luetaan eniten, mutta jos vertailun rajana pidetään vähintään kerran viikossa lukemista, ei eroa juurikaan ole. 6–7-vuotiaiden vanhemmista päivittäin lapsilleen lukee noin 66 % ja 0–5-vuotiaiden vanhemmista keskimäärin 77 %. Jos mukaan vertailuun otetaan myös vähintään kerran viikossa lukevien määrä, supistuu samaisten ryhmien ero noin kolmeen prosenttiyksikköön. (Liite 4, ristiintaulukointi 2.)

Kirjastossa käynnin useudella taas ei ole niin selkeää yhteyttä lukemisen useuden kanssa. Ahkerimmat päivittäin lukijat kyllä löytyvät vähintään kerran viikossa kirjastossa käyvistä, ja harvemmin kuin pari kertaa vuodessa kirjastossa käyvät lukevat myös harvimmin päivittäin. Muuten päivittäisen lukemisen vähenemisellä ja kirjastossakäynnin harventumisella ei ole suoraa yhteyttä. (Liite 4, ristiintaulukointi 3.)

Kotona olevien omien kirjojen määrä näyttäisi kuitenkin vaikuttavan selkeästi lukemisen useuteen. Paljon omia lastenkirjoja omistavista lukee lapselleen päivittäin noin 80 % kun vain muutaman kirjan omistavista lukee päivittäin noin 47 %. (Liite 4, ristiintaulukointi 4.)

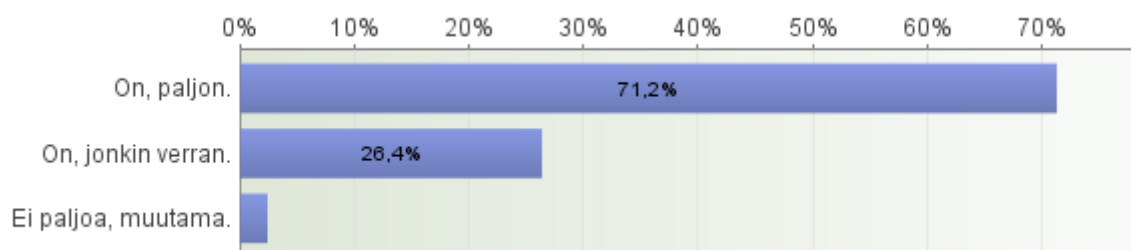
Lapsen kodin ulkopuolella päivähoitossa oleminen vaikuttaa lukemisen useuteen aika erikoisella tavalla. Perheissä, joissa lapsi tai lapset joko ovat tai eivät ole vakituisesti päivähoitossa luetaan suunnilleen yhtä usein. Niissä perheissä, joissa osa alle kouluikäisistä lapsista on hoidossa ja osa ei ole, luetaan selvästi harvemmin. Jos mukaan luetaan ”yleensä päivittäin” ja ”vähintään muutamana päivänä viikossa” vastaukset, lukevat em. osa hoidossa ja osa ei -perheet 10 prosenttiyksikköä vähemmän kuin muut. (Liite 4, ristiintaulukointi 5.)

Taulukko 13. Kysymys 14. Minkä verran lapsellesi/lapsillesi luetaan kotona?

Suurin osa (noin 71 %) vastaajista kertoi heidän kotonaan olevan paljon omia lastenkirjoja. (Taulukko 14.)

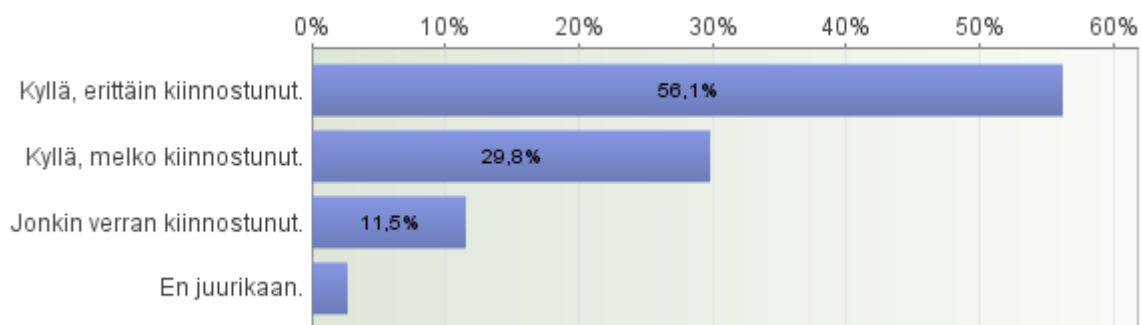
Taulukko 14. Kysymys 15. Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?

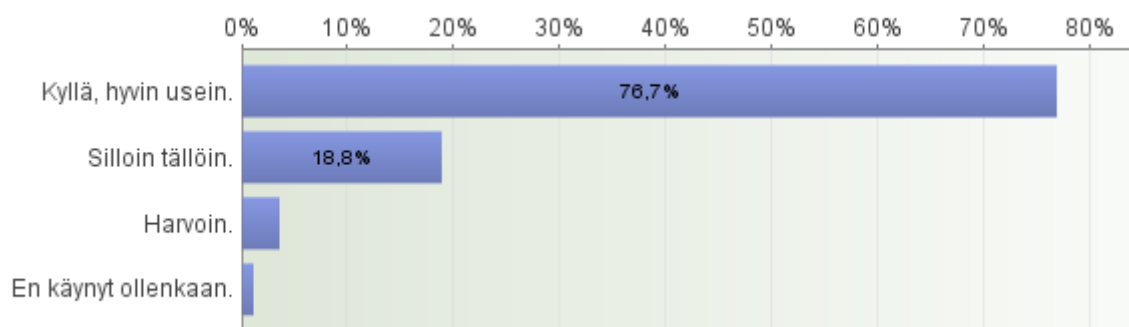
7.1.3 Vanhemman suhde kirjastoon

Suurin osa kyselyyn vastanneista kertoi olevansa joko erittäin tai melko kiinnostunut lukemisesta ja/tai kirjallisuudesta (yhteensä noin 86 %). (Taulukko 15.) Suurin osa vastaajista oli myös käyttänyt kirjastoa paljon lapsuudessaan ("hyvin usein" noin 77 %) ja aiemmin aikuisiällään ("paljon" tai "melko paljon" noin 79 %). (Taulukot 16 ja 17)

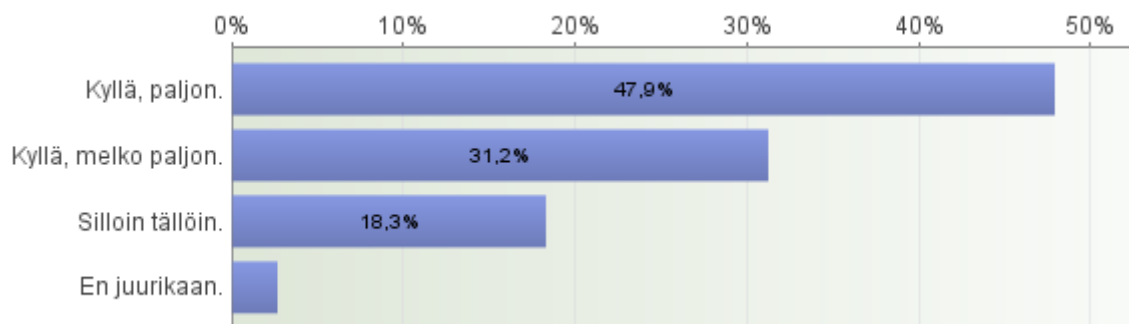
Taulukko 15. Kysymys 16. Oletko itse kiinnostunut (aikuisten) lukemisesta/kirjallisuudesta?

Taulukko 16. Kysymys 17. Kävitkö itse lapsena kirjastossa?

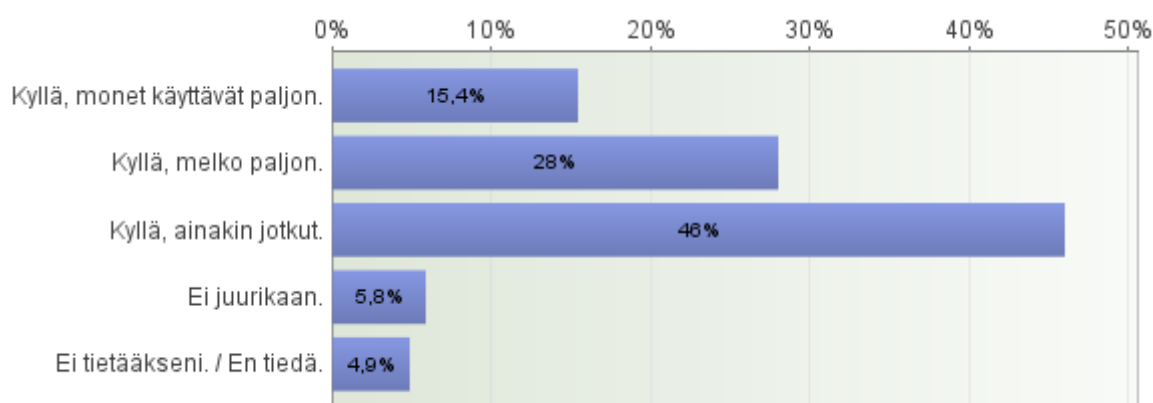
Taulukko 17. Kysymys 18. Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia?

Kysyttäessä vastaajien tuttavapiirin kirjastonkäytöstä arveli noin 15 %, että heidän tuttavapiiristään löytyisi monia kirjastoa paljon käyttäviä. Melko paljon

käyttöä arveli olevan 28 % vastaajista. Myöhemmässä kysymyksessä (Taulukko 20. Kysymys 21.) selviää, että vastaajista noin 45 % käyttää kirjastoa paljon ja noin 29 % melko paljon. Tuttavapiirin käyttömäärä arvellaan siis keskimäärin paljon pienemmäksi kuin oma käyttö. (Taulukko 18.) Toisaalta todenmukaisin vastaus hyvin monen ihmisen tuttavapiirin kohdalla varmaankin on ”kyllä, ainakin jotkut”, joten kysymys on hieman huonosti rakennettu siihen tarkoitukseen, että sen avulla haluttaisiin kartoittaa tuttavapiirin käytön ja oman perheen käytön välistä yhteyttä. Joka tapauksessa tämän (epäsopivan?) kysymyksen mukaan em. asioilla on yhteys. Mitä enemmän vastaajat kertovat käyttävänsä kirjastoa, sitä enemmän he arvelevat tuttavapiirinsäkin sitä käyttävän. (Liite 4, ristiintaulukointi 6.)

Taulukko 18. Kysymys 19. Käyttääkö lähin tuttavapiirisi kirjastoa?

Vanhempien suhtautuminen kirjastoon on ainakin lasten kirjastopalvelujen osalta hyvin myönteistä. Kysyttäessä, millainen mielikuva heillä lapsiperheen vanhempina on erilaisia kirjastoon liitettäviä ominaisuuksia kohtaan, oli palaute erittäin positiivista. Suurin osa vastaajista piti kirjastoa yleisesti ottaen eritoten monipuolisena, tärkeänä, helppokäyttöisenä, viihtyisenä, turvallisena ja helposti lähestyttävänä. Kirjastoa pidettiin myös enemmän innostavana kuin ankeana, nykyaikaisena kuin vanhanaikaisena ja viihtyisinä kuin kolkkona. Positiivisten mielipiteiden joukkoon mahtui kuitenkin myös tyytymättömyyttä, sillä myös

ankea, vanhanaikainen, yksipuolinen, hyödytön, vaikeakäyttöinen, kolkko, turvaton ja etäinen olivat usean vastaajan mielestä osuvia ominaisuuksia kirjastolle. Eniten negatiivisia ääniä sai vanhanaikaisen ja nykyaikaisen välinen vertailu. (Taulukko 19.) Eihän vanhanaikaisuus kyllä aina merkitse välttämättä mitään huonoa, mutta olettaisin, että tässä yhteydessä kirjasto on heidän mielestään liian vanhanaikainen. Jos kysymyksiä olisi ollut mahdollista lisätä kuinka paljon tahansa, olisi ollut mielenkiintoista kuulla myös perusteluja joillekin mielipiteille.

Taulukko 19. Kysymys 20. Millainen mielikuva sinulla, lapsiperheen vanhempana, on kirjastosta yleisesti?

Ankea	0,81%	8,41%	52,59%	38,19%	Innostava
Vanhanaikainen	2,43%	17,15%	52,75%	27,67%	Nykyaikainen
Yksipuolinen	0,97%	6,96%	41,1%	50,97%	Monipuolinen
Hyödytön	0,81%	0,65%	20,23%	78,32%	Tärkeä
Vaikeakäyttöinen	0,65%	5,18%	39%	55,18%	Helppokäyttöinen
Kolkko	1,29%	13,11%	53,24%	32,36%	Viihtyisä
Turvaton	0,81%	2,91%	33,5%	62,78%	Turvallinen
Etäinen	1,29%	6,8%	33,01%	58,9%	Helposti lähestyttävä

Viimeinen kaikille vastaajille yhteinen kysymys määritteli, kumpaan jatkokysymyshaaraan vastaaja sen jälkeen ohjautui. Noin 93 % vastaajista kertoi käyttävänsä kirjastoa tällä hetkellä omiin tai lastensa tarpeisiin paljon, melko paljon tai silloin tällöin. He ohjautuivat automaattisesti jatkamaan käyttäjille suunnattuihin kysymyksiin. Loput 7 % kertoivat, etteivät he käytä

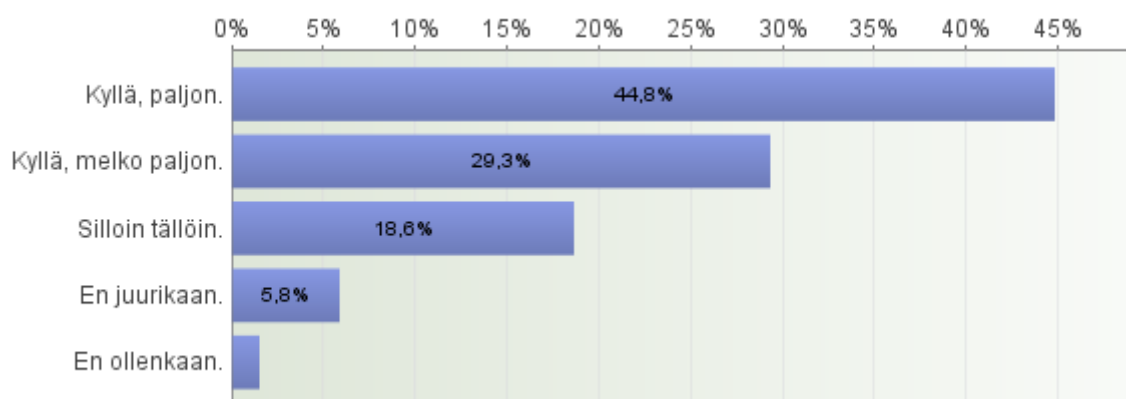
kirjastoa juuri ollenkaan tai ollenkaan, joten he ohjautuivat ei-käyttäjien haaraan. (Taulukko 20.)

Kysymysten läpikäynti jatkuu käyttäjille suunnattujen kysymysten parissa. Ei-käyttäjäkysymykset jatkuvat luvussa 7.3.

Verrattaessa vastaajien tämänhetkistä kirjastonkäyttöä heidän aiemmin aikuisiällä tapahtuneeseen käyttöön voidaan huomata, ettei lasten saaminen vaikuta kirjastonkäyttöön selkeästi millään tietyllä tapaa. Osan vastaajista kohdalla käyttö on nykyään vähäisempää kuin ennen lapsia, ja osalla tilanne on täysin päinvastainen. Yleisesti ottaen linja on kuitenkin se, että aiemmin paljon käynneet käyttävät paljon myös lastensa kanssa, ja aiemmin harvakseltaan käyttäneet käyttävät harvakseltaan nytkin.

Noin 67 % kirjastoa aiemmin aikuisiällään paljon käyttäneistä käyttää sitä paljon yhäkin, ja noin 24 % aiemmin melko paljon käyttäneistä käyttää kirjastoa nykyään vain silloin tällöin. (Liite 4, ristiintaulukointi 7 a.) Tilannetta toisesta suunnasta katsottaessa noin 72 % kirjastoa nykyään paljon käyttävistä käytti sitä paljon myös aiemmin aikuisiällään, ja 17 % nykyään melko paljon käyttävistä käytti kirjastoa aiemmin vain silloin tällöin. (Liite 4, ristiintaulukointi 7 b.)

Taulukko 20. Kysymys 21. Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?

7.2 Kirjaston käyttäjille suunnatut kysymykset

7.2.1 Lapsiin liittyvä (konkreettinen) kirjastonkäyttö

Reilu kolmasosa (38 %) käyttäjäkysymysten haaraan ohjautuneista vastaajista kertoi käyvänsä lastensa kanssa kirjastossa keskimäärin kerran kuussa. Hieman pienempi osa (noin 33 %) kertoi käyntivälinsä olevan pari viikkoa. Vähintään kerran viikossa kävijöitä on noin 10 % vastaajista. (Taulukko 21.) Juhani Pihlajan Kirjastonkäyttö-teoksen mukaan yleisissä kirjastoissa asioidaan tavallisimmin 2–3 kertaa kuukaudessa (Pihlaja 2004, 78). Oman tutkimukseni mukaan käyntiväli on hieman harvempi. Tutkimukseni kohderyhmään eivät toki kuulu kaikki käyttäjät, mutta mielestäni Pihlajan välittämä tieto 2–3 kerrasta kuulostaa aika suurelta.

Vajaa 40 vuotta sitten tehdyssä tutkimuksessa voitiin selvästi todeta kirjakaupan ja sitä kautta omien kirjojen hankkimismahdollisuuden merkitys: kirjakaupan tulo kuntaan vähensi kirjastopalveluiden käyttöä. (Tiihonen 1972, 120). Päinvastaista tietoa löytyy vuonna 1978 julkaistusta Lapsi kirjaston käyttäjänä teoksesta. Sen mukaan ”mitä enemmän lapsella on kotonaan kirjoja ja muita kulttuurivirikkeitä, sitä enemmän hän lukee ja käyttää kirjastonkin tarjoamia palveluja” (Linna 1978, 86). Tutkimukset kyllä kohdistuvat hieman eri asioihin, mutta kummassakin on pääajatuksena lapsen pääsy kirjoihin jotain muuta kuin kirjaston kautta.

Voisi ajatella, että omat kirjat vähentäisivät kirjastossa käymisen tarvetta, ja taas toisaalta omien kirjojen suuri määrä voisi kertoa suuresta kirjankulutuksesta ja sitä myötä myös suuresta kirjaston kulutuksesta. Kotona olevien omien kirjojen määrällä ei kuitenkaan tutkimukseni mukaan ole selkeää vaikutusta kirjastokäyntien useuteen. Muutaman oman lastenkirjan omistavista vastaajista ei yksikään kertonut käyvänsä kirjastossa vähintään kerran viikossa, mutta noin 54 % heistä kertoi käyvänsä kirjastossa vähintään parin viikon välein. Paljon tai jonkin verran omia kirjoja omistavista keskimäärin vain noin 41 % kertoi käyvänsä kirjastossa vähintään parin viikon välein. (Liite 4, ristiintaulukointi 8.)

Päivähoitoon liittyen voidaan yleistäen sanoa, että perheissä, joiden lapset eivät ole päiväkodissa, käydään lasten kanssa kirjastossa hieman useammin kuin päiväkotiperheissä. Niissä perheissä, joissa osa alle kouluikäisistä lapsista on päivähoidossa ja osa kotona, on selkeästi vähiten vähintään kerran viikossa kirjastossa käyviä. Vähintään parin viikon välein -tasolla laskettuna osa-päiväkotilaiset ja päiväkotilaiset vaihtavat paikkaa. (Liite 4, ristiintaulukointi 9.)

Perheen ajanviettotavat vaikuttavat kirjastossakäynnin useuteen joiltain osin selkeästi. Eniten vähintään kerran kirjastossa käyjiä on perheissä, joiden yleisimpiin ajanviettopoihin kuuluvat luonnossa liikkuminen ja retkeily. Vähiten vähintään kerran kirjastossa käyjiä on paljon matkustelemissa perheissä. Muutaman kuukauden välein tai harvemmin kirjastossa käyviä perheitä on vähiten luonnossa liikkujissa ja eniten niissä, joiden yleisimpiin harrastuksiin kuuluu tietokone- ja konsolipelien pelaaminen. Voidaan siis ajatella, että luonnossa liikkuminen lisää kiinnostusta kirjastonkäyttöä kohtaan ja tietokoneella pelaaminen vähentää sitä. Vai onko vaikutus toisensuuntainen, ja vähäinen kirjastonkäyttö lisää tietokoneella pelaamista? Ehkä kyse on vain yleisistä arvostuksista eikä kumpikaan varsinaisesti johda kumpaankaan. (Liite 4, ristiintaulukointi 10.)

Tarkasteltaessa käyntimääriä verrattuna vastaajien asuinalueisiin ovat erot asuinalueiden välillä mielestäni yllättävän pieniä. Vähintään kerran viikossa kirjastossa käyjiä on prosentuaalisesti suunnilleen saman verran jokaisessa asuinalueyhtymässä; niin keskustassa, lähiössä, taajamassa kuin haja-asutusalueellakin. Jos vertailu tehdään vähintään parin viikon välein kirjastossa käynnistä, eivät erot silloinkaan ole suuren suuret, mutta eniten kävijöitä on keskustassa asuvien joukossa, seuraavaksi taajamassa asuvissa, sitten haja-asutusalueella asuvissa ja viimeiseksi lähiössä asuvissa. Myös kerran viikossa kävijöitä on lähiöissä vähiten, mutta määrä on siis hyvin sama kaikilla ryhmillä. (Liite 4, ristiintaulukointi 11.)

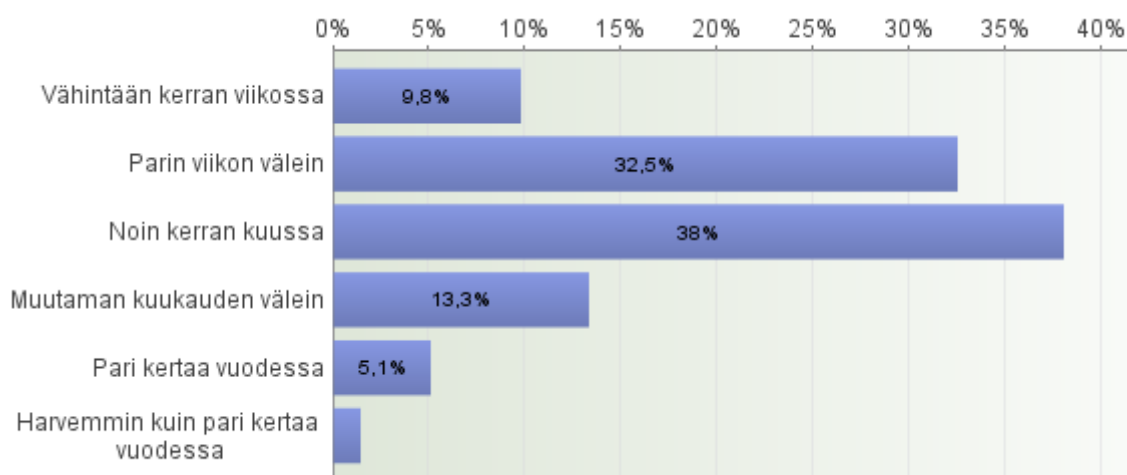
Lääneittäin vertailtuna on vähintään kerran viikossa kirjastossa kävijöitä eniten Etelä- ja Länsi-Suomen lääneissä, mikä on melko loogista läänien tiheän kirjastoverkon takia. Kuitenkin jos mukaan lasketaan myös vähintään parin

viikon välein käyminen, mikä on mielestäni myös melko usein, meneekin Itä-Suomen lääni Etelä- ja Länsi-Suomen läänien ohi. Lapin läänin prosenttiluku menee vielä reilusti Itä-Suomenkin yli, mutta Lapin läänin vastaajien vähyyden vuoksi ei vastauksista mielestäni kuitenkaan kannata vetää johtopäätöstä, että siellä käytäisiin kirjastossa keskimäärin useiten. Selkeästi harvimmin lasten kanssa käydään kirjastossa Oulun läänissä. (Liite 4, ristiintaulukointi 12.)

Verrattaessa käyntien useutta perheen lasten ikään, ei kovin oleellisia eroja ole nähtävissä. (Liite 4, ristiintaulukointi 13.)

Ahkerimpia vähintään kerran viikossa kirjastossa kävijöitä ovat ylivoimaisesti perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on eläkkeellä. Jos vertailuun otetaan mukaan myös kaikki, jotka käyvät kirjastossa vähintään noin kerran kuussa, menevät perheet, joista ainakin toinen vanhemmista on työtön, hieman eläkeläisperheiden ohi. Perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on opiskelija, käyvät kirjastossa kaikkein harvimmin. (Liite 4, ristiintaulukointi 14.)

Taulukko 21. Kysymys 22. Kuinka usein käytte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehdoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

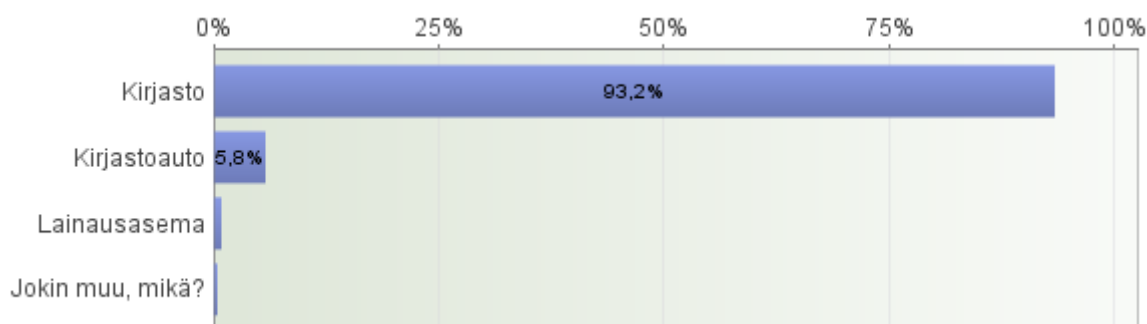

Kirjaston toimipisteistä eniten käytetty (noin 93 %) oli luonnollisesti varsinainen kirjasto. Kirjastoauton käyttäjiä vastaajissa oli noin 6 % ja lainausasemaa ja

jotakin muuta toimipistettä (esim. sairaalan kirjasto) käyttivät muutamat vastaajista. (Taulukko 22.)

Käyttäjien tyytyväisyys kirjastopalveluja kohtaan ei ole suoraan riippuvainen mahdollisuudesta käyttää varsinaista kirjastoa. Noin 64 % kirjastoauton käyttäjistä on erittäin tyytyväinen tai tyytyväinen asuinalueensa lastenkirjastopalveluiden tasoon. Kirjaston käyttäjien osalta luku on noin 73 %, mutta heidän ryhmässään on erittäin tyytyväisiä noin 6 % vähemmän kuin kirjastoautoa eniten käyttävissä. Tyytyväisyys ei siis tosiaankaan edellytä varsinaisen kirjastorakennuksen olemassa oloa, jos autopalvelut vain toimivat hyvin! (Liite 4, ristiintaulukointi 15.)

Taulukko 22. Kysymys 23. Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste?

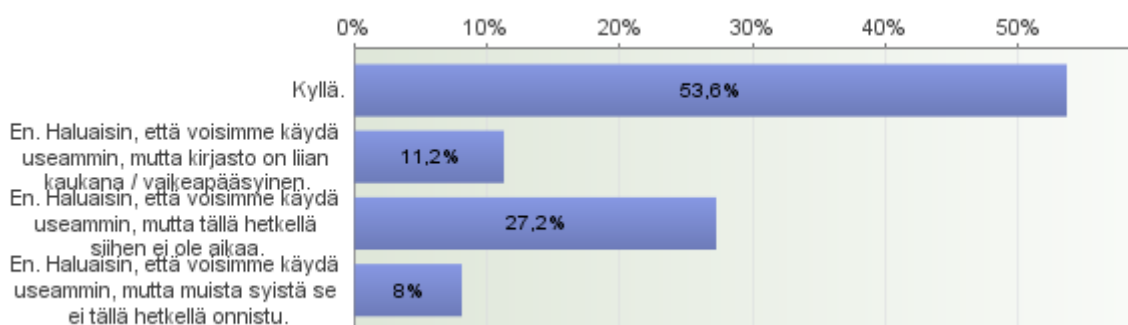
Hieman yli puolet (noin 54 %) vastaajista kertoivat olevansa tyytyväisiä tämänhetkisiin mahdollisuuksiinsa käydä kirjastossa lapsensa kanssa. Toisaalta lähes yhtä suurella osalla ei ollut mahdollisuutta käyttää kirjastoa niin paljon kuin he olisivat halunneet. Syynä toiveita vähäisempään käyttömäärään oli enimmäkseen ajanpuute, toisekseen kirjaston epäsopiva sijainti ja kolmanneksi jotkin muut käyttöä estävät syyt. (Taulukko 23.)

Vertailtaessa tuloksia vanhempien elämäntilanteisiin, tulee esille selkeitä eroja eri ryhmien välillä. Tyytyväisimpiä tilanteeseen ollaan niissä perheissä, joissa

ainakin toinen vanhemmista on työtön tai kotiäiti/-isä. Tyytymättömmimpiä ollaan perheissä, joissa ainakin toinen vanhemmista on eläkkeellä, mikä on jokseenkin erikoista, sillä kuten pari sivua sitten mainitsin ovat ahkerimpia vähintään kerran viikossa kirjastossa kävijöitä ylivertaisesti perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on eläkkeellä. Yleisin tyytymättömyyden syy eläkeläisvanhemmilla on kirjaston vaikea sijainti. Muiden käyttäjäryhmien syyt jakaantuvat enemmän, eikä kirjaston vaikea sijainti ole minkään muun ryhmän mielestä ollenkaan niin suuri ongelma. Ajanpuutteesta johtuva tyytymättömyys korostui niissä perheissä, joissa ainakin toinen vanhemmista käy töissä tai erityisesti jos toinen heistä on päätoiminen opiskelija. (Liite 4, ristiintaulukointi 16.)

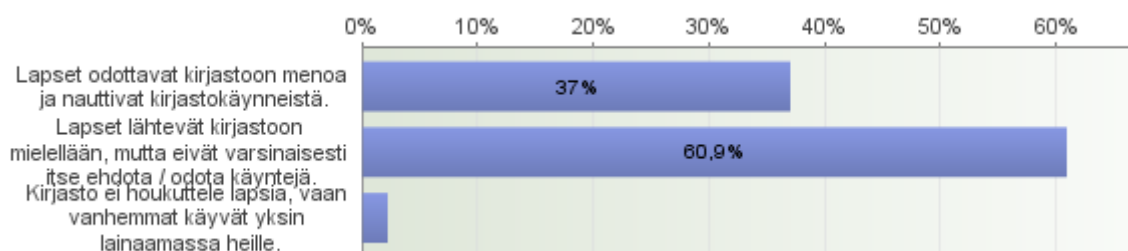
Aikansa ja mahdollisuuksiensa suhteen tyytyväisimpiä kirjastonkäyttäjiä ovat Lapin läänin asukkaat (tyytyväisiä 75 %). Tyytymättömmimpiä ovat Oulun läänissä asuvat (tyytyväisiä noin 38 %). Kukaan Lapin läänin vastaajista ei nimennyt tyytymättömyytensä syyksi kirjaston kaukaista sijaintia tai vaikeapääsyisyyttä, vaikka nimenomaisessa läänissä sekä kirjastoverkko että yleisten kulkuneuvojen reitistöt ovat hajanaisimpia. (Liite 4, ristiintaulukointi 17.) Ehkä he ovat tottuneet pitkiin välimatkoihin eivätkä näin ollen pidä niitä esteenä. Voisi ajatella myös, että Lapin läänin asukkailla on yleisestikin eniten aikaa, koska harvempaan asutuilla seuduilla on vähemmän kaikkia kaupungeille ominaisia ajanviejä. Toisaalta tyytyväisyys voi johtua myös siitä, että heidän mielestään kirjastossa ei ole tarvetta käydä niin usein, kuin mitä jossain muualla asuvat ajattelevat. On myös muistettava, että Lapin läänissä asuvien osuus on koko kyselyn vastaajamäärästä hyvin pieni osa, vain viisi henkilöä, ja heistä neljä kuului tämän kysymyksen vastaajaryhmään, sillä yksi heistä sijoittui ei-käyttäjiin.

Taulukko 23. Kysymys 24. Koetko, että sinulla on riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia käydä kirjastossa lapsesi kanssa?

Kirjastoon lähdetään useimmiten (noin 61 % vastaajista) vanhemman aloitteesta, mutta melko suuri osa (37 %) lapsista ehdottaa tai odottaa kirjastoon menoa itsekin. Moni vastaajista kertoi lapsensa olevan vielä niin pieni, ettei hän osaa itse vielä ehdottaa mitään. Uskoisin myös osan vanhempien yksin lapsille lainaamisista (noin 2 %) johtuvan lasten nuoresta iästä. (Taulukko 24.)

Taulukko 24. Kysymys 25. Odottaako lapsesi kirjastokäyntejä vai lähteekö käyntitarve vanhemmista?

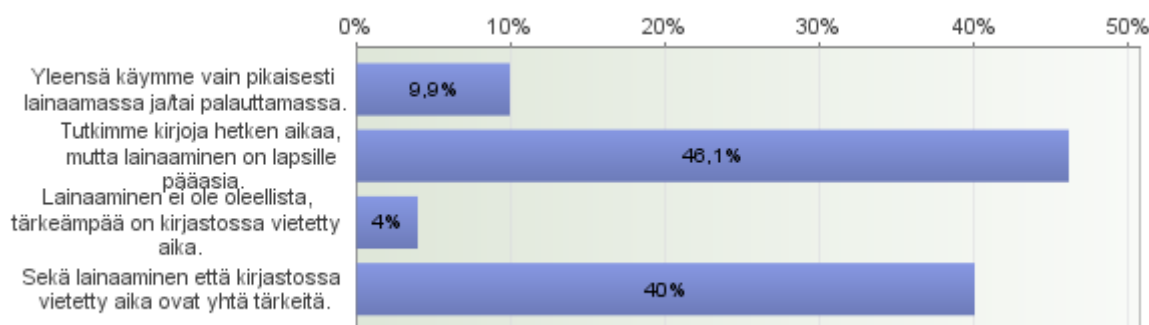

Kirjastoon voi tulla piipahtamaan tai viettämään aikaa useiksi tunneiksi. Vaikka enemmistö kaikista asiakkaista tulee kirjastoon lainaamaan tai palauttamaan aineistoa (Pihlaja 2004, 78), voivat eri käyttäjien kirjastokäynneilleen antamat merkitykset erota toisistaan paljonkin.

Kyselyn perusteella lapsiperheet arvostavat kirjastoa melko paljon myös ajanviettopaikkana, vaikka toki lainaaminenkin on hyvin tärkeää. Noin 46 % kertoi lainaamisen olevan lapsille pääasiallisin kirjastokäyntien tarkoitus, mutta perheet myös viettävät kirjastossa hetken tutkien kirjoja. 40 % vastaajista kertoi lainaamisen ja kirjastossa vietetyn ajan olevan heille yhtä tärkeitä ja vain noin 10 % kertoi käyvänsä yleensä pelkästään lainaamassa ja palauttamassa. 4 % vastaajista ilmoitti kirjastossa vietetyn ajan olevan lainaamista tärkeämpää. Suurin osa vastaajista siis sekä lainaa että viettää kirjastossa aikaa ainakin jonkin aikaa. (Taulukko 25.)

Lapsen ikä vaikuttaa käyttötyyliin jonkin verran, mutta neljän eri käyttövaihtoehdon suosituimmuusjärjestys on kaikilla ikäryhmillä kuitenkin sama. Pelkkä lainaamassa tai palauttamassa käynti on sitä yleisempää, mitä nuoremasta lapsesta on kyse. 0–1-vuotiaiden lasten kohdalla em. luku on noin 13 % kun taas 5–6-vuotiailla se on pudonnut jo noin 5 %:iin. ”Tutkimme kirjoja hetken aikaa, mutta lainaaminen on lapsille pääasia” -vaihtoehdon kohdalla ei ole yhtä selkeää iän tuomaa muutosta 0–5-vuotiaiden osalta (noin 44 % – 47 %), mutta 6–7-vuotiaille tämä vaihtoehto on selkeästi muun ikäisiä yleisempi (noin 59 %). Kirjastossa vietettyä aikaa arvostavat lainaamiseen verrattuna eniten 0–3-vuotiaiden vanhemmat. (Liite 4, ristiintaulukointi 18.)

Taulukko 25. Kysymys 26. Mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten teidän kirjastonkäyttöänne?

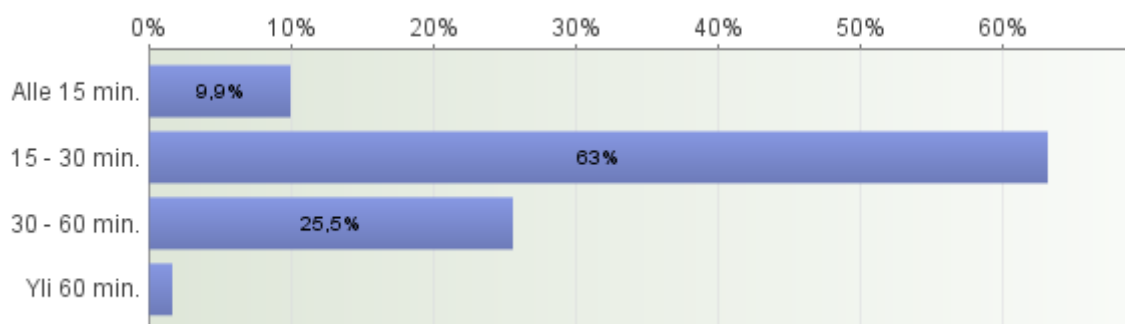
Suurin osa vastaajista (63 %) sijoitti kirjastokäyntiensä keston 15 ja 30 minuutin välille. Seuraavaksi yleisintä on viettää kirjastossa aikaa puolesta tunnista

tuntiin (noin 26 %). Alle 15 minuuttia kirjastossa viipyviä oli vastaajista joka kymmenes, ja yli tunnin kirjastokäyntejä harrasti vain 1,6 %. (Taulukko 26.) Keskiarvo käynnin pituudeksi olisi siis reilu 30 min.

Käyntien pituus riippuu jonkin verran lapsen iästä. Kaikenikäisten lasten perheiden yleisin kirjastokäynnin kesto sijoittuu 15 ja 30 minuutin välille, mutta mitä nuorempi lapsi on, sitä useammin hänen kanssaan tehdyt kirjastokäynnit kestävät alle 15 minuuttia. 15–30 minuutin käyntejä tehdään eniten 6–7-vuotiaiden kanssa ja vähiten 2–3-vuotiaiden kanssa. Harvinaiset yli tunnin käynnit tehdään useimmiten 6–7-vuotiden lasten seurassa. (Liite 4, ristiintaulukointi 19.)

Ajattelin, että asuinalue olisi vaikuttanut kirjastokäyntien kestoon niin, että mitä harvemmassa kirjastoja on, sitä kauemmin niissä vietettäisiin aikaa, koska kirjastoon on vaikeampi niin vain lähteä. Asia ei ollut kuitenkaan niin yksinkertainen, ja eroja eri alueilla asuvien välillä oli yllättävän vähän. Alle 15 minuutissa käynnistään selviytyviä oli eniten taajamassa asuvissa, toiseksi eniten lähiössä ja haja-asutusalueella asuvissa ja vähiten kaupungin keskustassa asuvissa. Syy tähän on varmaankin käytössä olevan kirjaston aineistomäärän koko, sillä pääkirjastot ovat yleensä keskustassa. Erot olivat kuitenkin melko pieniä. (Liite 4, ristiintaulukointi 20.)

Taulukko 26. Kysymys 27. Kuinka kauan keskimääräinen kirjastokäyntinne kestää?

Ei ole mikään yllätys, että satu- ja kuvakirjat ovat lainauksen suhteen kaikkein suosituinta lasten aineistoa. Noin 81 % vastaajista kertoi lainaavansa satu- ja kuvakirjoja usein. Seuraavaksi lainatuinta aineistoa olivat runo- ja lorukirjat sekä tietokirjallisuus. Kummankin aineiston usein lainaajia oli suunnilleen yhtä paljon, mutta tietokirjallisuutta harvoin tai ei koskaan lainaavia oli paljon runo- ja lorukirjoja enemmän. (Taulukko 27.)

Ylivoimaisesti harvimmin vastaajat kertoivat lainaavansa tietokone- ja konsolipelejä ja toiseksi harvimmin tietoaineistoja DVD:itä. Sarjakuvalehtiä kerrottiin lainattavan myös keskimäärin harvoin tai ei jopa koskaan. (Taulukko 27.)

DVD:t (piirretyt ja elokuvat), satu-CD:t ja äänikirjat ja musiikki sijoittuivat em. aineistoryhmien välimastoon. Suurin osa vastaajista kertoi lainaavansa niitä joko harvoin tai ei koskaan. (Taulukko 27.) 0–7-vuotiaat eivät ymmärrettävästi ole tietokonepelien, tieto-DVD:iden ja sarjakuvien suurta kohderyhmää, mutta esimerkiksi satu-CD:iden kuuntelijoiksi he soveltuisivat todella hyvin. Ehkä av-aineistojen pitäisi olla kirjastoissa tämänhetkistä näkyvämmiin esillä.

Suurin satu- ja kuvakirjojen käyttäjäryhmä ovat 6–7-vuotiaat, sillä noin 91 % heidän vanhemmistaan kertoi lainaavansa em. aineistoa usein. Muiden ikäryhmien edustajat olivat valinneet usein-vaihtoehdon satu- ja kuvakirjojen kohdalla hieman harvemmin. Runo- ja lorukirjojen suurin käyttäjäryhmä ovat vastakkaisesti 0–1-vuotiaat. Noin 18 % heidän vanhemmistaan lainaa runo- ja lorukirjoja usein. Kaikien muiden kysytyjen aineistoryhmien kohdalla 6–7-vuotiaat ovat ahkerimpia lainaajia, paitsi tietokone- ja konsolipelejä lainaavat yllättäen eniten hieman nuorempien, 4–5-vuotiaiden, vanhemmat. Pelien osalta ikäryhmien väliset erot ovat kyllä hyvin pienet. (Liite 4, ristiintaulukointi 21.)

Tietyn aineiston lainaamisen useus ei tietenkään välttämättä kerro, kuinka paljon aineistoa lainataan. Se kertoo vain lainauskerroista, mutta ei siitä, lainataanko kerralla kymmenen vai kaksi aineistokappaletta.

Taulukko 27. Kysymys 28. Kuinka usein lainaatte seuraavia kirjaston lastenaineistoja?

	En koskaan /Harvoin	Joskus	Usein
Sadut ja kuvakirjat	1,75%	17,28%	80,98%
Runo- ja lorukirjat	24,96%	59,69%	15,36%
Tietokirjallisuus	38,74%	46,07%	15,18%
Sarjakuvalehdet	68,94%	23,73%	7,33%
DVD:t (piirretyt ja elokuvat)	43,8%	37,87%	18,32%
DVD:t (tieto)	78,71%	18,32%	2,97%
Musiikki-CD:t	46,42%	40,14%	13,44%
Satu-CD:t / Äänikirjat	43,8%	40,31%	15,88%
Tietokone- ja konsolipelit	90,23%	8,38%	1,4%

Lainojen valintaan vaikuttavat monet seikat. Suurimmaksi yksittäiseksi vaikuttajaksi nousi kyselyssä aineiston aiheen ajankohtaisuus lapsen elämässä, mikä on mielestäni aika yllättävää. (Taulukko 28.) Olin olettanut, että suurin osa lainoista muodostuisi ns. sattumanvaraisesti tai kirjan ulkonäön ja kaunokirjallisuuden osalta tarinan kiehtovuuden perusteella. Lapsen elämässä aiheeltaan ajankohtaisiksi ajattelisin lähinnä monissa kirjastoissa valmiiksi jaotellut jotakin tiettyä aihepiiriä käsittelevät kirjat (lääkäriin meno, pikkusisaren syntymä, hyvät tavat, numeroiden opettelu jne.) sekä tietenkin erilaiset tietokirjat. Jos aiheen ajankohtaisuudella on oikeastikin niin suuri merkitys, kannattaisi kirjastojen lisätä aineiston valmiiksi jaottelemista ja aihepiirijaosta selkeästi tiedottamista.

Myös tuttuus vanhemman omasta lapsuudesta, kirjailijan tuttuus hänen muista teoksistaan sekä aineiston esilläolo uutuushyllyssä (ja aineiston uutuus yleensäkin) koettiin paljon tai melko paljon valintaan vaikuttaviksi seikoiksi. Tuttavien suosituksilla, kirjaston henkilökunnan esille laittamien teosten näkyvyydellä, kirja-arvosteluilla ja -esittelyillä mediassa, aineiston opettavaisuudella ja ns. sattumanvaraisuudella koettiin olevan merkitystä jonkin verran. Kirjaston henkilökunnan antamilla suosituksilla ei koettu olevan paljoa vaikutusta, mutta eihän suurin osa asiakkaista suosituksia koskaan kysykään. Niille, jotka neuvoja kysyvät, on suosituksilla varmasti paljon merkitystä, ja vastasihan myös kyselyssä noin 21 % (eli 119 henkilöä) suosituksilla olevan heille suuri tai melko suuri merkitys. (Taulukko 28.) Myös muiden vastausten (ja kuten kaikkien kysymysten) kohdalla on muistettava, ettei suurimman osan mielipide ole koko totuus. Kuten taulukosta 28 näkyy, on jokaiselle vastausvaihtoehdolle löytynyt useita vaihtoehtojen kanssa samaa mieltä olevia.

Lasten mielipidettä lainattavasta materiaalista pidettiin vaikuttavampana kuin aikuisen, mutta aikuisen mielipide oli avointen vastausten mukaan usein kuitenkin tarpeen lainattavan aineiston määrän rajoittamisessa. (Taulukko 28.)

Taulukko 28. Kysymys 29. Kuinka paljon seuraavat seikat vaikuttavat siihen, mitä lainaatte?

	Ei ollenkaan / Vähän	Jonkin verran	Melko paljon / Paljon
Tuttavien suositukset	37,35%	52,53%	10,12%
Kirjaston henkilökunnan esille laittamat teokset	6,11%	52,01%	41,88%
Kirjaston henkilökunnan henkilökohtaiset suositukset	40,31%	38,92%	20,77%
Kirja-arvostelut ja -esittelyt mediassa	17,98%	54,1%	27,92%
Tuttuus omasta lapsuudesta	2,27%	39,44%	58,29%
Aineiston uutuus / esilläolo uutuushyllyssä	6,28%	40,66%	53,05%
Aineiston aiheen ajankohtaisuus lapsen elämässä	1,57%	24,78%	73,65%
Kirjailijan tuttuus hänen muista teoksistaan	8,38%	36,82%	54,8%
Aineiston opettavaisuus	14,31%	62,3%	23,39%
Lapsen oma mielipide siitä, mitä lainataan	4,19%	22,34%	73,47%
Vanhemman mielipide siitä, mitä lainataan	1,75%	38,22%	60,03%
Ns. sattumanvaraisuus	6,63%	63,18%	30,19%

Avoimen kysymyksen vastauksia muista omaan valintaan vaikuttavista asioista tuli hyvin paljon (129 kpl). Parhaan kuvan niistä saa lukemalla kaikki vastaukset alkuperäisessä muodossaan liitteestä 5 (Liite 5, kysymys 30. Mitkä muut seikat

vaikuttavat lainojenne valintaan?). Osa valintaperusteista on automaattisesti syntyviä (esimerkiksi saatavuus ja kiinnostava kirjan ulkonäkö), mutta monilla vanhemmilla oli mielessään myös syvempiä ajatuksia. Vastauksia lukiessa vakuutuin, kuinka paljon vanhemmat oikeasti miettivät näitä asioita.

Esille vastauksissa tulivat muun muassa aineiston saatavuus (saatavuus paikanpäällä, jonon pituus varauksissa), kirjan ulkoasu (houkuttelevat nimi ja kansi), kirjan kuvitus (värikkyys, selkeys, ei liian pieniä kuvia, erilaisuus, hahmojen viehättävyys, visuaalisuus), kirjan sisältö (laadukkuus, yllätyksellisyys, erilaisuus, kiinnostava teema, kertomistyyli), kirjan kunto (eheys ja puhtaus), lapsen ikä (ikäsuositukset ja arvio omalle lapselle soveltuvuudesta), ajankohtaisuus (vuodenaika, sää, juhlat jne.), yhteys tv-ohjelmiin (lähinnä lapsen oma valinta), kirjassa oleva tekstin määrä, tekstin ja kuvien sopiva suhde, kirjojen materiaali (kovakantisuus, muovitus), palautushyllyssä olevat kirjat, kirjoissa olevat sukupuoliroolit, kirjan koko (sopii pieniin käsiin, mahtuu reppuun), lapsen omat sen hetkiset kiinnostuksenkohteet, koko kirjasarjan lukeminen ja lainojen maksimimäärä (kirjaston taholta tai itse päätetty).

Muutama vastaaja kertoi perheen kirjavalinnoissa yhtenä kriteerinä olevan myös sen, sopiiko kirja iltasaduksi, muuten vaan yhdessä luettavaksi vai lapsen itsensä selailtavaksi. Kirjastot voisivatkin muiden teemahyllyjen sekaan perustaa osastolleen myös hyllyn, johon olisi koottu erityisen hyvin iltasaduksi sopivia turvallisen rauhoittavia tarinoita. Tietenkin kirjaa voi selaila ennen lapselle lukemista, mutta joka tapauksessa järjestely palvelisi esimerkiksi seuraavaa henkilöä: ”On todella inhottavaa iltasatua lukiessaan huomata, että kirja käsitteleeikin aivan kauhistuttavia asioita joita 3 vuotiaan ei tarvitse alkaa iltasadun aikaan enään pohtimaan. Tarkoitus oli kuitenkin saada turvallinen olo ja hyvä uni. ;)” (Liite 5, kysymys 30).

Seuraavassa vielä muutama esimerkki vastausten joukosta:

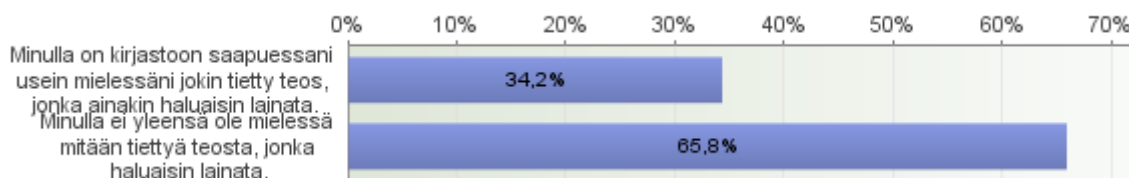
Lainaamme yleensä vähän laadukkaampia lastenkirjoja kuten esim. tammen kultaisia -kirjoja. En pidä itse yhtään modernista kuvituksesta, joten sekin vaikuttaa kirjan valintaan. Myös aihe ja se, miten sitä käsitellään, vaikuttaa. En pidä liian siloittelevista kertomuksista, sillä tämän ikäisillä (2-3) kirjojen pitäisi olla rehellisiä ja suoria, sillä lapsen oma henkinen maailma on myös ehdoton. (Liite 5, kysymys 30.)

Kirjojen kuvitus erityisesti lastenkirjoissa (kuvituksen innovatiivisuus ja sadunomaisuus antavat kirjasta mielekkään kuvan), sisällön uskonnollinen sitoutumattomuus, lasten tietokirjoissa asiasisällön uskottavuus, selkeä kuvitus ja tiedon syvällisyys ovat tärkeitä kriteerejä. Lainaamme usein kirjasarjojen uusia osia todettuamme aiemmat lainat mielekkääksi luettavaksi. (Liite 5, kysymys 30.)

Paljon vaikuttaa se, missä ikä- ja kehitysvaiheessa ovat. Vielä luetaan molemmille lapsille kirjoja, joissa on myös kuvia, mutta kuvien määrä ja laatu muuttuvat ja kehittyvät lapsen mukana. Eli yritän valita lapsilleni suurimmaksi osaksi kirjoja, jotka sopivat sen hetkiseen kehitystasoon ja kiinnostukseen, mutta yleensä koitan ottaa mukaan kirjastosta myös yhden tai kaksi "haastavampaa" kirjaa. (Liite 5, kysymys 30.)

Suurin osa vastaajista (noin 66 %) kertoi saapuvansa kirjastoon ilman valmiiksi mietittyjä lainauskohteita. (Taulukko 29.) Valmiiksi mielessä olevat tarkat lainauskohteet ovatkin varmasti yleisempiä nuorten ja aikuisten keskuudessa, koska lapsille mieluisen katseltavan/luettavan uskoisi olevan helposti löydettävissä vain hyllyjä selailemallakin.

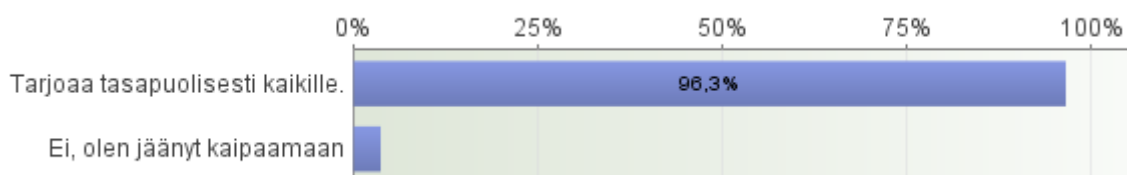
Taulukko 29. Kysymys 31. Kumpi väitteistä kuvaa paremmin lasten aineistoon liittyvää kirjastokäyttämistänne?

Vastaajien mielestä kirjasto tarjoaa aineistoa hyvin kaiken ikäisille lapsille. Vain noin 4 % mielestä valikoima ei ole iän suhteen tasapuolinen. (Taulukko 30.) Kysymyksen avointen vastausten osalta kokoelmiin toivottiin lisää pienten kovakantisia kirjoja, vauvojen toiminnallisia kirjoja, englanninkielisiä kuvakirjoja, pienten lasten tietokirjoja, uusia DVD:itä, pienille lapsille surusta kertovia kirjoja sekä lisää Konstan ja Risto Räppääjän tyylisiä nykyelämästä kertovia kirjoja pojille. Iän suhteen sopivaa aineistoa toivottiin lisää sekä 3-vuotiaille, 4–5-vuotiaille että 5–7-vuotiaille, joten kovakantiset kirjat lukuun ottaen kaikki ikäluokat tulivat edustetuiksi yhtäläillä. Nuorten kirjojen toivottiin myös

sijoitettavan erilleen lasten kirjoista, mikä käytäntö useissa kirjastoissa jo onkin. (Liite 5, Kysymys 32.)

Taulukko 30. Kysymys 32. Tarjoaako kirjasto mielestäsi aineistoa kaiken ikäisille lapsille vai suosiiko se jotakin tiettyä ikäryhmää?

7.2.2 Kirjastopalvelut kokonaisuutena

Kaikkein tärkeimpänä lastenkirjastopalveluiden ominaisuutena pidettiin peruskäytön maksuttomuutta. Maksuttomuus ei ollut yhdenmukainen seikka kenellekään vastaajista (Taulukko 31.), ja sen tärkeys tuli useampaan kertaan esille myös eri kysymysten avoimissa vastauksissa.

Toiseksi tärkeimpinä ominaisuuksina pidettiin kirjastopalveluiden läheistä sijaintia ja aineiston monipuolisuutta. Kumpaakin niistä piti erittäin tärkeänä vajaa 60 % vastaajista. Seuraavaksi tärkeimmiksi sijoittuivat kirjaston laajat aukioloajat ja varta vasten lapsia varten sisustettu lastenosasto, joita piti erittäin tärkeinä noin 46 % vastaajista. (Taulukko 31.)

Lastenosaston sisustuksen merkitys tuli esille siellä täällä myös eri kysymysten avoimissa vastauksissa. Sisustuksen toivottiin olevan mielikuvituksesta ja parhaimmillaan muodostavan oman pienen satumaaailman. Uusien kirjastojen ihanaa tilavuutta pidettiin toisaalta myös hieman negatiivisena asiana: ”Eivät lapset lähde nykyaikaisuutta, vaan sisältöä etsimään. ... mutta modernius syö kotoisuutta myös lastenosaston suhteen. Avaruus ei aina houkuta rauhoittumaan ja tutkiskelemaan.” (Liite 5, kysymys 37.) Pienimmissä kirjastoyksiköissä sisustukselliset toiveet saattoivat olla myös hyvinkin

yksinkertaisia: ”Kirjasto saisi olla vähän isompi, jotta sinne mahtuisi pöytä ja tuolit, joissa voisi tutustua lainattavaan materiaaliin.” (Liite 5, kysymys 37.)

Kysymyksen vaihtoehdoissa ollutta aineiston suurta määrää, aineiston hyväkuntoisuutta ja aineiston uutuutta pidettiin myös tärkeinä, vaikkakaan ei aivan yhtä oleellisina kuin aiemmin mainittuja ominaisuuksia. Varsinaisten kirjastopalvelujen lisäksi järjestettävää oheistoimintaa, kuten satutunteja, lasten omia näyttelyjä ja lastentapahtumia ja tutustumispäiviä, pidettiin keskimäärin melko tärkeinä. (Taulukko 31.)

Verrattaessa kysymyksen tuloksia perheen lasten ikään ei oleellisia eroja ollut monenkaan ominaisuuden kohdalla. Muiden ikäryhmien vastaukset olivat kussakin kysymyksessä keskenään hyvin tasaisia, mutta 6–7-vuotiaiden lasten vanhempien arvostukset erottuivat muutamassa kysymyksessä. Muihin ikäryhmiin verrattuna he arvostavat eniten aineiston suurta määrää: noin 8 prosenttiyksikköä enemmän kuin muiden ikäryhmien vanhemmat keskimäärin. 6–7-vuotiaiden lasten vanhemmat arvostavat eniten myös aineiston uutuutta: noin 12 prosenttiyksikköä enemmän kuin muiden ikäryhmien vanhemmat. Satutuntien osalta heidän arvostuksensa oli noin 7 prosenttiyksikköä pienempi kuin muiden ikäryhmien vanhempien. (Liite 4, Ristiintaulukointi 22.)

Taulukko 31. Kysymys 33. Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia asioita liittyen lastenkirjastopalveluihin?

	Ei niin tärkeää	Melko tärkeää	Tärkeää	Erittäin tärkeää
Peruskäytön täysi maksuttomuus	0%	3,84%	12,04%	84,12%
Kirjastopalveluiden läheinen sijainti	1,05%	5,93%	35,43%	57,59%
Kirjaston laajat aukioloajat	1,22%	9,95%	43,11%	45,72%
Erityisesti lapsia varten sisustettu lastenosasto	2,62%	13,96%	37,35%	46,07%
Aineiston monipuolisuus	0,35%	5,24%	36,47%	57,94%
Aineiston suuri määrä	2,09%	18,67%	53,75%	25,48%
Aineiston uutuus	5,58%	28,1%	45,2%	21,12%
Aineiston hyväkuntoisuus	1,22%	19,02%	51,83%	27,92%
Satutunnit	34,21%	34,03%	21,47%	10,3%
Lasten omat näyttelyt kirjastossa	29,49%	41,01%	21,12%	8,38%
Lastentapahtumat ja tutustumispäivät	21,12%	37%	28,8%	13,09%

Suurin osa vastaajista ei ollut viimeisen vuoden aikana käyttänyt kirjastoautoa, osallistunut satutunnille tai johonkin muuhun kirjaston lastentapahtumaan, tutustunut johonkin lasten näyttelyyn tai järjestänyt näyttelyä itse. Suurimpana syynä tähän ilmoitettiin olevan kyseisten palveluiden omakohtainen tarpeettomuus ja/tai ajanpuute. Toiseksi yleisimmäksi syyksi kyselyssä nousi tapahtumien ja muiden vähäinen määrä ja kolmanneksi yleisimmäksi huono tiedotus. (Taulukko 32.)

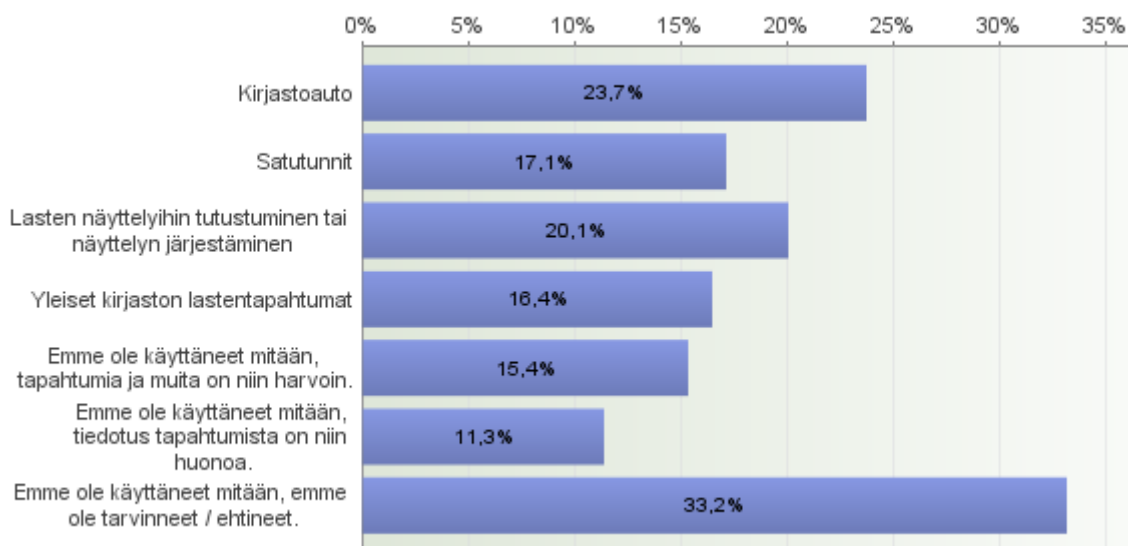
Itse uskoisin, että osa tapahtumien määrän vähäisyyden tunteesta (ja kenties myös osa tarpeettomuuden tunteesta) johtuu itse asiassa huonosta

tiedotuksesta. ”kirjaston lastentapahtumista en koskaan ole nähnyt missään mitään ilmoitusta. satutunnitkin tuli selville vahingossa kun olimme kirjaston ovella juuri kun se loppui.” (Liite 5, kysymys 37.) Vika voi tietenkin aina olla myös siinä, ettei asiakas vain itse seuraa esim. kirjaston ilmoitustaulua, vaikka tapahtumista siinä ilmoitettaisiin. Tehokkaan tiedotuksen pitäisi kuitenkin olla sellaista, että se tavoittaisi kohteen myös ilman kohteen omaa aktiivisuutta.

Vertailtaessa käyttäjyyksiä eri ikäryhmittäin voidaan huomata, että mitä vanhempia lapset ovat, sitä enemmän he perheineen käyttävät kysytyjä kirjastopalveluita. 0–1-vuotiaiden kohdalla käyttämättömyysaste on noin 48 %, mutta 6–7-vuotiaita tarkasteltaessa käyttämättömyys on laskenut noin 33 %:iin. Käyttämättömyyden syyt ovat toisiinsa verrattuna samanarvoisessa asemassa eri ikäryhmien kesken. (Liite 4, ristiintaulukointi 23.)

Lääneittäin vertailtuna näyttäisi, että kirjastoautoa ja satutunteja käytettäisiin eniten Lapin läänissä. Kirjastoauton käytön kohdalta tulos voi pitääkin paikkansa, mutta satutuntien suhteen epäilen, että Lapin läänin pieni vastaajamäärä vääristää tulosta. Jos Lapin lääniä ei lasketa, ovat satutunnit suosituimpia Oulun läänissä, samoin kuin lastennäyttelyihin tutustuminen tai niiden järjestäminen. Vähiten näyttelyt kiinnostavat Itä-Suomen asukkaita. (Liite 4, ristiintaulukointi 24.)

Taulukko 32. Kysymys 34. Mitä seuraavista lastenkirjastopalveluista olette käyttäneet viimeisen vuoden aikana?

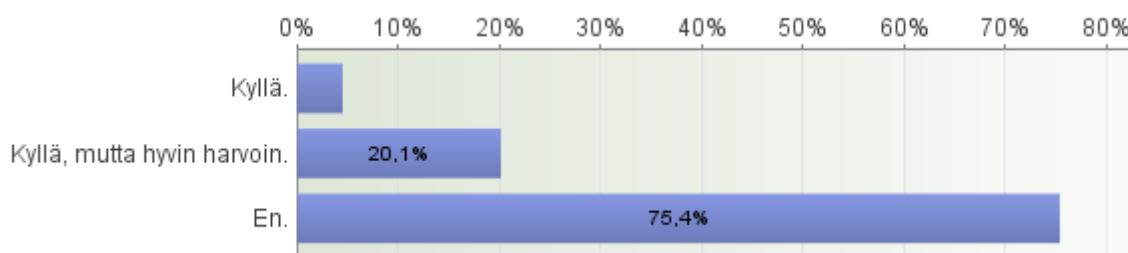
Suurin osa (noin 75 %) vastaajista ei käytä kirjaston lapsille suunnattuja Internet-sivuja. Usealta pieneltä kirjastolta sellaiset varmasti puuttuvatkin, joskin joitakin erittäin monipuolisiakin sivustoja on olemassa ja tilanne on mielestäni parantunut viime vuosien aikana. Ainakin silloin tällöin lasten sivuilla vierailevia oli noin 5 % vastaajista, ja loput noin 20 % kertoivat käyttävänsä sivuja hyvin harvoin. (Taulukko 33.)

Värikkäiden ja toiminnallisten lasten Internet-sivujen olisi aika saapua myös Suomeen. Nykyään kirjastomme rakentavat sivujensa sisällön hyvin pitkälti omin voimin, mutta toimivinta varmaankin olisi antaa suunnittelutyö visuaalisuuden ja toiminnallisuuden osalta alan ammattilaisille. Asiasisällöstä kirjasto vastaisi tietenkin yhä itse. Ulkoistaminen (ja yleensäkin asiaan paneutuminen) vaatii toki rahaa, mutta yhä Internet-keskeisemmässä yhteiskunnassa se voisi olla hyvinkin panostuksen arvoista. Myös siitä pitäisi päästä eroon, että osalla kirjastoista ei ole vapautta rakentaa sivujensa ulkoasua omatoimisesti vaan niiden täytyy noudattaa kaupungin sivujen kaavaa, mikä ei välttämättä ole kirjaston kannalta toimivin ratkaisu.

Verkkopalveluiden tilaa kommentoitiin myös avointen kysymysten kohdalla: ”Lasten verkkopalvelut ovat luokattomia. Elämme sosiaalisten medioiden aikaa, eikä kirjasto oikein ole ehtinyt nyt kehityksessä mukana. Ruotsissa on vaikka kuinka lasten verkkopalveluja joita käytämme usein. Parantamisen varaa on!” (Liite 5, kysymys 37.)

Lasten iällä ei juurikaan ole vaikutusta vanhempien käytön useuteen. Eikä käyttäjien määrä on niin suuri, että ikäryhmien väliset muutaman prosentin eroavaisuudet eivät sen rinnalla merkitse. (Liite 4, ristiintaulukointi 25.)

Taulukko 33. Kysymys 35. Käytättekö kirjaston lapsille suunnattuja Internet-sivuja?

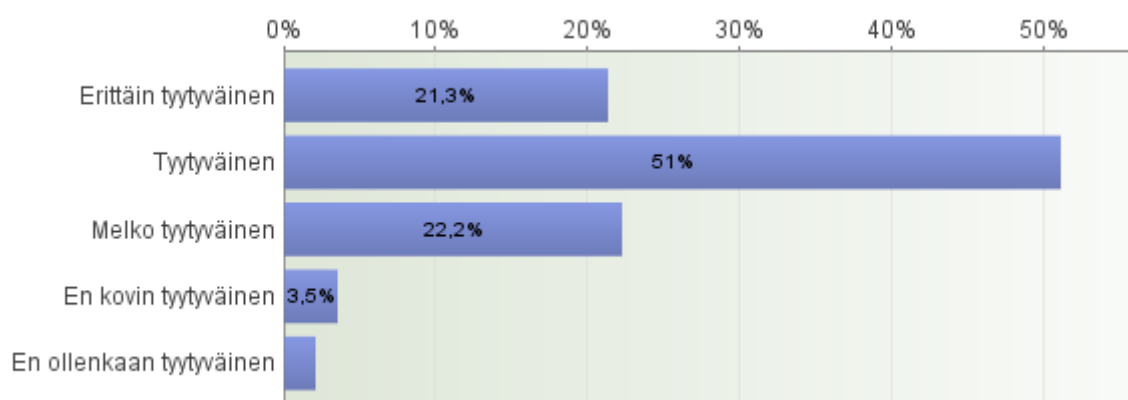

Lastenkirjastojen tilaan ollaan yleisesti ottaen aika tyytyväisiä. Reilu 70 % vastaajista kertoi olevansa oman asuinalueensa lastenkirjastopalveluiden tämänhetkiseen tasoon joko tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen. Ei kovin tyytyväisiä tai ei ollenkaan tyytyväisiä oli vastaajista vain noin 6 %. Loput noin 22 % kertoivat olevansa palveluihin melko tyytyväisiä. (Taulukko 34.)

Tyytyväisyys ja tyytymättömyys rakentuvat eri ihmisillä eri asioista. Vaikka oman kirjaston tilat ja kokoelmat eivät olisi parhaimmasta päästä, voi kirjasto silti olla todella mieluisa paikka. ”Käytämme pääasiassa sivukirjastoa, jossa valikoima ei ole suuren suuri, eikä lapsille ole varsinaista omaa sisustettua aluetta. Johtuvat tietenkin pienistä tiloista. Mutta henkilökunta on oikein ihana!” (Liite 5, kysymys 37.) Henkilökunnalla on mahdollisuus vaikuttaa kirjaston ilmapiiriin ja asiakkaiden tyytyväisyyteen todella paljon.

Verrattaessa tyytyväisyyttä vastaajien asuinlääneihin selvisi, että suurin osa tyytyväisistä asiakkaista asuu Etelä-Suomen läänissä. Etelä-Suomen läänin osuus on suurin sekä ”erittäin tyytyväinen”-vastausten kohdalla että ”erittäin tyytyväinen” ja ”tyytyväinen” -vaihtoehtojen yhteenlaskettujen vastausten osalta. Ero muihin lääneihin ei ole suuren suuri, mutta kuitenkin selkeästi huomattavissa. ”En ollenkaan tyytyväinen” ja ”en kovin tyytyväinen”-vastauksia tuli yhteenlaskettuna prosentuaalisesti selkeästi eniten Oulun läänistä. Lapin läänin kohdalla vastaukset jakaantuivat pelkästään tyytyväisen ja melko tyytyväisen välille, eikä hajontaa muihin vastausvaihtoehtoihin tullut ollenkaan. (Liite 4, ristiintaulukointi 26.)

Taulukko 34. Kysymys 36. Kuinka tyytyväinen olette oman asuinalueenne lastenkirjastopalveluiden tähänhetkiseen tasoon?

Seuraavassa kysymyksessä tiedusteltiin tyytymättömyyden syitä. Kaikki vastaukset ovat luettavissa liitteestä 5 (Liite 5, kysymys 37. Jos ette ole tyytyväinen, mistä se johtuu?).

Yksi yleisimmistä tyytymättömyyden syistä oli kirjaston huonot aukioloajat; kirjastossa toivottaisiin voitavan käydä myös iltaisin ja viikonloppuisin. Työssäkäyvät vanhemmat eivät ehdi kirjastoon lastensa kanssa ennen ovien sulkeutumista. Toisaalta myös liian myöhäisestä aukeamisajasta mainittiin, joten kaikkia on tietenkin vaikea miellyttää yhtä aikaa.

Kirjaston sulkemista kesän ajaksi pidettiin nurinkurisena: ”Lisäksi tuntuu oudolta ajatukselta että suurin osa sivukirjastoista meni heti kesäkuun alusta kiinni. Eli palveluja vähennetään juuri silloin kun niille olisi eniten tarvetta/aikaa.” (Liite 5, kysymys 37.) Työssäkäyntiin liittyen harmiteltiin myös satutuntien sijoittumista usein keskelle päivää ja toivottiin niitä voitavan järjestää myös viikonloppuisin.

Kirjaston kokonaan puuttuminen (lakkautukset) oli myös yksi tyytymättömyyden aiheuttaja. Hyvä kirjastoautoverkosto onneksi korjaa tilannetta, mutta eivät auton suppeammat valikoimat ja lyhyt pysähdysaika tietenkään vedä vertoja kirjastolle. ”Lähin kirjasto sijaitsee 4-5 km:n päässä. Se on mielestäni liian kaukana, ei tule käytettyä niin usein kuin haluaisi. Kirjastoauto käy toki viikoittain, mutta siellä käynti on mahdollista vain yhtenä tiettyinä päivinä viikossa.” ”Alueella ei ole kirjastoa, mikä on todella suuri puute. Asumme lapsiperheiden suosimalla alueella ja kirjastolle olisi varmasti käyttäjiä. Kirjastoauto toki käy ja se on suosittu!” ”Kirjastoauton tulo lähelle mahdollistaa lainaamisen pientenlasten perheille.” (Liite 5, kysymys 37.).

Auton sijaan osa korvaa läheltä puuttuvan kirjaston käymällä hieman kauempana. ”Asuinalueellamme ei ole kirjastoa ja lainausasemakin lakkautettiin koulun homeongelman takia. Kirjastoauto käy kerran viikossa, se on hyvä. Käytämme pääkirjastoa, joka on kyllä ihan hyvien kulkuyhteyksien päässä.” (Liite 5, kysymys 37.) Läheskään kaikilla ei ole kuitenkaan mahdollisuutta käydä kauempana sijaitsevassa kirjastossa, ja kirjaston kaukaisesta sijainnista tulikin useita kommentteja: ”Kirjastoautoon ei mahdu lastenvaunujen kanssa ja itse kirjasto on liian pitkän kävelymatkan päässä.”, ”Kirjasto on hyvä, mutta välimatka on pitkä”, ”Kirjasto on hieman liian kaukana.”, ”Lähikirjastomme on auki vain kolmena päivänä viikossa ja silloinkin kahtena päiväaikaan, jolloin en kerkiä käymään kirjastossa. Aina ei kerkiä käymään ilta-aukioloaikana kirjastossa. Kaupungin keskustassa olevaan pääkirjastoon en enää illalla jaksu erikseen lähteä pitemmän matkan takia.”. (Liite 5, kysymys 37.)

Tyytymättömyyttä aiheuttivat myös kirjaston vanhuus ja ahdas tunnelma sekä aineiston suppeus, vanhuus ja huonokuntoisuus. ”Paikalla oleva valikoima ei ole kovin iso ja kirjat ovat usein huonokuntoisia.” (Liite 5, kysymys 37.)

Satutuntien ja muiden tapahtumien puute sai myös negatiivista palautetta: ”enemmän tapahtumia lastenosastolle, kutsut selkeästi esim. paikallislehteen näkyviin, kenties eri ikäryhmille omia "workshoppeja", esim. 5-v johdatus aurinkokuntaamme/dinosauruksiin/auton toimintaan jne.” (Liite 5, kysymys 37.)

Parkkitilojen vähäisyys ja maksullisuus harmittivat muutamia vastaajia: ”Maksullinen pysäköinti ei kannusta käymään kirjastossa!!!” (Liite 5, kysymys 37.) Kaupungeissa suurin osa pysäköintipaikoista on maksullisia. Jos kirjaston lähipaikat olisivat ilmaisia, täytyisivät ne myös kaikkien muiden kuin kirjastonkäyttäjien autoista, eikä kirjastossa käyminen olisi käyttäjille sen helpompaa. Olisi hyvä, jos paikat pystyttäisiin varaamaan pelkästään kirjaston asiakkaille, mutta se ei taida olla mahdollista.

Osa käyttäjistä harmitteli nuorten lastenosaston valtaamista: ”Vaikka onkin lasten osasto, niin liikaa tietokoneilla on nuorisoa. Voisi erotella osastolla nuoret ja alta kouluikäiset selkeästi.” (Liite 5, kysymys 37.)

Lasten- ja nuortenosasto on usein täynnä nuorisoa/koululaisia, joiden käyttäytyminen ei miellytä: he valloittavat kaikki pöydät myös lastenkirjapuoletta, jättävät takit ja reppu lojumaan lattioille/kulkuväylille niin, että ohi kulkeminen on hankalaa ja pahimmillaan ovat niin äänekkäitä, että se häiritsee ja joskus jopa pelottaakin arempia pieniä lapsia. Koen myös tietokonepelaamisen sopimattomaksi lastenosastolla, sille voisi mieluummin olla aivan oma tilansa jossain muualla, esim. sisääntulon lähetyvillä. (Liite 5, kysymys 37.)

7.2.3 Kirjaston merkitys ja syyt sen käyttöön

Jotkut tulevat kirjastoon viettämään aikaa useiksi tunneiksi; lukemaan, selailemaan lehtiä, istuskelemaan, käyttämään tietokonetta, tapaamaan tuttuja. Toisten ainoa syy käyntiin on kirjojen lainaaminen kotiin. Aikuisten kohdalla yhdeksi oleelliseksi käyttösyyksi nousee lainauksen ohella luonnollisestikin tiedontarpeen täyttäminen, mutta pienten lasten ollessa kyseessä syyt ovat yleensä jotakin muuta

Kyselyssä jokainen vastaajista sai valita kolme omaa käyttöään kuvaavinta vaihtoehtoa. Ajattelin, että yhden valitseminen olisi ollut liian vaikeaa, mutta ehkä olisi kannattanut ohjeistaa valitsemaan vain kaksi kohtaa, jolloin hajonta olisi saattanut olla selkeämpi.

Kirjaston tarjoama ilmainen/edullinen ajanviettotapa ja vaihtelu kotona olemiselle sai vaihtoehtoista ääniä kaikkein eniten. Paljon kauemmaksi eivät merkityksellisyydessään jääneet myöskään vaihtoehdot ”Kirjojen katselua ja vanhemman ja lapsen yhteisiä lukuelämyksiä” sekä ”Virikkeitä, elämyksiä ja uusien asioiden oppimista”. Neljänneksi sijoittuneen merkityksen rauhallisena tilana ja levähdyshetkenä arjen hälinästä valitsi kolmikkoonsa noin kolmasosa vastaajista. Muut vaihtoehdot saivat selkeästi vähemmän kannatusta. (Taulukko 35.)

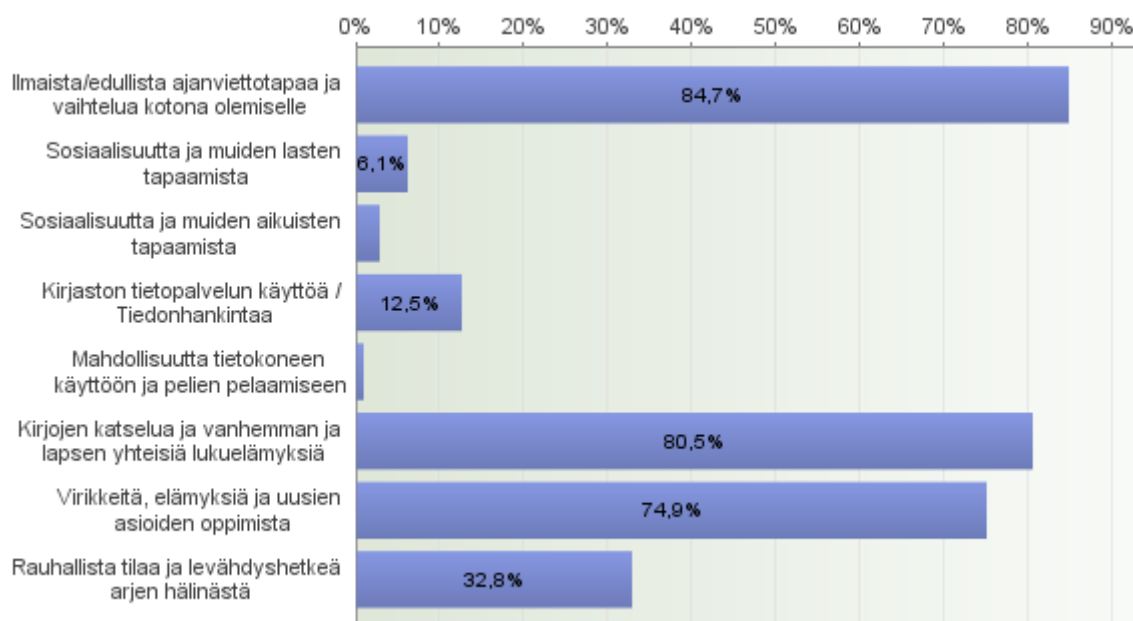
Ajattelin ennalta, että muiden lasten ja aikuisten tapaaminen olisi sijoittunut merkityksissä ylemmäksi. Virheellisen ajatukseni on aiheuttanut varmaankin se, että olen itse käyttänyt lähinnä vain sellaisia kirjastoja, joissa on tilan ja kalustuksen avulla mahdollistettu lasten ja aikuisten kohtaaminen ja ajanvietto leikki-/lukunurkkauksessa. Jos kirjastossa on pelkästään hyllyjä, ei se tietenkään oikein toimi ympäristönä aktiiviselle sosiaaliselle kanssakäymiselle.

Tarkasteltaessa merkityksiä ikäryhmittäin, voidaan huomata, että eroja ryhmien välillä on yllättävän vähän. Suurin prosenttisyksiköllinen ero löytyy ”Virikkeitä, elämyksiä ja uusien asioiden oppimista” -vaihtoehdon kohdalla, jonka on valinnut noin 26 % 0–1-vuotiaiden vanhemmista ja 22 % 6–7-vuotiaiden vanhemmista. (Liite 4, ristiintaulukointi 27.)

Vanhempien elämäntilanteella sitä vastoin on selkeästi merkitystä. Kirjastokäyntien sosiaalisuutta ja muiden lasten tapaamista arvostavat ylivoimaisesti eniten perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on eläkkeellä. Yleisesti merkityksellisyydellään voittanut ”ilmainen/edullinen ajanviettotapa ja vaihtelu kotona olemiselle” -vaihtoehto jäi eläkeryhmän kohdalla selkeästi toiseksi. Samaiselle ryhmälle merkitsevät muihin verrattuna eniten myös kirjojen katselu ja vanhemman ja lapsen yhteiset lukuelämykset sekä rauhallinen tila ja

levähdyshetki arjen hälinästä. Sen sijaan virikkeellisuutta, elämyksellisyyttä ja uusien asioiden oppimista eläkeryhmä arvosti kirjastokäynneissä muihin käyttäjiin verrattuna vähiten. (Liite 4, ristiintaulukointi 28.)

Taulukko 35. Kysymys 38. Mitä lasten kanssa tehdyt kirjastokäynnit merkitsevät teille? Valitse vaihtoehdoista kolme (3) teille oleellisinta merkitystä.

Kirjastonkäytöllä koetaan olevan monia tärkeitä merkityksiä lapsen kehittämisessä. Vastaajista yli puolet oli sitä mieltä, että kirjastokäynnit ovat sekä lapsen sanavaraston ja kielellisen ilmaisun kehittämisen että mielikuvituksen rikastumisen kannalta erittäin tärkeitä. Lähes puolen mielestä kirjastokäynneillä on tärkeä tai erittäin tärkeä merkitys myös lapsen lukutaidon kehittämisessä, maailman- ja minäkuvan rakentumisessa ja tiedollisessa kehittämisessä. Sosiaaliin taitoihin kirjastokäynneillä ei arvella olevan yhtä suurta vaikutusta kuin muiden kyselyssä mainittujen taitojen kehittämiseen, mutta suurin osa vastaajista pitää kirjaston vaikutusta myös sosiaalisten taitojen kehittämiseen kuitenkin tärkeänä. (Taulukko 36.)

Taulukko 36. Kysymys 39. Kuinka tärkeäksi koet kirjastokäynnit lapsen kehityksen kannalta liittyen seuraaviin asioihin?

	Ei niin tärkeä	Melko tärkeä	Tärkeä	Erittäin tärkeä
Sanavaraston ja kielellisen ilmaisun kehittyminen	1,92%	11,17%	31,76%	55,15%
Sosiaalisten taitojen kehittyminen	18,5%	32,11%	37,7%	11,69%
Tiedollinen kehittyminen	3,66%	27,4%	44,33%	24,61%
Maaailmankuvan rakentaminen	3,66%	20,77%	49,56%	26%
Minäkuvan rakentaminen	6,28%	25,13%	46,07%	22,51%
Mielikuvituksen rikastuminen	0,87%	6,46%	32,81%	59,86%
Lukutaidon kehittyminen	4,19%	10,12%	37,52%	48,17%

Kysyttäessä vastaajien mielipiteitä 14 erilaisesta kirjastoon liittyvästä positiivisesta väittämästä muodostuivat myös tulokset erittäin positiivisiksi. Kyselyn valossa vaikuttaisi siltä, että kirjaston toimintaan ollaan yleisesti ottaen tyytyväisiä. Samaa mieltä -vastaus on ylivoimaisena enemmistönä kaikkien väittämien osalta. Väittämät on koottu kirjastolaista ja eri kirjastojen tavoitteiden ja visioiden joukosta, joten nähtävästi tavoitteista ei siis olla ainakaan ihan hirveän kaukana. (Taulukko 37.)

Kaikkein eniten samaa mieltä oltiin seuraavista väittämistä: ”kirjasto tarjoaa palveluja kaikenikäisille” (samaa mieltä noin 97 %), ”kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen” (noin 95 %), ”kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen” (noin 93 %) ja ”kirjasto tukee lapsen luontaista kehitystä” (noin 92 %). (Taulukko 37.)

Kolme eniten eri mieltä -vastauksia saanutta väitettä olivat ”kirjasto toimii kaikille yhteisenä kohtaamispaikkana” (eri mieltä noin 13 %), ”kirjasto edistää

kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia kansainvälistymiseen” (noin 8 %) ja ”kirjasto on onnistunut asiakaslähtöisessä toimintaperiaatteessaan” (noin 6 %). (Taulukko 37.)

Väittämistä erottui selkeästi joitakin sellaisia, joihin vastaajien oli muita vaikeampaa ottaa kantaa. En osaa sanoa -vastauksia saivat eniten väittämät ”kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia kansainvälistymiseen” (noin 28 %), ”kirjasto hyväksyy ja ottaa huomioon yksilöiden erilaisuuden” (noin 25 %) ja ”kirjasto on onnistunut asiakaslähtöisessä toimintaperiaatteessaan” (noin 21 %). (Taulukko 37.)

Taulukko 37. Kysymys 48. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Kirjasto antaa osaltaan mahdollisuuden turvalliseen ja lapsenomaiseen lapsuuteen	90,05%	1,05%	8,9%
Kirjasto tukee lapsen luontaista kehitystä	91,97%	1,22%	6,81%
Kirjasto kannustaa ihmisiä omatoimiseen itsensä kehittämiseen	89,35%	0,7%	9,95%
Kirjasto on onnistunut asiakaslähtöisessä toimintaperiaatteessaan	73,12%	6,28%	20,59%
Kirjasto hyväksyy ja ottaa huomioon yksilöiden erilaisuuden	70,68%	4,54%	24,78%
Kirjasto tarjoaa palveluja kaikenikäisille	96,68%	1,05%	2,27%
Kirjastoammatilaisten opastukseen ja neuvontaan voi luottaa	83,07%	4,19%	12,74%
Kirjasto palvelee monipuolisena tietokeskuksena	90,92%	3,49%	5,58%
Kirjasto toimii kaikille avoimena kohtaamispaikkana	72,43%	12,57%	15,01%
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen	93,02%	1,57%	5,41%
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen	91,45%	1,75%	6,81%
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen	89,7%	1,75%	8,55%
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia kansainvälistymiseen	63,7%	8,38%	27,92%
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen	94,59%	2,09%	3,32%

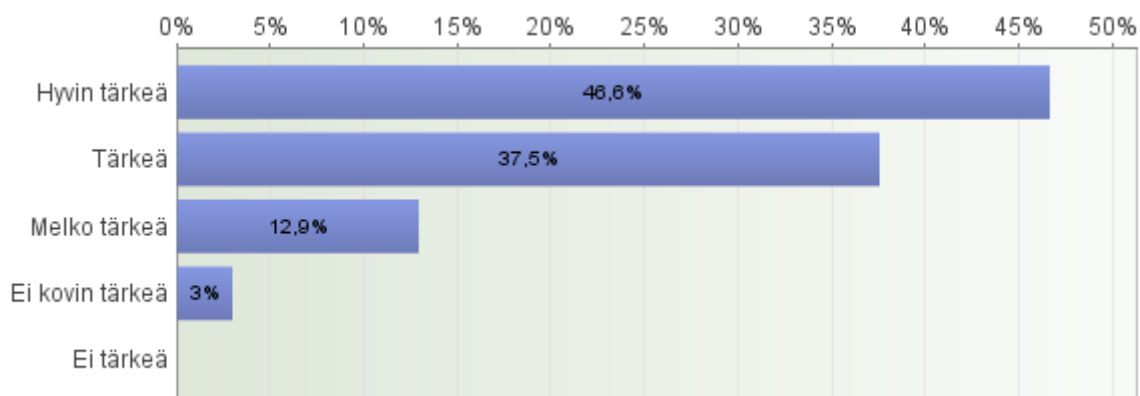
Avoimeen kysymykseen lastenkirjastopalveluiden tehtävistä tuli 216 vastausta. Vastausten kirjo oli laaja ja taso korkea sisältäen hienoja ja selvästi tarkkaan harkittuja pohdintoja. Kaikki vastaukset ovat nähtävissä liitteessä 5 (Liite 5,

kysymys 40. Mikä on mielestäsi lastenkirjastopalvelujen tehtävä?) ja suosittelinkin lukemaan ne kokonaisuudessaan.

Yleisimmin esille tulleet tehtävät olivat kirjojen maailmaan pääsyn mahdollistaminen (innostaminen, virikkeellisyys, lukemisharrastus, tiedonsaanti) tasapuolisesti kaikille ja sitä kautta lasten kehityksen tukeminen (mielikuvitus, kielellinen kehitys, kulttuuri, maailman ymmärtäminen). Yhtenä lastenkirjastopalveluiden tehtävänä nähtiin tietenkin myös kirjastonkäyttötottumuksen luominen heti pienestä pitäen. ”Tutustuttaa lapsi kirjoihin ja lukemisen nautintoon sekä tarjota lapsille oman, heitä varten tehdyn paikan tähän tarkoitukseen ts. näyttää että lapset ovat tärkeitä ja heidän kiinnostustaan lukemiseen, tarinointiin ja tietoon arvostetaan.” (Liite 5, kysymys 40.)

Suurin osa vastaajista (noin 84 %) piti kirjastopalveluja heille yleisesti hyvin tärkeinä tai tärkeinä. (Taulukko 38.) Kaikkein tärkein kirjasto on Lapin läänin asukkaille. Puolelle heistä kirjasto on hyvin tärkeä ja puolelle tärkeä. Kaikkien muiden läänien asukkaissa on kirjastoa myös melko tärkeänä ja ei kovin tärkeänä pitäviä. Vähiten tärkeänä kirjastoa pitävät Etelä-Suomen läänissä asuvat, mutta suurimmalle osalle heistäkin kirjasto on kuitenkin ainakin melko tärkeä. (Liite 4, ristiintaulukointi 29.)

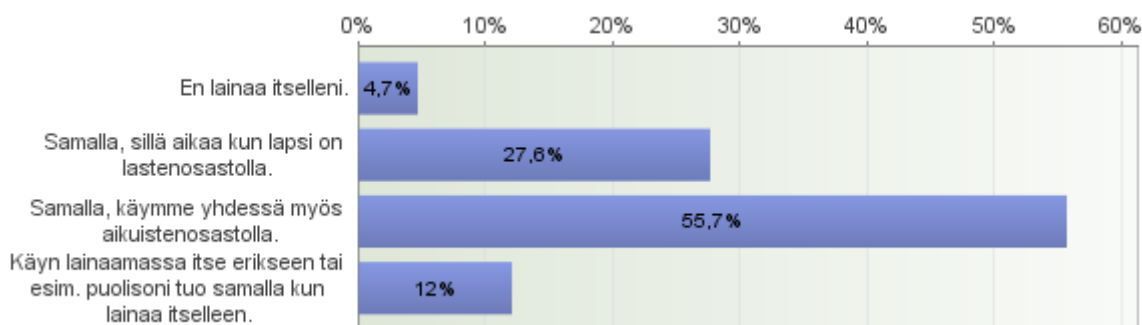
Taulukko 38. Kysymys 41. Kuinka tärkeä palvelu kirjasto on perheellenne kokonaisuutena?

7.2.3 Kiinnostus erilaisia palveluita kohtaan

Reilu puolet (noin 56 %) vastaajista kertoi lainaavansa lasten kanssa tehdyillä kirjastokäynneillä myös itselleen käymällä lapsen kanssa yhdessä aikuistenosastolla. Reilu neljännes (noin 28 %) kertoi valitsevansa omat lainansa sillä aikaa kun lapsi on lastenosastolla ja 12 % kertoi hoitavansa omien kirjojensa lainauksen erikseen joko käymällä itse kirjastossa tai pyytämällä puolisoaan tuomaan luettavaa myös hänelle. (Taulukko 39.)

Taulukko 39. Kysymys 42. Jos lainaat kirjastoaineistoa myös itsellesi, teetkö sen samalla käynnillä lasten kanssa vai erikseen?

Alle kouluikäiset eivät yleensä voi käydä kirjastossa yksin. Olisi tärkeää panostaa myös aikuisten viihtyvyyteen ja heidän mahdollisuuteensa hoitaa omat kirjastoasiansa samalla kertaa. Mitä paremmin vanhemmat viihtyvät kirjastossa, sitä useammin he luultavasti haluavat lähteä sinne lapsensa kanssa. Kirjastokäyntien sovittamista koko perheen elämään pitäisi miettiä enemmän. Seuraavassa on kaksi avointen kysymysten vastauksista poimittua aiheeseen liittyvää mielipidettä:

Satutunti on erittäin hyvä tapa saada lapsille tarinankerrontaa ja aikuiset voivat samalla mennä lainaamaan aikuisten puolelle. ... Alle kouluikäiset lapset alkavat juosta ympäri kirjastoa sillä aikaa kun vanhemmat haluaisivat katsoa rauhassa kirjoja. (Liite 5, kysymys 46.)

Kaikki sellainen, jossa lapset ja vanhempi/vanhemmat voivat olla yhdessä paikalla, kiinnostaa. Meidän lähiseudullamme on kovin vähän sellaisia toimintapaikkoja johon yksi vanhempi saisi tulla kahden tai useamman lapsen

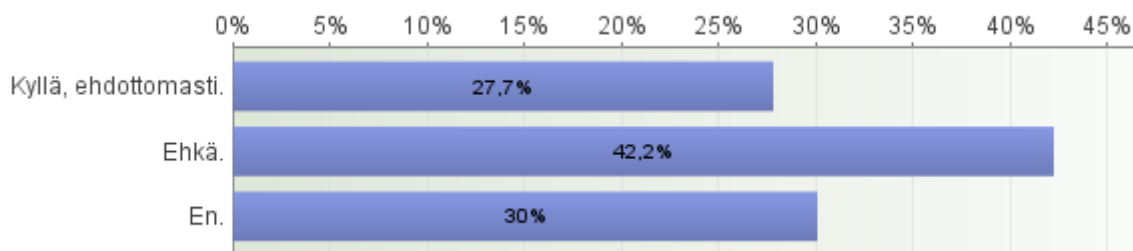
kanssa, yleensä esim. muskari on vain vauvalle tai taaperolle, mutta toista lasta ei voi ottaa mukaan. (Liite 5, kysymys 46.)

Yksi kirjastokäyntejä helpottava vaihtoehto voisi olla kirjaston järjestämä lastenhoitopalvelu. Tiedusteltaessa vanhempien kiinnostusta tällaista lyhytaikaista hoitopalvelua kohtaan noin 28 % vastaajista vastasi suoraan myönteisesti. Noin 42 % suhtautui ehdotukseen varauksellisemmin ja 30 % ei ollut kiinnostunut palvelusta ollenkaan. (Taulukko 40.)

Kiinnostus lastenhoitopalvelua kohtaan loogisesti laski perheen lasten iän noustessa. 0–1-vuotiaiden lasten vanhempien joukossa palvelusta ehdottomasti kiinnostuneita oli noin kolmannes kun taas 6–7-vuotiaiden osalta kiinnostuneita oli enää reilu viidennes. (Liite 4, ristiintaulukointi 30.)

Pienissä kirjastoissa ei luonnollisesti ole resursseja perustaa erillistä lastenhoitopalvelua, mutta niissä sitä tuskin niin kiperästi tarvitaankaan. Suuremmissa, jopa monikerroksisissa, kirjastoissa lasten- ja aikuisten osaston välimatka on helposti niin suuri, ettei lasta voi lyhyeksikään hetkeksi jättää itseksensä. Uskoisin, että hoitopalvelu voisi lisätä kirjastonkäyttöä lapsiperheiden osalta, mutta vaatisi se tietenkin myös rahaa. Riittävän lyhyellä maksimi hoitoajalla välttyttäisiin palvelun väärinkäytöltä yleisenä hoitopaikkana. Ehkä palvelua voisi kertaluontoisesti, ja hyvin tiedotettuna, kokeilla, kun kirjastot muutenkin ovat muuttumassa yhä monipuolisempien palvelujen tarjoajiksi.

Taulukko 40. Kysymys 43. Olisitko kiinnostunut kirjaston järjestämästä suht edullisesta, lyhytaikaisesta lastenhoitopalvelusta kirjaston lastenosaston tiloissa, jotta vanhemmat voisivat rauhassa käydä omalla osastollaan?

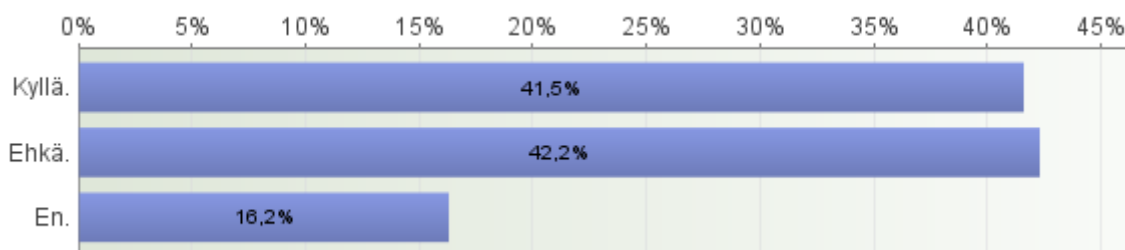

Noin 16 % vastaajista ei olisi kiinnostunut osallistumaan kirjaston henkilökunnan vierailuille neuvolaan, perhekerhoon, avoimeen päiväkotiin tai muuhun vastaavan lapsiperheiden kokoontumispaikkaan. Loput 84 % voisivat ollakin potentiaalisia osallistujia. Jopa noin 42 % kertoi suoraan olevansa kiinnostunut asiasta, kun taas toinen noin 42 % vastasi olevansa ehkä kiinnostunut. (Taulukko 41.)

... mutta kirjaston palveluiden esitteleminen eri paikoissa (neuvolat, perhekerhot, maahanmuuttajien tilaisuudet jne.) voisi olla paikallaan. Nykyään tuntuu olevan paljon vanhempia, jotka ovat "unohtaneet" kirjaston olemassaolon tai eivät itsekään ole koskaan siihen tutustuneet. On kuitenkin lähinnä vanhemmista kiinni, löytävätkö lapset tiensä kirjastoon. (Liite 5, kysymys 46.)

Lapsen ikä vaikuttaa vanhempien kiinnostuneisuuteen jonkin verran. 6–7-vuotiaiden vanhemmat osoittivat kiinnostustaan vähiten, mikä on ymmärrettävää, sillä lapsen kasvettua 6–7 vuoden ikään on perheellä ollut jo hyvin aikaa tutustua kirjaston palveluihin. Jos kiinnostus mitataan kyllä-vastausten perusteella, ovat 4–5-vuotiaidenkin vanhemmat selkeästi nuorempien lapsien vanhempia vähemmän kiinnostuneita, mutta jos kiinnostusvertailuun otetaan mukaan myös ehkä-vastaukset, ei eroa 0–5-vuotiaiden joukossa juuri ole. (Liite 4, ristiintaulukointi 31.)

Taulukko 41. Kysymys 44. Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston lastenosaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan ja esittelemässä kirjoja?

Valmiit ehdotukset lapsille suunnatuista palveluista eivät saaneet valtavaa kannatusta, vaikka toisaalta erilaista oheistoimintaa toivottiin kovasti. Tulostaulukkoa katsellessa voisi äkkiseltään todeta, ettei lapsiperheiden lautapelikerhoja ja vanhemmille tarkoitettuja Internet-opastuksia tai lastenkirja-aiheisia lukupiirejä kannattaisi ainakaan järjestää, sillä kyseiset aktiviteetit herättivät kiinnostusta vähiten. Toisaalta kiinnostusta niitäkin kohtaan oli kuitenkin jonkin verran. Esimerkiksi 10,12 % on noin 63 henkilöä, ja eihän esimerkiksi lukupiiriin oikein voi osallistuakaan yli kymmentä henkilöä, joten ryhmä voitaisiin jossakin suuressa kirjastossa saada ihan hyvin kasaan. Tietenkin todennäköisyyksiä on järkevä miettiä, jottei resursseja kuluisi täysin turhaan. (Taulukko 42.)

Helpoiten osallistujia saisi kyselyn mukaan haalittua vanhemmille suunnattuun eri aiheita käsittelevien kuvakirjojen kirjavinkkaukseen/-opastukseen. Myös pikkulapsille vanhempineen suunnattu lorupiiri, lastenkirjavierailut ja esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta voisivat toimia. (Taulukko 42.)

Lautapelikerhosta kiinnostuneimpia (vastaus ”erittäin kiinnostunut”) ovat 6–7-vuotiaiden vanhemmat, lorupiiristä ja lastenkirja-aiheisesta lukupiiristä 0–1-vuotiaiden vanhemmat, Internet-opastustilaisuuksista 6–7-vuotiaiden vanhemmat, lastenkirjailijavierailuista 4–7-vuotiaiden vanhemmat, vanhemmille suunnatusta kirjavinkkauksesta 2–3-vuotiaiden vanhemmat ja lasten tietokirjallisuusesittelyistä 6–7-vuotiaiden vanhemmat. (Liite 4, ristiintaulukointi 32.)

Vanhempien elämäntilanteen perusteella jaoteltuna lapsiperheiden lautapelikerhosta ovat kiinnostuneimpia perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on työtön. Vähiten kiinnostuneita lautapelikerhosta ovat perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on kotiäiti tai -isä, mutta lorupiiristä he taas ovat ylivoimaisesti eniten kiinnostuneita. Lorupiiri kiinnostaa vähiten eläkeperheitä. Vanhemmille suunnattu lastenkirja-aiheinen lukupiiri kiinnostaa eniten sekä työtön- että eläkeperheitä. Internet-opastustilaisuuksista ollaan kiinnostuneimpia opiskelijaperheissä. Lastenkirjailijavierailut kiinnostavat ylivoimaisesti eniten ryhmää, jonka elämäntilanne on jokin muu, ja vähiten

opiskelijoita. Vanhemmille suunnatusta kirjavinkkauksesta innostuivat selkeästi eniten eläkeläisperheet. Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta kiinnostaa eniten työttömiä ja vähiten eläkeläisiä. (Liite 4, ristiintaulukointi 33.)

Taulukko 42. Kysymys 45. Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin?

	Erittäin kiinnostunut	Jonkin verran kiinnostunut	En kovin kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut
Lapsiperheiden lautapelikerho	10,12%	35,43%	35,95%	18,5%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen	26,88%	41,19%	21,64%	10,3%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille	10,12%	28,27%	38,74%	22,86%
Vanhemmille tarkoitettuja Internet- opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun	3,84%	22,69%	39,44%	34,03%
Lastenkirjailijavierailuja	25,65%	44,15%	20,59%	9,6%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja	19,02%	48,34%	23,56%	9,08%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta	12,57%	44,85%	30,89%	11,69%

Aihetta jatkavan avoimen kysymyksen (Liite 5, kysymys 46. Millaista muuta alle kouluikäisille lapsille suunnattua toimintaa kaipaaisit kirjastoon?) vastauksista tuli selkeästi ilmi kaksi eri koulukuntaa; kaikenlaisesta toiminnasta innostuvat ja kirjaston säilyttämistä perinteisenä kannattavat. Tulevaisuuden linjaus taitaa olla

kirjaston toimialueen laajeneminen erilaisten palvelujen tarjoajaksi, mutta seuraavassa kuitenkin ensin otteita perinteisyyden kannattajilta:

”En kaipaa kirjastoon muita palveluita, riittää kun saamme lainata kirjoja tms. aineistoa.” ”En mitään, kirjasto on meillä kirjojen lainausta varten ja muu toiminta sitten muualta!” ”Toisaalta pidän siitä, että kirjasto on rauhallinen paikka, jossa toimintaa ei ole liikaa tarjolla, sitä kun tahtoo olla joka puolella liikaakin nykyään.” ”En ole kaivannut mitään ohjelmaa. Kirjasto on sinällään sisältöä täynnä. Kaikki lapseni (8-, 5- ja 3-vuotiaat) nauttivat kirjastossakäymisestä. Heille on ohjelmaa siinä, että etsimme yhdessä ja itsenäisesti omannäköistä lukemista ja kuulemista.” ”Mielestäni kirjaston tehtävä ei ole järjestää toimintaa.”

Mielestäni alle kouluikäiset eivät tarvitse mitään lisäelämyksiä kirjastokäynneille. Kirjasto itsessään on inspiroiva ja hieno asia. Mukavaa on kun kirjat ovat hyvin esillä, kirjoja on lasten ulottuvilla, esimerkiksi palapelit tms. ovat hyviä lastenosastolla, että vanhempi voi katsella jotain luettavaa lapselle, kun lapsi ei itse enää jaksaa. (Liite 5, kysymys 46.)

Mielestäni rahat tulisi käyttää lasten osaston sisustamiseen lapsille mieluisaksi ja satsata kirjojen uusimiseen. Olen kasvattajana sen verran vanhanaikainen kolmekymppinen, että ärsyttää kun joka paikkaa tungetaan ylimääräistä hömppää, että vanhempien ei edes tarvitse osata olla itse lastensa kanssa. Eli kannatan sitä, että kirjastot pidetään nykyisellään ja muut tilaisuudet jossain muualla. (Liite 5, kysymys 46.)

Enemmistön mielestä kirjasto kuitenkin on sopiva ympäristö myös erilaiseen ohjattuun toimintaan. Satutunnit mainittiin erittäin monessa vastauksessa; niitä sekä kehuttiin että haluttiin enemmän. Satutunteja toivottiin järjestettävän myös ilta-aikaan ja tasapuolisesti kaiken ikäisille. Satutuntien säännöllisyyden mainittiin helpottavan niiden ajankohdan muistamista. Satutunteihin liittyen toivottiin myös lorupiirejä ja sadutusta. Idea edellä mainittujen järjestämisestä sähköisenä tuli myös esille. Helposti järjestettävän piirtelyn ja seinätilan varaamisen lasten valmiille piirustuksille kerrottiin olevan yhä toimivia pienen extran tuojia. Teatteria ja nukketeatteria toivottiin useassa vastauksessa. (Liite 5, kysymys 46.) Koska satutunnit vaikuttavat yhä suosituilta, ei niitä kannata unohtaa niiden muka vanhanaikaisuuden ja tylsyyden (”No satutuntejahan on ollut jo iät ja ajat, tarvitaan jotain uutta!”) takia. Vanhat keinot tepsivät yhä!

Hieman erikoisempina vaihtoehtoina mainittiin suunnistus, elokuvien ja animaatioiden näyttäminen, kirjahahmojen vierailut ja heidän lapsille pitämät kirjavinkkaukset, kielikylvyt, kuvataiteet, piirtäminen tai askartelu kirjan aiheen pohjalta tai oman kuvakirjan tekeminen, laulutuokiot, musiikkiesitykset, tanssiesitykset ja erilaiset lasten omat esitykset. Seuraavassa on otteita joistakin ehdotuksista. Kaikki vastaukset ovat nähtävissä liitteessä (Liite 5, kysymys 46).

Teemaviikot lapsille tyypillisesti kiinnostavista aiheista (dinosaurukset, autot, matelijat, prinsessat, hevoset, lasten joulu...). Lasten tiedonhakuopetus kirjastoissa ryhmäopetuksena (matala kynnys, esmes päiväkotiryhmät tai viikottaiset ajat) tavoitteena opettaa lapset löytämään haluamansa tieto itse kirjaston hakulogiikalla ja tuoda tila tutuksi (leikin keinot, kuten "kirjastosafari" - tiedonhakutehtävä ikäryhmän taitojen mukaan). Äänikirjojen kuunteluun sopiva säkkituolisoppi, jossa sopivaa kirjaa voisi kuunnella pätkän ennen valintaa (näissä usein turhia lainoja, kun esmes lukijan ääni ei miellytäkään tai satu on ikäryhmälle vaikeasti seurattava). Lasten kirjakerho, jossa alle kouluikäiset voivat tutustua ensin kirjaan kotona, palauttaa sen mieliin luettuna pätkänä ja keskustella kirjasta syntyneistä ajatuksista (esmes ns. opetuksellinen kirjallisuus, vuodenaikaan sopiva teemakirjallisuus, harrastuskirjat). (Liite 5, kysymys 46.)

lapsetkin voisivat kokoontua keskustelemaan kirjoista samoin kuin aikuiset joilla kirjallisuuspiirejä ja ne voisivat olla lastenkirjallisuuteen perehtyneiden ihmisten vetämiä, myös kuvittajia. (Liite 5, kysymys 46.)

pieni leikkinurkka (aidattu) jotta saisi hetken katsoa rauhassa lastenkirjoja ilman että pienempi ehtii juosta satasta aikuisten puolelle ja tädit pyöritellä silmiään;) (Liite 5, kysymys 46.)

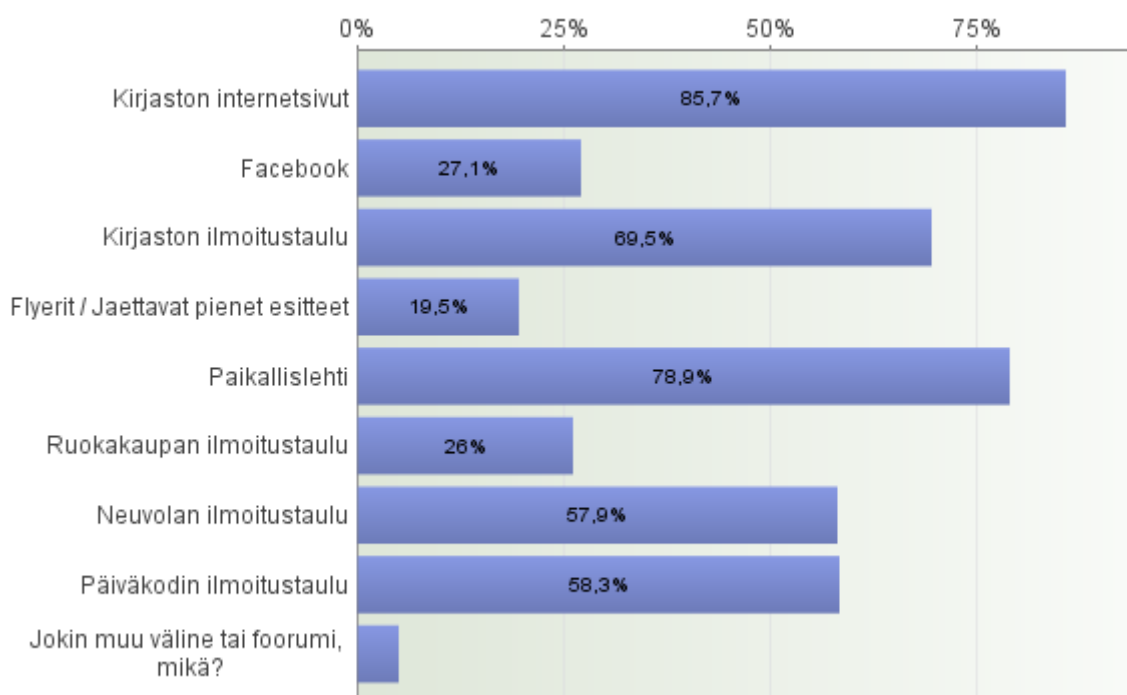
Ohjelman järjestämiseen liittyen muistutettiin, etteivät lapset tarvitse innostuakseen mitään erikoisia puitteita toiminnalle. Esimerkiksi piirtely onnistuu hyvin lattialla. "... Lapsille voisi järjestää myös seikkailupäiviä - sellaisia jossa esimerkiksi lapset itse osallistuvat tarinan ja juonen kehittelyyn. Niitä voi järjestää varsin vaatimattomissakin puitteissa, mielikuvituksen käyttöhän on tärkeintä!" (Liite 5, kysymys 46).

Paras väylä kirjaston lapsille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen on vastaajien mielestä kirjaston Internet-sivut. Seuraavaksi parhaita ovat paikallislehti ja kirjaston ilmoitustaulu. Näiden jälkeen tulevia neuvolan

ilmoitustaulua ja päiväkodin ilmoitustaulua pidetään keskenään yhtä hyvinä. Facebookia ja ruokakaupan ilmoitustaulua pitää sopivana ilmoituspaikkana noin joka neljännes. Perinteiset jaettavat pienet esitteet saivat kannatusta kaikkein vähiten; vain noin 20 % vastaajista pitää niitä hyvänä ilmoitusväylänä. (Taulukko 43.) Onneksi kirjastojen ei kuitenkaan tarvitse rajoittaa tiedottamistaan vain yhteen tai kahteen kanavaan. Monipuolisuus on valttia mahdollisimman suuren mahdollisen asiakaskunnan tavoittamisessa.

Lapsen iällä ei muuten ole merkitystä vanhempien mieluisimman tiedotuskanavan valinnassa, mutta neuvolan ilmoitustaulun nähtiin, loogisestikin, toimivan sitä paremmin mitä nuoremmista lapsista on kyse. (Liite 4, ristiintaulukointi 34.)

Taulukko 43. Kysymys 47. Mitkä seuraavista väylistä sopivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen?

Avointen vastausten (vaihtoehto ”Jokin muu väline tai foorumi. Mikä?”) kautta sopiviksi vaihtoehtoisiksi ehdotettiin perheiden muita kohtaamispaikkoja

(esimerkiksi perhekerhot), sähköpostilistaa, uutiskirjeitä, tekstiviestejä, kaupungin Internet-sivuja ja tapahtumakalenteria, neuvolasta jaettavaa esitettä, puistojen ilmoitustauluja, keskustelufoorumeita, perhelehtiä ja jopa tv:tä. (Liite 5, kysymys 47.)

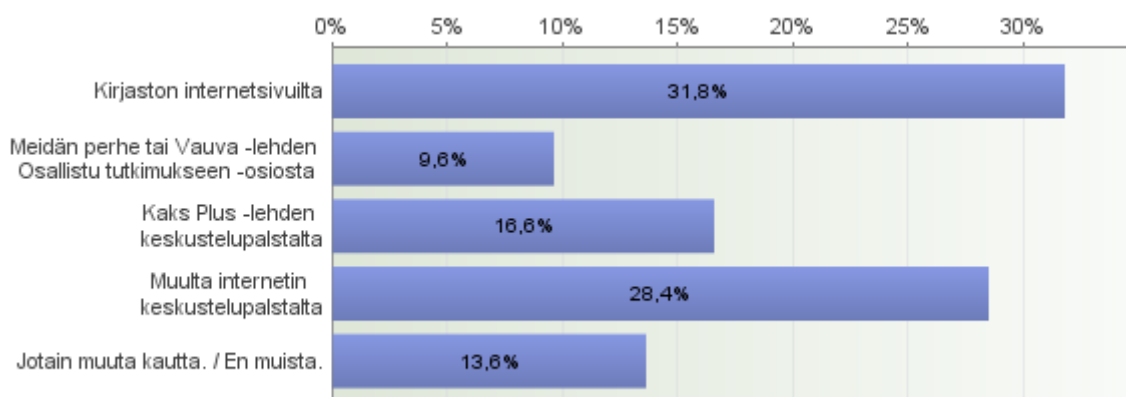
Lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus vapaasti kertoa kyselyn aikana heränneistä ajatuksistaan. 122 henkilöä käytti tilaisuuden hyväkseen. Vastauksien lukeminen oli kokonaisuudessaan erittäin antoisaa, ja suosittelenkin sitä jokaiselle lastenkirjastossa työskentelevälle. Kaikki vastaukset löytyvät aihepiireittäin jaoteltuna liitteestä 5 (Liite 5, kysymys 49).

Eniten mielipiteitä tuli kirjastojen tiloihin ja sisustukseen liittyen. Kaikkien miellyttämisen vaikeus nousi tilojen kohdalla esiin mm. seuraavan ristiriitaisen mahdollisuuden kohdalla: Toisaalta lastenosaston toivotaan olevan selkeästi rajattu erillinen alue, jotta vilkkaita lapsia on helpompi vahtia ja jotta äänet eivät haittaa muita. Toisaalta taas toivotaan, että lasten ja aikuisten osasto olisivat lähekkäin, jotta samalla voisi vähän katsoa lastenkin perään, kun etsii itselleen luettavaa.

Muita esiin nousseita aihepiirejä olivat mm. kirjaston henkilökunta, kirjastoaineisto, kirjaston palvelut ja lakkauttamiset. Kirjaston henkilökunta jäi kyselyssä muuten hyvin vähälle huomiolle, joten on hyvä, että tässä kohtaa esiin nousi kuitenkin joitakin asioita.

Suurin osa (45 %) kyselyyn vastanneista oli löytänyt tiedon kyselystä Internetin lapsiperheaiheiselta keskustelupalstalta. Toiseksi eniten (noin 32 %) vastaajia saapui kirjastojen kotisivujen kautta. Myöskään tiedotus Meidän perhe -lehden ja Vauva-lehden yhteisessä Osallistu tutkimukseen -osiossa ei ollut turha, sillä sitäkin kautta saapui vastaajista noin kymmenes. Läheskään kaikki vastaajat eivät kuitenkaan muistaneet, mitä kautta olivat kyselyyn löytäneet, joten prosenttimääriä ei voida pitää täysin totuudenmukaisina. (Taulukko 44.) On kuitenkin todella hyvä, että vastaajia saapui tasaisesti monen eri kanavan kautta.

Taulukko 44. Kysymys 50. Mitä kautta saavuit tähän kyselyyn?

7.3 Kirjaston ei-käyttäjille suunnatut kysymykset

7.3.1 Ei-käyttäjät

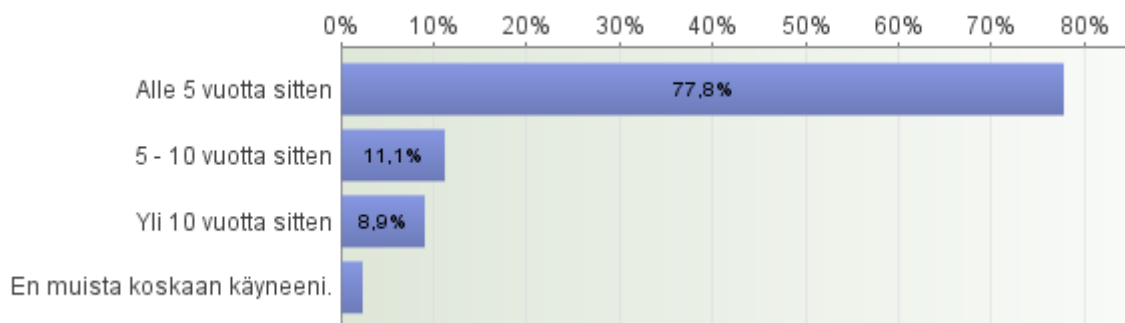
Kyselyyn vastasi 45 kirjaston ei-käyttäjäksi lukeutuvaa henkilöä. Määrä on koko 618 vastaajan joukosta reilu 7 %. Suurin osa ei-käyttäjistä oli 30–39-vuotiaita ja toiseksi suurin osa 20–29-vuotiaita, samoin kuin koko kyselyyn osallistuneista. Kolmanneksi eniten koko kyselyyn vastasivat 40–49-vuotiaat, mutta heidän ikäryhmänsä osuus ei-käyttäjistä jäi kuitenkin pienemmäksi kuin alle 20-vuotiaiden osuus. Yli 50-vuotiaita ei-käyttäjissä ei ollut ollenkaan, mutta heidän osuutensa koko vastaajajoukosta oli prosentuaalisesti minimaalinen. (Liite 4, ristiintaulukointi 35.) Prosenttilukuja vertaillen voitaisiin siis äkkinäisesti vetää johtopäätös, että alle 20-vuotiaissa pikkulasten vanhemmissa olisi muihin ikäryhmiin verrattuna eniten kirjaston ei-käyttäjiä. Ei-käyttäjien otoksen pienyydestä johtuen erot ovat koko kyselyyn osallistuvien ikäryhmiin suhteutettuna kuitenkin niin pienet, että voidaan lähinnä vain todeta, ettei vanhemman iällä ole vaikutusta.

Prosentuaalisesti eniten ei-käyttäjiä oli Lapin läänin vastaajissa, mutta koska kyseisestä läänistä vastasi koko kyselyyn vain viisi henkilöä, tarkoittaa läänin 20 % ei-käyttäjyys yhtä ihmistä. (Liite 4, ristiintaulukointi 36.) Kokonaisuudessaan

läänien väliset ei-käyttäjäysmäärät noudattivat kolmen eniten vastanneen läänin osalta samaa järjestystä kuin läänien vastaajamäärät, mutta kuitenkin niin, että Etelä-Suomen osuus ei-käyttäjissä korostui. Koko kyselyn vastaajista oli Etelä-Suomesta noin 41 %, mutta ei-käyttäjistä Etelä-Suomalaisia oli suhteessa enemmän eli noin 58 %. (Liite 4, ristiintaulukointi 37.)

Vajaa 80 % ei-käyttäjistä kertoi viime kirjastokäynnistään olevan alle 5 vuotta. Lopuista vastaajista noin puolet oli käynyt kirjastossa viimeksi 5–10 vuotta sitten ja puolet yli 10 vuotta sitten. Yksi vastaajista ei sanojensa mukaan ollut käynyt kirjastossa koskaan. (Taulukko 45.) Suurin osa vastaajista ei siis lukeudu pitkäaikaisiin kirjaston ei-käyttäjiin, mutta he eivät olleet käyneet kirjastossa viime aikoina. Ei-käyttäjiin lukeutuneista vastaajista 80 % vastasi, ettei käytä kirjastoa juurikaan, joten vain 20 % (9 henkilöä) kertoi, ettei käytä kirjastoa ollenkaan. (Taulukko 20.)

Taulukko 45. Kysymys 51. Milloin olet käynyt kirjastossa viimeksi?

Yllättävää ehkä on, että lähes kaikki ei-käyttäjät ovat itse olleet lapsuudessaan kirjaston käyttäjiä. Koko kyselyyn vastanneista 28 kertoi käyneensä lapsena kirjastossa joko harvoin tai ei ollenkaan. (Kysymys 17. Kävitkö itse lapsena kirjastossa?) Ei-käyttäjien joukossa ei kuitenkaan ole kuin 3 lapsena ei ollenkaan kirjastoa käyttänyttä ja 0 harvoin käyttänyttä. (Liite 4, ristiintaulukointi 38.)

Syyt kirjaston vähäiseen käyttöön lasten kanssa ovat moninaiset, mutta valmiista vastausvaihtoehdoista kaksi ylivoimaisesti yleisimmin valittua syytä

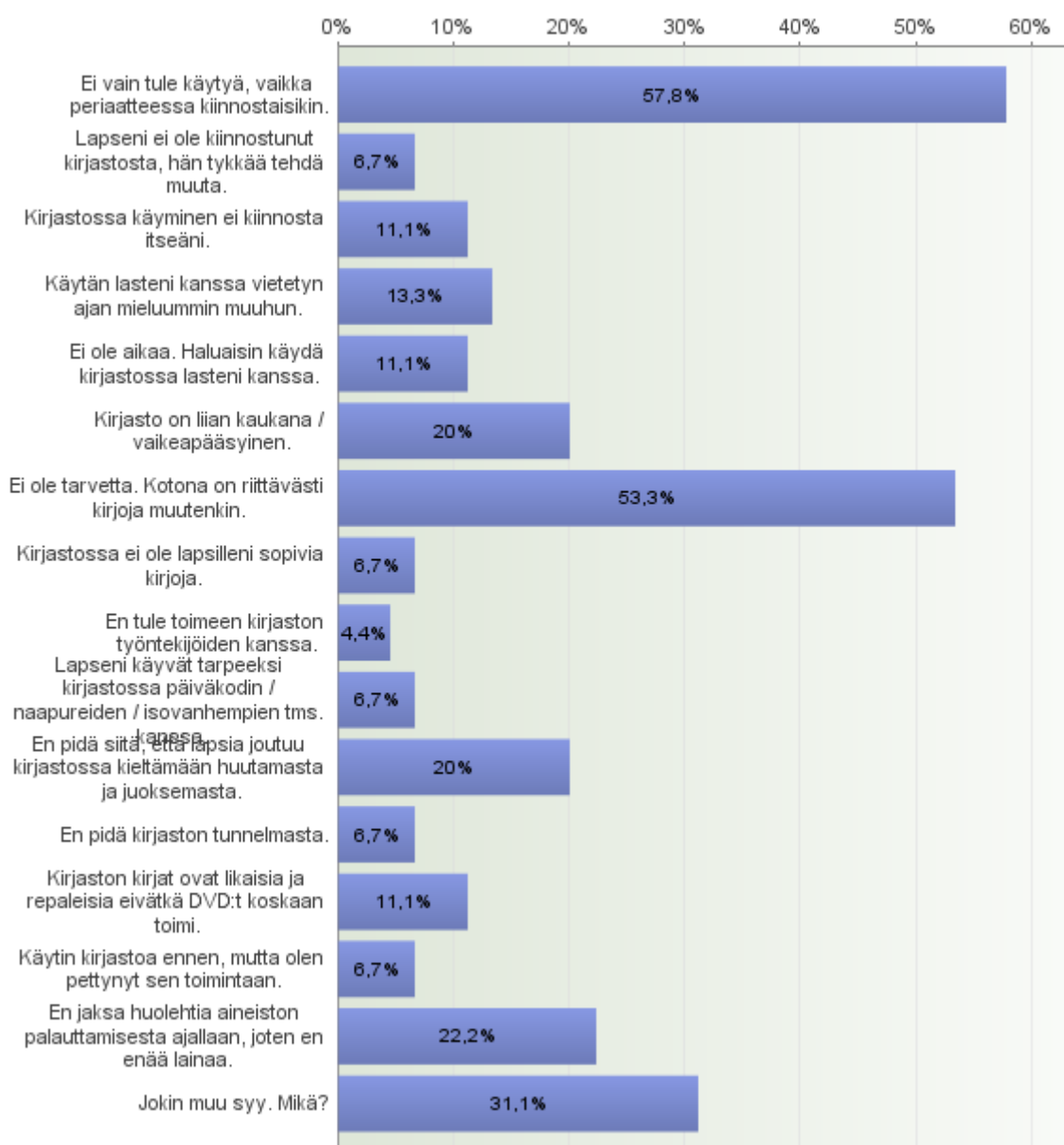
olivat aikaansaamattomuus / riittävän kiinnostuksen puuttuminen (vastausvaihtoehto ”Ei vain tule käytyä, vaikka periaatteessa kiinnostaisikin.”) ja kirjastopalveluiden tarpeettomaksi kokeminen (vastausvaihtoehto ”Ei ole tarvetta. Kotona on riittävästi kirjoja muutenkin.”). Syyt liittyvät siis enemmänkin perheiden omaan elämään kuin kirjaston ominaisuuksiin, henkilöillä ei ole mitään kirjastoa vastaan. Eihän kaikkien tarvitse olla kirjaston aktiivikäyttäjiä tai käyttäjiä ollenkaan. Kirjaston vähäinen käyttö ei myöskään suoraan kerro vähäisestä kiinnostuksesta lukemista kohtaan tai lapsille tarjotun kirjalikoiman määrästä. Pääseehän kirjoihin käsiksi myös muulla tavoin, kuten vastauksistakin on tullut ilmi. (Taulukko 46.)

Kirjaston kannalta ”negatiivisemmat” syyt ei-käyttöön ovat vastauksissa toiseksi yleisimmiksi nousseet eräpäivien vahtimisen hankaluus, kirjaston epäsopiva sijainti ja lasten äänekkäästä käyttäytymisestä aiheutuva kieltämisentarve. Myös kaikki muut valmiit vastausehdot osuivat joidenkin vastaajien kokemuksiin. Osa lapsista ei ole kiinnostunut käymään kirjastossa vaan haluaa tehdä mieluummin muuta. Toisten perheiden kohdalla käymättömyys johtuu vanhemman kiinnostuksettomuudesta kirjastoa kohtaan, tai he muuten vain käyttävät lastensa kanssa vietetyn ajan mieluummin muuhun. Myös kirjaston käyttäjienkin keskuudessa ilmennyt ajanpuute vaivaa yhtäläillä ei-käyttäjiä. (Taulukko 46.)

Osa vanhemmista kokee, ettei kirjastossa ole heidän lapselleen sopivia kirjoja. Syynä tähän saattaa olla lapsen nuori ikä, sillä muuten luulisi kirjastosta ainakin jonkin verran kirjoja kaikille löytyvän. Osan perheistä ei-käyttöön vaikuttavat huonot suhteet kirjaston työntekijöiden kanssa, tai he eivät vain muuten pidä kirjaston tunnelmasta. Joidenkin lapset taas käyvät niin paljon kirjastossa päiväkodin/isovanhempien/naapurien tai muiden vastaavien henkilöiden kanssa, etteivät vanhemmat koe useampia käyntejä tarpeelliseksi. Kirjojen likaisuus ja repaleisuus sekä av-aineiston toimimattomuus vähentävät myös kirjaston käytön mielekkyyttä. Lisäksi jotkut ovat tavalla tai toisella pettyneet kirjaston toimintaan eivätkä sen takia ole enää kiinnostuneita käyttämään sitä. Tarkempia syitä pettymyksille ei kyselyssä tullut ilmi. (Taulukko 46.)

Valmiiden vaihtoehtojen lisäksi mainittiin vähäisen käytön syiksi lapsen nuori ikä, (iästä johtuva) kirjojen rikkoutumisen pelko, hankaluus olla kirjastossa kahden pienen lapsen kanssa ja tietämättömyys kirjaston sijainnista. (Liite 5, kysymys 52.)

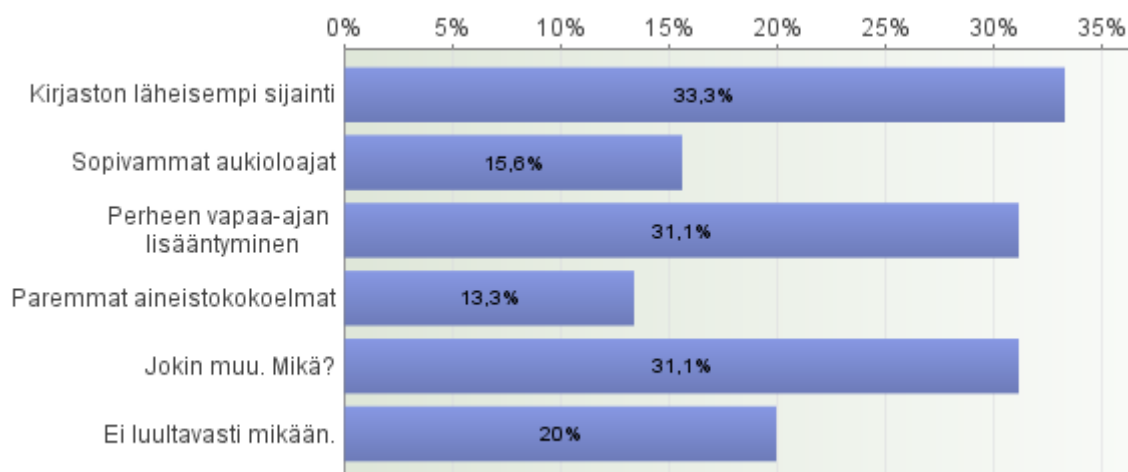
Taulukko 46. Kysymys 52. Mistä vähäinen käyttö lastesi kanssa johtuu? Voit valita monta vaihtoehtoa.

Moni kirjaston ei-käyttäjä olisi jossakin määrin halukas tulemaan kirjastoon. Kirjaston läheisempi sijainti ja perheen vapaa-ajan lisääntyminen olisivat vastausten perusteella oleellisimpia kirjaston käytön aloittamista helpottavia seikkoja. Sopivimmat aukioloajat ja paremmat aineistokokoelmat voisivat myös innostaa osaa vastaajista kirjaston käyttöön. Kaikkia käyttö ei kuitenkaan mahdollisista parannuksista huolimatta joka tapauksessa kiinnosta; 20 % vastaajista mukaan heitä ei saisi kirjaston asiakkaiksi luultavasti mikään. (Taulukko 47.)

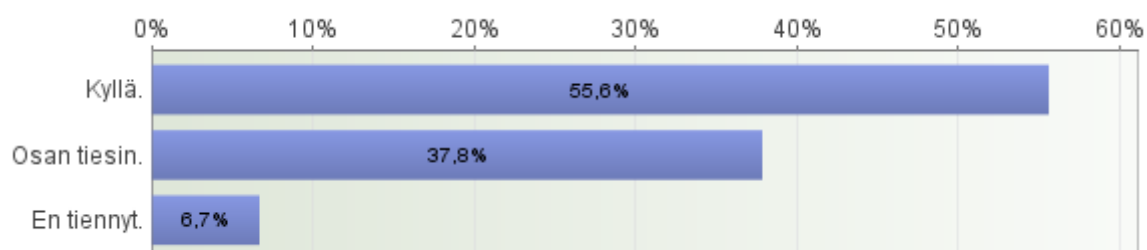
Avointen vastausten (vaihtoehto ”Jokin muu. Mikä?”) mukaan käyttöastetta parantavia keinoja olisivat myös ystävällisempi henkilökunta, lapsille suunnatut tilaisuudet (näyttelyt, satutunnit, runokylvyt) ja kirjojen siisteys. (Liite 5, kysymys 53.) Lisäksi lapsen nuori ikä tuli esille myös tämän kysymyksen vastauksissa. Ikään kirjasto ei toki voi vaikuttaa, mutta ehkä olisi aiheellista markkinoida enemmän myös aivan pienimmille suunnattua aineistoa. Monet vanhemmat saattavat myös ajatella, ettei hiljaiseen kirjastotilaan ole sopivaa mennä ääntelevän vauvan kanssa. Osittainhan se on kyllä tottakin, mutta ehkä kirjastot voisivat pitää esim. yhden päivän viikossa tai kuukaudessa erityisesti pikkuasiakkaille avoimena, jolloin vanhempien ei tarvitsisi vaivautua pienestä metelistä ja kirjastoontulokynnys madaltuisi. Elokuvateatterithan ovat tämän käytännön jo toimintaansa mukaan ottaneet järjestämällä kuukausittaisia lapsiystävällisiä Vauvakino-näytöksiä.

Taulukko 47. Kysymys 53. Mikä saisi sinut tulemaan kirjastoon lastesi kanssa?

Ei-käyttäjien tietämys tarjolla olevasta lastenaineistosta on kyselyn perusteella melko hyvä. Reilu puolet vastaajista kertoi tietävänsä, että kirjastosta voi satu-, kuva- ja tietokirjojen lisäksi lainata myös lastenohjelmia ja elokuvia, lastenmusiikkia, satu-cd:itä sekä tietokone- ja konsolipelejä. 37 % kertoi tienneensä osan aineistosta saatavuuden ja loput noin 7 % (3 henkilöä) ilmoittivat olevansa kokonaan tietämättömiä kyseisistä ”erikoisemmista” aineistoista. (Taulukko 48.)

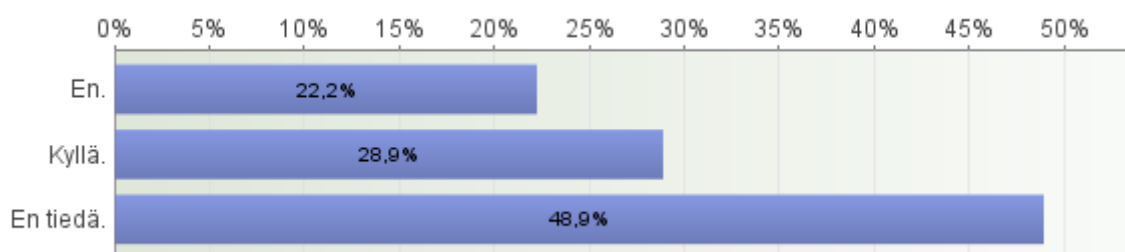
Taulukko 48. Kysymys 54. Tiesitkö, että kirjastosta voi satu-, kuva- ja tietokirjojen lisäksi lainata lastenohjelmia ja elokuvia, lastenmusiikkia, satu-cd:itä sekä tietokone- ja konsolipelejä?

Ei-käyttäjät eivät ilmoittaneet olevansa erityisen kiinnostuneita osallistumaan, mutta eivät kuitenkaan suoraan tyrmänneetkään ajatusta, jos kirjaston lastenosaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa tai muissa vastaavissa paikoissa kertomassa omista palveluistaan tai esittelemässä kirjoja. Noin 29 % vastaajista suhtautui ajatukseen myönteisesti, 22 % ei aikoisi osallistua, ja loput, eli noin puolet koko vastaajamäärästä, eivät osanneet sanoa kantaansa. (Taulukko 49.)

Suurin osa myönteisesti vastanneista kuului 30–39-vuotiaiden ikäryhmään. Heistä lähes puolet oli vierailujen kannalta kun taas 20–29-vuotiaista vain reilu 6 % vastasi kyllä. (Liite 4, ristiintaulukointi 39.) Jos vierailuja alettaisiin järjestää laajemminkin, kannattaisi markkinoinnin otolliseen kohderyhmään (30–39-vuotiaat) kiinnittää huomiota.

Taulukko 49. Kysymys 55. Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan ja esittelemässä kirjoja?

Valmiiksi ehdotetuista kirjastossa järjestetyistä palvelusta eniten kannatusta keräsi lorupiiri pikkulapsille vanhempineen. Seuraaviksi suosituimmuudessa tulivat lapsiperheiden lautapelikerho ja vanhemmille suunnattu kirjavinkkaus. Internet-opastuksista oltiin kiinnostuneita kaikkein vähiten. Tiedonhaku lapsiperheille eteen tulevista aiheista ei nähtävästi tuota ongelmia, tai asiaa ei ainakaan haluta tulla opettelemaan kirjastoon. (Taulukko 50.)

Taulukko 50. Kysymys 56. Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin?

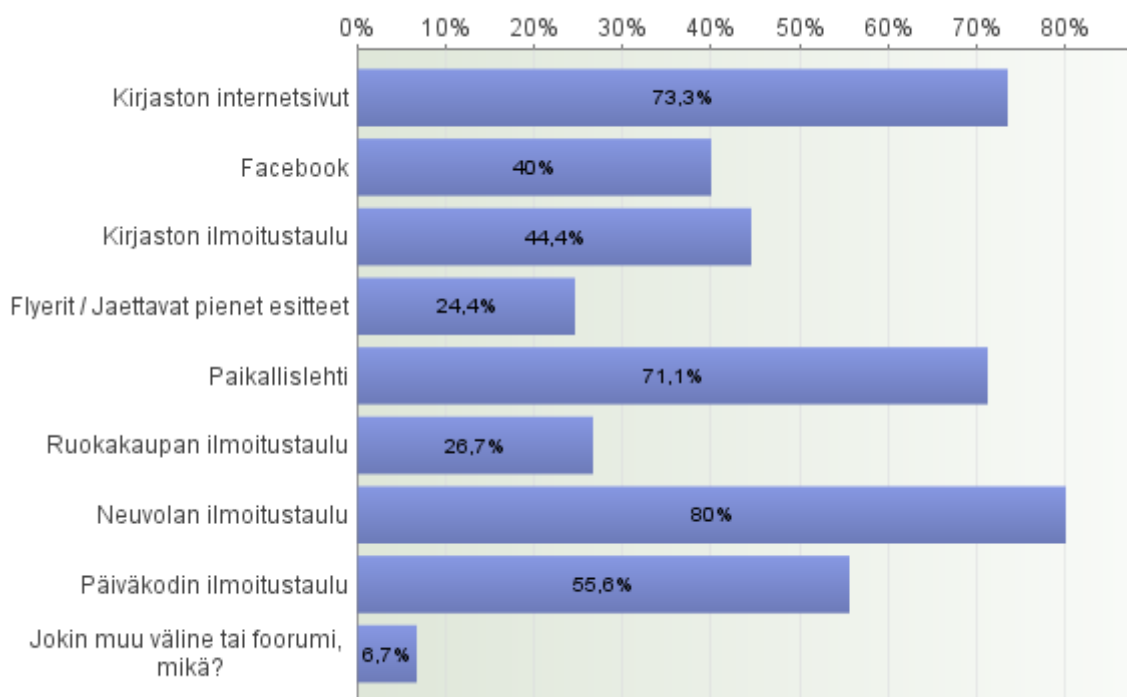
	Erittäin kiinnostunut	Jonkin verran kiinnostunut	En kovin kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut
Lapsiperheiden lautapelikerho	2,22%	37,78%	26,67%	33,33%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen	31,11%	40%	15,56%	13,33%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille	4,44%	24,44%	37,78%	33,33%
Opastustilaisuuksia lapsiaiheiseen tiedonhakuun Internetistä	2,22%	6,67%	33,33%	57,78%
Lastenkirjalijavierailuja	6,67%	33,33%	40%	20%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja	2,22%	44,44%	37,78%	15,56%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta	4,44%	26,67%	40%	28,89%

Lisäksi lapsille toivottiin kirjastoon leikkipaikkaa, satutunteja ja loruhetkiä (myös viikonloppuisin ja illalla), nukketeatteria ja satujen ympärille liittyvää luovaa toimintaa. (Liite 5, kysymys 57.)

Ei-käyttäjien mielipiteet sopivista kirjaston tiedotusväylistä järjestyivät melko eri tavoin kuin kirjaston käyttäjillä. Parhaimpana kirjaston lastenpalveluiden tiedotusväylänä he pitivät neuvolan ilmoitustaulua. Seuraavina tulivat lähes yhtä hyvinä väylinä pidetyt kirjaston Internet-sivut ja paikallislehti. Neljänneksi sijoittui päiväkodin ilmoitustaulu, jota järjestyksessä seurasivat kirjaston ilmoitustaulu, Facebook ja jaettavat esitteet. Vaihtoehtoista toimimattomimpana pidettiin ruokakaupan ilmoitustaulua, mutta kuitenkin noin 27 % vastaajien mielestä myös se olisi kirjaston ilmoituksille sopiva. (Taulukko 51.)

Valmiiden vaihtoehtojen lisäksi tiedotusväyliksi ehdotettiin nettifoorumeita ja kerhojen ilmoitustauluja. (Liite 5, kysymys 58.)

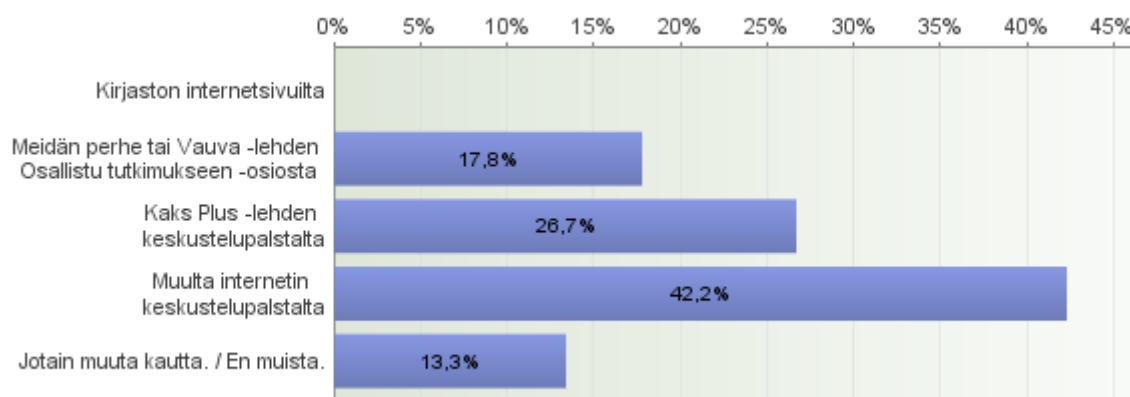
Taulukko 51. Kysymys 58. Mitkä seuraavista väylistä sopisivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen?

Kyselyn lopuksi vastaajat saivat vapaasti kertoa kyselyn aikana heränneistä ajatuksistaan, mutta kommentteja ei juurikaan tullut. Kirjojen likaisuudesta mainittiin ja ruotsinkielisiä palveluita toivottiin lisää. (Liite 5, kysymys 59.)

Suurin osa ei-käyttäjistä saapui kyselyyn Internetin keskustelupalstan kautta. Kirjaston sivujen innoittamana ei kyselyyn löytänyt kukaan ei-käyttäjistä. (Taulukko 52.)

Taulukko 52. Kysymys 60. Mitä kautta saavuit tähän kyselyyn?

7.3.2 Katsaus muihin ei-käyttäjätutkimuksiin

Tutkimuksia kirjaston ei-käytöstä on tehty aika vähän, joten vertailukohteita on saatavissa niukasti. Luin, että kirjastonkäytön yhteyksiä lukemiseen, vapaa-ajan viettoon ja kulttuuriharrastuksiin olisi jonkin verran tutkittu, mutta nähtävästi kyseessä ovat olleet johonkin suppeaan käyttäjäryhmään kohdistuneet tutkimukset, sillä en löytänyt mitään omien tulosteni vertailukohteeksi soveltuvaa tietoa.

Maija-Leena Huotarin kirjoittaman, Kirke-projektin tutkimukseen perustuvan, Kirjaston markkinointi -teoksen mukaan suurin syy kirjastopalvelujen käyttämättömyydelle on johonkin muuhun tiedonlähteeseen tai tiedonhankintatapaan turvautuminen. Toiseksi useiten esiintyviä syitä tutkimuksen mukaan olivat kirjaston sopimattomat aukioloajat, liian lyhyet lainaajat, kokoelmien vanhentuneisuus ja kirjaston sopimaton sijainti. Melkein yhtä suurena syynä oli ajanpuute. Vapaa-ajanviettopoihin liittyen kirjaston ei-käyttäjien ja käyttäjien tottumukset erosivat varsinkin TV:n katselun ja lukemisen osalta; ei-käyttäjät katselivat enemmän TV:tä ja käyttivät vähemmän aikaa lukemiseen. (Huotari 1992, 56–59)

Vuonna 2003 tehdyssä Kuopion seudun kirjastopalveluihin kohdistuneessa tutkimuksessa tuli kuitenkin esille, ettei kirjastossa käymättömyyteen vaikuttaisikaan mm. Huotarin esiin tuomat kirjastopalveluiden ominaisuudet. Yleisin syy käyttämättömyyteen oli tämänkin tutkimuksen mukaan sama kuin Huotarin tutkimuksessa, mutta seuraavaksi yleisintä oli ajanpuute, joka kirjastossa käymisen lisäksi esti myös lukemisen. (Pihlaja 2004, 79) Samanlaisia tuloksia oli jo aiemmin saanut myös Terttu Sipilä tutkiessaan Lahtelaisten aikuisten kirjastonkäyttöä. Hänen tuloksiensa mukaan syyt olla käyttämättä kirjastoa olivat kirjojen ostaminen tai ystäviltä lainaaminen sekä lukemisen estävä ajanpuute. (Pihlaja 2004, 80) Näiden tutkimusten mukaan syy ei siis olisi ollenkaan kirjaston. Eihän kaikkia vain kiinnosta, ja miksi pitäisikään kiinnostaa.

Louna-kirjastojen teettämän käyttäjä tutkimuksen mukaan 70 % kirjastoa käyttämättömistä ilmoitti, että he eivät joko lue lainkaan tai että heillä ei ole tarvetta kirjasten käyttöön. Yli kolmannes ei keksinyt syytä, miksi rupeaisi kirjaston käyttäjäksi ja runsas neljännes vastaajista kertoi, että vapaa-ajan lisääntyminen saattaisi saada heidät käyttämään enemmän kirjastoa. Kysymys ei olisi tiedon puutteesta kirjaston palveluja kohtaan. (Lovio 2002, 22)

8 YHTEENVETO

”Jos kirjasto keksittäisiin tänään, keksijälle annettaisiin Nobel. Aivan loistava palvelu ja kansan sivistyksen selkäranka.” (Liite 5, kysymys 49.)

Kirjaston asiakkaille tehtyjen tutkimusten tulokset ovat aina olleet pääosin hyvin positiivisia. Käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä, ja mahdolliset tyytymättömät asiakkaat ovat ehkä jo ehtineet siirtyä kyselyillä vaikeammin tavoitettaviksi ex-käyttäjiksi. Samoin kävi myös tämän tutkimuksen kohdalla; valtaosa vastaajista viestitti arvostavansa mahdollisuuttaan käyttää (lasten)kirjastopalveluja ja oli niihin pääosin tyytyväinen.

Kirjastopalvelujen luonne on kirjastolle eduksi, ja kirjastosta on helppo pitää. Kirjastojen asiointi-ilmapiiiri on yleensä myönteinen ja siten otollinen asiakkaan hyvien kokemusten muodostumiselle. Kirjaston asiakkaalla on vapaa valitsijan rooli, kirjasto ei rajoita asiakkaidensa elämää eikä kenenkään ole pakko käyttää kirjastoa. (Räisänen 1991, 9.) Kirjastot palvelevat asiakkaitaan tunnollisesti ja rehellisesti. Ne eivät mainosta palvelujaan ihmeitä tekevin superlatiivein, joten asiakkaat ovat usein tyytyväisiä siihen, mitä saavat, vaikkei kaikkia heidän toiveitaan olisikaan voitu toteuttaa. Tilannehan on oikeastaan ihanteellinen. ”Kirjasto on ikään kuin ylimääräinen hyvä, ei välttämätön paha monien muiden julkisten palvelujen tapaan.” (Kurki 1993).

Kirjastoa kohtaan tunnetun yleisen tyytyväisyyden lisäksi vastauksista välittyi jopa kokonaisvaltainen perinteisten ja terveiden arvojen kannatus. Kirjaston tarjoamat peruspalvelut (ja palvelujen maksuttomuus) koettiin kaikkein oleellisimmiksi, ja kirjastonkäytöllä nähtiin olevan monia tärkeitä merkityksiä lapsen kehittämisessä. Erilaisesta oheistoiminnasta oltiin myös kiinnostuneita, vaikkakin vastaajien näkemykset tulevaisuuden lastenkirjastopalveluista erosivat jonkin verran toisistaan. Osa asiakkaista kannatti kirjastojen säilyttämistä perinteisinä ja osa taas oli avoin yhä monipuolistuvalle toiminnalle. Perinteiset satutunnit koettiin yhä innostavina, mutta myös erilaisia uusia ideoita tuli esiin paljon.

Pelkästään positiivista palautetta kirjastot eivät kuitenkaan sentään saaneet. Yleisimmäksi tyytymättömyyden aiheuttajaksi nimettiin epäsopivat aukioloajat ja myös aineiston huonokuntoisuus ja kirjastotilan vanhuus saivat moitteita. Monet vastaajista olivat myös huolissaan lähikirjastojen lakkauttamisista, ja palvelujen läheistä sijaintia pidettiin tärkeänä. Kunnat.net -sivuston mukaan ”Lapsilla ja nuorilla tulee olla verkkopalvelujen lisäksi käytettävissä heille tai heidän perheelleen sopivalla etäisyydellä kirjasto ja siellä mielenkiintoisia kirjoja ja muuta aineistoa.” (Kuntaliitto 2007). Sopiva etäisyys on tietenkin hyvin suhteellinen käsite. On eri asia lähteä pyörähtämään kirjastossa hetken mielijohteesta, kuin että lähteminen täytyy erikseen suunnitella kirjaston kaukaisen sijainnin takia. Kadonneita lähikirjastoja on pyritty korvaamaan kirjastoautoilla, mutta mahdollisuus lainata ei välttämättä korvaa mahdollisuutta oleskella, ja itseasiassa myös kirjastoautojen määrä on vähentynyt. Vastauksista sai kuitenkin sellaisen kuvan, että kirjastoautoa käyttävät asiakkaat ovat itse asiassa tyytyväisiä mahdollisuuteensa käyttää pääosin ”vain” autoa. Voidaanhan toisaalta tietenkin ajatella, että kirjastoautot voivat palvella paikallaan sijaitsevaa ja kenties hyvin pientä lähikirjastoa huomattavasti laaja-alaisemmin. On muistettava myös, että kyselyni koski pelkästään lastenkirjastopalveluja. Aikuisten osalta kirjastoauton tarjontaa ei kenties enää nähtäisikään riittävänä.

Myös ei-käyttäjien antama palaute oli siinä mielessä positiivista, että käyttämättömyyden syinä pidettiin lähinnä omaa aikaansaamattomuutta ja riittävän kiinnostuksen puuttumista sekä kirjastopalvelujen tarpeettomaksi kokemista. Syyt liittyivät siis enemmänkin perheiden omaan elämään kuin kirjaston ominaisuuksiin. Myös erilaisesta oheistoiminnasta kiinnostumattomat kirjaston käyttäjät kokivat käyttämättömyyden johtuvan lähinnä heidän omista intresseistään ja ajankäytöstään. Aikapulan koettiin olevan suuri kirjastonkäyttöä vähentävä tekijä sekä käyttäjien että ei-käyttäjien joukossa. Hieman yli puolet vastaajista kertoi olevansa tyytyvänen tämänhetkisiin mahdollisuuksiinsa käydä kirjastossa lapsensa kanssa

Kirjaston läheisempi sijainti ja perheen vapaa-ajan lisääntyminen voisivat innostaa joitakin ei-käyttäjiä kirjaston käyttöön, mutta kaikkia käyttö ei joka tapauksessa kiinnostaisi. Kirjastossa käynnin useudella ei vaikuttaisi olevan erityisen selkeää yhteyttä lukemisen useuteen tai lapsilla käytössään olevan kirjalikoiman kokoon, joten myös kirjaston ei-käyttäjät voivat olla aivan yhtä aktiivisia lukijoita kuin käyttäjätkin.

Kirjastojen tulevaisuus

Vertaillen vuosien 1999 ja 2009 tilastoja voidaan huomata, ettei kirjastojen käyttöaste ole ainakaan kyseisellä aikavälillä vähentynyt. Fyysisten käyntien määrä väheni kymmenen vuoden aikana 64 miljoonasta 54 miljoonaan, mutta lainojen määrä (99 milj.) pysyi silti samana. Tämä voisi johtua siitä, että kirjastot ovat teknologian myötä muuttuneet helppokäyttöisemmiksi ja ns. turhia käyntejä on vähemmän, koska käyttäjät ovat oppineet tarkistamaan aineiston tilan ennakkoon kirjaston online-tietokannasta. Hankintojen määrä kasvoi ko. aikavälillä 1,87 miljoonasta 2,11 miljoonaan, ja lähikirjastojen lakkautusbuumista ja lainaus- ja palautuspalvelujen automatisoitumisesta huolimatta henkilöstömäärä kasvoi 42 henkilötyövuodella. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kirjastopaketti 2010-powerpoint)

Myös tämän kyselyn perusteella pelko kirjastonkäytön vähenemisestä on aiheeton.

9 LOPUKSI

Kyselyn validiteettius toteutui sekä sisällöltään että rakenteeltaan. Välillä tuntui, ettei vastauksista ilmennyt mitään uutta, ja koko tutkimuksen anti jäi laihaksi tulosten ennustettavuuden vuoksi. Pihlajan sanat onneksi hieman lohduttavat: ”Joskus kuulee sanottavan, että on turha tehdä kirjastonkäyttöä koskevia kysely- tai haastattelututkimuksia, koska kirjastohenkilökunta jo miltei arvaa, millä tavalla vastataan. Tulokset ovat melkolailla odotettuja, ja asiakkaat ovat vieläpä hyvin tyytyväisiä. On selvää, että tutkimuksissa paljastuu aina joitain itsestäänselvyksiä ja tuttuja asioita.” (Pihlaja 2004, 71–72) Olen kuitenkin tyytyväinen tekemääni työhön.

Tutkimukseni alkuasetelma oli ehkä vähän liian kunnianhimoisen laaja. Vastauksia läpikäydessäni totesin, että olisin voinut keskittyä työssäni analysoimaan esimerkiksi pelkästään ei-käyttäjien osuutta. Nyt en voinut oikein kunnolla keskittyä mihinkään asiaan, koska muuten työmääräni olisi noussut opinnäytetasoista tehtävää ajatellen tarkoituksettoman suureksi. Aineistoa oli niin paljon, ettei kaikki tullut täysin hyödynnetyksi.

Itse tutkimuksen tekeminen sujui suhteellisen ongelmitta, mutta kaikenlainen Webropolin ja Wordin kanssa pyörittely oli välillä todella turhauttavaa. Teknisten seikkojen tuottamat ongelmat vievät tämän kaltaisissa töissä harmillisen paljon resursseja.

LÄHTEET

- Blinnikka, Vuokko 2003. Uudistuva lastenkirjastotyö. Teoksessa Huhtala, L. & Alanko, A. (toim.) Pieni suuri maailma, Suomalaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden historia. Helsinki: Tammi.
- Huotari, Maija-Leena 1992. Kirjaston markkinointi. Helsinki: Kirjastopalvelu Oy.
- Jokipaltio, Johanna (toim.) 1997. Sadun voimat 1, lapsi tuo sadun tullessaan. Jyväskylä: Gummerus.
- Juntunen, Katariina 2003. Mitä on lapsuus? Onnimanni 3/2003, 29-31.
- Jyväskylän yliopisto. Kurssi- ja oppimateriaalipilone Koppa, Tutkimusstrategiat. Viitattu 12.11.2010.
<https://webapps.jyu.fi/koppa/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/survey?fullscreen=0>.
- Kartovaara, Leena; Sauli, Hannele (toim.) 2000. Suomalainen lapsi. Helsinki: Tilastokeskus.
- Kauppi, Raili 2000. Kirjasto, sivistys, kasvatus. Tampere: Tampere University Press.
- Kirjastolaki 4.12.1998/904
- Kuntaliitto 2007. Lasten kirjasto- ja tietopalvelut. Viitattu 15.6.2010.
http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;351;9250;125306.
- Kuntaliitto 2009. Lastenkulttuuri. Viitattu 15.6.2010.
http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;351;9262;59688;68164.
- Kurki, Hannu 1993. Käyttäjän kirjasto? Kirke-projektin raportti. Tampereen yliopiston kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen tutkimuksia 38. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Lahti, Katja 1990. Kirjaston ja päivähoiton yhteistyö. Teoksessa Teinilä, L. et al. (toim.) Lapsi, kieli ja mieli. Helsinki: Kirjastopalvelu Oy.
- Laulajainen, Leena 2003. Lapsi, kirjallisuus, sanataide. Tyyris Tyllerö 3/2003, 19-23.
- Linna, Eila 1978. Lapsi kirjaston käyttäjänä. Teoksessa Lastenkirjasto-opas. Helsinki: Suomen kirjastoseura 1978.
- Litmanen-Peltsala, Päivi 2010. Mikä tässä maksaa? Kirjastolehti 1/2010, 10-11.
- Loivamaa, Ismo et al. (toim.) 2008. Syötä satuja, Lukuevältä lapsuuteen. Helsinki: Tammi.
- Lovio, Maisa 2002. Kirjastonkäyttö on lapsena opittu elämäntapa. Kirjastolehti 5/2002, 22.
- Lovio, Maisa 2001. Lukutaito on avaintaito. Kirjastolehti 1/2001, 4.
- Mäkelä, Marja-Leena. Satuseikkailu kirjastossa. BTJ 2002.
- Opetusministeriö 2003. Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma 2003. Viitattu 15.6.2010.
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2003/liitteet/opm_114_opm29.pdf?lang=fi. Saatavissa myös painettuna Opetusministeriön julkaisuja 2003:29.
- Opetusministeriö 2003. Lastenkulttuuripoliittisen ohjelman 2003 tiivistelmä. Viitattu 15.6.2010.
http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2003/lastenkulttuuripoliittinen_ohjelma_barnkulturpolitiskt_program.

Opetus- ja kulttuuriministeriö a. Yleiset kirjastot. Viitattu 15.6.2010.
http://www.minedu.fi/OPM/Kirjastot/kirjastoverkosto/yleiset_kirjastot/?lang=fi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö b. Kirjastojen rahoitus. Viitattu 16.6.2010
<http://www.minedu.fi/OPM/Kirjastot/rahoitus/?lang=fi>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010. Kirjastopaketti 2010 -PowerPoint. Suomen yleisten kirjastojen tilastot, Perustilastot 2009. Viitattu 15.6.2010.

Opetus ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksikkö a. Suomen yleisten kirjastojen tilastot, Perustilastot 2009. Viitattu 15.6.2010. <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2009T1N1>

Opetus ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksikkö b. Suomen yleisten kirjastojen tilastot, Lasten kirjat 2009. Viitattu 15.6.2010. <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=458889fb-9388-ae25-434d-11a092998377&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3d458889fb-9388-ae25-434d-11a092998377>.

Pihlaja, Juhani 2004. Kirjastonkäyttö. Lahti: Soceda 2004.

Puhakka, Vesa 2005. Tutkimusmenetelmät. Viitattu 8.7.2010.
http://www.tol.oulu.fi/kurssit/tutkimusmenetelmat/Tutkimusmenetelmat19_9.pdf.

Räisänen, Eija 1991. Kirjaston palvelukuva: tutkimus asiakkaiden asiointitodetuksista ja -kokemuksista Leppävaaran kirjastossa. Tampereen yliopiston kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen tutkimuksia 35. Tampere: Tampereen yliopisto.

Stakes. Lasten päivähoito. Viitattu 2.8.2010. http://varttua.stakes.fi/NR/rdonlyres/52517230-7537-423C-A694-CF1F6FF8D9D9/0/paivahoito_tilastot_19972005.pdf.

Suojala, Marja 2001. Kasvua kirjan kanssa. Teoksessa Karppinen, S. et al. (toim.) Elämysten alkupoluilla, Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Helsinki: Finn Lectura.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Tapaninen, Mikki 1995. Kirjastonjohtaja Kari Vaijärvi: Kirjaston tärkein tehtävä lasten ja nuorten kouluttaminen. Lastentarha 2/1995, 50.

Teinilä, Leena 1983. Lastenkirjastoista ja niiden tutkimisesta. Teoksessa Korolainen, Tuula (toim.) Sininen lamppu, näkökulmia lasten ja nuorten kirjallisuuteen ja tutkimukseen. Tampere: Suomen nuorisokirjallisuuden instituutti 1983.

Teinilä, Leena 1990. Lastenkirjastotoiminnan tavoitteet. Teoksessa Teinilä, L. et al. (toim.) Lapsi, kieli ja mieli, lastenkulttuurista ja kirjastosta. Helsinki: Kirjastopalvelu Oy.

Tiihonen, Pertti 1972. Yhteisöjen ominaisuudet ja yleiset kirjastot. Tutkimus ympäristön vaikutuksesta kirjastojen käyttöön ja funktioihin. Tampere: Tampereen yliopiston tutkimuslaitos.

Tilastokeskus 2008. Syntyneiden määrä lähes ennallaan. Viitattu 5.8.2010
http://www.stat.fi/til/synt/2007/synt_2007_2008-05-02_tie_001_fi.html.

Tilastokeskus 2010. Väestö. Viitattu 5.8.2010. http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html.

Vakkari, Pertti 1983. Kirjojen lukeminen ja yleiset kirjastot. Tutkimus yleisten kirjastojen käytöstä kirjakanavana. Helsinki: Kirjastopalvelu Oy

Vatanen, Pirjo 2002. Sääty-yhteiskunnan kirjastosta kansalaisyhteiskunnan kirjastoksi, Yleisten kirjastojemme murroskausi 1890-luvulta 1920-luvulle. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura 2002.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi 2008.

Verho, Seppo 2001. Kirjasto osaa tukea lapsen kehittymistä. Kirjastolehti 1/2001, 8.

Kirjastokysely alle kouluikäisten lasten vanhemmille

Tämä on alle kouluikäisten lasten vanhemmille tarkoitettu perheen kirjastonkäyttöä koskeva valtakunnallinen kysely. Huomioithan vastatessasi, että kaikki lapsia koskevat kysymykset tarkoittavat nimenomaan alle kouluikäisiä lapsia, vaikka asiasta ei erikseen mainittaisikaan. Vanhempien lasten kuuluminen perheeseen ei kuitenkaan estä vastaamista.

Kyselyn onnistumiseksi on toivottavaa, että vastaatte mahdollisimman moneen kohtaan. Monivalintakysymykset (merkitty *) ovat pakollisia. Kyselyn vastaukset käsitellään täysin anonyymisti.

Huom! Käsite "kirjasto" pitää kyselyssä sisällään varsinaisen kirjaston lisäksi myös lainausasemat ja kirjastoautot sekä mitkä tahansa kirjaston toimipisteet.

Jos haluatte osallistua kilpailuun, voitte jättää yhteistietonne kyselyn loppuun. Yhteistiedot käsitellään erillään vastauksista. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa (3 x 3 lasten- / nuortenkirjaa). Arvonta suoritetaan kyselyn päätyttyä (30.6.2010) ja voittajiin otetaan yhteyttä henkilökohtaisesti.

Sukupuolesi *

- ☐ Nainen
☐ Mies

Ikäsi *

- ☐ Alle 20
☐ 20 - 29
☐ 30 - 39
☐ 40 - 49
☐ Yli 50

Puolisoasi ikä *

- ☐ Alle 20
☐ 20 - 29
☐ 30 - 39
☐ 40 - 49
☐ Yli 50
☐ Minulla ei ole puolisoa.

Perheen alle kouluikäisten lasten lukumäärä *

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4 tai yli

Lapsen / lasten ikä *

- ☐ 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita
☐ 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita
☐ 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita
☐ 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita

Lasten lukumäärä / sukupuoli. Merkitse kappalemäärä numeroin.

Poikaa

Tyttöä

Asuinlääni *

- ☐ Etelä-Suomen lääni
☐ Länsi-Suomen lääni
☐ Itä-Suomen lääni
☐ Oulun lääni
☐ Lapin lääni
☐ Ahvenanmaan lääni

Asuinalue *

- ☐ Kaupungin keskusta
- ☐ Kaupungin lähiö
- ☐ Taajama
- ☐ Haja-asutusalue

Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi (Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.) *

- ☐ Toisssä
- ☐ Työtön
- ☐ Kotiäiti / -isä
- ☐ Päätoiminen opiskelija
- ☐ Eläkkeellä
- ☐ Jokin muu

Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoitossa kodin ulkopuolella? *

(Huomioithan, että kaikki kysymykset kohdistuvat vain alle kouluikäisiin lapsiisi.)

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ Osa on.

Jos lapsesi on tai on ollut päiväkodissa, onko päiväkodin ja kirjaston yhteistyö mielestäsi riittävää?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä. *

- ☐ Television ja videoiden katsominen
- ☐ Tietokone- ja konsolipelien pelaaminen
- ☐ Ulkoilu ja leikkiminen ulkona
- ☐ Uimahallissa / Liikuntakeskuksissa käyminen
- ☐ Lukeminen / Lautapeliä pelaaminen
- ☐ Kotona oleilu ja leikkiminen
- ☐ Tuttavien luona vierailu
- ☐ Yhteiset harrastukset
- ☐ Askartelu / Piirtäminen / Käsityöt
- ☐ Matkustelu
- ☐ Shoppailu
- ☐ Luonnossa liikkuminen ja retkeily
- ☐ Kotitöiden tekeminen
- ☐ Jokin muu. Mikä?

Kuinka usein käytätte seuraavia lapsille suunnattuja palveluita? *

	Usein	Silloin tällöin	Harvoin	Ei koskaan
Konsertit ja muut musiikkitapahtumat *	☐	☐	☐	☐
Teatteri- ja sirkusesitykset *	☐	☐	☐	☐
Elokuvateatteri *	☐	☐	☐	☐
Museot ja erilaiset näyttelyt *	☐	☐	☐	☐
Urheilukilpailut ja muut urheilutapahtumat *	☐	☐	☐	☐
Kaikenlaiset muut lastentapahtumat *	☐	☐	☐	☐

Minkä verran lapsellesi / lapsillesi luetaan kotona? *

- ☐ Yleensä päivittäin
- ☐ Vähintään muutamana päivänä viikossa
- ☐ Vähintään kerran viikossa
- ☐ Noin kerran kahdessa viikossa
- ☐ Harvemmin

Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja? *

- ☐ On, paljon.
- ☐ On, jonkin verran.
- ☐ Ei paljoa, muutama.

Oletko itse kiinnostunut (aikuisten) lukemisesta / kirjallisuudesta? *

- ☐ Kyllä, erittäin kiinnostunut.
- ☐ Kyllä, melko kiinnostunut.
- ☐ Jonkin verran kiinnostunut.
- ☐ En juurikaan.

Kävitkö itse lapsena kirjastossa? *

- ☐ Kyllä, hyvin usein.
- ☐ Silloin tällöin.
- ☐ Harvoin.
- ☐ En käynyt ollenkaan.

Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia? *

- ☐ Kyllä, paljon.
- ☐ Kyllä, melko paljon.
- ☐ Silloin tällöin.
- ☐ En juurikaan.

Käyttääkö lähin tuttavapiirisi kirjastoa? *

- ☐ Kyllä, monet käyttävät paljon.
- ☐ Kyllä, melko paljon.
- ☐ Kyllä, ainakin jotkut.
- ☐ Ei juurikaan.
- ☐ Ei tietääkseni. / En tiedä.

Millainen mielikuva sinulla, lapsiperheen vanhempana, on kirjastosta yleisesti? *

Ankea *	☐	☐	☐	☐	Innostava
Vanhanaikainen *	☐	☐	☐	☐	Nykyaikainen
Yksipuolinen *	☐	☐	☐	☐	Monipuolinen
Hyödytön *	☐	☐	☐	☐	Tärkeä
Vaikeakäyttöinen *	☐	☐	☐	☐	Helppokäyttöinen
Kolkko *	☐	☐	☐	☐	Viihtyisä
Turvaton *	☐	☐	☐	☐	Turvallinen
Etäinen *	☐	☐	☐	☐	Helposti lähestyttävä

Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin? *

- ☐ Kyllä, paljon.
- ☐ Kyllä, melko paljon.
- ☐ Silloin tällöin.
- ☐ En juurikaan.
- ☐ En ollenkaan.

Sivu 3 / 5

Kuinka usein käytte lastenne kanssa kirjastossa?

(Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.) *

- ☐ Vähintään kerran viikossa
- ☐ Parin viikon välein
- ☐ Noin kerran kuussa
- ☐ Muutaman kuukauden välein
- ☐ Pari kertaa vuodessa
- ☐ Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa

Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste? *

- ☐ Kirjasto
- ☐ Kirjastoauto
- ☐ Laina-asema
- ☐ Jokin muu, mikä?

Koetko, että sinulla on riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia käydä kirjastossa lapsesi kanssa? *

- ☐ Kyllä.
- ☐ En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta kirjasto on liian kaukana / vaikeapääsyinen.
- ☐ En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta tällä hetkellä siihen ei ole aikaa.
- ☐ En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta muista syistä se ei tällä hetkellä onnistu.

Odottaako lapsesi kirjastokäyntejä vai lähteekö käyntitarve vanhemmista? *

- ☐ Lapset odottavat kirjastoon menoa ja nauttivat kirjastokäynneistä.
- ☐ Lapset lähtevät kirjastoon mielellään, mutta eivät varsinaisesti itse ehdota / odota käyntejä.
- ☐ Kirjasto ei houkuttele lapsia, vaan vanhemmat käyvät yksin lainaamassa heille.

Mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten teidän kirjastonkäyttöänne? *

- ☐ Yleensä käymme vain pikaisesti lainaamassa ja/tai palauttamassa.
- ☐ Tutkimme kirjoja hetken aikaa, mutta lainaaminen on lapsille pääasia.
- ☐ Lainaaminen ei ole oleellista, tärkeämpää on kirjastossa vietetty aika.
- ☐ Sekä lainaaminen että kirjastossa vietetty aika ovat yhtä tärkeitä.

Kuinka kauan keskimääräinen kirjastokäyntinne kestää? *

- ☐ Alle 15 min.
- ☐ 15 - 30 min.
- ☐ 30 - 60 min.
- ☐ Yli 60 min.

Kuinka usein lainaatte seuraavia kirjaston lastenaineistoja? *

	En koskaan / Harvoin	Joskus	Usein
Sadut ja kuvakirjat *	☐	☐	☐
Runo- ja lorukirjat *	☐	☐	☐
Tietokirjallisuus *	☐	☐	☐
Sarjakuvalehdet *	☐	☐	☐
DVD:t (piirretyt ja elokuvat) *	☐	☐	☐
DVD:t (tieto) *	☐	☐	☐
Musiikki-CD:t *	☐	☐	☐
Satu-CD:t / Äänikirjat *	☐	☐	☐
Tietokone- ja konsolipelit *	☐	☐	☐

Kuinka paljon seuraavat seikat vaikuttavat siihen, mitä lainaatte? *

	Ei ollenkaan / Vähän	Jonkin verran	Melko paljon / Paljon
Tuttavien suositukset *	☐	☐	☐
Kirjaston henkilökunnan esille laittamat teokset *	☐	☐	☐
Kirjaston henkilökunnan henkilökohtaiset suositukset *	☐	☐	☐
Kirja-arvostelut ja -esittelyt mediassa *	☐	☐	☐
Tuttuus omasta lapsuudesta *	☐	☐	☐
Aineiston uutuus / esilläolo uutuushyllyssä *	☐	☐	☐
Aineiston aiheen ajankohtaisuus lapsen elämässä *	☐	☐	☐
Kirjailijan tuttuus hänen muista teoksistaan *	☐	☐	☐
Aineiston opettavaisuus *	☐	☐	☐
Lapsen oma mielipide siitä, mitä lainataan *	☐	☐	☐
Vanhemman mielipide siitä, mitä lainataan *	☐	☐	☐
Ns. sattumanvaraisuus *	☐	☐	☐

Mitkä muut seikat vaikuttavat lainojenne valintaan?

Kumpi väiteistä kuvaa paremmin lasten aineistoon liittyvää kirjastokäyttötymistänne? *

- ☐ Minulla on kirjastoon saapuessani usein mielessäni jokin tietty teos, jonka ainakin haluaisin lainata.
- ☐ Minulla ei yleensä ole mielessä mitään tiettyä teosta, jonka haluaisin lainata.

Tarjoaako kirjasto mielestäsi aineistoa kaiken ikäisille lapsille vai suosiiko se jotakin tiettyä ikäryhmää? *

- ☐ Tarjoaa tasapuolisesti kaikille.
- ☐ Ei, olen jäänyt kaipaamaan

Sivu 4 / 5

Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia asioita liittyen lastenkirjastopalveluihin? *

	Ei niin tärkeää	Melko tärkeää	Tärkeää	Erittäin tärkeää
Peruskäytön täysi maksuttomuus *	☐	☐	☐	☐
Kirjastopalveluiden läheinen sijainti *	☐	☐	☐	☐
Kirjaston laajat aukioloajat *	☐	☐	☐	☐
Erityisesti lapsia varten sisustettu lastenosasto *	☐	☐	☐	☐
Aineiston monipuolisuus *	☐	☐	☐	☐
Aineiston suuri määrä *	☐	☐	☐	☐
Aineiston uutuus *	☐	☐	☐	☐
Aineiston hyväkuntoisuus *	☐	☐	☐	☐
Satutunnit *	☐	☐	☐	☐
Lasten omat näyttelyt kirjastossa *	☐	☐	☐	☐
Lastentapahtumat ja tutustumispäivät *	☐	☐	☐	☐

Mitä seuraavista lastenkirjastopalveluista olette käyttäneet viimeisen vuoden aikana? *

- ☐ Kirjastoauto
- ☐ Satutunnit
- ☐ Lasten näyttelyihin tutustuminen tai näyttelyn järjestäminen
- ☐ Yleiset kirjaston lastentapahtumat
- ☐ Emme ole käyttäneet mitään, tapahtumia ja muita on niin harvoin.
- ☐ Emme ole käyttäneet mitään, tiedotus tapahtumista on niin huonoa.
- ☐ Emme ole käyttäneet mitään, emme ole tarvinneet / ehtineet.

Käytättekö kirjaston lapsille suunnattuja internetsivuja? *

- ☐ Kyllä.
- ☐ Kyllä, mutta hyvin harvoin.
- ☐ En.

Kuinka tyytyväinen olette oman asuinalueenne lastenkirjastopalveluiden tämänhetkiseen tasoon? *

- ☐ Erittäin tyytyväinen
- ☐ Tyytyväinen
- ☐ Melko tyytyväinen
- ☐ En kovin tyytyväinen
- ☐ En ollenkaan tyytyväinen

Jos ette ole tyytyväinen, mistä se johtuu?

Mitä lasten kanssa tehdyt kirjastokäynnit merkitsevät teille? Valitse vaihtoehtoista kolme (3) teille oleellista merkitystä.

- ☐ Ilmaista/edullista ajanviettotapaa ja vaihtelua kotona olemiselle
- ☐ Sosiaalisuutta ja muiden lasten tapaamista
- ☐ Sosiaalisuutta ja muiden aikuisten tapaamista
- ☐ Kirjaston tietopalvelun käyttöä / Tiedonhankintaa
- ☐ Mahdollisuutta tietokoneen käyttöön ja pelien pelaamiseen
- ☐ Kirjojen katselua ja vanhemman ja lapsen yhteisiä lukuelämyksiä
- ☐ Virikkeitä, elämyksiä ja uusien asioiden oppimista
- ☐ Rauhallista tilaa ja levähdyshetkeä arjen hälinästä

Kuinka tärkeäksi koet kirjastokäynnit lapsen kehityksen kannalta liittyen seuraaviin asioihin *

	Ei niin tärkeä	Melko tärkeä	Tärkeä	Erittäin tärkeä
Sanavaraston ja kielellisen ilmaisun kehittyminen *	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisten taitojen kehittyminen *	☐	☐	☐	☐
Tiedollinen kehittyminen *	☐	☐	☐	☐
Maailemankuvan rakentaminen *	☐	☐	☐	☐
Minäkuvan rakentaminen *	☐	☐	☐	☐
Mielikuituksen rikastuminen *	☐	☐	☐	☐
Lukutaidon kehittyminen *	☐	☐	☐	☐

Mikä on mielestäsi lastenkirjastopalveluiden tehtävä?

Kuinka tärkeä palvelu kirjasto on perheellenne kokonaisuutena? *

- ☐ Hyvin tärkeä
- ☐ Tärkeä
- ☐ Melko tärkeä
- ☐ Ei kovin tärkeä
- ☐ Ei tärkeä

Sivu 5 / 5

Jos lainaat kirjastoaineistoa myös itsellesi, teetkö sen samalla käynnillä lasten kanssa vai erikseen? *

- ☐ En lainaa itselleni.
- ☐ Samalla, sillä aikaa kun lapsi on lastenosastolla.
- ☐ Samalla, käymme yhdessä myös aikuistenosastolla.
- ☐ Käyn lainaamassa itse erikseen tai esim. puolisoni tuo samalla kun lainaa itselleen.

Olisitko kiinnostunut kirjaston järjestämästä suht edullisesta, lyhytaikaisesta lastenhoitopalvelusta kirjaston lastenosaston tiloissa, jotta vanhemmmat voisivat rauhassa käydä omalla osastollaan? *

- ☐ Kyllä, ehdottomasti.
- ☐ Ehkä.
- ☐ En.

Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston lastenosaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan tai esittelemässä kirjoja? *

- ☐ Kyllä.
- ☐ Ehkä.
- ☐ En.

Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin? *

	Erittäin kiinnostunut	Jonkin verran kiinnostunut	En kovin kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut
Lapsiperheiden lautapelikerho *	☐	☐	☐	☐
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen *	☐	☐	☐	☐
Lastenkirja -aiheinen lukupiiri vanhemmille *	☐	☐	☐	☐
Vanhemmille tarkoitettuja internet-opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun *	☐	☐	☐	☐
Lastenkirjalijavierailuja *	☐	☐	☐	☐
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja *	☐	☐	☐	☐
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta *	☐	☐	☐	☐

Millaista muuta alle kouluikäisille lapsille suunnattua toimintaa kaipaisit kirjastoon?

Mitkä seuraavista väylistä sopivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen? *

☐ Kirjaston internetsivut

☐ Facebook

☐ Kirjaston ilmoitustaulu

☐ Flyerit / Jaettavat pienet esitteet

☐ Paikallislehti

☐ Ruokakaupan ilmoitustaulu

☐ Neuvolan ilmoitustaulu

☐ Päiväkodin ilmoitustaulu

☐ Jokin muu väline tai foorumi, mikä?

Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä? *

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
Kirjasto antaa osaltaan mahdollisuuden turvalliseen ja lapsenomaiseen lapsuuteen *	☐	☐	☐
Kirjasto tukee lapsen luontaista kehitystä *	☐	☐	☐
Kirjasto kannustaa ihmisiä omatoimiseen itsensä kehittämiseen *	☐	☐	☐
Kirjasto on onnistunut asiakaslähtöisessä toimintaperiaatteessaan *	☐	☐	☐
Kirjasto hyväksyy ja ottaa huomioon yksilöiden erilaisuuden *	☐	☐	☐
Kirjasto tarjoaa palveluja kaikenikäisille *	☐	☐	☐
Kirjastoammattilaisten opastukseen ja neuvontaan voi luottaa *	☐	☐	☐
Kirjasto palvelee monipuolisena tietokeskuksena *	☐	☐	☐
Kirjasto toimii kaikille avoimena kohtaamispaikkana *	☐	☐	☐
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen *	☐	☐	☐
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen *	☐	☐	☐
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen *	☐	☐	☐
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia kansainvälistymiseen *	☐	☐	☐
Kirjasto edistää kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen *	☐	☐	☐

Lopuksi voit halutessasi kertoa vapaasti kyselyn aikana heränneistä ajatuksistasi.

Esim. Miten lastenosastoa tilana ja toimintoina pitäisi mielestäsi kehittää? Mitä olet jäänyt kaipaamaan? Mitä odotat kirjastolta? Mikä lastenkirjastopalveluissa on täysin pielessä?

Mitä kautta saavuit tähän kyselyyn? *

☐ Kirjaston internetsivuilta

☐ Meidän perhe tai Vauva -lehden Osallistu tutkimukseen -osiosta

☐ Kaks Plus -lehden keskustelupalstalta

☐ Muulta internetin keskustelupalstalta

☐ Jotain muuta kautta. / En muista.

Täytä vielä yhteystietosi, jos haluat osallistua arvontaan.

Yhteistiedot käsitellään erillään muista vastauksista, ja niiden jättäminen on täysin vapaaehtoista. Voittajiin otetaan yhteyttä henkilökohtaisesti kyselyn sulkeuduttua.

Nimi tai nimimerkki

Sähköpostiosoite

Milloin olet käynyt kirjastossa viimeksi? *

- ☐ Alle 5 vuotta sitten
- ☐ 5 - 10 vuotta sitten
- ☐ Yli 10 vuotta sitten
- ☐ En muista koskaan käyneeni.

**Mistä vähäinen käyttö lastesi kanssa johtuu?
Voit valita monta vaihtoehtoa. ***

- ☐ Ei vain tule käytyä, vaikka periaatteessa kiinnostaisikin.
- ☐ Lapseni ei ole kiinnostunut kirjastosta, hän tykkää tehdä muuta.
- ☐ Kirjastossa käyminen ei kiinnosta itseäni.
- ☐ Käytän lasteni kanssa vietetyn ajan mieluummin muuhun.
- ☐ Ei ole aikaa. Haluaisin käydä kirjastossa lasteni kanssa.
- ☐ Kirjasto on liian kaukana / vaikeapääsyinen.
- ☐ Ei ole tarvetta. Kotona on riittävästi kirjoja muutenkin.
- ☐ Kirjastossa ei ole lapsilleni sopivia kirjoja.
- ☐ En tule toimeen kirjaston työntekijöiden kanssa.
- ☐ Lapseni käyvät tarpeeksi kirjastossa päiväkodin / naapureiden / isovanhempien tms. kanssa.
- ☐ En pidä siitä, että lapsia joutuu kirjastossa kieltämään huutamasta ja juoksemasta.
- ☐ En pidä kirjaston tunnelmasta.
- ☐ Kirjaston kirjat ovat likaisia ja repaleisia eivätkä DVD:t koskaan toimi.
- ☐ Käytin kirjastoa ennen, mutta olen pettynyt sen toimintaan.
- ☐ En jaksa huolehtia aineiston palauttamisesta ajallaan, joten en enää lainaa.
- ☐ Jokin muu syy. Mikä?

Mikä saisi sinut tulemaan kirjastoon lastesi kanssa? *

- ☐ Kirjaston läheisempi sijainti
- ☐ Sopivammat aukioloajat
- ☐ Perheen vapaa-ajan lisääntyminen
- ☐ Paremmat aineistokokoelmat
- ☐ Jokin muu. Mikä?
- ☐ Ei luultavasti mikään.

Tiesitkö, että kirjastosta voi satu-, kuva- ja tietokirjojen lisäksi lainata lastenohjelmia ja elokuvia, lastenmusiikkia, satu-cd:itä sekä tietokone- ja konsolipelejä? *

- ☐ Kyllä.
- ☐ Osan tiesin.
- ☐ En tiennyt.

Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston lastenosaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan tai esittelemässä kirjoja? *

- ☐ En.
- ☐ Kyllä.
- ☐ En tiedä.

Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin? *

	Erittäin kiinnostunut	Jonkin verran kiinnostunut	En kovin kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut
Lapsiperheiden lautapelikerho *	☐	☐	☐	☐
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen *	☐	☐	☐	☐
Lastenkirja -aiheinen lukupiiri vanhemmille *	☐	☐	☐	☐
Opastustilaisuuksia lapsiaiheiseen tiedonhakuun internetistä *	☐	☐	☐	☐
Lastenkirjalijavierailuja *	☐	☐	☐	☐
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja *	☐	☐	☐	☐
Aihepiirittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta *	☐	☐	☐	☐

Millaista muuta alle kouluikäisille lapsille suunnattua toimintaa kaipaisit kirjastoon?

Mitä seuraavista väylistä sopivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen? *

- ☐ Kirjaston internetsivut
- ☐ Facebook
- ☐ Kirjaston ilmoitustaulu
- ☐ Flyerit / Jaettavat pienet esitteet
- ☐ Paikallislehti
- ☐ Ruokakaupan ilmoitustaulu
- ☐ Neuvolan ilmoitustaulu
- ☐ Päiväkodin ilmoitustaulu
- ☐ Jokin muu väline tai foorumi, mikä?

Lopuksi voit halutessasi kertoa vapaasti kyselyn aikana heränneistä ajatuksistasi.

Esim. Miten lastenosastoa tilana ja toimintoina pitäisi mielestäsi kehittää? Mitä olet jäänyt kaipaamaan? Mitä odotat kirjastolta? Mikä lastenkirjastopalveluissa on täysin pielessä?

Mitä kautta saavuit tähän kyselyyn? *

- ☐ Kirjaston internetsivuilta
- ☐ Meidän perhe tai Vauva -lehden Osallistu tutkimukseen -osiosta
- ☐ Kaks Plus -lehden keskustelupalstalta
- ☐ Muulta internetin keskustelupalstalta
- ☐ Jotain muuta kautta. / En muista.

Täytä vielä yhteystietosi, jos haluat osallistua arvontaan.

Yhteistiedot käsitellään erillään muista vastauksista, ja niiden jättäminen on täysin vapaaehtoista. Voittajiin otetaan yhteyttä henkilökohtaisesti kyselyn sulkeuduttua.

Nimi tai nimimerkki

Sähköpostiosoite

Muista painaa lopuksi "Lähetä"-painiketta, jotta vastauksesi tallentuvat. Voit sulkea tämän ikkunan saatuaasi ilmoituksen lähetyksen onnistumisesta.

Lähetä

Kyselynjulkaisupyyntö

Hei!

Olen kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelija Turun AMK:sta. Teen parhaillaan lopputyötäni aiheesta kirjastojen merkitys lapsiperheille. Lopputyöhöni liittyy tekemäni netissä täytettävä kysely, joka on suunnattu alle kouluikäisten lasten vanhemmille.

Olisiko mahdollista, että julkaisisitte linkin kyselyyn kirjastonne www-sivuilla?

Tutkimukseni kohteena on koko Suomi, joten olisi hyvä, jos saisin vastauksia mahdollisimman laajasti eri puolilta. Toivon, että kaikki maakuntakirjastot voisivat tiedottaa kyselystä sivuillaan.

Toivoisin, että vastaatte, voitteko laittaa linkin sivuillenne, jotta minun olisi helpompi seurata, missä eri paikoissa kyselystä on tiedotettu.

Liitteenä lyhyt linkin sisältävä tiedotus kyselystä.

Kiitos.

Terveisin

Saija Vihonen

Tiedote kyselystä

Vastaa lastenkirjastoaiheiseen kyselyyn ja voita kirjapalkinto!

Hei! Olen kirjasto- ja tietopalvelualan korkeakouluopiskelija ja teen parhaillaan lopputyötäni. Jos sinulla on alle kouluikäinen lapsi, olet juuri sopiva henkilö vastaamaan työhöni liittyvään kirjastonkäyttöä koskevaan kyselyyn. Kirjastonkäyttösi aktiivisuudella tai käytön vähäisyydellä ei ole merkitystä.

Jos haluat osallistua kilpailuun, voit jättää yhteistietosi kyselyn loppuksi. Yhteistiedot käsitellään erillään vastauksista. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa (3 x 3 lasten- / nuortenkirjaa). Arvonta suoritetaan kyselyn päätyttyä ja voittajiin otetaan yhteyttä henkilökohtaisesti.

Osallistu osoitteessa <https://www.webropol.com/P.aspx?id=445550&cid=115068903>

Kysely on avoinna 30.6.2010 saakka.

Terveisin

Saija Vihonen, Turku AMK

Ristiintaulukoinnit

1. Minkä verran lapsellesi / lapsillesi luetaan kotona?

Vastaajien määrä: 618

	Yleensä päivittäin	Vähintään muutamana päivänä viikossa	Vähintään kerran viikossa	Noin kerran kahdessa viikossa	Harvemmin
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Töissä	77,44%	16,25%	4,78%	0,57%	0,96%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Työtön	53,85%	30,77%	5,77%	5,77%	3,85%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Kotiäiti / -isä	78,26%	14,72%	3,68%	1,34%	2,01%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Päätoiminen opiskelija	68,09%	23,4%	4,26%	2,13%	2,13%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Eläkkeellä	50%	25%	0%	12,5%	12,5%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Jokin muu	72%	16%	8%	0%	4%

2. Minkä verran lapsellesi / lapsillesi luetaan kotona?

Vastaajien määrä: 618

	Yleensä päivittäin	Vähintään muutamana päivänä viikossa	Vähintään kerran viikossa	Noin kerran kahdessa viikossa	Harvemmin
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	75,81%	16,53%	3,63%	1,61%	2,42%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	79,71%	14,71%	3,82%	0,59%	1,18%
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	74,67%	17,33%	4,89%	1,78%	1,33%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	65,96%	20,57%	7,8%	2,84%	2,84%

3. Minkä verran lapsellesi / lapsillesi luetaan kotona?

Vastaajien määrä: 618

	Yleensä päivittäin	Vähintään muutamana päivänä viikossa	Vähintään kerran viikossa	Noin kerran kahdessa viikossa	Harvemmin
Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.): Vähintään kerran viikossa	85,71%	10,71%	3,57%	0%	0%
Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.): Parin viikon välein	82,26%	12,9%	3,23%	0,54%	1,08%
Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.): Noin kerran kuussa	79,82%	15,14%	3,67%	0,46%	0,92%
Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.): Muutaman kuukauden välein	56,58%	31,58%	7,89%	3,95%	0%
Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.): Pari kertaa vuodessa	82,76%	13,79%	3,45%	0%	0%
Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.): Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa	50%	25%	0%	12,5%	12,5%

4. Minkä verran lapsellesi / lapsillesi luetaan kotona?

Vastaajien määrä: 618

	Yleensä päivittäin	Vähintään muutamana päivänä viikossa	Vähintään kerran viikossa	Noin kerran kahdessa viikossa	Harvemmin
Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?: On, paljon.	79,77%	15,23%	2,95%	0,91%	1,14%
Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?: On, jonkin verran.	66,87%	23,31%	6,75%	1,84%	1,23%
Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?: Ei paljoa, muutama.	46,67%	13,33%	20%	6,67%	13,33%

5. Minkä verran lapsellesi / lapsillesi luetaan kotona?

Vastaajien määrä: 618

	Yleensä päivittäin	Vähintään muutamana päivänä viikossa	Vähintään kerran viikossa	Noin kerran kahdessa viikossa	Harvemmin
Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoitossa kodin ulkopuolella?: Kyllä	73,85%	19,62%	5%	0,77%	0,77%
Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoitossa kodin ulkopuolella?: Ei	77,06%	16,21%	3,36%	1,53%	1,83%
Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoitossa kodin ulkopuolella?: Osa on.	74,19%	9,68%	9,68%	3,23%	3,23%

6. Käyttääkö lähin tuttavapiirisi kirjastoa?

Vastaajien määrä: 618

	Kyllä, monet käyttävät paljon.	Kyllä, melko paljon.	Kyllä, ainakin jotkut.	Ei juurikaan.	Ei tietääkseni. / En tiedä.
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Kyllä, paljon.	25,27%	25,27%	40,79%	4,33%	4,33%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Kyllä, melko paljon.	11,05%	34,81%	47,51%	3,31%	3,31%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Silloin tällöin.	3,48%	28,7%	54,78%	6,09%	6,96%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En juurikaan.	2,78%	19,44%	52,78%	22,22%	2,78%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En ollenkaan.	0%	0%	33,33%	33,33%	33,33%

7 a. Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?

Vastaajien määrä: 618

	Kyllä, paljon.	Kyllä, melko paljon.	Silloin tällöin.	En juurikaan.	En ollenkaan.
Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia?: Kyllä, paljon.	67,23%	22,97%	7,43%	2,03%	0,34%
Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia?: Kyllä, melko paljon.	30,57%	40,93%	23,83%	4,66%	0%
Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia?: Silloin tällöin.	15,04%	26,55%	38,05%	18,58%	1,77%
Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia?: En juurikaan.	12,5%	25%	25%	0%	37,5%

7 b. Oletko käyttänyt kirjastoa aikuisiälläsi ennen lapsia?

Vastaajien määrä: 618

	Kyllä, paljon.	Kyllä, melko paljon.	Silloin tällöin.	En juurikaan.
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Kyllä, paljon.	71,84%	21,3%	6,14%	0,72%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Kyllä, melko paljon.	37,57%	43,65%	16,57%	2,21%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Silloin tällöin.	19,13%	40%	37,39%	3,48%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En juurikaan.	16,67%	25%	58,33%	0%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En ollenkaan.	11,11%	0%	22,22%	66,67%

8. Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

Vastaajien määrä: 573

	Vähintään kerran viikossa	Parin viikon välein	Noin kerran kuussa	Muutaman kuukauden välein	Pari kertaa vuodessa	Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa
Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?: On, paljon.	9,98%	32,85%	37,71%	13,63%	4,14%	1,7%
Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?: On, jonkin verran.	10,07%	29,53%	39,6%	12,08%	8,05%	0,67%
Onko kotonanne paljon omia lastenkirjoja?: Ei paljoa, muutama.	0%	53,85%	30,77%	15,38%	0%	0%

9. Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

Vastaajien määrä: 573

	Vähintään kerran viikossa	Parin viikon välein	Noin kerran kuussa	Muutaman kuukauden välein	Pari kertaa vuodessa	Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa
Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoitossa kodin ulkopuolella?: Kyllä	8,7%	29,64%	40,32%	14,62%	5,93%	0,79%
Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoitossa kodin ulkopuolella?: Ei	11,34%	34,36%	36,08%	11,34%	4,81%	2,06%
Onko lapsesi / Ovatko lapsesi vakituisesti päivähoitossa kodin ulkopuolella?: Osa on.	3,45%	37,93%	37,93%	20,69%	0%	0%

10. Kuinka usein käytte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehdoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

Vastaaajien määrä: 573

	Vähintään kerran viikossa	Parin viikon välein	Noin kerran kuussa	Muutaman kuukauden välein	Pari kertaa vuodessa	Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Television ja videoiden katsominen	9,09%	28,71%	40,67%	14,83%	5,26%	1,44%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Tietokone- ja konsolipelien pelaaminen	9,09%	27,27%	38,64%	22,73%	2,27%	0%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Ulkoilu ja leikkiminen ulkona	10,25%	31,17%	39,75%	12,55%	5,44%	0,84%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Uimahallissa / Liikuntakeskuksissa käyminen	10,96%	31,51%	38,36%	16,44%	2,74%	0%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Lukeminen / Lautapelien pelaaminen	12,32%	33,18%	37,2%	11,85%	4,5%	0,95%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Kotona oleilu ja leikkiminen	8,78%	32,04%	38,57%	13,88%	5,1%	1,63%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Tuttavien luona vierailu	7,44%	29,75%	43,8%	10,74%	5,79%	2,48%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Yhteiset harrastukset	13,16%	44,74%	23,68%	15,79%	2,63%	0%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Askartelu / Piirtäminen / Käsityöt	11,11%	34,13%	34,92%	15,08%	2,38%	2,38%

Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Matkustelu	3,33%	30%	46,67%	10%	10%	0%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Shoppailu	8,33%	37,5%	33,33%	12,5%	8,33%	0%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Luonnossa liikkuminen ja retkeily	15,53%	33,01%	37,86%	10,68%	1,94%	0,97%
Mitkä seuraavista perheen yhteisistä ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.: Kotitöiden tekeminen	7,04%	34,67%	38,19%	12,06%	5,53%	2,51%

11. Kuinka usein käytte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

Vastaajien määrä: 573

	Vähintään kerran viikossa	Parin viikon välein	Noin kerran kuussa	Muutaman kuukauden välein	Pari kertaa vuodessa	Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa
Asuinalue: Kaupungin keskusta	10,81%	37,84%	35,14%	6,76%	8,11%	1,35%
Asuinalue: Kaupungin lähiö	9,12%	30,74%	41,89%	14,19%	3,72%	0,34%
Asuinalue: Taajama	10,69%	33,59%	31,3%	14,5%	6,87%	3,05%
Asuinalue: Haja-asutusalue	9,72%	31,94%	37,5%	13,89%	4,17%	2,78%

12. Kuinka usein käytte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

Vastaajien määrä: 573

	Vähintään kerran viikossa	Parin viikon välein	Noin kerran kuussa	Muutaman kuukauden välein	Pari kertaa vuodessa	Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa
Asuinlääni: Etelä-Suomen lääni	10,76%	31,39%	34,98%	16,14%	5,38%	1,35%
Asuinlääni: Länsi-Suomen lääni	11,96%	32,54%	40,19%	9,09%	4,78%	1,44%
Asuinlääni: Itä-Suomen lääni	7,02%	43,86%	33,33%	8,77%	5,26%	1,75%
Asuinlääni: Oulun lääni	3,75%	25%	46,25%	20%	3,75%	1,25%
Asuinlääni: Lapin	0%	75%	0%	0%	25%	0%

lääni						
Asuinlääni: Ahvenanmaan lääni	0%	0%	0%	0%	0%	0%

13. Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

Vastaajien määrä: 573

	Vähintään kerran viikossa	Parin viikon välein	Noin kerran kuussa	Muutaman kuukauden välein	Pari kertaa vuodessa	Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	7,31%	31,51%	39,73%	14,61%	5,02%	1,83%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	8,78%	31,35%	39,18%	13,17%	5,96%	1,57%
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	11,11%	32,87%	37,5%	13,89%	4,63%	0%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	11,11%	34,07%	35,56%	16,3%	1,48%	1,48%

14. Kuinka usein käynte lastenne kanssa kirjastossa? (Jos käyntimääränne vaihtelevat paljon, pyri valitsemaan vaihtoehtoista sopivin esimerkiksi vuoden sisäisestä keskiarvosta.)

Vastaajien määrä: 573

	Vähintään kerran viikossa	Parin viikon välein	Noin kerran kuussa	Muutaman kuukauden välein	Pari kertaa vuodessa	Harvemmin kuin pari kertaa vuodessa
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Toissä	9,45%	29,98%	40,66%	13,35%	5,34%	1,23%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Työtön	17,02%	34,04%	36,17%	10,64%	0%	2,13%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Kotiäiti / -isä	10,49%	35,21%	37,45%	11,24%	4,12%	1,5%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Päätoiminen opiskelija	8,89%	31,11%	31,11%	20%	8,89%	0%

Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Eläkkeellä	28,57%	14,29%	42,86%	14,29%	0%	0%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Jokin muu	0%	50%	27,27%	13,64%	4,55%	4,55%

15. Kuinka tyytyväinen olette oman asuinalueenne lastenkirjastopalveluiden tämänhetkiseen tasoon?

Vastaaajien määrä: 573

	Erittäin tyytyväinen	Tyytyväinen	Melko tyytyväinen	En kovin tyytyväinen	En ollenkaan tyytyväinen
Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste?: Kirjasto	20,97%	52,43%	21,54%	3%	2,06%
Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste?: Kirjastoauto	27,27%	36,36%	27,27%	6,06%	3,03%
Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste?: Lainaustasema	0%	0%	75%	25%	0%
Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste?: Jokin muu, mikä?	50%	0%	0%	50%	0%

16. Koetko, että sinulla on riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia käydä kirjastossa lapsesi kanssa?

Vastaaajien määrä: 573

	Kyllä.	En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta kirjasto on liian kaukana / vaikeapääsyinen.	En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta tällä hetkellä siihen ei ole aikaa.	En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta muista syistä se ei tällä hetkellä onnistu.
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Työssä	52,57%	9,86%	28,95%	8,62%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Työtön	61,7%	12,77%	19,15%	6,38%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Kotiäiti / -isä	62,17%	11,99%	19,1%	6,74%

Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Päätoiminen opiskelija	46,67%	13,33%	33,33%	6,67%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Eläkkeellä	42,86%	42,86%	14,29%	0%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Jokin muu	54,55%	22,73%	9,09%	13,64%

17. Koetko, että sinulla on riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia käydä kirjastossa lapsesi kanssa?

Vastaaajien määrä: 573

	Kyllä.	En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta kirjasto on liian kaukana / vaikeapääsyinen.	En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta tällä hetkellä siihen ei ole aikaa.	En. Haluaisin, että voisimme käydä useammin, mutta muista syistä se ei tällä hetkellä onnistu.
Asuinlääni: Etelä-Suomen lääni	56,95%	8,52%	26,46%	8,07%
Asuinlääni: Länsi-Suomen lääni	55,98%	12,44%	25,36%	6,22%
Asuinlääni: Itä-Suomen lääni	52,63%	10,53%	26,32%	10,53%
Asuinlääni: Oulun lääni	37,5%	16,25%	35%	11,25%
Asuinlääni: Lapin lääni	75%	0%	25%	0%
Asuinlääni: Ahvenanmaan lääni	0%	0%	0%	0%

18. Mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten teidän kirjastonkäyttöänne?

Vastaaajien määrä: 573

	Yleensä käymme vain pikaisesti lainaamassa ja/tai palauttamassa.	Tutkimme kirjoja hetken aikaa, mutta lainaaminen on lapsille pääasia.	Lainaaminen ei ole oleellista, tärkeämpää on kirjastossa vietetty aika.	Sekä lainaaminen että kirjastossa vietetty aika ovat yhtä tärkeitä.
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	12,79%	44,29%	5,02%	37,9%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -	10,34%	43,89%	5,33%	40,44%

vuotiaita				
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / - vuotiaita	6,48%	46,76%	1,85%	44,91%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / - vuotiaita	5,19%	58,52%	0,74%	35,56%

19. Kuinka kauan keskimääräinen kirjastokäyntinne kestää?

Vastaajien määrä: 573

	Alle 15 min.	15 - 30 min.	30 - 60 min.	Yli 60 min.
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	14,61%	61,19%	22,37%	1,83%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	12,85%	58,93%	26,65%	1,57%
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	6,02%	64,81%	27,31%	1,85%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	2,22%	68,89%	25,93%	2,96%

20. Kuinka kauan keskimääräinen kirjastokäyntinne kestää?

Vastaajien määrä: 573

	Alle 15 min.	15 - 30 min.	30 - 60 min.	Yli 60 min.
Asuinalue: Kaupungin keskusta	6,76%	64,86%	27,03%	1,35%
Asuinalue: Kaupungin lähiö	9,8%	61,49%	27,7%	1,01%
Asuinalue: Taajama	12,21%	66,41%	19,08%	2,29%
Asuinalue: Haja-asutusalue	9,72%	61,11%	26,39%	2,78%

21. Kuinka usein lainaatte seuraavia kirjaston lastenaineistoja?

Vastaajien määrä: 573

	En koskaan /Harvoin	Joskus	Usein
Sadut ja kuvakirjat: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	3,2%	21,46%	75,34%
Sadut ja kuvakirjat: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	1,25%	16,3%	82,45%
Sadut ja kuvakirjat: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	0%	11,11%	88,89%
Sadut ja kuvakirjat: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	0,74%	8,15%	91,11%
Runo- ja lorukirjat: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	21,46%	60,73%	17,81%
Runo- ja lorukirjat: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	26,02%	59,87%	14,11%
Runo- ja lorukirjat: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	27,31%	60,19%	12,5%
Runo- ja lorukirjat: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	22,96%	62,96%	14,07%

Tietokirjallisuus: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	47,49%	41,55 %	10,96%
Tietokirjallisuus: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	43,26%	44,2 %	12,54%
Tietokirjallisuus: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	31,94%	51,39 %	16,67%
Tietokirjallisuus: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	17,04%	51,85 %	31,11%
Sarjakuvalehdet: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	74,43%	21,46 %	4,11%
Sarjakuvalehdet: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	74,92%	20,38 %	4,7%
Sarjakuvalehdet: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	62,96%	28,24 %	8,8%
Sarjakuvalehdet: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	48,89%	34,07 %	17,04%
DVD:t (piirretyt ja elokuvat): Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	57,08%	31,96 %	10,96%
DVD:t (piirretyt ja elokuvat): Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	46,71%	36,68 %	16,61%
DVD:t (piirretyt ja elokuvat): Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	37,5%	40,28 %	22,22%
DVD:t (piirretyt ja elokuvat): Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	29,63%	42,96 %	27,41%
DVD:t (tieto): Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	84,02%	14,16 %	1,83%
DVD:t (tieto): Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	83,39%	14,42 %	2,19%
DVD:t (tieto): Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	73,61%	23,15 %	3,24%
DVD:t (tieto): Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	67,41%	26,67 %	5,93%
Musiikki-CD:t: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	49,32%	38,36 %	12,33%
Musiikki-CD:t: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	46,08%	42,01 %	11,91%
Musiikki-CD:t: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	51,39%	36,11 %	12,5%
Musiikki-CD:t: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	38,52%	47,41 %	14,07%
Satu-CD:t / Äänikirjat: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	50,23%	36,99 %	12,79%
Satu-CD:t / Äänikirjat: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	46,71%	41,38 %	11,91%
Satu-CD:t / Äänikirjat: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	35,19%	42,59 %	22,22%
Satu-CD:t / Äänikirjat: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	26,67%	45,93 %	27,41%
Tietokone- ja konsolipelit: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	93,15%	5,94 %	0,91%

Tietokone- ja konsolipelit: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	92,48%	6,27 %	1,25%
Tietokone- ja konsolipelit: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	88,43%	8,8%	2,78%
Tietokone- ja konsolipelit: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	82,22%	15,56 %	2,22%

22. Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia asioita liittyen lastenkirjastopalveluihin?

Vastaajien määrä: 573

	Ei niin tärkeää	Melko tärkeää	Tärkeää	Erittäin tärkeää
Peruskäytön täysi maksuttomuus: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	0%	3,65%	10,96%	85,39%
Peruskäytön täysi maksuttomuus: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	0%	3,45%	12,23%	84,33%
Peruskäytön täysi maksuttomuus: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	0%	3,7%	13,89%	82,41%
Peruskäytön täysi maksuttomuus: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	0%	2,96%	10,37%	86,67%
Kirjastopalveluiden läheinen sijainti: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	0,91%	3,65%	33,33%	62,1%
Kirjastopalveluiden läheinen sijainti: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	1,25%	5,64%	37,3%	55,8%
Kirjastopalveluiden läheinen sijainti: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	1,39%	6,48%	38,43%	53,7%
Kirjastopalveluiden läheinen sijainti: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	1,48%	5,93%	33,33%	59,26%
Kirjaston laajat aukioloajat: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	1,37%	11,87%	41,1%	45,66%
Kirjaston laajat aukioloajat: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	0,94%	9,4%	44,83%	44,83%
Kirjaston laajat aukioloajat: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	2,78%	7,87%	45,37%	43,98%
Kirjaston laajat aukioloajat: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	0,74%	6,67%	41,48%	51,11%
Erityisesti lapsia varten sisustettu lastenosasto: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	3,2%	12,33%	36,53%	47,95%
Erityisesti lapsia varten sisustettu lastenosasto: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	3,45%	14,42%	33,23%	48,9%
Erityisesti lapsia varten sisustettu lastenosasto: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	0,93%	17,59%	37,96%	43,52%
Erityisesti lapsia varten sisustettu lastenosasto: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	2,22%	10,37%	42,96%	44,44%
Aineiston monipuolisuus: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	0%	5,48%	39,27%	55,25%
Aineiston monipuolisuus: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	0,63%	4,7%	35,11%	59,56%
Aineiston monipuolisuus: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	0,93%	6,48%	37,96%	54,63%
Aineiston monipuolisuus: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -	0%	4,44%	27,41%	68,15%

vuotiaita				
Aineiston suuri määrä: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	1,83%	20,55%	52,97%	24,66%
Aineiston suuri määrä: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	2,51%	18,5%	53,29%	25,71%
Aineiston suuri määrä: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	3,24%	17,59%	56,94%	22,22%
Aineiston suuri määrä: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	0%	13,33%	51,85%	34,81%
Aineiston uutuus: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	9,13%	31,05%	39,27%	20,55%
Aineiston uutuus: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	5,96%	25,39%	49,22%	19,44%
Aineiston uutuus: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	6,02%	27,78%	46,76%	19,44%
Aineiston uutuus: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	4,44%	18,52%	45,19%	31,85%
Aineiston hyväkuntoisuus: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	0,91%	20,09%	49,77%	29,22%
Aineiston hyväkuntoisuus: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	2,19%	17,87%	53,61%	26,33%
Aineiston hyväkuntoisuus: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	0,93%	17,59%	53,7%	27,78%
Aineiston hyväkuntoisuus: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	0,74%	12,59%	54,07%	32,59%
Satutunnit: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	29,22%	36,53%	21,92%	12,33%
Satutunnit: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	33,54%	36,05%	20,38%	10,03%
Satutunnit: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	35,19%	33,33%	23,15%	8,33%
Satutunnit: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	42,22%	32,59%	14,81%	10,37%
Lasten omat näyttelyt kirjastossa: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	29,68%	39,73%	21,92%	8,68%
Lasten omat näyttelyt kirjastossa: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	30,41%	42,32%	19,75%	7,52%
Lasten omat näyttelyt kirjastossa: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	30,56%	40,74%	20,37%	8,33%
Lasten omat näyttelyt kirjastossa: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	25,19%	45,93%	19,26%	9,63%
Lastentapahtumat ja tutustumispäivät: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	21%	37,44%	28,31%	13,24%
Lastentapahtumat ja tutustumispäivät: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	21,32%	38,56%	27,9%	12,23%
Lastentapahtumat ja tutustumispäivät: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	22,22%	35,65%	29,63%	12,5%
Lastentapahtumat ja tutustumispäivät: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	21,48%	35,56%	28,89%	14,07%

23. Mitä seuraavista lastenkirjastopalveluista olette käyttäneet viimeisen vuoden aikana?

Vastaaajien määrä: 573

	Kirjastoauto	Satutunnit	Lasten näyttelyihin tutustuminen tai näyttelyn	Yleiset kirjaston lastentapahtumat	Emme ole käyttäneet mitään, tapahtumia	Emme ole käyttäneet mitään, tiedotus	Emme ole käyttäneet mitään, emme ole
--	--------------	------------	--	------------------------------------	--	--------------------------------------	--------------------------------------

			järjestäminen		ja muita on niin harvoin.	tapahtumista on niin huonoa.	tarvinneet / ehtineet.
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / - vuotiaita	14,68%	10,92%	15,7%	10,24%	9,22%	6,83%	32,42%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / - vuotiaita	18,41%	13,05%	11,66%	10,26%	11,89%	10,96%	23,78%
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / - vuotiaita	19,12%	15,67%	15,67%	15,67%	9,72%	5,96%	18,18%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / - vuotiaita	19,47%	13,68%	22,63%	11,58%	13,16%	4,21%	15,26%

24. Mitä seuraavista lastenkirjastopalveluista olette käyttäneet viimeisen vuoden aikana?

Vastaajien määrä: 573

	Kirjastoauto	Satutunnit	Lasten näyttelyihin tutustumine n tai näyttelyn järjestämine n	Yleiset kirjaston lastentapahtuma t	Emme ole käyttäneet mitään, tapahtumi a ja muita on niin harvoin.	Emme ole käyttäneet mitään, tiedotus tapahtumist a on niin huonoa.	Emme ole käyttäneet mitään, emme ole tarvinneet / ehtineet.
Asuinlääni: Etelä- Suomen lääni	14,94%	12,34%	15,26%	13,31%	9,74%	8,44%	25,97%
Asuinlääni: Länsi- Suomen lääni	21,05%	11,58%	14,04%	12,28%	9,47%	7,72%	23,86%
Asuinlääni: Itä-Suomen lääni	16,46%	12,66%	10,13%	8,86%	21,52%	8,86%	21,52%
Asuinlääni: Oulun lääni	13,89%	14,81%	17,59%	10,19%	12,04%	9,26%	22,22%
Asuinlääni: Lapin lääni	33,33%	16,67%	16,67%	0%	16,67%	0%	16,67%
Asuinlääni: Ahvenanmaa n lääni	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

25. Käyttökö kirjaston lapsille suunnattuja Internet-sivuja?

Vastaajien määrä: 573

	Kyllä.	Kyllä, mutta hyvin harvoin.	En.
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	3,65%	19,63%	76,71%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	3,13%	16,3%	80,56%
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	5,09%	24,07%	70,83%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	5,93%	23,7%	70,37%

26. Kuinka tyytyväinen olette oman asuinalueenne lastenkirjastopalveluiden tämänhetkiseen tasoon?

Vastaajien määrä: 573

	Erittäin tyytyväinen	Tyytyväinen	Melko tyytyväinen	En kovin tyytyväinen	En ollenkaan tyytyväinen
Asuinlääni: Etelä-Suomen lääni	24,22%	53,81%	18,39%	2,69%	0,9%
Asuinlääni: Länsi-Suomen lääni	21,05%	49,28%	24,4%	3,83%	1,44%
Asuinlääni: Itä-Suomen lääni	19,3%	56,14%	17,54%	1,75%	5,26%
Asuinlääni: Oulun lääni	16,25%	42,5%	30%	6,25%	5%
Asuinlääni: Lapin lääni	0%	75%	25%	0%	0%
Asuinlääni: Ahvenanmaan lääni	0%	0%	0%	0%	0%

27. Mitä lasten kanssa tehdyt kirjastokäynnit merkitsevät teille? Valitse vaihtoehdoista kolme (3) teille oleellista merkitystä.

Vastaajien määrä: 570

	Ilmaista/edullista ajanviettoa ja vaihtelua kotona olemiselle	Sosiaalisuutta ja muiden lasten tapaamista	Sosiaalisuutta ja muiden aikuisten tapaamista	Kirjaston tietopalvelun käyttöä / Tiedonhankintaa	Mahdollisuutta tietokoneen käyttöön ja pelien pelaamiseen	Kirjojen katselua ja vanhemman ja lapsen yhteisiä lukuelämyksiä	Virikkeitä, elämyksiä ja uusien asioiden oppimista	Rauhallista tilaa ja levähdyshetkeä arjen hälinästä
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	29,04%	1,71%	1,09%	4,04%	0,16%	26,86%	26,4%	10,71%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	29,17%	2,05%	0,75%	3,66%	0,32%	27,45%	25,51%	11,09%

ta								
Lapset / lasten ikä: 4 - 5 - vuotia s / - vuotia ta	29,32%	1,9%	0,79%	4,12%	0%	28,21%	24,56%	11,09%
Lapset / lasten ikä: 6 - 7 - vuotia s / - vuotia ta	28,85%	1,47%	0,98%	4,4%	0,73%	27,63%	22,49%	13,45%

28. Mitä lasten kanssa tehdyt kirjastokäynnit merkitsevät teille? Valitse vaihtoehdoista kolme (3) teille oleellisinta merkitystä.

Vastaaajien määrä: 570

	Ilmaista/edullista ajanviettoa apaa ja vaihtelua kotona olemiselle	Sosiaalisuutta ja muiden lasten tapaamista	Sosiaalisuutta ja muiden aikuisten tapaamista	Kirjaston tietopalvelun käyttöä / Tiedonhankintaa	Mahdollisuutta tietokoneen käyttöön ja pelien pelaamiseen	Kirjojen katselua ja vanhemman ja lapsen yhteisiä lukuelämyksiä	Virikkeitä, elämyksiä ja uusien asioiden oppimista	Rauhallista tilaa ja levähdystekijöitä arjen hänästä
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi (Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Toisessa	28,55%	1,82%	0,84%	4,13%	0,14%	27,71%	25,75%	11,06%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. Työtön	27,21%	4,41%	2,94%	5,15%	2,21%	25%	21,32%	11,76%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	29,19%	1,78%	1,02%	4,31%	0,13%	26,52%	25,89%	11,17%
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	30,08%	1,5%	0%	3,76%	0%	29,32%	24,81%	10,53%
Vanhempien tämänhetkinen	27,78%	11,11%	0%	0%	0%	33,33%	11,11%	16,67%

elämäntilanne: Eläkkeellä								
Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	27,27%	3,03%	0%	6,06%	0%	27,27%	19,7%	16,67%

29. Kuinka tärkeä palvelu kirjasto on perheellenne kokonaisuutena?

Vastaaajien määrä: 573

	Hyvin tärkeä	Tärkeä	Melko tärkeä	Ei kovin tärkeä	Ei tärkeä
Asuinlääni: Etelä-Suomen lääni	45,29%	35,43%	15,25%	4,04%	0%
Asuinlääni: Länsi-Suomen lääni	49,76%	37,8%	10,53%	1,91%	0%
Asuinlääni: Itä-Suomen lääni	45,61%	40,35%	12,28%	1,75%	0%
Asuinlääni: Oulun lääni	42,5%	40%	13,75%	3,75%	0%
Asuinlääni: Lapin lääni	50%	50%	0%	0%	0%
Asuinlääni: Ahvenanmaan lääni	0%	0%	0%	0%	0%

30. Olisitko kiinnostunut kirjaston järjestämästä suht edullisesta, lyhytaikaisesta lastenhoitopalvelusta kirjaston lastenosaston tiloissa, jotta vanhemmat voisivat rauhassa käydä omalla osastollaan?

Vastaaajien määrä: 573

	Kyllä, ehdottomasti.	Ehkä.	En.
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	33,79%	44,75%	21,46%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	31,66%	40,13%	28,21%
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	27,31%	45,37%	27,31%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	22,96%	38,52%	38,52%

31. Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston lastenosaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan tai esittelemässä kirjoja?

Vastaaajien määrä: 573

	Kyllä.	Ehkä.	En.
Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	42,47%	42,47%	15,07%
Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	45,45%	37,93%	16,61%
Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	37,04%	47,22%	15,74%
Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	32,59%	45,93%	21,48%

32. Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin?

Vastaaajien määrä: 573

	Erittäin kiinnostunut	Jonkin verran kiinnostunut	En kovin kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut
Lapsiperheiden lautapelikerho: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	8,68%	37,9%	35,62%	17,81%
Lapsiperheiden lautapelikerho: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	8,78%	31,03%	40,75%	19,44%
Lapsiperheiden lautapelikerho: Lapsen / lasten	11,57%	43,06%	30,09%	15,28%

ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita				
Lapsiperheiden lautapelikerho: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	14,07%	34,81%	34,81%	16,3%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	41,1%	38,81%	14,61%	5,48%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	30,09%	42,95%	19,44%	7,52%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	17,13%	47,22%	22,69%	12,96%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	11,11%	40%	32,59%	16,3%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	11,42%	26,94%	41,1%	20,55%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	8,46%	28,84%	39,81%	22,88%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita	8,8%	27,31%	38,43%	25,46%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	9,63%	25,93%	38,52%	25,93%
Vanhemmille tarkoitettuja internet- opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 - vuotias / -vuotiaita	3,65%	15,98%	39,73%	40,64%
Vanhemmille tarkoitettuja internet- opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 - vuotias / -vuotiaita	3,76%	18,81%	43,26%	34,17%
Vanhemmille tarkoitettuja internet- opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 - vuotias / -vuotiaita	2,78%	24,07%	40,28%	32,87%
Vanhemmille tarkoitettuja internet- opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 - vuotias / -vuotiaita	5,19%	28,15%	34,81%	31,85%
Lastenkirjalijavierailuja: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 - vuotias / -vuotiaita	23,29%	44,29%	19,63%	12,79%
Lastenkirjalijavierailuja: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 - vuotias / -vuotiaita	22,57%	44,2%	23,82%	9,4%
Lastenkirjalijavierailuja: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 - vuotias / -vuotiaita	29,63%	40,28%	21,3%	8,8%
Lastenkirjalijavierailuja: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 - vuotias / -vuotiaita	28,89%	51,11%	14,07%	5,93%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / - opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 -vuotias / -vuotiaita	17,81%	49,77%	23,29%	9,13%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / - opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 -vuotias / -vuotiaita	19,75%	46,71%	23,2%	10,34%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / - opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet	15,74%	47,69%	26,85%	9,72%

sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 -vuotias / -vuotiaita				
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / - opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 -vuotias / -vuotiaita	15,56%	49,63%	25,93%	8,89%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Lapsen / lasten ikä: 0 - 1 - vuotias / -vuotiaita	13,7%	37,9%	33,33%	15,07%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Lapsen / lasten ikä: 2 - 3 - vuotias / -vuotiaita	11,29%	44,51%	32,6%	11,6%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Lapsen / lasten ikä: 4 - 5 - vuotias / -vuotiaita	12,5%	46,3%	29,17%	12,04%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Lapsen / lasten ikä: 6 - 7 - vuotias / -vuotiaita	15,56%	54,81%	22,22%	7,41%

33. Jos omassa kirjastossasi järjestettäisiin seuraavia palveluita, kuinka kiinnostunut olisit osallistumaan niihin?

Vastaaajien määrä: 573

	Erittäin kiinnostunut	Jonkin verran kiinnostunut	En kovin kiinnostunut	En ollenkaan kiinnostunut
Lapsiperheiden lautapelikerho: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne. 1 rasti / vanhempi(Jos kummankin vanhemman elämäntilanne on sama, merkitse vain 1 rasti.): Töissä	9,24%	35,11%	35,52%	20,12%
Lapsiperheiden lautapelikerho: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Työtön	17,02%	42,55%	31,91%	8,51%
Lapsiperheiden lautapelikerho: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	7,87%	35,96%	37,45%	18,73%
Lapsiperheiden lautapelikerho: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	11,11%	42,22%	37,78%	8,89%
Lapsiperheiden lautapelikerho: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Eläkkeellä	14,29%	14,29%	57,14%	14,29%
Lapsiperheiden lautapelikerho: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	9,09%	22,73%	59,09%	9,09%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Töissä	26,49%	40,45%	21,77%	11,29%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Työtön	14,89%	46,81%	29,79%	8,51%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	38,95%	41,95%	12,36%	6,74%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	22,22%	46,67%	24,44%	6,67%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Eläkkeellä	0%	57,14%	28,57%	14,29%
Lorupiiri pikkulapsille vanhempineen: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	27,27%	40,91%	27,27%	4,55%

Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Toïssä	9,86%	25,67%	41,07%	23,41%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Työtön	14,89%	34,04%	27,66%	23,4%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	8,99%	30,34%	40,82%	19,85%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	8,89%	35,56%	42,22%	13,33%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Eläkkeellä	14,29%	57,14%	0%	28,57%
Lastenkirja-aiheinen lukupiiri vanhemmille: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	4,55%	36,36%	40,91%	18,18%
Vanhemmille tarkoitettuja internet-opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Toïssä	3,29%	21,77%	40,45%	34,5%
Vanhemmille tarkoitettuja internet-opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Työtön	4,26%	27,66%	40,43%	27,66%
Vanhemmille tarkoitettuja internet-opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	4,12%	19,48%	40,07%	36,33%
Vanhemmille tarkoitettuja internet-opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	6,67%	20%	44,44%	28,89%
Vanhemmille tarkoitettuja internet-opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Eläkkeellä	0%	14,29%	42,86%	42,86%
Vanhemmille tarkoitettuja internet-opastustilaisuuksia kohdistuen lapsiin liittyvien asioiden tiedonhakuun: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	0%	31,82%	31,82%	36,36%
Lastenkirjalijavierailuja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Toïssä	25,26%	43,53%	21,77%	9,45%
Lastenkirjalijavierailuja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Työtön	25,53%	46,81%	19,15%	8,51%
Lastenkirjalijavierailuja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	26,22%	43,82%	20,6%	9,36%
Lastenkirjalijavierailuja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	13,33%	48,89%	28,89%	8,89%
Lastenkirjalijavierailuja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Eläkkeellä	14,29%	71,43%	14,29%	0%
Lastenkirjalijavierailuja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	31,82%	45,45%	9,09%	13,64%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -	18,89%	47,84%	24,85%	8,42%

opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Toïssä				
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Työtön	23,4%	53,19%	19,15%	4,26%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	21,35%	46,82%	22,47%	9,36%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	20%	53,33%	20%	6,67%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Eläkkeellä	28,57%	28,57%	42,86%	0%
Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	22,73%	50%	4,55%	22,73%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Toïssä	12,11%	43,53%	32,44%	11,91%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Työtön	14,89%	55,32%	25,53%	4,26%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Kotiäiti / -isä	12,73%	42,32%	32,21%	12,73%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Päätoiminen opiskelija	11,11%	51,11%	31,11%	6,67%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Eläkkeellä	0%	42,86%	42,86%	14,29%
Aihepiireittäin etenevä esittelysarja lasten tietokirjallisuudesta: Vanhempien tämänhetkinen elämäntilanne: Jokin muu	4,55%	68,18%	9,09%	18,18%

34. Mitkä seuraavista väylistä sopivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen?

Vastaajien määrä: 573

	Kirjaston internetsi- vut	Facebo- ok	Kirjaston ilmoitusta- ulu	Flyerit / Jaettavat pienet esitteet	Paikallisle- hti	Ruokakaup- an ilmoitustau- lu	Neuvolan ilmoitusta- ulu	Päiväkodi- n ilmoitusta- ulu	Jokin muu väline tai fooru- mi, mikä?
Lapse n / lasten ikä: 0 - 1 - vuotia s / - vuotiai- ta	19,51%	7,7%	15,61%	3,8%	17,35%	6,88%	16,22%	12,01%	0,92%
Lapse n / lasten ikä: 2 - 3 - vuotia s / - vuotiai- ta	19,87%	6,53%	15,95%	4,79%	18,42%	6,09%	13,78%	13,34%	1,23%
Lapse n / lasten ikä: 4 - 5 - vuotia s / - vuotiai- ta	20,41%	4,76%	16,89%	4,31%	18,93%	5,67%	13,15%	14,85%	1,02%
Lapse n / lasten ikä: 6 - 7 - vuotia s / - vuotiai- ta	20,63%	5,29%	17,28%	4,41%	18,87%	6,35%	11,46%	14,29%	1,41%

35. Ikäsi

Vastaajien määrä: 45

	Alle 20	20 - 29	30 - 39	40 - 49	Yli 50
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En juurikaan.	2,78% (1 hlö)	33,33% (12)	61,11% (22)	2,78% (1)	0%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En ollenkaan.	11,11% (1)	44,44% (4)	44,44% (4)	0%	0%

36. Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?

Vastaaajien määrä: 618

	Kyllä, paljon.	Kyllä, melko paljon.	Silloin tällöin.	En juurikaan.	En ollenkaan.
Asuinlääni: Etelä-Suomen lääni	42%	24,4%	22,8%	8,8%	2%
Asuinlääni: Länsi-Suomen lääni	49,1%	30,18%	14,86%	4,95%	0,9%
Asuinlääni: Itä-Suomen lääni	45,61%	43,86%	10,53%	0%	0%
Asuinlääni: Oulun lääni	40,48%	33,33%	21,43%	3,57%	1,19%
Asuinlääni: Lapin lääni	60%	0%	20%	0%	20%
Asuinlääni: Ahvenanmaan lääni	0%	0%	0%	0%	0%

37. Asuinlääni

Vastaaajien määrä: 45

	Etelä-Suomen lääni	Länsi-Suomen lääni	Itä-Suomen lääni	Oulun lääni	Lapin lääni	Ahvenanmaan lääni
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En juurikaan.	61,11%	30,56%	0%	8,33%	0%	0%
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En ollenkaan.	55,56%	22,22%	0%	11,11%	11,11%	0%

38. Kävitkö itse lapsena kirjastossa?

Vastaaajien määrä: 618

	Kyllä, hyvin usein.	Silloin tällöin.	Harvoin.	En käynyt ollenkaan.
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Kyllä, paljon.	239	27	11	0
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Kyllä, melko paljon.	142	33	4	2
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: Silloin tällöin.	69	38	7	1
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En juurikaan.	19	16	0	1
Käytätkö kirjastoa nykyään joko omiin tai lastesi tarpeisiin?: En ollenkaan.	5	2	0	2

39. Olisitko kiinnostunut osallistumaan, jos kirjaston lastenosaston henkilökunta vierailisi neuvolassa, perhekerhoissa, avoimissa päiväkodeissa jne. kertomassa palveluistaan tai esittelemässä kirjoja?

Vastaaajien määrä: 45

	En.	Kyllä.	En tiedä.
Ikäsi: Alle 20	50%	0%	50%
Ikäsi: 20 - 29	18,75%	6,25%	75%
Ikäsi: 30 - 39	23,08%	46,15%	30,77%
Ikäsi: 40 - 49	0%	0%	100%

Ikäsi: Yli 50	0%	0%	0%
---------------	----	----	----

Avointen kysymysten vastaukset

Kysymys 12. Mitkä seuraavista ajanviettotavoista ovat yleisimpiä teidän perheellenne? Valitse neljä (4) yleisintä.

Vaihtoehdon "Jokin muu. Mikä?" vastaukset

- Mökkeily
- Soittaminen ja laulaminen yhdessä
- myös leipomnen yhdessä
- kirjastossa käynti !
- kasvimaan hoitaminen
- kirjojen luku
- Soittaminen useilla soittimilla.
- Mökkeily
- ruoanlaitto/leipominen

Kysymys 23. Mikä seuraavista on eniten käyttämänne kirjaston toimipiste?

Vaihtoehdon "Jokin muu, mikä?" vastaukset

- Åbo Akademin kirjasto
- lastenosasto / lainausautomaatti

Kysymys 30. Mitkä muut seikat vaikuttavat lainojenne valintaan?

- saatavuus
- visuaalisuus , kirjan erilaisuus , hahmojen viehättävyys , yllätyksellisyys , jännittävyys
- No tietysti se, mitä sattuu milloinkin olemaan saatavilla :-) ja jonkin verran lainojen maksimimäärä (esim. DVD:t).
- Lainaamme erilaisia kirjoja esim. lapsen itsensä luettavaksi helppoja ja lyhyitä, iltasaduiksi pitempiä jatkokertomuksia. Jonkun hyvän kirjasarjan löytyminen vaikuttaa siten, että lainataan kaikki saatavilla olevat vuorotellen tai jatketaan saman kirjoittajan/kuvittajan muilla kirjoilla.
- dvd:ssä se mitä on paikalla sillä niissä ei ole kauheasti valinnanvaraa+ikäsuositukset.
- Mielellään tarinoita, joissa on kunnon sisältöä ja jos kuvakirja, niin kuvitus on myös tärkeä. Esim. sisällöltään varsin köykäiset disneyn massatuotannot eivät kauheasti kiinnosta.
- Kirjan siisteys/puhtaus
- Lapset valitsevat haluamansa kirjat ja minä yritän pienentää kotiin kannettavaa pinoa, koska kirjoja helposti katoaa.
- että ei mitään lapsille sopimatonta tai pelottavaa tai "turhaa"
- Koska lapsi on vasta 1-v. aikuinen päättää kirjastoon liiyyuvistä asioista, lapsi ei osaa vielä oikein edes ehdottaa mitään kun ei puhu.
- Mitkä kirjat osuvat silmään eli miten ne ovat normaali hyllyissä esillä, miten helposti vilkaistavissa /hahmotettavissa
- Vaikuttaako kirja ehjältä ja puhtaalta vai resuiselta ja likaiselta
- kirjojen ulkoasu miellyttää silmää
- Kirjojen kunto ja ns"houkuttelevuus"
- saatavuus
- Teosten ulkoasu, graafinen ilme. Tuttuus, ollut lainassa aiemmin.

- Kirjojen kunto vaikuttaa paljon. Jos sivut likaisia jää kirja lopulta lainaamatta.
- "Vaikea sanoa tähän mitään"
- kirjan ulkonäkö
- Taloudellisuus
- Ruotsinkielisten kirjojen määrä
- Yleensä samasta henkilöstä kertovat kirjat luetaan kaikki. Kauniit kuvitukset sekä kertomistapa ja tyyli vaikuttavat.
- Se mitä sattuu olemaan hyllyssä (aika usein se mitä hakee on lainassa).
- Kirjastossa on mukava katsella ja selailla kirjoja. Houkutteleva nimi/kansi saa tarttumaan
- Saatavuus
- Yhteys tv-ohjelmiin (lapsen valinta)
- Kirjojen sisältö kansikuvasta kuvituksen kautta itse tekstiin.
- ns. kotiprojektit..eli askartelut :)
- lapset katsovat kuvitusta, joka merkitsee paljon.
- Hyvä kuvitus merkitsee paljon pienille lapsille
- Lainaamme siistikuntoisia kirjoja.
- Pienelle lapselle lainataan kovakantisia kirjoja ja kirjojen mukava kuvitus (ei liian pieniä kuvia) vaikuttaa isompientkin lasten kirjojen valintaan
- Pieni kirjasto, mitä on saatavilla sekä se, jos mielessä on jokin tietty hahmo/kirja/tms. mitä haetaan ainakin.
- Kirjan / lehden ulkonäkö / houkuttelevuus
- kumpi väiteistä.
- Se, kuinka monta kirjaa per lapsi jaksetaan kantaa kotiin, ja kuinka paljon valinta-aikaa on käytettävissä
- NO,TÄLLÄ HETKELLÄ IPANA VASTA VAJAA 10KK,JOTEN EI PÄÄTÖSVALTAA,EIKÄ VOI LAINATA HÄNELLE KUN KOVIA KIRJOJA TAI MUUTEN REPII SIVUT>=)) MUT TYKKÄÄN ET PITÄÄ LUKEA aineiston saatavuus, isä valitsee ihan erilaisia kirjoja kuin äiti.
- Mieliala
- vuodenaika ja kelit; sateella lainataan enemmän lukemista kuin aurinkoisena päivänä
- uutuudet jonkin verran.
- Kirjojen aihepiiri.
- Jos lapsella on juuri tällä hetkellä jokin tietty kiinnostuksen kohde (esim. dinosaurukset, ajoneuvot, hevoset) niin kirjat painottuvat sitten enemmän noihin pinnalla oleviin kiinnostuksen kohteisiin.
- Kuvien määrä ja laatu kirjoissa, ehkä myös kirjan kunto (jos aivan repaleina, en ota).
- Vuodenaika ja muut ajankohtaiset asiat - esimerkiksi kesää kohti kiinnostavat luontokirjat, kutsuja järjestettäessä leipomiskirjat jne. Myös lapsen erityisen innostuksen kohde; jalkapalloharrastuksen tai shakkipelin harrastamisessa (5-vuotias innostui aiheesta) näiden aihepiirien kirjat. Tietenkin myös puhtaat sesonkituotteet, kuten joulukirjat ja -levyt elävät vuodenkierron mukaan.
- Kuinka paljon on jonossa ennen meitä, kun yleensä ne parhaat lasten aineistot ovat jatkuvasti lainassa jollakin.
- Kirjan kansi ja kuvitus.
- Lapsi on vielä pieni, 1 vuosi 4 kuukautta, joten vielä hän ei niin osallistu lainaamispäätöksiin (tai päätöksiin siitä, käydäänkö kirjastossa). Käymme siis kirjastossa käytännössä vielä äidin asioilla, mutta lapsi tutustuu samalla kirjastoon. Jatkossa sitten enemmän satutunteja jne.
- Kirjassa oleva tekstin määrä (sopivan mittainen iltasaduksi lapseni ikäiselle) ja kuvitus. Liian pelottavilla kuvilla varustettu kirja jää kirjastoon.
- Se, että osa lainoista on selkeästi sellaisia kirjoja joita luetaan lapselle ääneen (paljon tekstiä ja paljon kuvia sisältäviä sekä paljon tekstiä ja vain vähän tai ei ollenkaan kuvia sisältäviä kirjoja) ja osa lainoista on sellaisia kirjoja, joita lapsi voi selata ennen nukkumaan menoa itsekseen tai muuten vaan itsekseen (kivoja kuvia, paljon kuvia, vähän tekstiä)
- kirjojen pitää olla ruotsinkielisiä, jotta tuen kaksikielistä kasvatusta
- Lapsi on vielä niin pieni, että lainataan vanhempien valitsemia kirjoja, aika paljon loru- ja laulukirjoja toistaiseksi. Joitain "vauvakirjoja" on lainattu kuvituksen ja värikkyyden perusteella, jotka pienelle

lapselle ovat tärkein ja kiinnostavin kriteeri :)

- Kirjojen "kestävyys" eli pienille kovakantisia ja päällystettyjä kirjoja
- Kirjasto-auton tarjonta
- otamme aina tietyn määrän (esim 5 kirjaa per lapsi), jottei lainattaisi koko kirjastoa kerralla ; -)
- Kaunis kuvitus kuvakirjoissa
- Lapsia kiinnostava aihepiiri ja kirjan ulkoasu
- lapsen ikään sopiva kirjallisuus
- Lapsi on tällä hetkellä niin pieni, ettemme vielä yhdessä käy kirjastossa. Jonkin ajan kuluttua käymme varmasti usein!
- Kirjojen kuvitus erityisesti lastenkirjoissa (kuvituksen innovatiivisuus ja sadunomaisuus antavat kirjasta mielekkään kuvan), sisällön uskonnollinen sitoutumattomuus, lasten tietokirjoissa asiasisällön uskottavuus, selkeä kuvitus ja tiedon syvällisyys ovat tärkeitä kriteerejä. Lainaamme usein kirjasarjojen uusia osia todettuamme aiemmat lainat mielekkääksi luettavaksi. CD-ROMien lainaus ei yleensä ole mahdollista, koska materiaali ei ole Mac-yhteensopivaa. Muutoin lainaisimme romppuja usein.
- jos kotona on juuri luettu jokin kirja ja takakannesta katsottu, että samassa kirjasarjassa olisi vielä tuollainen kirja saatavilla niin sitä etsitään sitten sillä kerralla
- Vuodenaika ja muut ajankohtaiset tapahtumat ja asiat
- Palautushyllyssä olevat kirjat on kätevä käydä läpi, aina löytyy jotain lainattavaa.
- Kirjan kiinnostavan näköinen kansikuva. Miellyttävä kuvitus.
- En lainaa sikaa säkissä, eli en lue uutta kirjaa ensimmäistä kertaa lapsen kanssa, koska haluan tietää mitä hänelle luen. Käytännössä siis kirjastosta tulee lainattua sellaisia kirjoja, jotka on jo etukäteen tuttuja, tai sitten jotain suht lyhyitä kirjoja, joista saa hyvän kuvan jo kirjastossa selaamalla/lukemalla.
- Lapsen ikä ja mikä sattuu milloinkin olemaan mieluista. Värikkyyys ja tietynlainen selkeys.
- Silloin tällöin satunnaisesti tuttavien suosituksesta käydään lainaamassa sitä tiettyä kirjaa
- Kirjojen ulkonäkö
- Kirjan koko (pienille käsille pieni kirja), miten helposti kirja voi mennä rikki (luukkukirjat ovat ihania, mutta valitettavasti helposti rikkoontuvat ja hankalia korjattavia kirjastossa)
- Kuvien ja tekstin suhteellinen määrä. Kauniit kuvat, korkeatasoiset kirjat. Filmeissä tuttuus ja ystävien suositelu tai jos on luettu kirja niin sitten lainataan usein myös filmi.
- klassikkokirjallisuus
- Lapsen senhetkinen suosikkiaihe tai -hahmo.
- Koska lapseni ovat vielä pieniä, selaan kaikki kirjat läpi saadakseni yleiskuvan siitä, ettei kuvitus ole liian pelottava ja tutkin takakannen, mistä kirja kertoo.
- Kirjan kunto
- jos harkitsee jonkun teoksen ostoa voi tämä olla vielä houkuttelevampaa jos ensin lainannut ko teoksen
- Lainaamme yleensä vähän laadukkaampia lastenkirjoja kuten esim. tammen kultaisia -kirjoja. En pidä itse yhtään modernista kuvituksesta, joten sekin vaikuttaa kirjan valintaan. Myös aihe ja se, miten sitä käsitellään, vaikuttaa. En pidä liian siloittlevista kertomuksista, sillä tämän ikäisillä (2-3) kirjojen pitäisi olla rehellisiä ja suoria, sillä lapsen oma henkinen maailma on myös ehdoton.
- Mitkä kirjat ovat paikalla. Teen usein netissä hakuja ennen kirjastoon menoa ja varaan kirjoja noudettavaksi kirjastoautosta.
- Sitä otetaan, mitä hyllyssä on paikalla. Lähinnä kuuntelucd:t käytössä päivittäin, niitä lainassa aina.
- saatavuus, aineiston kunto (esim. hyvin naarmuiset DVD:t ja sotkuiset kirjat jätän suosiolla hyllyyn)
- Kiejojen materiaali (kestävyys pojan käsittelyssä)
- Lapsi on kiinnostunut asioista ja voi olla esimerkiksi joku eläin, josta kertovia kirjoja pitää käydä etsimässä, koska se on tullut esille muuta kautta. Tiedonhalu!
- Lapsen kiinnostus, sitten itse vanhempana katson, onko sopiva aihe 4-vuotiaalle. Ikärajat siis.
- Lainataan sellaisia lasten kirjoja, joita lapsi voi itsekin katsella ilman aikuisen valvontaa --> eli kovanäköisiä kirjoja. Ei repeä.
- opiskelu
- Paljon vaikuttaa se, missä ikä- ja kehitysvaiheessa ovat. Vielä luetaan molemmille lapsille kirjoja,

joissa on myös kuvia, mutta kuvien määrä ja laatu muuttuvat ja kehittyvät lapsen mukana. Eli yritän valita lapsilleni suurimmaksi osaksi kirjajo, jotka sopivat sen hetkiseen kehitystasoon ja kiinnostukseen, mutta yleensä koitan ottaa mukaan kirjastosta myös yhden tai kaksi "haastavampaa" kirjaa.

- Pienet tutkivat kirjojen kuviakin ja jos kuvat miellyttävät kirja yleensä lainataan.
- Kirjan pitää olla kuvitettu mielenkiintoisesti, sekä teksti 2 vuotiaalle sopivan pituista ja mielellään mielekästä lukea. Aiheen kiinnostavuus vaikuttaa myös.
- Ikään sopivat kirjat, tutut mm. TV-ohjelmista vaikuttavat mitä lapsi itse haluaa lainata
- lasten kiinnostuksen kohteet eri ikäkausina. Satujen valinta: iltasaduksi vai päivälukemiseksi. Jos perheellä on kyseisessä hetkessä jokin tietty elämäntilanne: esim. mummi kuollut, mummi ja ukki eronneet, kaverin vanhemmat eronneet, vauva odotus jne.
- Pyrin lainaamaan samaa "sarjaa" olevia kirjoja. Esim. nyt luemme Minttu-kirjoja, joista myös minä itse pidän. Esikoisemme ei pidä Nalle Puh:ista, joten sitä emme lainaa, vaikka minä tahoisinkin lukea Disneyn kirjottamia satuja.
- lapsen ikä
- Lainataan sopivan pituisia kirjoja, koska en jaksa lukea pitkiä.
- Saatavuus. Valitsen lainani niistä, joita hyllyssä on. Varaan kirjan vain, jos tiedän sen olevan hyvä tai se kiinnostaa erityisen paljon.
- Teoksien siisteys/kunto
- kirjan kannet, tietty teema
- Kirjoissa olevat sukupuoliroolit. En lainaa mitään Disneyltä (paitsi Baby Einstein -juttuja, jotka ovat ihan OK). Esim. Nalle Puhin tulee olla alkuperäinen. Kommentit kahteen alempaan kysymykseen:
 1. Minulla on mielessäni usein joku kirjailija tai kirjasarja, mutta ei tiettyä kirjaa.
 2. Minulla on kokemusta vasta kahdesta ensimmäisestä vuodesta.
- Satutunnilla luetut kirjat
- Kirjojen ulkonäkö/laatu, tekstin määrä suhteessa kuviin
- Ikätasoon sopiva, yksivuotiaalle ei kovin monimutkaisia lueta.
- kaikki läppäkirjat ja ääntä päästävät kirjat jätämme suosiolla kirjastoon. niitä luemme siellä tosin aina kun käymme. myös kirjojen määrän rajoitan 3per lapsi maksimissaan. samaa kirjaa ei lainata uudestaan useampaan kuukauteen.
- En halua kirjoja "Onnin isä muuttaa pois kotoa", "Maija jää yksin", "Kun mummia ei enää ollutkaan", "Mikko löytää uuden kaverin" jne. Ärsyttää, että kaikissa kirjoissa pitää olla joku "opetus". Ymmärrän kyllä, että vaikeita asioita on helppo käydä lapsen kanssa läpi aiheeseen sopivan kirjan kautta, mutta itse pidin ihan kakarana ihan vaan satukirjoista. Pyrin lainaamaan kirjoja, joissa on vain tarina (tai loruja ja runoja), eikä mitään elämää suurempaa selvitytymistarinaa.
- kirjan koko, mahtuuko reppuun
- Koska lapsemme on vielä kovin pieni, suurin asia mikä vaikuttaa lainaamiseen on kirjan sopivuus taaperolle (kovat kannet, kivat kuvat tms). Samaten kirjan siiteys vaikuttaa; kovin likaisen näköistä kirjaa en viitsi lapselleni antaa käteen koska kaikesta estoista huolimatta se saattaa eksyä suuhunkin.
- Meillä lapset ovat sen verran pieniä (1,5 ja 3 v), että eivät itse osaa vielä hakea kirjoja. Näytän heille kirjoja ja yleensä he sanovat "kyllä" kaikkeen ;). Meillä on kotona todella paljon lastenkirjoja, joten yleensä haemme kirjastosta enemmän itselleni kuin lapsille luettavaa. Lapsille on haettu lorukirjoja, lastenlauluja ym. mitä kotoa ei löydy.
- Lastenkirjoissa luettavuus ja sisällön rikkaus.
- Yleisenä kommenttina: Lapsi on 1v8kk, joten kovin paljon en uskalla kirjastosta hänelle kirjoja vielä lainata. Sitten kun voin luottaa että kirjat pysyvät ehjinä aloitamme kunnolla kirjaston käytön.
- Lähinnä lainaan itselleni. Lapsi 1. v luemme omia kotona olevia kirjoja, jotka ovat yleensä paksu sivuisia= eivät hajoa ja usein kuvakirjoja joita 1v katsoo mielellään.
- Siitä mitä on saatavilla, koska käytämme useimmiten kirjastoautoa
- Luetaan joulun alla joulukirjoja. Eli teemojen mukaan mennään toisinaan myös.
- tunnelma, sen hetkinen olotila ja joskus myös sää ja vuodenaika
- Lainataan sellaisia mitä lapsi pystyy itse selaamaan (paksusivuisia kirjoja)

Kysymys 32. Tarjoaako kirjasto mielestäsi aineistoa kaiken ikäisille lapsille vai suosiiko se jotakin tiettyä ikäryhmää?

Vaihtoehdon "Ei, olen jäänyt kaipaamaan..." vastaukset

- elokuvia nuorille
- vauvoille toiminnallisia kirjoja.
- pienimpien lasten kirjoja, kovakantisia
- pienille pojille suunnattuja mukavia "nykyelämästä" kertovia kirjoja. Tässä kohtaa tulee tytöille heppakirjat tms. Kun Konsta kirjat ja Räppääjät on luettu valikoima ohenee kovasti.
- enemmän taaperoikäisille suunnattuja kovasivuisia ja -kantisia kirjoja
- Lähikirjastossa harvoin uudempaa tuotantoa lapsille, erityisesti DVD:t
- en osaa sanoa (vaihtoehto puuttuu kyselystä)
- pienille lapsille surusta kertovia kirjoja på svenska
- 3-vuotiaalle sopivaa aineistoa. Nuoremmille ja vanhemmille lapsille löytyy luettavaa helpommin
- IHAN PIKKULASTEN KOVIA KIRJOJA, MISTÄ EI SIVUT IRTOA
- lisää valikoimaa kotikirjastoomme, naapurikunnassa paikalla oleva valikoima on huomattavasti laajempi
- En osaa täysin vastata, ehkä jotain kaipaisin noin 4-5 vuotiaille. Oma lähikirjastomme on tosin melko pieni.
- Lasten- ja nuorten osastolla isojen murkkuikäisten kirjat voisi laittaa erikseen.
- alle kouluikäiselle, mutta itsenäisesti lukevalle lapselle tarkoitettuja kirjoja
- englanninkielisiä kuvakirjoja ei ole paljon
- pienemmille lapsille suunnattuja tietokirjoja
- käsityö-kirjoja
- lapsiperheille soveltuvaa aineistoa saisi olla huomattavasti enemmän
- 5-7 -vuotiaille suunnattua "keskipitkää" lukemista
- kirjoja taaperoille (alle 1-vuotiaille)
- HYVIÄ KUVAKIRJOJA

Kysymys 37. Jos ette ole tyytyväinen, mistä se johtuu?

- alueellamme ei ole kirjastoa
- Lähin kirjasto sijaitsee 4-5 km:n päässä. Se on mielestäni liian kaukana, ei tule käytettyä niin usein kuin haluaisi. Kirjastoauto käy toki viikottain, mutta siellä käynti on mahdollista vain yhtenä tietyssä päivänä viikossa.
- Lasten verkkopalvelut ovat luokattomia. Elämme sosiaalisten medioiden aikaa, eikä kirjasto oikein ole ehtinyt nyt kehityksessä mukana. Ruotsissa on vaikka kuinka lasten verkkopalveluja joita käytämme usein. Parantamisen varaa on!
- ? ei kai tässä kaupunginosassa ole mitään palveluita?
- Pääkirjasto on melko kaukana.
- Kirjastoja on lakkauttamisuhan alla. Lakkauttamisia ei saa tapahtua, kirjastopalvelut ovat tärkeä osa yhteiskuntaamme.
- Alueella ei ole kirjastoa
- Toivoisin että pienen lähikirjastomme aukioloajat palvelisivat paremmin työssäkäyviä vanhempia (kirjasto suurimmaksi osaksi auki päiväaikaan, jolloin työssäkäyvät eivät sinne ehdi)
- omassa kirjastossa (Haaga) on aika suppea valikoima
- Meidän kirjastossa on aika huonokuntoista materiaalia. Ja cd:t monesti tosi naarmusia.
- Lähikirjastomme on koulun yhteydessä pieni ja aikansa elänyt. Säästösyistä melkovarmasti tästäkin joudumme luopumaan ja kirjastomatka pitenee suureen kauppakeskukseen :(kirjastoon ei tule uutuuksia ja monet kirjatkin alkaa näyttämään siltä että vaihtoon voisi hiukan panostaa.?

Kirjasto ei ole esteettisesti silmää miellyttävä ja henkilöuntakin joskus hiukan epäammattillista.?

PAikkakunnallamme on isompia kirjastoita joita käytämme joskus mutta sieläkin vallitsee hiukan "kolkko"; tunnelma. Ja matkaakin kertyy sen verran että autolla on mentävä...

- Aukioloajat ovat huonot, työssäkäyvänä ei ehdi kirjastoon niin usein kuin haluaa. Lähikirjastossa on lisäksi eri viikonpäivinä erilaiset aukioloajat, joita on vaikea muistaa.
- Enon kirjaston aukiloaikoihin emme ole tyytyväisiä. Mm. lauantain aukioloa kaipaamme!
- Osittain tyytyväinen, mutta valikoima saisi olla laajempi. Joudumme hakemaan useista lähikirjastoista kirjoja, jotta saamme tarvitsemamme.
- Kirjasto on suljettu kesän ajan. Se sijaitsee myös aika kaukana.
- kirjasto on liian pieni ja ahdistava/kolkko
- Oma lähikirjasto remontissa ja suljettuna useita kuukausia.
- Lähikirjastomme lakkautettiin.
- Kirjasto on kätevästi koululla ja siellä ovat isommat lapsemmekin. Kylän keski-pisteessä.
- muuten hyvä mutta kun asumma maalla meidän paikalliskirjasto on auki ainoastaan 2 ilta/viikko että on vaikea ehtiä sinne.
- Remontin vuoksi lähikirjasto on ollut kiinni koko kevään ja remontti jatkuu syksyyn asti.
- Kirjasto on hieman liian kaukana.
- Kaippaan lisää ilta ja viikkoonloppu aukioloja.
- Turussa sivukirjastojen aukioloa supistetaan koko ajan!!! musta on törkeää että ne lasten lähellä olevat pisteet joutuvat selkeästi kärsimään uudesta kirjastotalosta, jota yritetään sitten pitää melken vuorokauden ympäri auki. lapsiperheille tärkeintä on palvelujen läheisyys. ei tarvitse olla mitään jättiosastoa. Lisäksi tuntuu oudolta ajatukselta että suurin osa sivukirjastoista meni heti kesäkuun alusta kiinni. Eli palveluja vähennetään juuri silloin kun niille olisi eniten tarvetta/aikaa. Varsinainen kulttuurikaupunki.
- Haluaisin monipuolisempia tapahtumia ja satutunteja lapsille
- koko kirjastotoimen osalta menty taaksepäin, isoja kirjastoja lakkautettu ja pienien aukioloa supistettu, kun pitää säästää!!!!
- Olen muuten tyytyväinen, mutta aukioloajat ovat huonot
- lasten elokuvia joissa ikäraja 3 tai 7 v mutta ääni englanniksi
- Kirjastossa saa lainattua vain kirjoja ei lapsille suunnattua toimintaa. Aukioloajat hankalia.
- Paikalla oleva valikoima ei ole kovin iso ja kirjat ovat usein huonokuntoisia
- lähiöiden kirjastopalvelut on lopetettu ja pääkirjastoon on matkaa ja parkkitilat huonot
- pitäisi pidentää aukioloa
- Kirjastosta puuttuu aika monia "klassikkoteoksia" (ainakin omasta mielestäni klassikkoteoksia :), kuten Mio poikani Mio tai Panamakirja. Uutuudet sen sijaan löytyvät hyvin.
- Vaikka onkin lasten osasto, niin liikaa tietokoneilla on nuorisoa. Voisi erotella osastoa nuoret ja alta kouluikäiset selkeästi.
- Käytämme pääasiassa sivukirjastoa, jossa valikoima ei ole suuren suuri, eikä lapsille ole varsinaista omaa sisustettua aluetta. Johtuvat tietenkin pienistä tiloista. Mutta henkilökunta on oikein ihana!
- Kaakkurin kirjaston lastenaineiston syvyys ja leveys eivät vedä vertoja esimerkiksi Kaukovainion kokoelmalle- ymmärrettävistä syistä. Lapset tahtovatkin mieluiten käydä Kaukovainiolla, "Koska sieltä löytää aina paljon kivaa". Eivät lapset lähde nykyaikaisuutta, vaan sisältöä etsimään. Kaakkurin kirjastoon on helppo mennä ja palvelu on ystävällistä siellä niinkuin yleensäkin kirjastoissa, mutta modernius syö kotoisuutta myös lastenosaston suhteen. Avaruus ei aina houkuta rauhoittumaan ja tutkiskelemaan.
- Satutunteja tai muuta lasten toimintaa ei ole ollenkaan Ulvilan kirjastossa saatavilla vaikka olen asiaa tiedustellutkin.
- Kirjastot aukeavat niin myöhään. Voisi olla edes kahtena päivänä viikossa avoinna myös aamulla. Alle kouluikäisten lasten kanssa olisi kiva käydä kirjastossa aamulla kun muut lapset ovat koulussa ja itsellä vapaapäivä.
- Kuten jo aiemmin mainitsin, niin käyttämässämme lähikirjastossa lasten aineisto on melko vanhaa ja vähän uutuuksia saatavilla. Erityisesti DVD:en osalta, suurin osa vanhoja VHS:ä.
- Huonot aukioloajat

- Kirjastoauton tulo lähelle mahdollistaa lainaamisen pientenlasten perheille.
- Pienten lasten kirjat (taaperoikäiset) saisivat olla selkeästi esillä, omana ryhmänään, jolloin kirjojen etsiminen helpottuisi huomattavasti
- Asuinalueellamme ei ole kirjastoa ja lainausasemakin lakkautettiin koulun homeongelman takia. Kirjastoauto käy kerran viikossa, se on hyvä. Käytämme pääkirjastoa, joka on kyllä ihan hyvien kulkuyhteyksien päässä.
- pieni kirjasto
- Toivoisin, että kirjasto olisi useammin aamupäivisin auki tai muuna päivänä. Alueen kirjasto on keskiviikkoisin klo 10- auki. Harmillisesti seurakunnan järjestämä avoinkerho alueella on juuri keskiviikkoisin klo 9.30-11. Alueen lapsiperheet joutuvat valitsemaan kerhon muskari/ askarteluhetken ja kirjastokäynnin välillä. Usein kerho voittaa, koska periaatteessa iltaisinkin pääsee kirjastoon, kerhoon ei muulloin.?
- Muina päivinä kirjasto aukeaa klo 13-. Silloin on ruoka ja päiväunet usein estäneet kirjastoon menon. Iltaisin on harrastuksia yms. kiireitä usein, joten kirjastokäynnit iltaisin ovat usein vain nopeita pyrähdyksiä..
- Kirjastoa ei ole miedän kaupunkiosassa.
- Pieni toimipiste, vähän kirjoja.
- Kirjasto menee arkisin kiinni niin aikaisin, ettei sinne tahdo ehtiä. Viikonloppuisin se ei ole auki ollenkaan. Ei palvele siis alueen asukkaita. Satutunnit ovat aina arkisin päiväaikaan.
- Olen tyytyväinen, MUTTA harmittaa se, että lähin kirjasto on lakkautettu.
- Pohjoislahden alueen kirjastoissa satutunnit ovat ikävästi vain viikonloppuna!
- Lisää kirjoja pienimmille!
- Satutuntia ei ole lähikirjastossamme, sitä kaivattaisiin. Samoin lastentapahtumia: teatteria ja konsertteja.
- Satutunteja on harvoin, muuta alle kouluikäisten toimintaa ei ole, aukioloajat saisivat olla laajemmat, musiikkilaitteet jatkuvasti rikki, dvd-valikoima niin pieni, ettei useinkaan hyllyssä ole kuin pari vaihtoehtoa
- Aukioloajat on liian lyhyet, ja jos järjestettäisiin satutunteja, menisimme varmasti. Huonokuntoisia kirjoja voisi poistaa ja hankkia tilalle uusia.
- Paikallinen kirjasto on vanha ja ahdas. Sen aukioloajat ovat hyvin rajalliset.
- Kirjastossa suppea matsku ja aukioloajat vaihtelevat, enkä edelleenkään vuosien jälkeen muista milloin kirjasto on milloinkin auki
- Kirjasto saisi olla vähän isompi, jotta sinne mahtuisi pöytä ja tuolit, joissa voisi tutustua lainattavaan materiaaliin.
- Lähikirjastomme on auki vain kolmena päivänä viikossa ja silloinkin kahtena päiväaikaan, jolloin en kerkiä käymään kirjastossa. Aina ei kerkiä käymään ilta-aukioloaikana kirjastossa. Kaupungin keskustassa olevaan pääkirjastoon en enää illalla jaksa erikseen lähteä pitemmän matkan takia.
- Tämän hetkessä kirjastossa on melko suppea tarjonta lastenosastolla. Paljon on sellaisien kirjailijoiden tai kuvataiteilijoiden kirjoja, joista lapsemme eivät syystä tai toisesta pidä. Koska käytämme kirjastoa paljon, olemme lukeneet pian kaikki ne "miellyttävät" kirjat.
- tapahtumia ei järjestetä, lapsille monipuolisemmin "oheistekemistä" lastenosastolle (nyt vain pari palapeliä ja värikynät) tapahtumista toivoisin esim. lastenkirjailijoiden vierailuja, esityksiä, satuhahmojen vierailuja jne.
- Harmittaa kyllä, että lähikirjasto lakkautettiin, mutta jonkin matkan päähän avautuu aivan uusi, isompi kirjasto parin kk:n kuluttua.
- Kirjat ovat likaisia
- kirjasto on hyvä, mutta välimatka on pitkä
- Kirjastoautoon ei mahdu lastenvaunujen kanssa ja itse kirjasto on liian pitkän kävelymatkan päässä.
- Alue on uusi ja sinne on vasta valmistumassa uusi monitoimitalo, jonka yhteydessä on kirjasto.
- Tiloja pitäisi uudistaa esim. maalaus eli yleistä viihtyisyyttä parantaa.
- liian suppea aineisto
- Lähikirjaston olisi hyvä olla avoinna myös viikonloppuisin, sillä silloin ehtisimme rauhassa käydä kirjastossa.

- Siitä että niitä on niin harvoin ja vähän.
- Valikoiman laajuus liian suppea
- Kirjasto on remontin takia suljettu.
- Ainoa heikkous on lähikirjaston aukioloajat. Toisaalta pitäisi varmaan olla tyytyväinen, että meillä on lähikirjasto....
- Lähikirjastomme suljettiin säästösyistä, vaikka kirjasto oli erittäin suosittu asuinalueellamme. Todella ikävää, ettei kirjasto ole enää lähellä ja kirjastoauton vierailuaika alueellamme on niin huono, ettei sitäkään palvelua ole voitu hyväksi käyttää. Nyt joudumme kulkemaan pitkän matkan kirjastolle.
- Kirjasto remontissa vuoden verran.
- Aukioloajat eivät ole riittävän pitkiä työssäkäyvälle, erityisesti viikonloppuisin voisi olla laajemmin auki
- Lastenosaston sisutus, enemmän tapahtumia lastenosastolle, kutsut selkeästi esim. paikallislehteen näkyviin, kentie eri ikäryhmille pmia "workshoppeja", esim. 5-v johdatus aurinkokuntaamme/dinosauruksiin/auton toimintaan jne.
- Toivoin, että kirjastosta olisi löytynyt myös vanhempia Minttu-kirjoja, mutta henkilökunta ei niitä varastosta löytänyt. En tiedä olivatko vanhemmat teokset sitten niin huonokuntoisia, vai eikö minua palvellut henkilö ymmärtänyt minua.
- Aukioloaikoja supistettu
- Lasten- ja nuortenosasto on usein täynnä nuorisoa/koululaisia, joiden käyttäytyminen ei miellytä: he valloittavat kaikki pöydät myös lastenkirjapuolet, jättävät takit ja reput lojumaan lattioille/kulkuväylille niin, että ohi kulkeminen on hankalaa ja pahimmillaan ovat niin äänekkäitä, että se häiritsee ja joskus jopa pelottaakin arempia pieniä lapsia. Koen myös tietokonepelaamisen sopimattomaksi lastenosastolla, sille voisi mieluummin olla aivan oma tilansa jossain muualla, esim. sisääntulon lähettävillä.
- Kirjastoauto liikennöi päivällä. Palvelee hyvin koululaisia, mutta ei työssäkäyviä. Kirjastoon olisi erikseen lähdettävä pitkän matkan päähän.
- kommentti yllä olevin kysymyksiin:
Pidän satutunteja tärkeinä, mutta lapsen iästä (2 v.) johtuen emme ole vielä niihin osallistuneet. Enkä tiedä, järjestetäänkö niitä edes virka-ajan ulkopuolella iltaisin ja viikonloppuisin.
- Maksullinen pysäköinti ei kannusta käymään kirjastossa!!!
- kotilähiössämme ei ole sivukirjastoa.
- kirjaston lastentapahtumista en koskaan ole nähnyt missään mitään ilmoitusta. satutunnitkin tuli selville vahingossa kun olimme kirjaston ovella juuri kun se loppui.
- paitsi että asuinalueellamme ei ole kirjastoa, mutta seuraavaksi lähin joidenkin kilometrien päässä
- Alueella ei ole kirjastoa, mikä on todella suuri puute. Asumme lapsiperheiden suosimalla alueella ja kirjastolle olisi varmasti käyttäjiä. Kirjastoauto toki käy ja se on suosittu!
- Uusia lastenkirjoja saisi olla enemmän.

Kysymys 40. Mikä on mielestäsi lastenkirjastopalveluiden tehtävä?

- tukea lasten kokonaisvaltaista kehitystä tarjoamalla monipuolisia palveluja (kirjojen lainaus ja katselu, satutunnit, tapahtumat, tietokone, musiikki jne..)
- Taata kaikille lapsiperheille mahdollisuus maksuttomaan lukuharrastukseen perheen tulotasosta ja asuinpaikasta riippumatta.
- Mahdollistaa oman mielikuvituksen käyttöä, ettei kaikki ole aina niin valmiiksi pureskeltua.
- Tarjota lukemista lapsille
- Tukea lapsen kielellistä kehitystä.
- Antaa lapsille elämyksiä ja ideoita, kannustaa lasta lukemaan ja tutustumaan uusiin asioihin.
- antaa maksuttomia virikkeitä kaikille
- antaa tietoa
- innostaa lasta oppimaan uutta
- totuttaa lapsi kirjoihin ja niihin liittyvään kulttuuriin

- Tutustuttaa lapsi kirjojen ja mielikuvituksen maailmaan
- Oppia uusia asioita ja lainaamista, kirjoista hyvää huolta pitämistä.
- Palvella lapsuutta parhaalla mahdollisella kirjaston tavalla.
- tarjota maksuton mahdollisuus kaikille tutustua kirjallisuuteen ja kehittää ja tukea lukemista.
- Tukea lasten kielellistä, tiedollista ja kulttuurista kehitystä. Tarjota lapsille mahdollisuus uuden oppimiseen ja uusiin kokemuksiin kirjojen kautta.
- Antaa lapsille elämyksiä ja hupia. Ja tukea lasten omaa luovaa ajattelua.
- Tarjota monipuolisesti mahdollisuuksia tutustua kirjalliseen kulttuuriin ja saada siitä kokemuksia. Sekä sen avulla oppia uusia asioita itsestä ja maailmasta. Kuitenkin pohjimmiltaan siihen tarvitaan vanhempien panosta ja aktiivisuutta. Positiivista olisi, jos lapsella olisi isompana mahdollisuus käydä kirjastossa itsenäisesti eli lähipalveluita olisi saatavilla tälläkin saralla.
- tarjota vaihtelua kotona moneen kertaan luettuihin kirjoihin. Kaikkia ei vain voi ostaa omaksi.
- houkutella lapsi kiinnostumaan erilaisista asioista ja innostaa häntä hankkimaan tietoa ja pohtimaan
- Avoimuus ja tasapuolisuus. Se, että kirjastossa on avoimet ovet kaikille. Että kirjojen, tiedon ja niiden tarjoamien elämysten & kokemusten äärelle on helppo tulla.
- Antaa lapselle malli kirjaston käytöstä aikuisuutta varten.
- Avata lapselle kirjojen kiehtova maailma. Pidän tärkeänä myös sitä, että lapsi huomaa ettei kaikkea tarvitse omistaa (vaikka kotonammekin on paljon kirjoja ja omatkin kirjat ovat todella tärkeitä sekä itselleni että lapsilleni).
- Opettaa lapset löytämään mielenkiintoisia kirjoja
- Viihdykettä lapsille, mutta voi oppia myös paljon samalla.
- Antaa lapselle hyviä kirjastokokemuksia joita hän voi tulevaisuudessa käyttää. Näin lapsi oppii pienestä asti käyttämään kirjaston palveluja.
- Kirjojen monipuolisella tarjonnalla tukea lasten kielellistä kehitystä sekä mielikuvituksen rikastuttamista.
- antaa valmiuksia kulemiselle ja kaikenlaiselle oppimiselle
- Taata kaikille lapsille mahdollisuus maksuttomiin lainauspalveluihin.
- Lapsi saa mahdollisuuden tutustua kirjoihin ja lapsemme viihtyvät kirjojen parissa pitkiä aikoja. Kirjoista saadua aiheita leikkeihin yms. Kirjat ovat kalliita, eikä kaikilla ole varaa eikä halua ostaa kirjoja lapsille (meillä kyllä on paljon omiakin kirjoja). Kirjastosta saa lainattua monipuolisesti kirjoja, ei vain satukirjoja. Edellisen kysymykset vastaukset sopivat tähän vastauksiksi kaikki!
- Mahdollisuus lapsille lukea oman ikätasonsa mukaista kirjallisuutta, saada tietoa lapsen tasolla.
- tarjota kaikille tasapuolisesti mahdollisuuksia itselle mielenkiintoisen lukemisen löytämiseen.
- Tukea oppimista
- Kehityksen tukeminen sekä vanhempien ja lasten yhteisen ajan määrän lisääminen!
- Avata lapsille portti lukemisen ihanaan maailmaan. Tarjota mahdollisuuksia tasapuolisesti kaikille kansalaisille tulotasosta riippumatta.
- tukea lapsen kehitystä ikäryhmän mukaan, tarjota maksutonta peruspalvelua lapsiperheillekin
- Tutustuttaa lapsi kirjojen maailmaan ja lukemiseen. Meillä lapset tykkäävät myös leikkiä kirjastossa olevilla leluilla.
- Viitoittaa perhen ja lapsen tietä sanojen maailmaan.
- Kirjojen, levyjen ja videoiden lainaaminen
- Tarjota kaikille lapsiperheille laadukasta kirjallisuutta, perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Opettaa lapset lukemisen ja kirjallisuuden pariin jo pienestä pitäen. Tosin se ei ole kirjaston tehtävä, vaan vanhempien, mutta kirjastopalvelut luovat sille edellytykset.
- Rohkaista lapsia lukemaan
- Yleissivistyksen ylläpitäminen.
- tarjota lapsille monipuolista ja mielenkiintoista luettavaa
- olla apuna aikuisen ja lapsen elämässä
- Opetus
- Lukemalla tulee hyvä kielellinen ilmaisu, oppii käyttäytymään erilaississa tilanteissa ja oppii arvostamaan toisten tavaroita, että niitä ei saa rikkoa.
- Ekologisuus on myös tärkeää, aina ei tarvitse ostaa kirjoja, kun voi lainata. lapset kasvaa, eikä kirjoja

välttämättä käytetä montaa kertaa.

- tarjota monipuolista kirjallisuutta lapsille
- rikastaa ja rakentaa
- Lisätä ja ylläpitää kodin tuen lisäksi lapsen kiinnostusta kirjojen maailmaan ja sitä kautta saataviin moniin taitoihin.
- Avata tarinoiden ja kirjojen maailma lapsille, virittää innostus lukemiseen ja tiedon hankkimiseen
- Antaa lapsille ja niiden perheille yhteisiä hetkiä kirjojen parissa, ilmaiseksi! Näin lapsesta tulee kirjojen ystäviä! Kirjastossa pienikin lapsi saa itse valita mihin kirjoihin haluaa tutustua, jos palvelut olisivat maksullisia, ei monikaan lapsi saisi itse valita sitä mitä haluaa lukea.
- Tarjota monipuolista lukemista kaiken ikäisille lapsille.
- Tarjota tieto- ja taitoaineistoa kunkin kiinnostusten ja osaamistason mukaisesti.
- Että tarjolla on monipuolisia lastenkirjoja lainattavaksi.
- Tarjota perheelle mahdollisuutta maksuttomasti tutustua kirjallisuuteen. Lasten kirjojen hankkiminen omaksi todella kallista ja käyttöaika kirjaa kohden lyhyt, ihanaa, että on hyvät lastenkirjastopalvelut
- Tarjota monipuolista aineistoa lasten lukutaitoa ja muuta kehitystä tukemaan.
- Tarjota lapselle rauhallinen hetki, jolloin voi keskittyä lukemiseen, kirjojen katseluun ja vähän leikkimiseenkin. Opettaa lapselle vastuuta ”yhteisten” kirjojen ja tavaroiden huolehtimisesta.
- Tutustuttaa lapsi kirjojen maailmaan ja sitä kautta edesauttaa oman mielikuvituksen käyttöä
- Tärkein asia on kasvattaa ihmisestä kirjaston käyttäjä ja oppia hakemaan tietoa ja antaa mielikuvitukselle siivet. Kirjasto on avain kaikkeen oppimiseen yhteistyössä koulun kanssa ja koko maailma on sen jälkeen avoin.
- INNOSTAA KIRJOIHIN..ELOKUVAT ON HYVIÄ.. KIRJAT VIELÄ PAREMPIA!
- Innostaa lapsia lukemaan. Antaa samat mahdollisuudet kaikille lapsille, hulumatta vanhempien lukukiinnostuksesta.
- tarjota elämyksiä
- Suoda kaikille mahdollisuus tutustuttaa lapsensa lukemiskulttuuriin. Lisäksi tärkeä oppia se, ettei kaikkea osteta omaksi vaan voi nauttia kirjasta sen aikaa kun se on lainassa ja sitten viedä takaisin toisille luettavaksi ja saada myös jotain uutta tilalle. Lukeminen monipuolisempaa kuin muuten olisi mahdollista. Myös muu kirjaston käyttö lainaamisen lisäksi tärkeää.
- Tarjota monipuolisia vaihtoehtoja
- Tarjota vaihtelua oman kirjahyllyn antiin.
- Kaikki yllämainitut
- Antaa lapsille mahdollisuuden erilaisiin lukuelämyksiin ilmaiseksi.
- Tutustuttaa lapsia kirjojen maailmaan
- Antaa mahdollisuuksia ja elämyksiä lapsille
- Kehittää lasten luovuutta ja oppimistaitoja.
- Antaa kaikille lapsille mahdollisuus lukuelämyksiin
- innostaa lasta katselemaan ja lukemaan kirjoja
- Tarjota ilmaiseksi kirjoja lainaan. Siten myös pienituloisilla / varattomilla on mahdollisuus tutustuttaa lapsensa lukemiseen, maailmaan, kirjoihin...
- Luoda hyvä tulevaisuus kirjallisuuden parissa tarjoamalla mielenkiintoisia lukuelämyksiä ja pakoa arjesta.
- Taata jokaiselle lapselle tasa-arvoinen mahdollisuus tutustua kirjoihin
- Tarjota ilmaiseksi laadukasta lukemista lapsille.
- Antaa kaikille lapsille erilaisista lähtökohdista huolimatta samanlaiset mahdollisuudet rikastuttaa mielikuvitusta sekä tyydyttää tiedonhalua.
- TUTUSTuttaa LAPSI LUKEMISEN ILOON - JA SITÄ KAUTTA OPPIA LEIKIN KAUTTA
- tehdä lukeminen ja kirjallisuus kiinnostavaksi
- Tarjota luettavaa.
- Tuoda lapsille monipuolisia virikkeitä
- tukea perheen arkea
- palvella monipuolisesti
- monipuolinen saatavuus.

- opetta lasta
- Tarjota lapsille mahdollisuus löytää avain kirjallisuuden ihmeelliseen maailmaan ja kannustaa lukemaan/katselemaan kirjoja.
- Lainata laadukkaita kirjoja suurella valikoimalla ja useilla kappaleilla, jotta niitä riittää halukkaille lyhyellä jonotusajalla.
- Tarjota lapselle tasoistaan kirjallisuutta mahdollisimman monipuolisesti.
- Antaa lapselle lukuelämyksiä yhdessä vanhemman kanssa kuin myös itseksensä.
- Tarjota maksuttomia kirjoja, lehtiä, DVD- ja CD-levyjä ym. Olisi hienoa, jos saisivat sellaisiakin perheitä kirjastoon, jotka eivät sitä ennen ole tehneet. Oheistapahtumat myös kivoja, jos niistä saa hyvin tietoa ja ehtii käydä.
- Tarjota lapsille avarasti lukemista ja kuulemistakin. Rikastuttaa lasten ja lapsiperheiden elämää ja saattaa pienestä pitäen kirjaston aarreaittojen käyttäjäksi. Avata valtavasti mahdollisuuksia, joita raha ei rajoita. Tasa-arvoisten mahdollisuuksien tarjoaminen jokaiselle, joka itse ottaa tarjouksen vastaan.
- innostaminen kekseliäisyyteen
- Tarjota monipuolista ja opettavaista aineistoa sitä tarvitseville + tarjota esim. satutunteja yms. pientä viihdettä lapsille.
- Sama kuin kirjaston yleensä: Tarjota mahdollisuus lukemiseen ilman omiin hyllyihin kasaantuvia kirjameriä.
- **MONIPUOLINEN TARJONTA, PALVELUALTTIUS, TIETO, OSAAMINEN, LASTEN HUOMIOIMINEN**
- Kasvattaa lapsi innostumaan lukemisesta ja kielestä, arvostamaan kirjoja ja kirjallisuutta ja taidetta, opettaa rauhallista olemista ja keskittymistä, ruokkia lapsen mielikuvitusta.
- Herättää lapsen kiinnostus kirjoihin ja lukemiseen. Tarjota tietoa usein hyvinkin tiedonnälkäisille lapsille ja neuvottomille vanhemmille vaikeiden kysymysten edessä. Opetella pitämään hyvää huolta lainaamastaan asiasta ja palauttamaan ajoissa. Oppia, ettei kaikkea tarvitse saada omaksi.
- Herättää lapsissa mielenkiintoa kirjoja ja tiedon etsimistä/saamista kohtaan.
- Antaa kaikille lapsille tasapuolinen mahdollisuus tiedonhakuun ja mm. sanalliseen kulttuuriin tutustumiseen. Kirjallisuuden "kuluttaminen" jo pienestä lapsesta lähtien on uskoakseni ainakin omalla kohdallani vaikuttanut maailmanhahmotukseen, kielelliseen ilmaisuun ja myöhempään "kulttuurin kulutukseen".
- Tarjota monipuolista luettavaa ja tilaisuus tutustua kirjoihin leikin lomassa.
- Opettaa lasta arvostamaan kirjastojen (toistaiseksi) ilmaisia palveluja ja tukea lukemista kaikkien koneellisten ajanviettopöytäkirjojen maailmassa.
- Rikastuttaa elämää monella tavalla!
- tarjota virikkeitä oppimiseen
- Kaikille tuloista riippumatta mahdollisuus lukea monipuolisesti. Samalla oppii sen ettei kaikkea tarvitse omistaa.
- Tarjota monipuolista kirjallisuutta omien kirjojen lisäksi sekä tutustua uusiin kirjoihin turvallisessa ympäristössä.
- antaa lapsille mahdollisuus omiin oivalluksiin. innostaa tutustumaan erilaisiin kirjoihin.
- Lähdin viimeviikolla käymään kirjastossa 4 vuotiaan kuopukseni kanssa. Tarkoitukseni oli noutaa tilaamani aineisto liittyen tulevaan kesälomamatkaamme. Sanoin kuopukselleni että saat lainata yhden kirjan mukaan, jos joku kiva kirja löytyy. Asiasta ei puhuttu enempää matkalla. Kirjastoon päästyämme juutuimme katsomaan vitriinissä olevaa pienimuotoista näyttelyä, poikani lähti kirjastonhoitajan luo tiskille ja reippaasti kysyi onko sähkökirjoja? Ikää pojalla juuri ja juuri 4 vuotta! Hän oli ilmeisesti vanhempien esimerkistä oppinut että kirjoista voi kysyä. Olin hämmästyneen iloinen. Nyt meillä on iltasatukirjana nuorten salibandyopas :) Kirjasto on turvallinen, helposti lähestyttävä, tietoa amentava, iloa tuottava paikka. Tuleva kesälomamatkamme varmasti onnistuu kun olemme saaneet etukäteen tutustua moniin opuksiin, joita kirjastosta löysin - ja maksutta!
- Tarjota lapsille laadukkaita, monipuolisia ja mukavia luku- ja katseluhetkiä
- Tarjota ajanvietettä, mielikuvituksen kehittämistä ja uusia asioita kirjojen kautta.
- Hauskuus, mielikuvituksen lisääminen ja tiedon antaminen
- Lukuelämykset. Jokaiselle mahdollisuus lukemiseen.
- Tehdä kirjasto ja kirjojen lainaaminen lapsille tutuksi niin että myöhemminkin ne olisivat luonteva osa

elämää.

- Tarjota hyvä ja laadukas valikoima lastenkirjallisuutta, kaikille ihmisille, varakkuuteen katsomatta.
- Tutustuttaa ja totuttaa lapsi käyttämään kirjastopalveluja.
- Tarjota lapsille omaan ikäryhmäänsä sopivaa luettavaa monipuolisesti ja maksutta, jolloin lapsen kehittyminen omien mieltymyksiensä ja taitotasonsa vaatimalla tavalla on mahdollista ilman vanhempien rahallista investointia opiskelumateriaaleihin tai velvollisuutta luottaa internetin tarjoaman tiedonpalasten luomaan kuvaan kiinnostuksen kohteesta. Kirjasto tarjoaa mahdollisuuden viihtyä kirjojen keskellä ilman kiirettä kuvaruudun valmiiksi leivottuun virtuaaliympäristöön.
- se, että tarjolla on eri-ikäisille lapsille tarpeeksi kiinnostavia kirjoja, joita voidaan lukea sitten yhdessä vanhempien kanssa
- Monipuolisen aineiston saatavuus. En ole vielä (lapsen ollessa alle 2v.) tajunnutkaan, että kirjastoissa on satutunteja ja muita lapsille suunnattuja hetkiä. Lapsen varttuessa tulemme varmasti käyttämään niitäkin eli niiden merkitys korostuu sitten myöhemmin!
- Pitää kirjoja saatavilla.
- Tarjota laaja valikoima kirjoja lainattavaksi.
- Tutustuttaa lapsi kirjojen maailmaan ja sytyttää innostus, joka voisi toimia pohjana myös aikuisiän kirjarakkaudelle.
- lasten sivistäminen, maksuttomuuden takia kaikille tasapuolinen, kulttuurin edistäjä
- kirjallisuuden välittäminen lapsille ilmaiseksi
- Luoda kaikille lapsille tasapuolinen mahdollisuus kirjojen maailmaan.
- Edistää lukutaitoa.
- Luoda jokaiselle tasapuolinen mahdollisuus tutustua erilaiseen kirjalliseen aineistoon omien mieltymysten mukaan
- Tuoda lastenkirjallisuus kaikkien saataville.
- Tarjota lapsille kirjallisuutta ja sopivia virikkeitä, herättää lukuhalu ja kiinnostus kirjoihin. Tarjota tietoa ja elämyksiä.
- En osaa sen kummemmin eritellä LASTENkirjastopalveluiden tehtävää. Meillä käydään etsimässä kirjaston lastenosastolta kirjoja niistä aiheista jotka kulloinkin on lapsen mielessä, jotka lasta kiinnostaa, tms. yhtä lailla kun käydään lainaamassa kirjoja kirjaston muilta osastoilta, ja käydään kurkkaamassa jos vitriinissä tai ylätasanteella on jotain näyttelyjä, katsellaan tauluja, ym.
- Lainata lukemista kotiin. Lapsi, jolle luetaan, kiinnostuu itsekin lukemisesta ja näin pärjää myöhemminkin koulussa ja töissä paremmin. Kuvien katselu kehittää taiteellisuutta ja luovuutta.
- Tarjota monenlaista laadukasta luettavaa ja antaa mielikuvitukselle uutta materiaalia
- kaikki ylläolevat
- Saada lapset innostumaan kirjojen maailmasta!
- Tutustuttaa lapsi kirjojen ihanaa maailmaan. Erilaiset sadut ja tarinat ovat yleensä opettavaisia.
- Tarjota lapsille kosketus kulttuuriin/lukemiseen. Tasapuolisesti kaikille = ilmaisuus
- Innostaa lasta lukemaan ja myöhemmin etsimään aktiivisesti tietoa.
- Tutustuttaa lapset kirjojen monipuoliseen maailmaan
- Tarjota ilmaiseksi ja helposti pääsyn satujen ja seikkalujen mielikuvitusmaailmaan.
- Tarjota kaikille mahdollisuus monipuoliseen lukemiseen ja tiedonsaantiin. Olen ylpeä siitä, että kirjasto on Suomessa ilmainen palvelu. On ainakin jokin kenttä, jossa ei kannateta yhteiskunnallista kahtiajakautumista.
- Taata lapsille omalla äidinkielellä kirjoitettuja laadukkaita lastenkirjoja. Samalla harjaannuttaa lasta innostumaan kirjoista ja kielestä, jolloin lukutaito kehittyy pikkuhiljaa. Lukeminen on hyvä harrastus ja toivon mukaan tulevaistuuudessa kilpailukykyinen harrastusvaihtoehto muulle medialle.
- yleissivistys, kiinnostus kirjallisuuteen, maailmankuvan avartuminen kirjallisuuden avulla ja sitä kautta suvaitsevaisuus
- Tarjota monipuolisia, laadukkaita kirjoja jokaiselle ja erilaisiin tarpeisiin. Lisäpalveluna juuri näyttelyitä, tapahtumia ym eri-ikäisille ja erilaisille lapsille.
- Rikastuttaa lapsen elämää fantasiamaailmalla ja luoda tottumus kirjaston käyttöön, mikä jatkuu parhaimmillaan läpi koko elämän. Sitä paitsi kirjaston käyttö on ekologista, ei tarvitse ostaa kaappeja täyteen kirjoja vaan useampi ihminen lukee saman kirjan.

- Lapsen henkisen kehityksen, ilon ja virikkeiden kehittäminen
- Antaa elinikäinen rakkaus lukemiseen ja kirjoittamiseen, sekä monipuolinen ilmaisukyky sosiaalisten suhteiden helpompaan luomiseen.
- tarjota lapsille mahdollisuuksia lukea ja tutkia kirjoja jaoppia jakokea olevansa arvostettu-lasilla omat hyllyt ja osastot ja niihin on yleensä panostettu
- Opettaa lapselle mm. sitä, että aina ei tarvitse ostaa uutta kirjaa luettavaksi vaan sen voi myös lainata.
- ilmainen ja kaikkien saatavilla oleva monipuolinen palvelu takaa tasapuoliset mahdollisuudet kaikille lapsille perheen tulotasosta ja elämäntilanteesta huolimatta mahdollisuuden tutustua kirjojen maailmaan . Rikastuttaa mielikuvitusta ja sanavaraston kehittymistä ja antaa läpi elämän kestäviä elämyksiä.
- opettaa lapset kiinnostumaan kirjallisuudesta
- Antaa kaikille (sos.luokasta ja vanhempien varallisuudesta riippumatta) mahdollisuus tutustua kirjallisuuteen, oppia lukemisen sekä tiedonhaun taito.
- Mielestäni edellä mainitut tehtävät kuuluvat ensisijaisesti muualle kuin kirjastoon. Minusta kirjaston tehtävä on tarjota kirjoja ja lukuelämyksiä, ehkä hetken rauhaa tutustua kirjoihin ja lukea niitä kahden lapsen kanssa. Meidän perheessä kirjoihin ja lukemiseen liittyy aina rauha ja rauhoittuminen ja sitä pidän kirjastossakin tärkeänä. Usein lastenosastolla tosin on paljon hälyä ja juoksevia lapsia, mikä vaikeuttaa oman lapseni keskittymistä.
- Saada lapsi ja aikuinen viettämään yhteistä aikaa.
- Antaa lapsille mahdollisuus tutustua kirjojen kautta satujen ja tiedon maailmaan, mikä muuten voisi jäädä kokematta.
- Tarjota hyviä ja hyväkuntoisia kirjoja lapsille.
- Tarjota monipuolista lukemista ja mukavan koko perheen yhteisen "harrastuksen".
- Tarjota lukemista kaikille, ei vain niille joilla on varaa ostaa kirjat kotiin.
- Tarjota lapsille elämyksiä ja houkutuksia tutustua uusiin asioihin. Tutustumisvaiheen jälkeen kirjaston tehtävänä on tarjota mahdollisuus syventää tietämystä.
- Tarjota lapsille hyödyllinen ajankäytön vaihtoehto vrt tietokone/videot/pelikonsolit.
- Monipuolinen lastenkirjallisuuden tarjonta, kirjastokäyttämisen opit jo pienelle lapselle (vanhempien tehtävä), lukutaidon kehittymisen tukeminen esim. tarvittaessa vinkkejä vanhemmille eri ikäisille lapsille sopivista kirjoista.
- Tuo lastenkirjallisuuden kaikkien ulottuville elämäntilanteesta riippumatta.
- Tuoda kieli ja kirjallisuus tutuksi pienestä pitäen. Hyvät kielelliset taidot helpottavat elämää todella paljon. On karmea nähdä nykynuorison yhdyssanaosaamisen taso, kyllä huomaa, ettei kirjastossa ole käyty...
- tarjota mahdollisuus lukemiseen kaikille lapsille vanhempien varallisuudesta riippumatta, tutustuttaa lapset kirjallisuuteen ja kirjaston käyttöön, parantaa lukutaitoa, antaa elämyksiä, ajattelemisen aihetta, naurattaa, itkettää
- Tarjota monipuolisia ja kiinnostavia kirjoja.
- Saattaa kirjoja lainattaviksi.
- Tarjota monipuolista ja ikätasolle sopivaa kirjallisuutta. Innostaa ja motivoida lapsia lukuharrastuksen pariin.
- Tehdä kirjasto tutuksi lapsille (tulevat sitten nuorena ja aikuisenakin), tarjota kokemuksia ja elämyksiä, tilaa yhdessäololle ja tietysti hyviä kirjoja ja elokuvia oppimiseen, viihtymiseen ja vanhempi-lapsi lukuhetkien mahdollistaminen.
- Tarjota mahdollisuus kielestä nauttimiseen ja yhteisiin lukuhetkiin ilman maksua, eli myös niille perheille, joilla ei ole varaan ostaa kirjoja. Ja koska Suomessa kirjat ovat kalliita, on kiva, että voi käydä lainaamassa kirjoja, eikä aina tarvitse ostaa kaikkia. Meidän kaltaisessa perheessä, jos lapsille luetaan vähintään puoli tuntia päivässä, olisi kurjaa jos emme saisi vaihtelua kirjastosta.
- mahdollistaa kaikille monipuolisen kirjallisuuden käyttö
- Lastenkulttuurin tuominen lähelle ihmisiä ja sen tarjoaminen tasavertaisesti eri asiakasryhmille: perheille, kouluille, varhaiskasvatukselle.
- Istuttaa lapsiin lukukipinä joka säilyy koko elämän. Järjestää lapsille monipuolisia lukuhetkiä.
- Saa vaihtelua kirjoihin, kotona on paljon lasten kirjoja(koska äiti tykkää myös lasten kirjoista ja

kirjoittaa itsekin satuja ja kuvittaa) on mukavaa lukea eri kirjoja välillä ja lapsi nauttii uusista kirjoista ja muutenkin tykkää lukea kirjoja ja katsella kuvia. Kirjastossa lapsi yleensä leikkii, juoksee ympäri kirjastoa ja tutustuu paikkoihin. Tykkää muumi aiheisesta sisustuksesta ja aina löytyy mukavaa puuhaa. Myös lasten dvd:itä lainataan, niissä ongelma on ettei ne aina toimi.

- Tarjota monipuolisia lukuelämyksiä kaikenikäisille lapsille helposti.
- tutustuttaa lapsi kirjojen kiehtovaan maailmaan
- Tuoda eri ikäryhmille sopivia kirjoja kaikkien saataville ilmaiseksi ja houkutella lasta kirjojen ja tiedon ääreen.
- Tarjota iloa, oppia ja elämyksiä
- saada vanhemmat ja lapset kiinnostumaan kirjoista, innostuttaa lapsia oppimaan uutta, ohjata vanhempia kirjojen valinnassa lapsille
- Tukea mielikuvitusta ja itseilmaisua sekä tarjota eväät lukemiseen perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta.
- Tarjota monipuolista kirjallisuutta eri-ikäisille lapsille ja tukea kielellistä kehitystä.
- Tukea ja kasvattaa lapsista monipuolisia lukijoita ja kirjaston käyttäjiä, sekä osaltaan myös tietoyhteiskunnan jäseniä.
- Tarjota houkutteleva, puhdas ja ystävällinen ympäristö lapsen tutustua kirjoihin. Uskon, että hyvä mielikuva säilyy nuoruuteen ja aikuisuuteen.
- Palvelujen maksuttomuus on erittäin tärkeää. Haluaisin, että lapsille välittyisi myös yhteisten, lainattavien tavaroiden arvostus. Idea siitä, ettei kaikkea tarvitse omistaa.
- tarjota hyvää kirjallisuutta kaikille lapsille, taustoihin katsomatta
- Kielellisten taitojen kehittäminen
- Antaa kaikille lapsille tasapuolinen mahdollisuus päästä kirjojen maailmaan.
- apuna edellisten lisäksi henkisen hyvinvoinnin luojana
- Antaa kaikille lapsille ja aikuisille mahdollisuus tutustua kirjallisuuden kautta uusiin asioihin ja sitä kautta lisätä osaltaan suvaitsevaisuutta ja intoa oppia uutta.
- Tutustuttaa lapsi kirjoihin ja lukemisen nautintoon sekä tarjota lapsille oman, heitä varten tehdyn paikan tähän tarkoitukseen ts. näyttää että lapset ovat tärkeitä ja heidän kiinnostustaan lukemiseen, tarinointiin ja tietoon arvostetaan.
- Innostaa lapset lukemaan pienestä pitäen.
- Tarjota lapsille monipuolista luettavaa.
- Saada lapset ajoissa kirjojen, lukemisen ja tiedonhaun maailmaan. Että lukemisesta muodostuu elinikäinen tapa.
- Eri ikävaiheisiin ja elämäntilanteisiin sopivien lukuelämysten tarjoaminen.
- Tukea vanhempia lasten kehityksessä ja lapsia oman mielikuvituksen ja tiedonhalun kehittymisessä.
- tutustuttaa lapset kirjaston käyttäjiksi myöhempää aktiivilukijavaihetta varten
- saada lapsista lukijoita, jotka lukevat viihtyäkseen ja hankkiakseen myös tietoa
- en ole ajatellut kirjastopalvelua mitenkään syvällisesti. Lapseni kasvaa ja kehittyy myös ilman kirjastoa, mutta iloitsen tästä mahdollisuudesta lainata kirjoja rajattomasti ja monesti mieleinen kirja ostetaan kaupasta lopulta omaksi, kun ei voi kuin vain kolme kertaa peräkkäin lainata samaa opusta.
- Minusta lastenkirjaston tärkein tehtävä on tarjota kielellisesti rikkaita lukuelämyksiä lapselle. On hienoa, että monissa kirjastoissa on myös muita lapsille suunnattuja aktiviteetteja, mutta minulle tärkeintä kirjastossa ovat nimenomaan kirjat.
- Tarjota vaihtelua lastenkirjoihin.
- Antaa lapselle mahdollisuus tutustua mahdollisimman monipuoliseen kirjallisuuteen. Tuskinpa kaikkia kirjoja tulisi ostettuakaan.
- Lastenkirjastopalvelut takaavat mahdollisuuden halutun tiedon ja viihteen/kulttuurin saamiseen tasapuolisesti kaikille lapsille. Siksi maksuttomuus on todella tärkeää.
- Tarjota satujen maailmaa ja sitä kautta rikastuttaa mielikuvitusta.
- Monipuolinen, kehittävä ja lasta innostava aineisto sekä ympäristö.
- Tarjota kaikille tasapuolisesti mahdollisuus lukea/katsoa kirjoja. Oheistapahtumat ovat toissijaisia
- Saada lapset innostumaan lukemisesta ja kirjoista
- Tuoda kirjat harrastukseksi.

Ei vain tietokonepelejä, koska kirjan voi ottaa minne vaan mukaan.

Toisaalta haluan antaa lapsen omalle mielikuvitukselle tilaa, kaiken ei tarvitse olla ennakoon koettua ja nähtyä.

- antaa virikkeitä, elämyksiä, kokemuksia, tietoa
- lapsen kielellisen ja ajattelun kehityksen, maailman ymmärtämisen ja hyvien harrastusten tukeminen
- Innostaa lapsia lukemaan

Kysymys 46. Millaista muuta alle kouluikäisille lapsille suunnattua toimintaa kaipaisit kirjastoon?

- Lisää erilaisia lastentapahtumia.
- Satutunti-tyyppistä toimintaa enemmän, ehkä suunnattuna rajatumminkin eri ikäryhmille. Saduttamistuokioita eli lapsille mahdollisuus sepittää omia satuja ryhmässä.
- pieni leikinurkka (aidattu) jotta saisi hetken katsoa rauhassa lastenkirjoja ilman että pienempi ehtii juosta satasta aikuisten puolelle ja tädit pyöritellä silmiään;)
- En varsinaisesti kaipaa toimintaa kirjastoon. Kirjasto on meille tällä hetkellä parhaimmillaan ilman aikatauluja. Että voi tulla ja mennä silloin kun oman perheen aikatauluihin sopii. Loruپیirit ja vinkkauksetkin voisi meidän kohdalla toimia sähköisinä... ..ehkä vähän isompien lasten kanssa on sitten toisin.
- En mitään, kirjasto on meillä kirjojen lainausta varten ja muu toiminta sitten muualta!
- Muumi, pandakarhu tms. esittelemään lapsille kirjoja.
- Kirjastossa voi piirtää, lukea ja joissain kirjastoissa voi pelata tietokoneella. Lautapelejä en ole nähnyt enkä viitsisi niitä kirjastossa ruveta pelaamaan. Katselen omia kirjoja tai lehtiä, kun lapset lukevat. Isosisko lukee 3-vuotiaalle.
- Kirjastossa voisi olla myös pieniä teatteriesityksiä lapsille. Satutuntien tapaan. Myös muut pienoistapahtumat olisivat kiinnostavia. Esimerkiksi musiikkiesitykset, tanssiesitykset yms.
- Nukketeatteria, tms teatteriesityksiä.
- Satutunteja alle 3-vuotiaille (vanhemmat voisivat olla mukana)
- En mitään.
- Omat lainauspisteet joille helppo päästä!
- satuhahmojen vierailuja
- satutunteja ja nukketeatteria, joita täällä on ollutkin
- satutunnit ja lorutuokiot ovat tärkeitä
- Perhepäivähoidossa oleville lapsille esim. kerran kuukaudessa ohjattuja satu-, loru ja kirjallisuushetkiä.
- nukketeatteria tms. vähän vanhemmille lapsille
- Satutunteja enemmän myös iltaisin, jotta työssäkäyvät vanhemmatkin voisivat osallistua näihin lastensa kanssa.
- Mielestäni kirjaston tehtävä ei ole järjestää toimintaa
- ”Vaikea sanoa tähän mitään”
- Kaikki OK
- Mielestäni rahat tulisi käyttää lasten osaston sisustamiseen lapsille mieluisaksi ja satsata kirjojen uusimiseen. Olen kasvattajana sen verran vanhanaikainen kolmekymppinen, että ärsyttää kun joka paikkaa tungetaan ylimääräistä hömppää, että vanhempien ei edes tarvitse osata olla itse lastensa kanssa. Eli kannatan sitä, että kirjastot pidetään nykyisellään ja muut tilaisuudet jossain muualla.
- Sadutusta, omien kuvakirjojen tekemistä
- Lyhyitä satutuokioita. Nukketeatteria tms esityksiä. Kirjavinkkausta leikki-ikäisille.
- Nukketeatteri
- Meille riittää lainauspalvelu.
- Tämä ei ole uutta, mutta kerron tässä kohtaa, että satutunti on erittäin hyvä tapa saada lapsille tarinankerrontaa ja aikuiset voivat samalla mennä lainaamaan aikuisten puolelle. Satutunteja pitäisi saada myös ilta-aikaan työajan jälkeen esim. kerran viikossa joka kirjastoon. Lapsiperheen on vaikea tulla muuten kirjastoon. Alle kouluikäiset lapset alkavat juosta ympäri kirjastoa sillä aikaa kun

vanhemmat haluaisivat katsoa rauhassa kirjoja.

- ei tarvitse olla niin hirveän kummallista. esim. satutunnit ovat olleet erittäin hyviä!
- satutunteja iltaisin koska ovat aina päivällä eikä työssäkäyvät pääse
- Satutunnit ja nukketeatteriesitykset myös alle 3-vuotiaille!!!
- Kaikki toiminta olisi terve tullutta
- Enemmän säännöllisiä satutunteja!
- Kirjastossa voisi toimia joku kirjailijakerho lapsille ja nuorillekin. Toiminta voisi esitellä kirjoja, kirjailijoita ja olisi mahdollisuus kirjoittaa omiakin juttuja. Se voisi olla sellainen edullinen ja matalankynnyksen kirjakerho.
- jotain uutta mukavaa ja vetreää toimintaa.
- En oikein tiedä. Toisaalta pidän siitä, että kirjasto on rauhallinen paikka, jossa toimintaa ei ole liikaa tarjolla, sitä kun tahtoo olla joka puolella liikaakin nykyään.
- Tällä hetkellä en mitään, koska emme oikeastaan ehdi osallistumaan. Päiväkotivierailut voisivat olla kivoja tai sitten toisinpäin, että päiväkotiryhmä käy kirjastossa.
- En ole kaivannut mitään ohjelmaa. Kirjasto on sinällään sisältöä täynnä. Kaikki lapseni (8-,5- ja 3-vuotiaat) nauttivat kirjastossakäymisestä. Heille on ohjelmaa siinä, että etsimme yhdessä ja itsenäisesti omannäköistä lukemista ja kuulemista.
- MUSIIKKI/TAIDE, LASTEN OMIA ESITYKSIÄ PAIKALLISESTI
- Mielestäni alle kouluikäiset eivät tarvitse mitään lisäelämyksiä kirjastokäynneille. Kirjasto itsessään on inspiroiva ja hieno asia. Mukavaa on kun kirjat ovat hyvin esillä, kirjoja on lasten ulottuvilla, esimerkiksi palapelit tms. ovat hyviä lastenosastolla, että vanhempi voi katsella jotain luettavaa lapselle, kun lapsi ei itse enää jaksa.
- En ehkä kirjastoon niinkään mitään, mutta kirjaston palveluiden esitteleminen eri paikoissa (neuvolat, perhekerhot, maahanmuuttajien tilaisuudet jne) voisi olla paikallaan. Nykyään tuntuu olevan paljon vanhempia, jotka ovat "unohtaneet" kirjaston olemassaolon tai eivät itsekään ole koskaan siihen tutustuneet. On kuitenkin lähinnä vanhemmista kiinni, löytävätkö lapset tiensä kirjastoon.
- Oman kirjaston palvelut ovat riittävät.
- Pehmo-/kylpykirjoja paikanpäällä luettavaksi (ymmärrän toki puhtaanapidon vaikeuden mutta esim. perusteella että jokainen puhdistaa kirjat käytön jälkeen)
- Joku elokuva (piirretty) pyörimään lastenosastolle
- omaan pienkirjastoon (Kypärämäki) myös satutunti
- Teatteria yms.
- Teatteria, musiikkiesityksiä, hyvin toteutettuja satutunteja. Tällä hetkellä meidän kirjastossamme ei ole kuin huonosti toteutettu satutunti.
- olessani vielä lsten kanssa kotona mikä tahansa vaihtelu olisi ollut tervetullutta, nyt töiden/päivähoidon aloittamisen jälkeen merkitys on vähentynyt koska aika on tiukilla
- Olemme osallistuneet muutamaaan nukketeatteri esitykseen kirjaston tiloissa. Minusta kirjastot paikkana toimivat näillekin tapahtumille erittäin hyvin.
- Pieniä teatteri / musiikkiesityksiä ja satuhetkiä
- Satutuntia, saduttamista.
- Teemaviikot lapsille tyypillisesti kiinnostavista aiheista (dinosaurukset, autot, matelijat, prinsessat, hevoset, lasten joulu...). Lasten tiedonhakuopetus kirjastoissa ryhmäopetuksena (matala kynnyks, esmes päiväkotiryhmät tai viikottaiset ajat) tavoitteena opettaa lapset löytämään haluamansa tieto itse kirjaston hakulogiikalla ja tuoda tila tutuksi (leikin keinot, kuten "kirjastosafari" -tiedonhakutehtävä ikäryhmän taitojen mukaan). Äänikirjojen kuunteluun sopiva säkkituolisoppi, jossa sopivaa kirjaa voisi kuunnella pätkän ennen valintaa (näissä usein turhia lainoja, kun esmes lukijan ääni ei miellytäkään tai satu on ikäryhmälle vaikeasti seurattava). Lasten kirjakerho, jossa alle kouluikäiset voivat tutustua ensin kirjaan kotona, palauttaa sen mieliin luettuna pätkänä ja keskustella kirjasta syntyneistä ajatuksista (esmes ns. opetuksellinen kirjallisuus, vuodenaikaan sopiva teemakirjallisuus, harrastuskirjat).
- tuota lastenhoitopalvelua olen ajatellut, jotta itsekin voisi käydä aikuisten osastolla rauhassa
- Tapahtumat (teatteri jne) ovat olleet kivoja, mutta tärkeintä on, että kirjastosta saa kirjoja myös vanhempia.

Ehkä päälle kouluikäisen kanssa voisin arvostaa joitain tapahtumia enemmän, siis lapsen joka voi mennä jo yksin (lähi)kirjastoon. En erityisesti kaipaa alle kouluikäiselleni sadunlukua (luemme itse) vaikka se toki on hauskaa jos sitä sattuu olemaan kun menemme kirjastoon.

- en mitään oikeastaan
- Satutuntia yhdistettynä esim. lasten piirtämiseen; lapset vaikka piirtäisivät kerrotusta sadusta...
- lapsille jotain pientä tapahtumaa (satuja/pieniä näytelmiä tutuista saduista),
- Nukketeatteriesityksiä (=) En oikein keksi, missä muuallakaan niitä järjestettäisiin silloin kun lapset eivät ole päiväkodissa, missä joskus esitysryhmiä vierailee...
- nukketeatteriesityksiä, johonkin kirjasarjaan/kirjailijaan/kirjaan liittyviä esittelyjä/näyttelyitä lapsille kohdistettuja, joissa esittelijä kirjaston puolesta kertomassa, jonkinlaista kerhosysteemiä lapsille ilt-aikaan esim. jotain loruttelujuttuja, kirjastoon tutustumista lapsille "mitä kirjastontädit tekee"
- Kielikylpyä vaikkapa kerran viikossa ja loruja tai kuvataiteilua rennossa ympäristössä (esim. tyynyillä istua, tai polvilolaan maalaten jne.).
- lapsetkin voisivat kokoontua keskustelemaan kirjoista samoin kuin aikuiset joilla kirjallisuuspiirejä ja ne voisivat olla lastenkirjallisuuden perehtyneiden ohmisten vetämiä, myös kuvittajia
- Lapseni on vielä niin pieni, etten osaa varsinaisesti sanoa, eikä hänkään mitään erityistä vielä kaipaa.
- Satutunnit ovat aivan loistava keksintö, mutta mielestäni niitä voisi järjestää myös pienemmille lapsille niin että aikuinen on mukana.
- satutunnit ovat aivan mahtava.
- Satutunnit ovat hyvä ja toimiva vaihtoehto edelleen.
- Värityskuvia, piirustuspaperia ja sienä johon lasten piirustuksia laitetaan esille.
- Esim. jotain kirjahahmojen vierailuja esim. muumit ois tervetulleita, miksei Tatu ja Patukin. Mielikuvituksen tuomista kirjastoihin esim. kaunis sisustus oma "satumaailma".
- nukketeatteri, muu teatteri, muut tapahtumat
- En osaa sanoa
- Nukketeatteri esityksiä.
- Eniten toivon ettei lähikirjastoa lopeteta, koska sitten mahdollisuus käydä kirjastossa harvenee huomattavasti.
- Tilaisuudet esim. satutunnit ovat usein päivällä, joten sinne ei voi osallistua, jos lapsi on päivähoidossa (tai käyvät sieltä). Tilaisuuksia voisi olla enemmän myös iltaisin tai viikonloppuisin. Nukketeatteri- ja elokuvaesityksiä on ollutkin - voisiko olla myös musiikkiin liittyviä tilaisuuksia?
- Askartelua, suunnistusta,
- Pienille lapsille suunnattua toimintaa. (Alle 2-vuotiaille)
- Satutunteja voisi olla useammin.
- nukketeatterit, laulutuokiot, satutunnit
- olen tyytyväinen tähänhetkiseen lastenkonsertti - ja teatteri tarjontaan
- en kaipaa kirjastoon muita palveluita, riittää kun saamme lainata kirjoja tms. aineistoa.
- Kaikki sellainen, jossa lapset ja vanhempi/vanhemmat voivat olla yhdessä paikalla, kiinnostaa. Meidän lähiseudullamme on kovin vähän sellaisia toimintapaikkoja johon yksi vanhempi saisi tulla kahden tai useamman lapsen kanssa, yleensä esim. muskari on vain vauvalle tai taaperolle, mutta toista lasta ei voi ottaa mukaan. Minulla molemmat lapset ovat kotihoidossa, joten kaikenlaiset (ohjatut) harrastukset lasten kanssa on jouduttu lopettamaan.
- Laulamisen lisäksi myös loruttelu ja sadut kiinnostavat. Lapsille voisi järjestää myös seikkailupäiviä - sellaisia jossa esimerkiksi lapset itse osallistuvat tarinan ja juonen kehittelyyn. Niitä voi järjestää varsin vaatimattomissakin puitteissa, mielikuvituksen käyttöhän on tärkeintä!
- Elokuviin ja animaatioiden näyttämistä enemmän.
- loruhetkiä, satutunteja, teematapahtumia (esim kirja ja askartelu)

Kysymys 47. Mitkä seuraavista väylistä sopivat mielestäsi kirjaston lapsiperheille suunnattujen palveluiden tiedottamiseen?

Vaihtoehdon "Jokin muu väline tai foorumi, mikä?" vastaukset

- perheiden muut kohtaamispaikat, perhekerhot, esim. Helsingissä Kajuutta ym.

- sähköpostilista
- Neuvolasta jaettava ESITE/TAPAHTUMAKALENTERI, jota voisi lukea kotona
- kunnan tapahtumakalenteri
- Kaupungin internetsivut, esim OUKA:n etusivu
- ilmaisjakelulehdet, kunnan nettisivut/tapahtumasivut
- ns mammapalstat, perhelehdet (2plus, vauva jne)
- asukaspuiston ilmoitustaulu
- ilmaisjakelulehdet
- Sähköpostilista, johon halukkaat voivat liittyä esmes netissä käyttäjäprofiilinsa kautta
- tapahtumat, perhekerhot jne
- sähköposti
- Ilmaisjakelulehdet
- sähköposti
- televisio
- sähköposti
- tekstiviesti
- SMS-viestit
- sanomalehden tänään-sivut
- henkilökohtainen sähköpostiviesti
- sähköpostilista
- sähköpostilista voisi toimia
- Internet on se tärkein. Uutiskirjeet, RSS jne.
- paikallislehti joka on ilmainen joka kotiin.
- keskustelufoorumit
- Leikkipuistojen ilmoitustaulut
- sähköposti

Kysymys 49. Lopuksi voit halutessasi kertoa vapaasti kyselyn aikana heränneistä ajatuksistasi.

Kyselyn aikana heränneet ajatukset ryhmittäin.

Osa vastaajista sisällytti kommenttiinsa eri aihealueisiin liittyvää palautetta. Olen jakanut tällaiset kommentit mahdollisuuksien mukaan kahteen tai usempaan osaan ja sijoittanut osat kunkin aihepiiriin alle. Jos vastaajan kommentti on kuitenkin suurimmaksi osaksi koskenut tiettyä aihepiiriä, ei toiseen aiheeseen liittyvää lyhyttä ja epäoleellista osaa ole välttämättä eritelty. Tämän takia alla olevien yksittäisten kommenttien lukumäärä on suurempi kuin vastaajien lukumääräksi tekstissä ilmoittamani 122. Jakamista lukuunottamatta kommentit ovat täysin alkuperäisessä muodossaan eikä yhtäkään yli kahta kirjainta pidempää vastausta ole jätetty pois.

KIRJASTON SISUSTUKSEEN / TILAAN LIITTYVÄT KOMMENTIT

- Lastenosastolta oman paikkakuntani kirjastossa olen jäänyt kaipaamaan parempaa lasten oleskelu- ja leikkinurkkausta.
- lastenosastolla saa mielestäni olla enemmän ääntä ja elämää kuin aikuisten puolella, siksi erillisessä tilassa oleva lastenosasto on toimiva ratkaisu. hyvä juttu on myös joistakin kirjastoista löytyvä oma tila, jossa aikuiset voivat lukea lapsille tai vaikka leikkiä heidän kanssaan muita asiakkaita häiritsemättä. joissakin kirjastoissa ei ole kunnollista lastenhoitohuonetta
- suljetumpi muusta kirjastosta niin että siellä voi olla hyssyttelemättä lapsia.
- Paikallisessa kirjastossamme tulisi lasten- ja nuortenosastot selkeästi eriyttää, sillä lapsilla ja nuorilla/koululaisilla on selkeästi eri tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Pidän myös tietokonepelaamista tarpeettomana toimintona tai palveluna, joka ei kuulu kirjastoon? tai ainakaan lastenosastolle.
- Sisustus värikästä ja lapsenomaista, näyttelyitä ja erilaisia yksityiskohtia esim. pehmolelut ja esillä olevaa aineistoa. Kosketuksenkestävää rekvisiittaa.

- Meidän kirjastossa (Vantaa, Tikkurila) lastenosastolta pääsee aika helposti "livahtamaan" ulos, jollei äiti ole tarkkana. Vaunujen kanssa kirjastoon meno on hankalaa, ja aikuisten osastolle yläkertaan melkein mahdotonta. Lastenosastolle on tehty kivan näköinen maja, jonne ei kuitenkaan saa mennä kengät jalassa. Ihan ymmärrettävää, mutta hankalaa äidillem jolla on myös se pikkukakkonen vaunuissa.
Aikaa ei lastenosastolla juuri tule vietettyä, sillä en koe sitä viihtyisäksi, enneminkin se on ahdas.
- Omassa kirjastossamme lastenosasto on kovin pieni verrattuna muuhun tilaan. Toivoisin lastenosastolle riittävästi tilaa, värikkyyttä, mukavia tuoleja esim. säkkituoleja. Lastenosaston tulisi sijaita niin, että aikuistenosastolla ollessa pystyy pitämään lapsia samalla silmällä.
- Leikkipiste ja kirjojen esillepano on tärkeää eli mahdollisuus viettää aikaa kirjastossa.
- Eri ikäkausien kirjallisuus olisi hyvä olla isosti merkittynä käytävällä tai katosta roikkuvilla kylteillä. Ihan pienimpien kuvakirjat olivat viimeksi hakusessa, henkilökunta kyllä neuvoi.
- Kirjastoon pitäisi olla helpompi kulkea rattaiden kanssa. Liikun usein kaupungilla kahden lapsen kanssa vierekkäinistuttavilla sisarusraitilla ja niillä ei kyllä ole mitään asiaa edes kirjaston ulko-ovesta sisään. Edes pienemmillä, yhden lapsen raitilla, kirjaston ovesta ei tahdo päästä sisään. Ramppi lasten osastolle ei auta mitään, jos ulko-ovesta ei pääse sisään.
- Vauvaikäisiä ei oikein oteta huomioon. Lastenosaston hyllyjen väliin ei aina mahdu vaunujen kanssa, eikä toisaalta ole paikkaa laskea lasta turvallisesti sylistä/vaunuista maahan.
- Toivoisin, että lastenosastot voisi jotenkin "aidata", jotta lapset eivät koko ajan juokse karkuun. Jos alue oli jotenkin "aidattu" niin lapset voisivat rauhassa pyöriä siellä ja äiti voisi esim. toisen lapsen kanssa etsiä rauhassa kirjaa ilman toisesta niin kovasti huolehtimatta.
- pidän tuon uuden kirjaston lastenosastosta, jossa on kirjojen lisäksi myös leluja ja iso pehmeä tila jossa järjestetään satutunti ja muuten sinne saa mennä lukemaan ja leikkimään. poika odottaa innolla kirjastoon menoa kun kuulee että se on päiväohjelmassa. On vielä niin pieni ettei itse osaa pyytää kirjastossa käymistä
- Viihtyisyyttä lastenosastolle, ei pelkkiä hyllyjä. Loikolupaikkoja, nojatuoleja - paikkoja, joissa lapsi voi rennosti lueskella.
- Joissakin kirjastoissa lastenosastot ovat vähemmän viihtyisiä, johtuen tila-ahtaudesta.
- Lasteosasto voisi olla suljetumpi kokonaisuutensa ainakin kaikissa niissä kirjaston toimipisteissä, joissa meidän perheemme käy. Siis suljettu fyysisesti niin, etteivät lapset voi puahtaa aikuisten osastolle tai pahimmassa tapauksessa ulos. Suljettu senkin takia, etteivät aikuiset kirjastoasiakkaat häiriinny kun pikkuasiakkaat tutustuvat kirjaston tarjontaan. Lasten kun on hankala pysytellä aivan hiljaa ja innoissaan saattavat vähän kiljahdellakin (ainakin 3 villiä poikaa)...
- Paikallisen kirjaston lasten'osasto' on hyvin ankea ja ahdas. Se ei houkuttele millään tavalla esim. istumaan ja tutustumaan kirjoihin. Kirjat on sijoitettu hankalasti: aikuisille ne ovat aivan liian matalalla ja ahtaissa nurkissa. Lapsille taas osa kirjoista on aivan liian korkealla; niiden esille ottamiseen tarvitaan aina aikuisen apua.
- Sohva/nojatuolit voisivat olla mukava sisustuselementti, ylipäättään tila ja avaruus auttaisivat paljon. Syys- ja talviaikana vaatenaulakot sopivalla korkeudella helpottaisivat lapsiasiakkaiden käyntiä kirjastossa.
- Lastenosastolla ei yleensä voi vaatia täydellistä hiljaisuutta, siksi sen osaston tulisi olla selkeästi erillään esim. aikuisten lehtienlukupaikasta.
- Lasten osastolla voisi olla "pehmeä" lukunurkka, johon olisi mukava istahtaa perheen pienimpien kanssa ja katsella kirjoja.
- Voisi olla tilavampi ja viihtyisämpi/houkuttelevampi, nyt on vähän sokkeloinen ja ahdas. Olisi mukava esim. sohvalla tutustua kirjoihin yhdessä lasten kanssa. Ja jotain lastennäyttelyä tarjolla/tutkittavana, vielä en ole sellaisia huomannut.
- Helppokäyttöinen lastenhoito/ vaipanvaihto-paikka voisi helpottaa vaippaikäisen lapsen kanssa matkaavaa.
- Lastenosastolta on ehdottomasti löydettävä iso, lasten tasolla oleva pöytä kirjojen tutkimista varten. Vaihtoehtoisesti käy myös jokin iso pehmeä matto, jossa kirjoja on helppo tutkia.
- Lisää viihtyisyyttä.
- tila voisi olla sellainen, ettei keskustelu häiritsisi muita asiakkaita.

- Kirjaston lastenkirjaosasto on ahdas ja kirjastorakennus muutenkin; mutta uusihan on jo tulossa :)
- Minä olen hirmu tyytyväinen kirjaston palveluihin, enkä oikeastaan kaipaa niihin kauheasti muutoksia. Lähikirjastossamme erinomaista on se, että aikuisten osastolta on näköyhteys lastenosastolle, joten lapsen voi jättää hetkeksi pöydän ääreen selaamaan kirjoja tai leikkimään, kun itse hakee hyllystä luettavaa. Kirjastoautossa lastenkirjat ovat hyvin esillä, ja lapsi ylettyy itse niitä ottamaan ja selaamaan viereisellä penkillä. Kaikkiaan kirjastossa on mielestäni lapset ja lasten tarpeet huomioitu erittäin hyvin.
- Lastenosastot saisivat olla lapsekkaamman näköisiä. Toivoisin lastenosastolle iloisia, raikkaita värejä, kauniita, lapsille sopivia maalauksia yms.
- Lastenosasto tilana pitäisi toimia myös aivan pienille, eli että ylettyvät tarkastelemaan kirjoja, olisi leluja tarjolla. Seinillä voi olla vaihtuva taidenäyttely tai kuvia, tuttuja pehmohahmoja, vuodenaikojen mukaan vaihtelevia juttuja ym. Pienille sopivat tuolit ja pöydät.
- Lapsemme on tällä hetkellä 3-vuotias ja vilkas. Hän tykkää katsella ja selailla kirjoja kirjastossa, mutta myös samalla liikkua ja touhuta siellä. Leluja ei kirjastossa ole, ne olisivat mielestäni hyvää lisä. Siinä lisääntyisi kirjastossa käytettävän ajan määrä ja vanhempana ehtisin tutkailla ja etsiä itseänikin kiinnostavia kirjoja. Satutunnit tulevat perheemme käyttöön tod.näk. vähän myöhemmin lapsen kielenkehityksen myötä.
- Viihtyvyyttä voi parantaa lisää sisustuksella; tyyneyillä, räsymatoilla, verhoilla, julisteilla tms. Esimerkiksi nukkekoti on ollut suuri suosikki, jolla leikkivät kaikenikäiset lapset.
- Lapsille kunnollinen lastenosasto, jossa ei tarvitse hävetä esim. jos lapsi kiljaisee yms. kun yleensä mummelit kattoo pahasti, kirjastossa kun pitää olla hys hys!
- Paikkakuntamme pieni sivukirjasto ja kaupunginkirjastomme ovat viihtyisiä ja molemmissa on hyvät ja viihtyisät tilat lapsille
- lastenosasto voisi olla omana tilana, niin muut käyttäjät eivät häiriintyisi lasten asioidessa, sillä joskus ne käytöstävät saattavat unohtua.
- Paikkakuntani lastenosasto on aivan liian pieni. Lastenosastolle kaivattaisiin myös ns. käden taitojen mahdollisuutta...liitutaulu, paperia & piirustusvälineet
- Kaikissa kirjastoissa tulisi panostaa lastenosaston viihdyttävyyteen. Olen törmännyt tylsiin lastenosastoihin, sekä sellaiseen, jossa lapsella on loistava tila leikkiin, palapelien tekoon sekä kirjojen selailuun samalla, kun äiti katselee ja etsii tarvittavaa luettavaa ja lapsi on jo kyllästynyt siihen puuhaan.
- Lastenosasto olisi syytä olla erillinen tila, kuten omassa lähikirjastossani on. Lähikirjaston tila on kuitenkin pieni - ideaalitilanteessa olisi isompi tila, jossa voisi olla mukavia sohvia/istumatyynyjä. Jotain lelujakin/möyrimistilaa voisi olla, niin että pienemmät taaperot eivät ainoastaan repisi kirjoja hyllyistä. Lastenosaston paikan pitäisi olla sellainen, että lapsista lähtevä ääni ei häiritsisi muita.
- Lastenosasto tulisi sijoittaa kirjaston tiloissa paikkaan, jossa lapsen ei ole tarpeen olla hiljaa. Lastenosaston ympäristön ei ole tarpeen olla kirjastomainen, aikuisille mitoitettu tai edes kokonainen huone. Mielikuvitusta tulisi ruokkia jo tunnelmalla, mielikuvituksellisuudella ja toisaalta tutuilla ja turvallisilla elementeillä (esmes "viikon kirja", jota kaikki voisivat lukea paikan päällä, mutta josta ei saa viimeistä kappaletta lainaan tai lastenosaston maskotti, joka tuo tilaan tuttuuden tunteen). Kirjojen kodin tulisi näyttää enemmän kodilta ja vähemmän yhteiskunnan instituutiolta, ei pari räsymattoja siivoojaa työllä tapa. ;)
- Lastenosasto tulisi sijoittaa tai suojata niin, että lapsi ei pääse niin nopeasti juoksemaan sieltä portaille. Jyväskylän kaupunginkirjastossa pientä lasta joutuu tämän takia vahtimaan silmä kovana.
- Tilat olisi kiva olla riittävän isot, että lastenrattaiden kanssa pääsee aina esteettömästi liikkumaan - vaikka paikalla olisi paljon ihmisiä.
- Lasten osastoon pitäisi panostaa huomattavasti enemmän! Enemmän esille kirjoja jotka houkuttelevat lapsia hakemaan kirjoja hyllystä! Lapsille oma lukunurkkaus joka kirjastoon jossa voisi supatellakkin hiukan. Kirjastossa hiljaa oleminen on lapselta paljon vaadittu joten ei ole hyvä että lastenosasto tupataan ihan lehdenlukupisteen viereen jolloin lapsi saa negatiivista palautetta tuntemattomiltakin innostuessaan . Näin on käynyt. Lisäksi lasten osastoa voisi hyvin koristella esimerkiksi "satujen viidakoksi", joka toisi lapsille tunteen omasta satujen salaisesta maasta! Lainauspisteet lapsille, joita tietysti aikuisen kanssa käytetään, mutta kirjastoissa korkeat lainauspisteet ovat epäkäytännöllisiä kun

perheen lapset ahkerasti haluavat tietenkin osallistua lainaamiseen!

- Lastenhoituhuone (vaipanvaihtomahdollisuus, imetyspaikka) on myös tärkeä! Lastenosaston on hyvä olla turvallinen.
- Turun kaupungin kirjaston lastenosasto on loistava, siinä ei mielestäni ole kehitettävää tällä hetkellä.
- Lastenosasto pitää olla sisustettu niin, että lapset siellä viihtyvät, omat poikani kyllä yleensä viihtyvätkin ja ehtivät jo lyhyen käynnin aikana leikkiä leluillakin kirjojen valitsemisen lisäksi.
- Aikuistenosastolta pitäisi voida nähdä lastenosastolle. Neljän lapsen kanssa kirjastokäynnit ovat todellisia seikkailuja. Lisäksi pitäisi voida luottaa siihen, että henkilökunta näkee edes jotain... Kerran ehti kolmevuotias livahtaa kirjaston automaattiovista ulos, eikä henkilökunta ollut huomannut mitään. Vakuuttelivat vain, ettei tästä kukaan ole kulkenut. Ovet ovat turhan herkäät, jos niin pieni lapsi saa ne auki.
- Olen käyttänyt lastenosaston palveluja monessa eri kaupungissa ja osastojen turvalisuus eroaa hyvin paljon. Esim. Kotkan pääkirjastossa oli heppo olla kahden pienen kanssa, kun oviaukko osastolle oli pieni ja oven sai myös kiinni. Siloin pystyi itsekkin hyvin valikoimaan kirjoja ja tutustumaan niihin. Jyväskylässä lastenosasto on avonainen ja isojen portaiden vieressä, onneksi lapset oli jo vähän isompia, mutta tarkkaavainen sai olla koko ajan. Aika kului lähinnä lasten vahtimiseen. Onneksi Kuokkalaan avattiin pienikirjasto, jossa on erittäin hyvä lastenosasto. Kirjastokäynneistä tuli taas leppoisia. Nyt on tutustumisen alla Porvoon pääkirjasto.
- Esim. meidän pienessä sivukirjastossa on se hyvä puoli, että lapset voivat jäädä lastenosastolle sillä aikaa kun käyn lainaamassa itselleni. Pääkirjasto on sen verran isompi, että siellä se ei yleensä onnistu. Lastenosasto ja aikuisten osasto pitäisi siis olla tarpeeksi lähellä toisiaan.
- Olen erittäin tyytyväinen Vaasan pääkirjaston lastenosastoon. Kirjat ovat hyvin esillä, niin että pienimmätkin lapset yltävät niitä ottamaan. Kaikissa muissa kirjastoissa näin ei ole. Vaasan kirjastossa on myös hyvin tarjolla sekä suomen- että ruotsinkielisiä kirjoja. Kirjastossa on myös hyvin rauhallinen ilmapiiri!
- Pääkirjaston lastenosasto toimii hyvin. Mutta sivukirjastojen lastenosastot kärsivät usein tilanpuutteesta.
- lastenosasto voisi olla vieläkin 'olohuonemaisempi'
- Nykyisellään kirjasto ei toimi kohtauspaikkana varsinkaan lapsille, rajoitteita on liikaa. Nostan malliesimerkiksi toimivasta kohtauspaikasta Naantalin kirjaston ratkaisun sijoittaa lehtilukusali ja internet-yhteydet alakerran kahvilan, Naantalin aurinkoisen tiloihin kirjaston alakertaan. Loistoajatus kohtauspaikasta ja todella toimii, joskaan ei palvele lapsia.
- Jossain pitää voida istua yhdessä kavereiden kanssa ja vaikka pelata korttia.
- Meidän kaupunginkirjastomme ja lähikirjasto ovat hienosti panostaneet lastenosaston sisustukseen ja leikkivälineisiin, kirjojen sijoitteluun ja muuhun. Lapsi viihtyy kirjastossa hyvin ja aineistoa on hyvin saatavilla.

KIRJASTON HENKILÖKUNTAAN LIITTYVÄT KOMMENTIT

- Yksi asia, joka tulee mieleen on, että ainakaan käyttämässämme suuressa kirjastossa kirjaston henkilökunta ei juurikaan "jalkaudu" kävijöiden pariin. Tiskin takaa löytyy kyllä aina joku, mutta olisi mukavampaa, erityisesti lasten kannalta, jos henkilökunta tulisi vaikka välillä hyllyjen väliin juttelemaan ja tarjoamaan palveluita. Näin tulisi itse paremmin käytettyä heidän ammattitaitoaan hyväksi, ja lapsienkin olisi helpompi oppia kysymään asiaa henkilökunnalta, kun he tulisivat heitä lähelle "tavallina ihmisinä".
- Osa henkilökunnasta ei ehkä ole aivan oikeassa ammatissa, jos ei ole omia lapsia, voi lasten kanssa kommunikoinnissa olla ongelmia.
- Henkilökunta on yleensä melko ystävällistä, mutta ehkä pedagogiset opinnot voisivat olla paikallaan ainakin lastenosaston sakilla...?
- Olen tykännyt todella paljon kirjastoauton henkilökunnasta, joka suhtautuu ymmärtäväisesti lasten aiheuttamaan hälinään ym.
- Kirjastohenkilökuntaa tulisi opettaa suhtautumaan lapsiasiakkaisiin ystävällisesti ja myötämielisesti,

unohtamatta kuitenkaan sitä tiettyä jämäkkyyttä. Kaikille vanhemmillekaan ei taida olla selvillä, miten kirjastossa kuluu käyttäytyä, puhumattakaan siitä, että he vaatisivat lapsiltaan asiallista käytöstä. Kirjastonhoitajalla tulisi olla rohkeutta puuttua myös tällaisiin tilanteisiin.

- Olen jäänyt kaipaamaan lastenosaston työntekijöillä kiinnostusta lapsentahtiseen keskusteluun lapsen kanssa. Alle kouluikäisten lasten kanssa keskustelu kirasta kohdistuu liian helposti vanhempaan, vaikka lapsi menisi tekemään keskustelualoitteen.

KIRJASTOAINEISTOON LIITTYVÄT KOMMENTIT

- olemme kaksi kielinen perhe (suomi-englanti) ja kirjastomme kaikki englannin kielen kirjat ovat isommille lapsille suunnattuja, kaipaisimme myös pientenlasten englanninkielisiä kirjoja, jotta molemmat vanhemmat voisivat osallistua lukemiseen...
- Lastenosastolle on luokiteltu joskus sinne täysin kuulumatonta dvd- ja kirjamateriaalia, joka kuuluisi aikuisten puolelle. Lasta ei voi päästää täysin yksin valitsemaan lainattavaa materiaalia.
- kirjoissa, dvd- ja cd-levyissä korvaussumma, mikäli aineisto rikkoutuu, HUIMA! ymmärrän tahallisesti aiheutetun rikkoutumisen, mutta lasten materiaalissa ja varsinkin vahingossa sattuneisiin kommelluksiin pitäisi suhtautua lempeämmin..
- Vuodenaikaan ja juhlapyyhiin liittyvä kirjallisuus voisi olla paremmin esillä, ja samoin liittää siihen muuta rekvisiittaa ympärille ("Joulumaa" keväinen, kesäinen, talvinen "sisustus" jne.). Em. liittyen kirjallisuutta tulisi olla enemmän saatavilla. Esim. viime joulun aikaan kaikki uudemmat jouluaiheet lastenkirjat olivat lainassa. Tähän tulisi varautua hankkimalla enemmän materiaalia. Myös lastentrendit (kuten Titi-nallen, Hello Kittyn yms. suosio) tulisi ottaa kirjastopalveluissa huomioon paremmin ja hankkia enemmän niihin liittyvää materiaalia ja laittaa materiaali paremmin esille.
- Ihan pienten lasten kirjoja voisi olla tarjolla enemmän, vaikka vain paikan päällä luettavaksi.
- "Vanhemmille suunnattua kirjavinkkausta / -opastusta koskien eri aiheita (esim. avioero, uudet sisarukset, pelot jne.) käsitteleviä kuvakirjoja" Erityisesti kopioimaani kohtaa koskien haluaisin tällaisia eroa ja kuolemaa käsitteleviä kirjoja jotenkin "erilleen" tai muuten selkeästi vanhempien nähtäville. On todella inhottavaa iltasatua lukiessaan huomata, että kirja käsitteleeikin aivan kauhistuttavia asioita joita 3 vuotiaan ei tarvitse alkaa iltasadun aikaan enään pohtimaan. Tarkoitus oli kuitenkin saada turvallinen olo ja hyvä uni. ;)
- Lasten kuvasatukirjoja on aika vaikea hahmottaa täysistä hyllyistä, hidasta puuhaa ja tulos ehkä hyvin sattumanvarainen (mikä kirja sattumalta pisti silmään). Esille nostetut kirjat, tänään palutetut jne. on helpompi hahmottaa. Eli toivoisin keinoja löytää kirjoja vaivattomasti teemoittain (autot, merirosvot, möröt ja muut vähän jännät kirjat, arkielämään kuuluvat aiheet, ystävät, päiväkotiiin meno ja siellä olo jne jne) Joitain kirjamuotoisia luetteloita on kirjastossa aiheesta esillä ja niitä olen käyttänyt, mutta ovat kuitenkin hyvin suppeita.
- Olisi kiva, jos vaikka nettisivuille saataisiin jotain ikäsuosituksia. Esim. käyttäjien arvioina. Mitään absoluuttista totuuttahan näissä asioissa ei voi löytää, mutta kiva olisi tietää, minkäikäiset kirjasta ovat pitäneet.
- Myös lastenaineistoihin pitäisi saada sakkokäytäntö. Alle 18-vuotiaiden vanhemmille vastuu lapsen lainaamisista! Ärsyttää, kun näkee, kuinka usein lastenaineistot ovat myöhässä. Se, että lastenaineistot saa palauttaa kuinka haluaa, ei edistä lasten kasvamista vastuulliksi ihmisiksi.
- Lähikirjastomme on pientenkin lasten kanssa melko toimiva. Ainoa kehittämisen paikka on ehkä aiemmin kyselyssä mainitsemien t vanhempien teosten puuttuminen: tosin niitäkin saa kätevästi tilattua naapurikunnan kirjastosta, mutta varauksesta joutuu sitten taas maksamaan.
- Tilojen sisustamiseen panostamista ja kirjojen kuntoon. Likaisia on epämiellyttävä lukea.
- Se on mukavaa että kirjastosta saa lainattua materiaalia monipuolisesti, musiikkia, lautapelejä, ym. ja esim meillä kirjastossa nuo lautapelit on hyvin esillä (harvempi välttämättä osaisi lähteä etsimään kirjastosta lautapelejä lainaan).

KIRJASTON PALVELUIHIN JA TOIMINTOIHIN LIITTYVÄT KOMMENTIT

- Johonkin aiempaan kohtaan jo kirjoitinkin, että kirjaston maksullinen pysäköinti ei kannusta käyttämään kirjastoa, pysäköinnin pitäisi olla ehdottomasti ilmaista! Myös lasten aineiston varaaminen saisi olla ilmaista.
- tilapäinen lastenhoito olisi kiva
- Ennen vanhaan kirjastossa sai käydä kuulokkeiden kautta kuuntelemassa esimerkiksi satuja tai musiikkia. Sitä kaipaisin nykyäänkin
- Näyttelyitä kirjankuvituksista kaipaisin myös lisää.
- Tietojärjestelmässä olisi kiva olla ominaisuus, josta näkee helposti onko joku kirja jo lainattu aiemmin vai ei, tai mitä saman sarjan kirjoja on lainaamatta. Tästä olisi apua ahmimisikäisen äidille, kun eskarilainen on lukenut jo toistasataa niistä luen itse -kirjoista, eikä äiti muista mitä. Joskus kuitenkin lainaan lapselle lukemista niin ettei hän ole mukana. Samoin joku semmoinen jos pidi näistä, voit pitää myös näistä -vinkkaus olisi kiva. Ja sen lisäksi kirjoissa olisi tosi hyvä olla joku ikäsuositus, koska sujuvasti lukeva viisivuotias ei kuitenkaan ymmärrä sujuvasti kaikkea...
- Olisi hienoa jos olisi lautapelejä pelattavaksi, käytännössä pelien kunnossa pysyminen olisi kyllä ongelma. Lähikirjastoon olisi tosi kätevää mennä kuuntelemaan lastenmusiikkia tai katsomaan teatteria, sellaisia tapahtumia saisi olla runsaasti enemmän.
- Iltaisin kirjaston tiloissa voisi järjestää joillekin tietyille kohderyhmille esim. opastusta, kirjailtoja, kirjailijavierailuja.
- Kyselyssä ehdotettu lyhytaikainen ja edullinen lastenhoito olisi myös hyvä idea. Tosin omat lapseni ovat kohta jo niin isoja, että alkaa onnistua muutenkin.
- lastenhoito sillä aikaa kun vanhemmat käyvät lastenosastolla.
- Lapset ja internet, siihen voitte panostaa! Vaikka lapset eivät itse osaa vielä käyttää tietokonetta täydellisesti niin palveluja joita vanhemmat voisivat käyttää voisi olla enemmän. Lapset oppisivat käyttämään turvallisia sivustoja kirjaston kautta.
- Kirjaston tarjoamat palvelut ja yhteistyö esim. kerhojen ja päiväkotien kanssa ovat kuitenkin mielestäni tarpeellisia, koska kaikki vanhemmat eivät harrasta lukemista ja ehkä tule ajatelleeksi, että lapsen kanssa voisi käydä kirjastossa. Elämäntilanne vaikuttaa myös palveluiden käyttöön ja tarpeeseen. Pidän satutunteja ja tapahtumia tärkeinä, vaikka me emme niihin nykyään osallistukaan.
- Odotan kovasti, että lapset (2 ja 4) kasvavat hiukan, jotta voimme paremmin osallistua esim satutunneille. Täysin pielessä lastenkirjastopalveluissa ei ole mikään. Ihanaa kun on semmoinen luotettava, suopea paikka lähellä. Aika luksukselta kuulosti lastenhoitopalvelu, toistaiseksi olen omat lainaukset tehnyt eri reissulla.
- Lastenosastolla voitaisiin nykyistä enemmän tiedottaa lapsiperheiden elämään liittyvistä kaikenlaisista asioista. Ja esillä voisi olla aiheisin liittyvää kirjaston omaa aineistoa. Näin myös vanhempien oma aktiivisuus lisääntyisi, kun tietoa olisi tarjolla tiedotuksen yhteydessä.
- satutunnit olisi mukavaa tekemistä myös kesä-aikana. ovat meillä ainakin vain lukukauden.
- - erillinen lastenkirjojen haku / hakemisto - kuvittajahaku
- Satutunnit ja satujen kuuntelu kuulokkeilla ovat loistojuttuja samoin lapsiystävälliset kalusteet ja palapelit.
- Toivoisin enemmän tapahtumia ja varsinkin ilta-aikaan ja lauantaisin, että työssäkäyvä vanhempi/päivähoidossa oleva lapsi voisivat yhdessä niihin osallistua. Ainakin meidän kirjastossamme useimmat tapahtumat (lastenelokuvaesitykset, satutunnit ym.) ovat aamupäivisin, mikä on haittapuoli. Kirjavinkkausta lastenkirjoista esim. aihepiireittäin toivoisin, tiettyssä iässä olevalle lapselle ei tahdo löytyä aina mieleistä luettavaa, kun kasvaa taaperosta n. 3-4-vuotiaaksi, "lapselliset" kuvakirjat eivät kiinnosta, mutta silti ei jaksa keskittyä pitkiin satuihin, monimutkaisiin kuviin ja tarinoihin yms. Olen itse aktiivinen lukija ja seuraan uusia ilmestyviä kirjoja ja esittelyjä eri medioista, myös lastenkirjojen osalta, mutta jokin uusi näkökulma "hyvien" lastenkirjojen löytämiseen juuri tiettyssä kasvuvaiheessa olisi tarpeen. Muuten on suuria eroja eri kaupunkien välillä kuinka lastenosastoon kirjastossa panostetaan, mutta sen kyllä huomaa, kun kirjastossa oikeasti jaksetaan satsata lapsiin.

KIRJASTOJEN LAKKAUTTAMISEEN JA AUKIOLOAIKoihin LIITTYVÄT KOMMENTIT

- voisi aueta aikaisemmin (täällä aukeaa klo:10) vaikka kerran viikkoon, pienet lapset jaksavat keskittyä paremmin aamusta.
 - Pienet lähikirjastot säilyttää, niin kirjaston käyttö on mahdollista myös autottomille ja lapsille kun he alkavat liikkua ilman aikuista. Ennemmin lähipalveluita kuin hulppeaa siustusta ja tapahtumia.
 - Kirjaston aukioloaikojen laajentaminen (esim. la / su) lisäisi käyttöä.
 - Pieleen mennään, jos lähikirjastoja lakkautetaan tai niiden määrärahat eivät riitä lastenkirjapuolelle.
 - Oma lähikirjastomme aiotaan lakkauttaa ja taistelemme kovasti oman kirjastomme puolesta.
 - Lähikirjastot ovat lapsiperheille tärkeitä, niitä ei saisi lakkauttaa eikä niiden aukioloaikoja saisi supistaa ison pääkirjaston hyväksi, kuten Turussa.
 - Kirjastoja EI saa lakkauttaa!!!!
 - On äärimmäisen tärkeää, että kirjastoja on paljon (ts lähikirjastojen säilyminen). Tämä on lasten (ja vanhusten) kohdalla oikeastaan ihan elinehto, meille kirjat ja kirjasto ovat tärkeitä, mutta tuskin mekään lähtisimme kauas mihinkään hienoon suureen kirjastoon jos lähellä ei olisi. Ainakaan kovin usein.?
- Kaikki muu on toissijaista, tai ainakin lisäpalvelua, joka on hyvää ja kivaa, mutta jota ei saa kehittää aineiston kustannuksella.
- Kirjastot voisivat olla pitempään auki illalla, jotta myös työssäkäyvät ehtisivät sinne paremmin. Tietysti se on kustannuskysymys. Myös olisi tärkeää, että lähikirjastoja olisi riittävästi, silloin kynnys siellä käymiseen olisi monella matalampi, kun voisi poiketa ohimennen. Itsellänikin käyntejä rajoittaa aukioloajat ja matka, ei voi lähteä ex tempore, eikä kumpikaan kirjasto ole ihan nurkilla, vaan pitää lähtemällä lähteä.
 - Kirjasto ei edistä kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia niin kauan kuin aukioloajat ovat riittämättömät.
 - Lähikirjastoja ei pidä lakkauttaa. Erityisesti lapsille on hyvin tärkeää, että kirjasto on lähellä. Alle kouluikäistä ei uskalla päästää bussilla keskustaan. Kirjastoauto ei voi korvata kokonaista kirjastoa. Sen kokoelmat ovat paljon pienemmät ja se piipahtaa lapsen asuinpaikan lähellä vain lyhyen aikaa.
 - kirjaston tärkeys omalla arvoasteikolla yllätti ! Olisi todella ihanaa jos kirjasto edes osan ajan vuodessa olisi auki myös sunnuntaisin - vaikka " päivystävä kirjasto " periaatteella Usein työssäkäyvällä asiakkaalla ja lapsiperheellä olisi parhaiten aikaa juuri sunnuntaisin.

KIRJASTONKÄYTÖN LUONTEESEEN LIITTYVÄT KOMMENTIT

- 1960-luvulla syntyneenä olen oppinut, että kirjastossa on oltava hiljaa. Niinpä ajatus kirjastosta ihmisten kohtaamispaikkana on vieras. Kohtaamiseenhan liittyy oleellisena keskustelu. Jos kirjastossa olisi porinanurkkaus tms., kohtaaminen olisi luontevampaa. Ehkä nykyisin ollaankin suvaitsevampia puheelle. KOen, että kirjastossa ollaan rinnakkain saman asian äärellä, viihdytään kirjojen maailmassa.
- Olen miettinyt, mistä kirjastoissa yleensä vallitseva hyssyttely-kulttuuri johtuu. Tämä varmasti osaltaan vähentää lapsiperheiden kirjastovierailuja tai ainakin lyhentää niiden kestoja. Minusta voisi ottaa esille sen, ettei kirjasto kuitenkaan ole mikään hiirulaisten ja nörttien valtakunta, vaan sielläkin saa iloita ja kohdata ihmisiä - vieläpä ääneen! Tietysti joka kirjastossa voisi/pitäisi olla hiljainenkin huone/tila.
- Toivon kuitenkin, etteivät skenaariot aineiston vähentämisestä ja avarasta kansalaisten olohuoneesta toteudu. Oma olohuoneeni on tuhtisti kirjahyllyjen seinustama. Kirjasto, jonka aineisto köyhtyy avaruuden tai tietotekniikan nimissä, ei viehätä ajatusmaailmaa. Lapset ovat konkreettisia ja tarttuvat kirjaan, johon voivat koskea ja jota voivat lehteillä. Kirjasto valloittaa aineistonsa kautta.
- Jos lastenosaston toiminta lisääntyy, pitää tietenkin huolehtia myös lukurauhasta. Turun uuden pääkirjaston lastenosasto on niin viihtyisä ja leikkiin houkuttava, että välillä mietityttää kahden leikki-ikäisen äitinä, kuinka hipihiljaisesti lasten siellä odotetaan käyttäytyvän.
- Kirjasto toimii kaikille avoimena kohtaamispaikkana --- Tästä olen eri mieltä syystä, että jos nuoret oikeasti löytävät tiensä kirjastoon, aletaan aina puhua nuoriso-ongelmasta. Nuorille ei ole tiloja ja

heidän jutteluun ei hyväksytä.

ITSE KYSELYYN LIITTYVÄT KOMMENTIT

- viimeinen kysymyspatteri oli rankka, ei jaksanut enää miettiä
- Lasten ikä-kysymys oli hieman vajaa, eli meillä 1 v 6 kk, kumpi minun olisi pitänyt valita 0-1 v vai 2-3 v?
- Kirjasto tukee..? Kirjasta mahdollistaa tukemisen, muttei kai itsessään tue lapsen kehitystä ???
- minulle täysin uutta tällainen kysely mutta tärkeä nykypäivän kiireellisessä arjessa
- En aina oikein tunnistanut itseäni kyselyn valmiista vastauksista. Käyn kirjastossa sekä erikseen että yhdessä lapseni kanssa ja nämä käynnit ovat kestoiltaan ja luonteeltaan täysin erilaisia. Tässä kyselyssä vastasin ensisijaisesti siitä näkökulmasta, millaisia käyntini yhdessä lapsen kanssa ovat. Saavuin kyselyyn kirjaston Facebook-sivuilta.
- Tällainen kysely on välillä ihan paikallaan, kiitos!
- Kysely oli vähän liian pitkä, olisi ollut hyvä liittää kyselyyn etenemistä kuvaava palkki.
- Tämä kyselyn oletuksena oli että kaikki alle kouluikäiset lapset voivat käydä kirjastossa, näin ei kuitenkaan ole. Oma lapseni ei voi sairautensa vuoksi tulla itse lainkaan kirjastoon, vastauksissa ei oltu otettu huomioon lainkaan tällaista vaihtoehtoa, joten tyydyin vastaamaan lähimäksi osuvan vaikka seei todueuden mukaista kuvaa antaisikaan.

LOPUT SEKALAISET KOMMENTIT

- Espoon Keskuskesen Entressen kirjasto saa lastenosaston osalta täydet pisteet! Tosin muutimme sen läheisyydetä pois. Nykyinen lähikirjasto on lähellä ja rauhallinen paikka. Juuri sopiva lasten kanssa käymiseen. Tosin eväiden syönti paikkaa olen jäännyt kaipaamaan.
- lastenosaston elämyksellisyys joissakin kirjastoissa on upeaa (majat tms.), mutta ihan normi lainaaminen ilman komeervenkejakin luo oman leimansa lainaus hetkeen lapsen kanssa.
- Toivoisin että myös sairaaloiden kirjastotoimintaa kehitettäisiin niin että osatoilla kerran viikossa kiertelevän karryn lisäksi olisi "avohoidossa" olevilla lapsilla mahdollisuus itse tutustua kirjoihin. Nyt oman lapseni ainakin on tyydyttävä siihen mitä isosisarukset ja vanhemmat kirjastosta tuovat.
- Nykyisen lähikirjaston lastenosaston "kirja-asettelu" yllätti negatiivisesti. Ei-kristittynä en arvostanut sitä että kristilliset lastenkirjat (lasten raamattu yms) oli asetettu tyrkylle, hyllyn päähän sellaiseen kohtaan josta lapset alkavat kirjoja katselemaan. Tuntui uskonnon tuputtamiselta.
- En tiedä, ovatko aikuiset yleensä satutunnilla lasten mukana, mutta jos eivät, se voisi toimia aikuisen omana lainaushetkenä.
- Jos kirjasto keksittäisiin tänään, keksijälle annettaisiin Nobel. Aivan loistava palvelu ja kansan sivistyksen selkäranka.
- Lapseni on vasta täyttänyt vuoden, eikä vielä ole ollut kovasti tarvetta kirjastopalveluille lastenkirjojen osalta. Aion kuitenkin käyttää kirjastopalveluja paljon kun lapsi kasvaa.
- Ihan tyytyväisiä olemme olleet. Kiva, kun kirjasto on lähellä - edes pienikin sellainen.
- Olen tyytyväinen sekä Hml:n pääkirjastoon että hattulan kirjastoon, molemmat vastaavat siihen tarpeeseen erittäin hyvin, mitä kirjastolta odotamme.
- Käytän Kaukovainion ja Kaakkurin kirjaston lastenosastoja. Kumpikin ovat toimivia-Kaukovainio rauhoittavampi ja kodikkaampi sekä tarjonnaltaan valloittavamman runsas. Kumpaankin olen kuitenkin tyytyväinen.
- Repeilevät, likaantuvat ja hukkuvat kirjat, jolloin lainaamista saa aina pelätä. Omista kirjoista ei tarvitse olla niin huolissaan.
- Olen itse homeherkistynyt ja koen tärkeänä kirjastojen sisäilman samoin kuin kirjojen pölyttömyyden ja puhtauden.
- Tampeereella asiat on hoidettu erinomaisesti, myös sivukirjastoissa
- Olen huomannut, että nyt pikkulapsi-iässä tulee helpommin ostettua kirja omaksi kuin lainattua kirjastosta. Jotenkin arkailee kirjan kulumisen (repeytyminen, kuola, puklut jne.) kanssa. Lapsella on

myös selkeät suosikkikirjat, joita luetaan yhä uudestaan ja lainakirjan perään on kyselty usein. Toisaalta on ollut myös hyvä oppia, että kaikki ei ole omaa, vaan että se on lainassa.

- Meille kirjasto ei ole sosiaalinen tapaamispaikka vaan loistava yhteiskunnan tarjoama lisä lapsen kehityksen tukemisessa. Tajusin tämän palvelun hienouden, kun selitin sitä ensi kertaa lapselleni - voimme todella käydä ilmaiseksi hakemassa kirjastosta kirjoja kotiin luettavaksi. Ja ensi kerralla vaihtaa kirjat uusiin. Ja tehdä näin aina uudelleen. Samalla lapsi oppii vastuuta huolehtiessaan siitä, että kirjaston kirjat pysyvät eri hyllyssä kuin omat kirjat ja pitää kirjoja hyvin, jotta toisetkin lapset voivat niitä lukea. Koen, että perheemme ei erityisesti "kaipaa" tai tarvitse kirjastolta mitään muuta, innostus ja kiinnostus lukemiseen ja oppimiseen tulee kotikasvatuksesta.
- Kirjaston tärkein rooli on säilyttää kirjoja, myös vanhoja ja vaikeasti saatavilla olevia. Tietysti myös tarjota (kirjoihin liittyvää) tietoa.
- Meidän alueellamme kirjastoauto on myös kohtaamispaikka. Tosin yllättävää on, että osa perheistä käyttää kirjastoautoa, mutta osaa palvelu ei tavoita. Eivätkä he tiedä siitä, vai eikö asia kiinnosta? Vai onko elämä liian kiireistä?
- Kaiken kaikkiaan kirjasto on äärimmäisen tärkeä paikka lapsiperheitä ajatellen. Itselläni on kultaisia lapsuusmuistoja kirjastokäynneistä, minkä perinteen haluaisin siirtää omille lapsilleni.
- Kokonaisuudessaan olen erittäin tyytyväinen Oulun kirjastojen palvelualltiuteen ja lastenosaston henkilökunnan asiantuntevuuteen - etenkin pääkirjastossa :)
- Pienille lapsille kirjasto ei tarjoa vielä mitään, katselukirjoja on lainattavissa mutta pienillä tuo lukeminen on vielä niin rajua ettei kirjoja uskalla lainata. Ehkä jotain pikkulapsille suunnattua "yksinkertaistetun liioiteltua" näytelmää voisi ajatella.
- En osaa sen kummemmin eritellä miten juuri lastenosastoa tulisi kehittää, koska meillä loppujen lopuksi vietetään kirjastossa aikaa tasapuolisesti eri osastoilla, eli omasta näkökulmasta lastenosaston ei tarvitse sen kummempi olla kuin muidenkaan osastojen. Tietysti varmasti on lapsia, joille on kiva jos lastenosastolla on jonkunlainen leikkinurkkaus, tms. mutta meillä tyttö (2,5v) viihtyy hyllyjen välissä mahdollisia lainattavia kirjoja tutkimassa siinä missä minäkin.
- olen vierailut muutaman kerran eräässä uudessa kirjastossa, jossa on ollut erikielisille maahanmuuttajille omia satuhetkiä jne. Maahanmuuttajille tulisi myös opettaa ihan perusasiat miten kirjastoissa ollaan.

Kysymys 52. Mistä vähäinen käyttö lastesi kanssa johtuu?

Vaihtoehdon "Jokin muu syy. Mikä?" vastaukset

- Lapseni on vielä niin pieni, että saattaa rikkoa kirjoja.
- Lapsi on vielä melko pieni
- lapsi voi rikkoa kirjoja. kallis lasku tulisi.
- ei vain ole aikaa käydä, kotona niin paljon tekemistä.
- 6kk vanha lapsi ei ymmärrä ihan vielä
- Lapsi on vasta tullut kirjastoikään, kohta varmasti alamme käydä siellä ahkerasti!
- Lapset vielä liian pieniä, kirjat voivat mennä rikki
- lapsi on niin pieni vielä, 1.5v
- Lapset ovat vielä aika pieniä
- lapsi on vielä niin pieni, että en koe tarpeelliseksi
- Lapseni on niin nuori (1 v.), ettei saada vielä kunnolla irti palveluista.
- Koska meillä on kaksi hyvin pientä, en jaksa toista sielä vahtia ja toista kantaa sylissä.
- en tiedä vielä missä tikkurialn kirjasto on.vasta muuttanut Vantaalle.
- Lapsi on vielä sen verran pieni, että kotivalikoima riittää

Kysymys 53. Mikä saisi sinut tulemaan kirjastoon lastesi kanssa?

